

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อยที่ 1

การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
ภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน

The international cooperation development between Thailand and
The republic of the Union of Myanmar under the ASEAN Tourism
Strategy Plan

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย ภูวนาถวิจิตร และคณะ

พฤษภาคม 2563

สัญญาเลขที่ RDG62T0078

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อยที่ 1

การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
ภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน

The international cooperation development between Thailand and
The republic of the Union of Myanmar under the ASEAN Tourism
Strategy Plan

คณะผู้วิจัย

สังกัด

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย ภูวนาถวิจิตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. นาย สุชาครีย์ ศรีรัตน์ สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย

ชุดโครงการ การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
สหพันธรัฐมาเลเซีย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามภายใต้ยุทธศาสตร์
การท่องเที่ยวอาเซียน

สนับสนุนโดย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกสว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยในครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่แผนงานวิจัยกำหนด ด้วยความร่วมมือของ มหาวิทยาลัยพะเยา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการดำเนินงานตามแผนโครงการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่งต่อผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ที่ได้สนับสนุนทุนวิจัยงบประมาณเพื่อพัฒนาประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2562 ในการดำเนินการโครงการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งคณะผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน อีกทั้งผู้ประสานงานสำนักประสานงานโครงการวิจัย อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่มีส่วนสนับสนุนให้โครงการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งต่อผู้บริหารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เจ้าหน้าที่และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อีกทั้งกลุ่มผู้บริหารที่ควบคุม กลไกของภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และพื้นที่เชื่อมโยง ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงมหาดไทย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม สภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ธนาคารการท่องเที่ยวสหภาพเมียนมา หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง กลุ่มภาคเอกชนที่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยวและบริการ ได้แก่ ธุรกิจที่พักแรม โรงแรม เกสเฮ้าส์และรีสอร์ท ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจบริการขนส่ง ธุรกิจร้านอาหารหรือภัตตาคารและธุรกิจร้านขายของที่ระลึก และกลุ่มผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยและสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง ที่ได้สละเวลาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการให้ข้อมูลแก่คณะวิจัย ทั้งจากการประชุมกลุ่มย่อย การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตการณ์ และการสำรวจสถานการณ์การท่องเที่ยวและเส้นทางเชื่อมโยง รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ระหว่างเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนาม ที่มีส่วนช่วยให้การดำเนินโครงการวิจัยในครั้งนี้ สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนด หากมีสิ่งหนึ่งสิ่งใดบกพร่องคณะวิจัย ขอน้อมรับในความผิดพลาดและขออภัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ธงชัย ภูวนาถวิจิตร และสุชาครีย์ ศรีรัตน์

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศไทย และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน นับได้ว่ามีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและภูมิภาคอาเซียนร่วมกัน เนื่องจากแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวอาเซียน ปีพ.ศ. 2559-2568 (ASEAN Tourism Strategic Plan: ATSP) ได้กำหนดกรอบวิสัยทัศน์สำคัญ ภายในปีพ.ศ. 2568 อาเซียนจะเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ นำเสนอความหลากหลายผ่านประสบการณ์อาเซียนสู่การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบและยั่งยืน สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับดีมาก มีการแลกเปลี่ยนการเยือนระดับสูงอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งได้ลงนามความร่วมมือส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ(Memorandum of Understanding: MOU)ร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความร่วมมือส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างสองประเทศ แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน ร่วมกันพัฒนาทรัพยากรผลักดันการท่องเที่ยวทางทะเล (Maritime tourism) และต่อยอดนโยบายการเชื่อมโยงภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Connect) ไปสู่ความร่วมมือระหว่างกันอย่างยั่งยืน

โครงการย่อยที่ 1 ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศไทย และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน อยู่ภายใต้แผนงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สหพันธรัฐมาเลเซียและสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน(RDG62T0078) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา1) สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวและโอกาสความร่วมมือทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง 2)ศึกษาความคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง และ3)เสนอแนะแนวทางการร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

จากการศึกษาสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวและโอกาสความร่วมมือทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง พบว่า สถานการณ์การท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีแนวโน้มเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงบริบทการพัฒนาประเทศ ภายใต้แผนพัฒนาสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาอย่างยั่งยืน(Myanmar Development Sustainable Plan: MSDP 2018 –2030) โดยได้ให้ความสำคัญกับนโยบายเศรษฐกิจ ที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ขับเคลื่อนการพัฒนาที่ต่อเนื่อง สร้างความปรองดองในชาติ ควบคู่การสร้างสมดุลระหว่างการใช้จ่ายประโยชน์อย่างยั่งยืน จากทรัพยากรธรรมชาติของแต่ละรัฐและมณฑลต่างๆ ภายในประเทศ โดยมีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยมีจุดแข็งสำคัญจากทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย แหล่งโบราณคดี ศาสนสถานหลายแห่งขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในระดับสากล ประชาชนส่วนใหญ่ของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาพึ่งตนเองได้จากรูปแบบการเกษตรเพื่อยังชีพ เกิดการสร้างงานกระจายรายได้บนฐานทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งโบราณคดีและอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ที่โดดเด่น โดยผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวหลักสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาที่สำคัญ 5 ประเภท ได้แก่ 1)การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 2)การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 3)การท่องเที่ยวผจญภัยและสัมผัสประสบการณ์4)การท่องเที่ยวทางทะเลและการล่องเรือสำราญ และ5)การจัดประชุมและนิทรรศการ โดยกระจายอยู่ใน 3 กลุ่มเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน คือ

1.กลุ่มเมืองชั้นใน ตั้งอยู่บริเวณชั้นในของประเทศ ได้แก่ ย่างกุ้ง หงสาวดี สีเรียม พุกาม มัณฑะเลย์ ตองจี และยองเซเว่ (ทะเลสาบอินเล) นับเป็นกลุ่มเมืองที่ได้รับการพัฒนาตามการเติบโตทางเศรษฐกิจและพร้อมรองรับทางการท่องเที่ยวทุกด้านในองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว แต่ยังคงขาดรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้สัมผัสกับประสบการณ์ใหม่ในแหล่งท่องเที่ยว

2.กลุ่มเมืองชั้นนอก ตั้งอยู่ชั้นนอกของประเทศ ได้แก่ เชียงตุง ปูเตา อาระกัน มะริด มะละแหม่ง (พระธาตุนันทะ) เป็นกลุ่มเมืองที่แหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดใจเป็นที่รู้จักในระดับสากล แต่มีข้อจำกัดด้านความพร้อมขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการเดินทางเข้าถึง ที่พัก และร้านอาหารยังไม่เพียงพอ ขาดกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่น นอกเหนือจากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น

3.กลุ่มเมืองชายแดนกับประเทศไทย ตั้งอยู่ติดชายแดนประเทศไทยได้แก่ เมืองท่าหลัก ตรงกันข้ามอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย, เมืองเมียวดี ตรงกันข้ามอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, เมืองพญาต่องซู ตรงกันข้ามด่านเจดีย์สามองค์ จังหวัดกาญจนบุรี, เกาะสอง ตรงกันข้ามท่าเรือ จังหวัดระนอง และด่านมูตองตรงกันข้ามด่านสิงขร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มเมืองทั้งหมดนี้มีพัฒนาการมาจากการค้าชายแดน รองรับการจัดจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคของประชาชนที่มีถิ่นฐานอยู่ตามแนวชายแดน และขนส่งสินค้าไปยังเมืองชั้นในแต่มีข้อจำกัดด้านการท่องเที่ยวที่ยังขาดจุดดึงดูดใจ กิจกรรมการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเสริมทางการท่องเที่ยว

โอกาสความร่วมมือการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา พบว่า ศักยภาพของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทิศทางการพัฒนาประเทศ และปัจจัยสนับสนุนของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดโอกาสการเชื่อมโยงความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ที่สำคัญ2 กลุ่มเขตพื้นที่ (Cluster) คือ1)เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา (จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปางและพะเยา)เชื่อมโยงกลุ่มเมืองเศรษฐกิจท่องเที่ยวรัฐฉานและ2)เขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก(จังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพรและระนอง) เชื่อมโยงกลุ่มเมืองท่องเที่ยวหมู่เกาะมะริด มณฑลตะนาวศรี โดยมีปัจจัยสำคัญ4ประการคือ 1)การเชื่อมโยงเป็นฐานการผลิตเดียวกันด้านท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม สุขภาพ สัมผัสประสบการณ์ร่วมกันของเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนากับเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของรัฐฉาน เชื่อมโยงอ่าวไทยและอันดามัน 2)การทำตลาดร่วมกันระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จากฐานทุนนักท่องเที่ยวชาวเมียนมาที่เดินทางเข้ามาประเทศไทย ปีละประมาณ400,000คนและนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่นิยมเดินทางเข้าสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ปีละประมาณ300,000 คน รวมทั้งนักท่องเที่ยวประเทศที่ 3 ที่นิยมเดินทางเข้าประเทศไทยไปสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเพิ่มขึ้นและ3)กำหนดกลยุทธ์การแข่งขันตามกรอบความร่วมมือการท่องเที่ยวอาเซียน มุ่งให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียวกัน แต่ยังขาดการเชื่อมโยงแบบไร้รอยต่อ

ดังนั้นการเชื่อมโยงความร่วมมือในมิติต้นน้ำจากทุนแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนากับรัฐฉาน และชายฝั่งทะเลตะวันตก(อ่าวไทย)กับมณฑลตะนาวศรี(อันดามัน) และมีติกลางน้ำจากการสร้างผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวและการเพิ่มศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ตามกรอบความร่วมมือท่องเที่ยวอาเซียน รวมทั้งมิติปลายน้ำ มุ่งเป็นตลาดเดียวกันและการวางตำแหน่งตลาดเฉพาะกลุ่มของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ภายใต้ความร่วมมือเป็นจุดหมายปลายทางร่วมกัน และ4)ปัจจัยสนับสนุนจากการเติบโตของอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว โดยเฉพาะการจัดประชุม และนิทรรศการและการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวผ่านท่าอากาศยานนานาชาติ (เพิ่มท่าอากาศยานเฮโฮ รัฐฉานกับสนามบินนานาชาติแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย) โดยใช้

โอกาสจากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและการเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาค GMS, BIMSTEC และ AEC เพื่อมุ่งขยายฐานเศรษฐกิจในอนาคต

ส่วนแนวทางการร่วมมือทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ตามกรอบแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน พบว่า การยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว ต้องให้ความสำคัญเพื่อยกระดับการทำตลาดและประชาสัมพันธ์ เพิ่มความหลากหลายของสินค้าด้านการท่องเที่ยว กระตุ้นการลงทุนในภาคการท่องเที่ยว และเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งการพัฒนาการท่องเที่ยวของอาเซียนอย่างยั่งยืนและเท่าเทียม จำเป็นต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนภาครัฐและภาคเอกชนในห่วงโซ่คุณค่าการท่องเที่ยวและยกระดับมาตรการรักษาสิ่งแวดล้อมและการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร่วมกัน

ความคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยงพบว่า ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐระดับสูงที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มีความเห็นต่อการสร้างความร่วมมือทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและการลงทุนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ต้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อทิศทางการพัฒนาประเทศ การพัฒนาการท่องเที่ยวที่สร้างอรรถประโยชน์ที่ตอบสนองสู่ความยั่งยืน เป็นการลงทุนอย่างมีความรับผิดชอบ มุ่งสู่การสร้างงานกระจายรายได้สู่ชุมชนอย่างเป็นธรรม สนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ที่ไม่ก่อให้เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวที่ขัดต่อหลักการสำคัญของการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ เช่น ทวีร์ศุนย์เหรียญ การค้าประเวณี และการค้ายาเสพติด รวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวใดๆก็ตามที่ส่งผลกระทบทางลบต่อสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ส่วนความคิดเห็นจากผู้ประกอบการภาคเอกชนของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาโดยส่วนใหญ่ มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมามีทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก แต่ขาดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประเทศไทยมีบทเรียนและประสบการณ์การบริหารจัดการท่องเที่ยวมาเป็นเวลายาวนาน ภาคเอกชนของประเทศไทยมีทักษะความเชี่ยวชาญสูง โดยเฉพาะภาคการบริการและการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ควรถ่ายทอดทักษะ ความเชี่ยวชาญให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เพื่อสร้างความร่วมมือ และความสัมพันธ์ด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและประเทศไทยภายใต้ยุทธศาสตร์อาเซียน

ข้อเสนอแนะแนวทางการร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา พบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางการร่วมมือระหว่างประเทศไทย และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียนที่สำคัญมี 3 แนวทาง คือ

1) การสร้างรูปธรรมการยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว โดยการส่งเสริมและขยายขอบเขตความเชื่อมโยงและโครงสร้างพื้นฐานในจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยว เพื่อยกระดับความเชื่อมโยงการคมนาคมทางอากาศ การส่งเสริมตลาดการบินร่วมอาเซียน (ASAM) เชื่อมโยงการท่องเที่ยวท่าอากาศยานนานาชาติแม่ฟ้าหลวง (เชียงราย) กับท่าอากาศยานเฮโฮ เมืองตองจี รัฐฉานใต้ (อยู่ระหว่างการยกระดับเป็นท่าอากาศยานนานาชาติ) และเชียงใหม่ได้

2) การเตรียมความพร้อมต้อนรับนโยบายการเปิดด่านชายแดนถาวรจังหวัดแม่ฮ่องสอน ควรเร่งดำเนินพัฒนาการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประเทศไทย กับเมืองลอยก่อ รัฐคะยา

สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ให้เป็นพื้นที่พรมแดนทางธรรมชาติที่เป็นจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกันระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับรัฐกะเหรี่ยงร่วมกัน โดยมีกรอบความร่วมมือในการยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว ด้วยการส่งเสริมและขยายขอบเขตความเชื่อมโยงและโครงสร้างพื้นฐานในจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว สนับสนุนการเชื่อมโยงการคมนาคมทางบกตามแนวเส้นทางท่องเที่ยวหลัก การดำเนินงานตามความตกลงว่าด้วยการยอมรับใบอนุญาตขับชীরถยนต์ในประเทศที่ออกโดยประเทศอาเซียน เพื่อกระตุ้นการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวทางบกภายในภูมิภาค และยกระดับการอำนวยความสะดวกในการเดินทางภายในภูมิภาคร่วมกัน

3)การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวทางทะเล ชายหาดและเกาะ สนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลอันดามัน (Royal Coast & Andaman Route) ตามกรอบทิศทางการพัฒนาพื้นที่ภาคใต้ โดยพื้นที่จังหวัดชุมพร ระนองได้รับการกำหนดตำแหน่งให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวคุณภาพ โดยให้ความสำคัญกับจังหวัดระนองและพื้นที่ภาคใต้ฝั่งอันดามันให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเล มุ่งให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเรือสำราญระดับโลก “Cruise & Yacht Destination” เชื่อมต่อกับทะเลอันดามันของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ เพื่อศึกษา 1) สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวและโอกาสความร่วมมือทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง 2) ความคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง และ 3) เสนอแนะแนวทางการร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม การประชุมกลุ่มย่อย การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์และการสำรวจเชิงพื้นที่ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและจัดเรียงลำดับความสำคัญ

จากการศึกษาพบว่า สถานการณ์การท่องเที่ยวสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงบริบทการพัฒนาประเทศ ภายใต้แผนพัฒนาสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาอย่างยั่งยืน ที่ให้ความสำคัญกับนโยบายเศรษฐกิจที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ขับเคลื่อนการพัฒนาที่ต่อเนื่อง โดยมีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญการพัฒนาประเทศและจุดแข็งจากทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวที่กระจายอยู่ใน 3 กลุ่มเมืองเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน คือ 1) กลุ่มเมืองชั้นใน ตั้งอยู่ชั้นในของประเทศ ได้แก่ ย่างกุ้ง หงสาวดี สีเรียม พุกาม มัณฑะเลย์ ตองจีและยองชเว (ทะเลสาบอินเล) เป็นกลุ่มเมืองพร้อมรองรับทางการท่องเที่ยว 2) กลุ่มเมืองชั้นนอก ตั้งอยู่ชั้นนอกของประเทศ ได้แก่ เชียงตุง ปูเตา อาระกัน มะริด มะละแหม่ง (พระธาตุนันทร์แขวน) เป็นกลุ่มเมืองที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดใจเป็นที่รู้จักในระดับสากล แต่มีข้อจำกัดด้านความพร้อมขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยว และ 3) กลุ่มเมืองชายแดนกับประเทศไทย ได้แก่ เมืองท่าขี้เหล็กตรงข้ามอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย, เมืองเมียวดี ตรงข้ามอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, เมืองพญาตองซู ตรงข้ามกับด่านเจดีย์สามองค์ จังหวัดกาญจนบุรี, เกาะสองตรงข้ามด่านท่าเทียบเรือ จังหวัดระนอง และด่านมูตองตรงข้ามกับด่านสิงขร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มเมืองทั้งหมดมีพัฒนาการมาจากตลาดการค้าชายแดน แต่มีข้อจำกัดด้านจุดดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

โอกาสความร่วมมือการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา พบว่า ศักยภาพอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทิศทางการพัฒนาประเทศและปัจจัยสนับสนุนอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ส่งผลให้เกิดโอกาสการเชื่อมโยงความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา 2 เขตพื้นที่สำคัญ คือ 1) เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา (จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปางและพะเยา) เชื่อมโยงกลุ่มเมืองเศรษฐกิจท่องเที่ยวรัฐฉาน และ 2) เขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก (จังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพรและระนอง) เชื่อมโยงหมู่เกาะมะริดและ เกาะสอง มณฑลตะนาวศรี โดยมีปัจจัยสำคัญ 4 ประการ คือ 1) การเชื่อมโยงเป็นฐานการผลิตเดียวกัน 2) การทำตลาดร่วมกันระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา 3) กำหนดกลยุทธ์การแข่งขันตามกรอบความร่วมมือการท่องเที่ยวอาเซียน และ 4) ปัจจัยสนับสนุนจากการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ส่วนความคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยงพบว่า ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐระดับสูงที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มีความเห็นต่อการสร้างความร่วมมือทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและการลงทุนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ต้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อทิศทางการพัฒนาประเทศและการพัฒนาการ

ท่องเที่ยวที่สร้างอรรถประโยชน์ตอบสนองสู่ความยั่งยืน เป็นการลงทุนอย่างมีความรับผิดชอบ มุ่งสู่การสร้างงาน กระจายรายได้สู่ชุมชนอย่างเป็นธรรม ส่วนความคิดเห็นจากผู้ประกอบการภาคเอกชนของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาโดยส่วนใหญ่ มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก แต่ขาดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งภาคเอกชนของประเทศไทยมีบทเรียนและประสบการณ์การบริหารจัดการท่องเที่ยวมาเป็นเวลายาวนาน โดยเฉพาะภาคการบริการและการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ควรถ่ายทอดทักษะ ความเชี่ยวชาญให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เพื่อสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์ด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและประเทศไทยภายใต้ยุทธศาสตร์อาเซียน

ข้อเสนอแนะแนวทางความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาที่สำคัญมี 3แนวทาง คือ 1)การสร้างรูปธรรมการยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว ควรส่งเสริมและขยายขอบเขตความเชื่อมโยงและโครงสร้างพื้นฐานในจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว เพื่อยกระดับความเชื่อมโยงการคมนาคมทางอากาศและการส่งเสริมตลาดการบินร่วมอาเซียน เชื่อมโยงท่าอากาศยานนานาชาติแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงรายกับท่าอากาศยานเฮโฮ เมืองตองจี รัฐฉานใต้(อยู่ระหว่างการยกระดับเป็นท่าอากาศยานนานาชาติ) 2)การเตรียมความพร้อมก่อนนโยบายการเปิดด่านชายแดนถาวรจังหวัดแม่ฮ่องสอน ควรเร่งดำเนินการพัฒนาการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประเทศไทยกับเมืองลอยก่อ รัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ให้เป็นพื้นที่พรมแดนทางธรรมชาติที่เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกัน และ 3)การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวทางทะเล ชายหาดและเกาะ สนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลอันดามัน โดยให้ความสำคัญกับจังหวัดระนองและพื้นที่ภาคใต้ชายฝั่งอันดามัน ให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเล มุ่งเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเรือสำราญระดับโลกเชื่อมต่อกับทะเลอันดามันของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

คำสำคัญ: การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา, ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน

Abstract

This research is aimed at 4 reasons to study 1)the situation of tourism and tourism cooperation opportunities in Thailand with the Republic of the Union of Myanmar and the connecting areas. 2)opinions of tourism-related interests between Thailand and the Republic of the Union of Myanmar and the connecting areas, and 3) Suggestions on tourism cooperation between Thailand and the Republic of the Union of Myanmar. Conduct research using qualitative research methods, Collecting data from literature reviews, Small group meeting ,Focus group, Interviews and spatial surveys, Data was analyzed content analysis and prioritization.

The study found that tourism situation in the Republic of the Union of Myanmar there is a growing trend. As a result of changes in the national development context under Myanmar Development Sustainable Plan. That attaches importance to economic policies that are based on the people as the center. Drive continuous development with the tourism industry being an important tool in national development, And strengths from the tourist attraction resources that are distributed in 3 different economic and tourism groups, 1)Inner city groups Located in the country's top, including Yangon, Bago, Syriam, Bagan, Mandalay, Taung Gyi and Nyaung Shwe (Inle Lake), is a city group ready to support tourism. 2)Outer city groups located in the outskirts of the country are Keng Tung, Putao, Arakan, Myeik, Mawlamyaing (Kyaiktiyo Pagoda), a city group that has attractive attractions that are known internationally. But there are limitations on the availability of tourism components and 3)The border town with Thailand is the port of Tachileik, opposite Mae Sai district. Chiang Rai Province, Myawaddy opposite Mae Sot District Tak Province, Phaya Tong Su opposite the three pagodas checkpoint Kan Chana Buri, Kaw Thauung, opposite Ra Nong and Maw Daung checkpoint, opposite Sing Khon checkpoint Pra Chuap Khiri Khan Province, All town groups have developed from the border trading market. But there are limitations on tourist attractions.

As for opportunities for tourism cooperation between Thailand and the Union of Myanmar, it is found that the potential of the tourism industry. The direction of national development and supporting factors for the tourism industry of the Union of Myanmar. Resulting in an opportunity to link tourism cooperation between Thailand and the Union of Myanmar 2 Important area 1)Lanna civilization Tourism Development Zone (Chiang Mai, Chiang Rai, Lam Phun, Lam Pang and Pha Yao) linking the Shan State Economy and Tourism and 2)Royal Coast Tourism Development Zone (Phet Cha Buri Province, Pra Chuap Khiri Khan, Chumphon and Ra Nong) linking the Mergui Archipelago and Kaw Thauung, Tanintharyi with 4 important factors. The reasons are 1)Linking is the same production base. 2)Marketing together between Thailand and Myanmar 3)Establishing

competitive strategies in accordance with the ASEAN tourism cooperation framework and 4) Supporting factors from the tourism industry growth.

As for the opinions of tourism beneficiaries between Thailand and the Republic of the Union of Myanmar and the connecting areas, it is found that Representative from high level government agencies involved in the implementation of international relations policies. There is an opinion on the creation of tourism cooperation between Thailand and the Union of Myanmar and the investment in the tourism industry in the Union of Myanmar. Must realize and importance to the direction of national development and tourism development that creates utility in response to sustainability It is a responsible investment. Geared towards creating jobs distributing income to the community fairly. As for opinions from the private sector operators of the Union of Myanmar, the majority in the same direction that Myanmar has a lot of tourism resources. But the lack of effective management and, The private sector of Thailand has lessons and experience in tourism management for a long time. Especially the service sector and business related to tourism industry, Should transfer skills expertise for Myanmar tourism operators. To building cooperation and relations on tourism industry development of the Union of Myanmar and Thailand under the ASEAN strategy.

Recommendations on tourism cooperation between Thailand and the Republic of the Union of Myanmar have 3 important ways, 1) Creating concrete, enhancing the competitiveness of ASEAN to be the same destination for tourism. Should promote and expand the scope of connections and infrastructure in tourism destinations In order to improve the connection of air transportation and promotion of the ASEAN aviation market. Link to Mae Fah Luang International Airport Chiang Rai Province with Heho Airport, Taung Gyi, Southern Shan State (undergoing upgrade to an international airport) 2)Preparation for the opening of a permanent border checkpoint in Mae Hong Son Province Should expedite the development of tourism links between Mae Hong Son province Thailand and Loil kaw, Kayah State, Myanmar as natural border areas that are tourist destinations shared by the community and 3)Link maritime tourism, Beaches and Islands, Support the development of Royal coast & Andaman route. Focusing on Ra Nong province and southern Royal coast & Andaman route areas, To be a sea tourism center aiming to become a world class cruise & yacht destination, connected to the Andaman sea of the Union of Myanmar.

Keywords: The international cooperation development between Thailand and The republic of the Union of Myanmar, ASEAN Tourism Strategy

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ข
บทคัดย่อ	ค
Abstract	ง
สารบัญ	จ
สารบัญภาพ	ฉ
สารบัญแผนภูมิ	ช
สารบัญตาราง	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	8
1.3 กรอบแนวคิดการวิจัย	8
1.4 วิธีดำเนินการวิจัย	9
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ	11
1.6 นิยามศัพท์	11
บทที่ 2 การทบทวนเอกสาร และวรรณกรรม	12
2.1 แนวคิด และทฤษฎี	12
2.1.1 แนวคิดการท่องเที่ยวข้ามพรมแดน	12
2.1.2 แนวคิดประชาคมอาเซียน	15
2.1.3 แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน	25
2.1.4 แนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจพื้นที่ร่วมชายแดน	29
2.2 การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
2.3 แนวคิดกับการศึกษา	41
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย	45
3.1 วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวและโอกาสความร่วมมือทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง	46
3.1.1 เอกสาร	46
3.1.2 การสังเกตการณ์	47
3.1.3 การสนทนากลุ่ม	47
3.1.4 การสัมภาษณ์	47
3.1.5 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	47
3.1.6 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47
3.1.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
3.1.8 การตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล	48

สารบัญ

	หน้า
3.2 วัตถุประสงค์ที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และพื้นที่เชื่อมโยง	48
3.2.1 เอกสาร	49
3.2.2 การสังเกตการณ์	49
3.2.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	49
3.2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
3.2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
3.2.6 การตรวจสอบและการวิเคราะห์ข้อมูล	50
3.3 วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	50
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิจัย	51
4.1 ผลการวิจัยที่ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การศึกษาสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวและโอกาสความร่วมมือทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง	51
4.1.1 บริบทสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	51
4.1.2 บริบทการท่องเที่ยวสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	53
4.1.3 การวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลองเพชร (Diamond Model) ทิศทางการพัฒนาของประเทศไทยกับโอกาสความร่วมมือการท่องเที่ยวไทย – สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	58
4.1.4 การเปรียบเทียบยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียนกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	64
4.2 ผลการวิจัยที่ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง	76
4.2.1 ข้อค้นพบจากการเดินทางสำรวจเส้นทาง ผลิตภัณฑ์และเมืองจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง	76
4.2.2 ข้อคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง	80
4.3 ผลการวิจัยที่ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	91
4.3.1 การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวผ่านท่าอากาศยานนานาชาติแม่ฟ้าหลวง(เชียงราย) กับท่าอากาศยานเฮโฮ ไกล่เมืองตองยี รัฐฉานใต้ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (อยู่ระหว่างการยกระดับเป็นท่าอากาศยานนานาชาติ)	92
4.3.2 การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประเทศไทยกับเมืองล่อเกอ รัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	99

สารบัญ

	หน้า
4.3.3 การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวทางทะเล ชายหาดและเกาะของเขตพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งตะวันตกของประเทศไทยกับเมืองมะริด และเกาะสอง มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	104
4.3.4 ข้อเสนอแนะทางความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน	111
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	129
5.1 สรุปผลการวิจัย	129
5.1.1 ผลการวิจัยที่ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวและโอกาสความร่วมมือทางการท่องเที่ยว ของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง	129
5.1.2 ผลการวิจัยที่ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง	134
5.1.3 ผลการวิจัยที่ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	135
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	136
5.3 ข้อเสนอแนะ	143
5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการดำเนินโครงการวิจัย	143
5.3.2 ข้อเสนอแนะจากคณะวิจัย	145
5.3.3 ข้อเสนอแนะต่อการขยายผลต่อยอดการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาสู่นาคต	145
บรรณานุกรม	147
ภาคผนวก ก.	149
รายการตัวแทนผู้ให้สัมภาษณ์ และร่วมกระบวนการ	150
ภาคผนวก ข.	151
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจ	151

สารบัญภาพ

หน้า

แผนภาพที่ 1.1	การประชุม ASEAN Tourism Forum (ATF 2015) ระหว่างวันที่ 22 – 29 มกราคม 2558 กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	3
แผนภาพที่ 1.2	การลงนามความร่วมมือส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (Memorandum of Understanding: MOU) วันที่ 11-12 มกราคม 2560 กรุงเทพมหานคร สหภาพเมียนมา	4
แผนภาพที่ 1.3	แสดงขอบเขตพื้นที่วิจัยประเทศไทย-กับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	9
แผนภาพที่ 2.1	ภาพรวมของเขตเศรษฐกิจพื้นที่พิเศษประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	14
แผนภาพที่ 4.1	แผนพัฒนาอย่างยั่งยืนของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	52
แผนภาพที่ 4.2	แสดงผลิตภัณฑ์และเมืองจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	56
แผนภาพที่ 4.3	เส้นทางทางด่วนระหว่างมณฑลจากเมืองย่างกุ้ง-เนปิดอร์ - มณฑลพะโล่ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	76
แผนภาพที่ 4.4	ถนนอาเซียนที่ทำหน้าที่เชื่อมต่อระหว่างรัฐกับมณฑลของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	77
แผนภาพที่ 4.5	ถนนเชื่อมต่อระหว่างเมืองจากทางด่วนสายหลักและถนนอาเซียน	77
แผนภาพที่ 4.6	แสดงท่าอากาศยานมะริดและท่าอากาศยานเกาะสอง มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	79
แผนภาพที่ 4.7	แสดงเส้นทางคมนาคมทางบก รถไฟ ท่าอากาศยาน ท่าเรือสำคัญและตำแหน่งเมืองจุดหมายปลายทางของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	79
แผนภาพที่ 4.8	แหล่งท่องเที่ยวหมู่เกาะทะเลอันดามัน เกาะสอง มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	80
แผนภาพที่ 4.9	เอกอัครราชทูต ณ กรุงย่างกุ้ง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	81
แผนภาพที่ 4.10	สถานประกอบการสำหรับการจัดประชุมและนิทรรศการ เมืองเนปิดอร์ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	83
แผนภาพที่ 4.11	ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องร่วมนำทางสำรวจด่านห้วยต้นนุ่น- แม่สะเะ รัฐกะยา	84
แผนภาพที่ 4.12	ท่าเรือปากอ่าวมะริดและทัศนียภาพเมืองมะริด มณฑลตะนาวศรี	85
แผนภาพที่ 4.13	วัดเต็ง ดอ จี(Thein Dow Gyi)สถาปัตยกรรมแบบไทย เมืองมะริด มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	86
แผนภาพที่ 4.14	การก่อสร้างโรงแรมเมืองมะริด มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	87
แผนภาพที่ 4.15	ด่านมูตองและเส้นทางมะริด-ด่านมูตอง เมืองมะริด มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	87
แผนภาพที่ 4.16	ที่ตั้งเกาะสองและแกรนด์ อันดามัน(Grand Andaman) เกาะสอง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	88

สารบัญภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 4.17 ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเมียนมาจากย่างกุ้ง พานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทาง ท่องเที่ยวเมืองมะริดและเกาะสอง มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา	89
แผนภาพที่ 4.18 ทักษะภาพเกาะสองและเส้นทางมะริด - เกาะสอง มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐ แห่งสหภาพเมียนมา	89
แผนภาพที่ 4.19 โรงแรมที่นักท่องเที่ยวดังชาตินิยมพักเมืองมะริด มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐ แห่งสหภาพเมียนมา	90
แผนภาพที่ 4.20 แสดงการเชื่อมโยงการบินเชิงราย-เฮลิคอปเตอร์เพื่อสร้างความร่วมมือการท่องเที่ยวไทย กับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	92
แผนภาพที่ 4.21 แสดงวิถีชีวิตชาวอินตาและการท่องเที่ยวในทะเลสาบอินเล รัฐฉานใต้ สาธารณรัฐ แห่งสหภาพเมียนมา	92
แผนภาพที่ 4.22 แสดงลักษณะเมืองตากอากาศกะลอ (Pine Land) รัฐฉานใต้ สาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมา	94
แผนภาพที่ 4.23 แสดงลักษณะเมืองถ้ำพระ (ปินตะยะ) และเมืองเกษตรกรรม(อังกะ) รัฐฉานใต้ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	95
แผนภาพที่ 4.24 แสดงบรรยากาศเมืองปินเล้า ผลิตภัณฑ์ชา และจุดแวะพักสำหรับการเดินทาง ท่องเที่ยวในรัฐฉานใต้ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	96
แผนภาพที่ 4.25 เส้นทางถนนลูกรังเชื่อมจุดผ่อนปรนห้วยต้นนุ่น จังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทย กับด่านแม่สละ รัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	100
แผนภาพที่ 4.26 แสดงการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวด่านห้วยต้นนุ่น จังหวัดแม่ฮ่องสอนกับเมืองลอยก่อ รัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	101
แผนภาพที่ 4.27 แสดงโอกาสเชื่อมโยงการเดินทางทางบกจากการเปิดด่านชายแดนถาวรสู่ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	103
แผนภาพที่ 4.28 แสดงแหล่งท่องเที่ยวสำคัญและการลงทุนทางการท่องเที่ยวในรัฐคะยา สาธารณรัฐ แห่งสหภาพเมียนมา	104
แผนภาพที่ 4.29 บริเวณแม่น้ำตะนาวศรีไหลออกสู่ทะเล เมืองมะริด สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา	105
แผนภาพที่ 4.30 วัด เติง คอ จี วัดคู่บ้านคูเมืองมะริด มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา	106
แผนภาพที่ 4.31 ตลาดเซจี ตลาดท้องถิ่นเมืองมะริด มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา	106
แผนภาพที่ 4.32 ท่าเทียบเรืออ่าวมะริด เมืองมะริด มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา	107
แผนภาพที่ 4.33 พระบรมราชานุสาวรีย์พระเจ้าบุเรงนอง เมืองเกาะสอง มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	108

สารบัญภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 4.34 แสดงกิจกรรมการท่องเที่ยวหมู่เกาะเมอญู เกาะสอง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	109
แผนภาพที่ 4.35 แสดงข้อเสนอแนวทางการร่วมมือด้านการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวปลายทางเดี่ยว (Single Tourism Destination) ระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน	126
แผนภาพที่ 4.36 แสดงข้อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของอาเซียนอย่างยั่งยืนและเท่าเทียมระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน	127
แผนภาพที่ 5.1 แสดงวงจรกระบวนการ 7 ขั้นกับ 3 เสาหลักโลจิสติกส์ทางการท่องเที่ยว	141

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	8
แผนภูมิที่ 2.1 แสดงวิวัฒนาการและการดำเนินการที่นำไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน	16
แผนภูมิที่ 2.2 กรอบแนวคิดและทฤษฎีการวิจัย	44
แผนภูมิที่ 4.1 แสดงผลการวิเคราะห์ตัวแบบ Diamond Model การท่องเที่ยวเชื่อมโยงพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ เชียงใหม่ เชียงรายและพื้นที่เร่งรัดการพัฒนาแม่ฮ่องสอนกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	64

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 แสดงวัตถุประสงค์ วิธีการวิจัย และกลุ่มตัวอย่าง	10
ตารางที่ 2.1 ตารางคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในปีพ.ศ. 2563 พ.ศ. 2568 และ พ.ศ. 2573	27
ตารางที่ 2.2 จำนวนนักท่องเที่ยวผ่านตรวจคนเข้าเมืองของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (2555-2559)	38
ตารางที่ 2.3 จำนวนนักท่องเที่ยวผ่านด่านชายแดนของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (2555-2559)	38
ตารางที่ 3.1 แสดงวิธีดำเนินการวิจัย	45
ตารางที่ 4.1 แสดงผลิตภัณฑ์ประเภทกิจกรรมและเมืองที่เป็นจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยว สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	55
ตารางที่ 4.2 แสดงการเปรียบเทียบยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียนกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	65
ตารางที่ 4.3 แสดงข้อเสนอแนวทางความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน	112

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญ และที่มาของปัญหา

การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศไทย และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน นับได้ว่าเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและภูมิภาคอาเซียนร่วมกัน เนื่องจากแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวอาเซียน ปีพ.ศ. 2559-2568 (ASEAN Tourism Strategic Plan: ATSP 2016-2025) ได้กำหนดกรอบวิสัยทัศน์สำคัญ ภายในปีพ.ศ. 2568 อาเซียนจะเป็นจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ โดยนำเสนอความหลากหลายผ่านประสบการณ์อาเซียนสู่การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบและยั่งยืน ครอบคลุมในทุกมิติอย่างมีสมดุล เพื่อการกินดีอยู่ดีและความเป็นอยู่ที่ดีทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของประชาชนอาเซียน รวมทั้งวางมาตรการที่จำเป็นและปรับปรุงจากข้อมูลที่มีอยู่เดิมให้สมบูรณ์ เพื่อให้การดำเนินการบรรลุถึงวิสัยทัศน์ด้านการท่องเที่ยวอาเซียนในอีก 10 ปีข้างหน้า อาทิ การวางมาตรการทางการตลาดเพื่อให้อาเซียนเป็นจุดหมายปลายทางเดียวกัน การบูรณาการทำงานร่วมกันในการเชื่อมโยงด้านการลงทุน ความปลอดภัย การรักษาปกป้องมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ การพัฒนาสินค้าและการตลาดด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค เช่น กลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub-Region: GMS) และกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT) โดยมุ่งเน้นรูปแบบการท่องเที่ยวอาเซียนให้เติบโตอย่างยั่งยืน

ด้วยองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบการท่องเที่ยวอาเซียนให้เติบโตอย่างยั่งยืนนั้น ประกอบไปด้วย 1) เพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของภาครัฐ และเอกชนในห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว โดยพัฒนาและนำยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวมาใช้ในการมีส่วนร่วมการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นและภาคเอกชน 2) ปรับปรุงและพัฒนาความปลอดภัย ตลอดจนให้ความสำคัญกับการบำรุงรักษา สถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยทำงานร่วมกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในการเพิ่มจำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกทางธรรมชาติ และวัฒนธรรมระดับโลกให้มากขึ้น และ 3) เพิ่มความรับผิดชอบต่อการท่องเที่ยวต่อการปกป้องสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งจัดเตรียมคู่มือเพื่อแจกจ่ายให้แก่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอาเซียนสำหรับใช้เป็นแนวทางการประสานความร่วมมือระหว่างกัน ตลอดจนเป็นแนวทางการปรับตัว การแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสภาพแวดล้อมให้เป็นไปอย่างยั่งยืน (กรมอาเซียน, กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559). ข่าวและบทความที่น่าสนใจ: คณะรัฐมนตรี (19 ม.ค. 59) มีมติเห็นชอบในหลักการแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวอาเซียน พ.ศ. 2559-2568. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 61 จาก <http://www.mfa.go.th/asean/th/news/5702/63890->

นอกจากนี้อาเซียนประสบผลสำเร็จด้วยแคมเปญ “Visit ASEAN@50” ทั้งนี้จากสถิตินักท่องเที่ยวทั่วโลกกว่า 126 ล้านคน ที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวอาเซียนทะเลบู๊ตตี้ที่ตั้งไว้ 121 ล้านคน โดยเฉพาะประเทศไทยเพียงประเทศเดียวมียอดนักท่องเที่ยวกว่า 35 ล้านคน สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวให้กับประเทศไทยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 20 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) จากผลของการประชุมรัฐมนตรีการท่องเที่ยวอาเซียน ครั้งที่ 37 หรือ The ASEAN Tourism Forum : ATF 2018

โดยวีระศักดิ์ ไคว์สุรัตน์รัฐมนตรีกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาของประเทศไทย ได้นำสมาชิกอาเซียนลงนามปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือด้านต่างๆ เพื่อขับเคลื่อน ผลักดันการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม สู่เป้าหมายร่วมกันตามแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน(ATSP2016-2025)นำพาภูมิภาคอาเซียนสู่ความเป็น “อาเซียนมั่งคั่ง ท่องเที่ยวยั่งยืน” โดยมุ่งเน้นข้อตกลงและมาตรการสืบเนื่องที่ได้ดำเนินการมาตลอด ซึ่งทำให้อาเซียนได้พัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นอย่างเป็นรูปธรรม (สยามรัฐออนไลน์. (2561).อาเซียนเดินทางพัฒนาการท่องเที่ยวยั่งยืนรองรับปฏิญญาร่วมกันในASEAN Tourism Forum 2018.สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 61 จาก<https://www.siamrath.co.th/n/30091>)

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับดีมาก มีการแลกเปลี่ยนการเยือนระดับสูงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเสด็จเยือนสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาอย่างเป็นทางการของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระหว่างวันที่ 3-6 ตุลาคม 2558 เป็นต้นมา มีส่วนช่วยกระชับความสัมพันธ์ทั้งระดับรัฐบาลและประชาชนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น อีกทั้งหลังจากสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาได้ปฏิรูปและให้ความร่วมมือรัฐบาลไทยด้านต่างๆอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านแรงงาน การปราบปรามยาเสพติด การอำนวยความสะดวกด้านการข้ามแดน สาธารณสุข การต่อต้านการค้ามนุษย์ และความร่วมมือเพื่อการพัฒนาและกลไกทวิภาคีที่สำคัญของประเทศ เช่น 1) คณะกรรมาธิการร่วม(Thailand – Myanmar Joint Commission for Bilateral Cooperation: JC) 2) คณะกรรมการเขตแดนร่วม(Joint Boundary Committee: JBC) 3) คณะกรรมาธิการร่วมด้านการค้า (Joint Trade Commission: JTC) 4) คณะกรรมการระดับสูง (High Level Committee- HLC)ของฝ่ายทหาร และ5) คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค (Regional Border Committee - RBC) เกี่ยวกับความมั่นคงชายแดน และความร่วมมือในกรอบอนุภูมิภาค เช่น กรอบความร่วมมือประเทศในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง และความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง ในกรอบของอาเซียนอีกด้วย (ศูนย์ข้อมูลธุรกิจไทยในเมียนมาร์.(2557).ความสัมพันธ์ไทยกับเมียนมา.สืบค้นเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2561 จาก<http://www.thaibizmyanmar.com/th/thai-myanmar/>)

ส่วนความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศสมาชิกในอาเซียนของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมานั้น เริ่มต้นมาจากการประชุมการท่องเที่ยวอาเซียน ASEAN Tourism Forum (ATF 2015) ซึ่งเป็นงานที่จัดต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน สนับสนุนให้ภูมิภาคอาเซียนเป็นจุดหมายปลายทางเดียว (Single Destination)โดยในปีพ.ศ. 2558 สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาได้เป็นเจ้าภาพในการจัดงานภายใต้ Theme “ASEAN-Tourism Towards Peace, Prosperity and Partnership” ระหว่างวันที่ 22-29 มกราคม 2558 ณ กรุงเนปีดอร์(ดูแผนภาพที่1.1)ประกอบด้วย 3 กิจกรรมหลักได้แก่ 1)การประชุมระดับรัฐมนตรีท่องเที่ยว 2)การประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านการท่องเที่ยว และ3)งานส่งเสริมการขาย Travel Exchange(TRAVEX) โดยผลสรุปจากการประชุมในครั้งนั้นนำไปสู่การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน ฉบับใหม่สำหรับปี พ.ศ.2559-2568 ร่วมกัน โดยมีวิสัยทัศน์สู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ นำเสนอประสบการณ์ท่องเที่ยวที่หลากหลายและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยมีกลยุทธ์ที่ให้ความสำคัญด้านการส่งเสริมตลาด สินค้า การลงทุน บุคคลากรการท่องเที่ยว มาตรฐาน การเชื่อมโยง การอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ความปลอดภัยและความมั่นคง และการเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศ

แผนภาพที่ 1.1 การประชุม ASEAN Tourism Forum (ATF 2015) ระหว่างวันที่ 22 – 29 มกราคม 2558 กรุงเนปิตอร์ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
ที่มา: ASEAN Tourism Forum 2015.(2558). ASEAN Tourism Forum 2015: The Eighteenth Meeting of The ASEAN.สืบค้นเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2560 จาก <https://www.google.com/search?q=>

นอกจากนี้ประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ยังได้ลงนามความร่วมมือส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (Memorandum of Understanding: MOU) ร่วมกันขึ้น ตั้งแต่วันที่ 11-12 มกราคม 2560 ณ กรุงเนปิตอร์ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (ดูแผนภาพที่ 1.2) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความร่วมมือส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างสองประเทศ แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน ร่วมกันพัฒนาทรัพยากร ผลักดันการท่องเที่ยวทางทะเล (Maritime tourism) และต่อยอดนโยบายการเชื่อมโยงภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Connect) ไปสู่ความร่วมมือระหว่างกันอย่างยั่งยืน โดยมีภาคเอกชนทั้งสองประเทศอยู่ในคณะทำงานร่วมอยู่ด้วย (ข่าว. News.(2560.มกราคม).ไทย-เมียนมา เซ็น MOU ร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 61 จาก <https://www.pptvhd36.com/news/>) ส่วนภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ที่สามารถสร้างมูลค่ารวมถึง 7.30 หมื่นล้านบาท ในปี 2558 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) โดยในปี 2559-2560 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ประมาณ 6 ล้านคน ขยายตัวถึงร้อยละ 25 จากจำนวนนักท่องเที่ยวเพียง 4.60 ล้านคนในปี 2558 โดยรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาได้ตั้งเป้าขยายมูลค่าภาคการท่องเที่ยวให้สูงถึงร้อยละ 8.40 ของจีดีพีประเทศในอีก 10 ปีข้างหน้าหรือปี 2559 มีอัตราส่วนแบ่งจีดีพีเฉลี่ยที่ร้อยละ 6.50-7.00 ระหว่างปี 2559-2568 (โพสทูเดย์ ข่าวประชาคมอาเซียน.(2559).พม่าโหมการท่องเที่ยวเป้า 6 ล้านคนในปี 59. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2561 จาก <http://www.posttoday.com/aec/447933>)

จากจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวจากเอเชีย ได้แก่ จีน ไทย มาเลเซีย เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น ซึ่งมีประมาณร้อยละ 66.40 โดยผ่านเมืองท่องเที่ยวสำคัญอย่างเช่น ย่างกุ้ง มัณฑะเลย์ และพุกาม มีระยะเวลาเฉลี่ยของการเข้าพัก คือ 11 วัน และมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันเพิ่มขึ้นร้อยละ 25 ทั้งนี้ไม่รวมนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ข้ามชายแดน ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการที่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ปิดประเทศมายาวนาน ส่งผลให้เป็นประเทศที่มีความโดดเด่น เรื่องการมีธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมเชิงพุทธศาสนา รัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ได้กำหนดเป้าหมายให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นส่วนหนึ่งในการผลักดันให้เศรษฐกิจขยายตัวร้อยละ 7 ต่อปี ดังนั้นจึงเร่งการพัฒนาบุคลากร สถานที่ท่องเที่ยว ระบบคมนาคมขนส่งและการโรงแรมเมือง เช่น ย่างกุ้ง หงสาวดี พุกาม มัณฑะเลย์ อินเล สามเหลี่ยมทองคำ แม่ละหม่งเมืองตากอากาศชายทะเล เกาะสองแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และส่งเสริมสุขภาพ เมืองตานต่วยที่มีหาดงาปาลีเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ขึ้นชื่อและเมืองพินอูห์วิน ซึ่งเป็นเมืองตากอากาศที่สำคัญในอดีตของชาวอังกฤษ (U.Asean มหานครอาเซียน. (2559).พม่ามาแรงจับตาอุตสาหกรรมโรงแรมและการท่องเที่ยว.สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2561 จาก<https://www.uasean.com/kerobow01>)

แผนภาพที่ 1.2 การลงนามความร่วมมือส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (Memorandum of Understanding :MOU) วันที่ 11-12 มกราคม 2560 กรุงเนปีดอร์ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
ที่มา : ข่าว.News.(2560).ไทย-เมียนมา เซ็นMOUร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว.สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 61 จาก<https://www.pptvhd36.com/news/>.

อย่างไรก็ตามจากการเป็นจุดยุทธศาสตร์เชื่อมต่อมณฑลยูนนาน จีนตอนใต้และอินเดีย ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนมีตลาดบริโภคขนาดใหญ่และแรงงานราคาถูกจำนวนมาก ทำให้สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเป็นประเทศที่มีศักยภาพทางธุรกิจสูง แต่ด้วยนโยบายปิดประเทศภายหลังความล้มเหลวทางเศรษฐกิจและการถูกคว่ำบาตรทำให้ช่องทางการลงทุนทางธุรกิจของชาวต่างชาติมีจำกัด ดังนั้นการกลับมาเปิดประเทศอีกครั้งตั้งแต่ต้นปี 2011 ส่งผลทำให้สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เป็นจุดสนใจของนักธุรกิจทั่วไป มีการแก้ไขกฎหมายการค้า และการลงทุนให้เอื้อต่อการลงทุนธุรกิจต่างชาติมากขึ้น รวมถึงการมุ่งหน้าปฏิรูปประเทศควบคู่ไปด้วยช่วยยกระดับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ และภาพลักษณ์เชิงบวกสู่สายตาประชาคมโลก ทำให้การคว่ำบาตรต่อสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาได้รับการผ่อนปรนอย่างเป็นรูปธรรม จนกลายเป็นจุดหมายของการลงทุนอันดับต้นๆของโลก ประเทศไทยมีข้อได้เปรียบกว่าชาติอื่นๆหลายประการ โดยเฉพาะความคล้ายคลึงกันทางสังคม วัฒนธรรม ศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณี โดยมีแนวพรมแดนร่วมกันกว่า 2,400 กิโลเมตรและด่านศุลกากรกว่า 10 ด่าน ประกอบกับองค์ความรู้ท้องถิ่นซึ่งล้วนเป็นปัจจัยส่งเสริมให้การค้าชายแดนไทย-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการท่องเที่ยว

โดยมีข้อค้นพบเบื้องต้นของการวิจัยมุ่งเป้าเพื่อตอบสนองความต้องการประเทศด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวภายใต้แผนงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดนไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาของธงชัย ภูวนาถวิจิตรและสุชาครีย์ ศรีรัตน์ (2562)

ต่อการนิยมนโยบายการผลักดันการเปิดด่านชายแดนให้เป็นด่านถาวรนั้นพบว่า รัฐบาลกลางสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีนโยบาย “หนึ่งรัฐ หนึ่งด่านถาวร” เท่านั้น เช่น รัฐฉานมีด่านท่าซี้เหล็ก ตรงกันข้ามกับด่านแม่สาย, รัฐกระเหรี่ยงมีด่านเมียวดี ตรงกันข้ามกับด่านแม่สลอด, รัฐตะนาวศรีมีด่านเกาะสอง ตรงกันข้ามกับด่านระนอง, รัฐกระเหรี่ยงบ้านแม่ระมี ตรงกันข้ามกับด่านพุน้ำร้อน ซึ่งเป็นด่านถาวรกรณีพิเศษตามโครงการสร้างท่าเรือน้ำลึกทวาย แม้แต่ด่านเจดีย์สามองค์ตรงข้ามรัฐกระเหรี่ยงและด่านสิงขรตรงข้ามรัฐตะนาวศรีที่ทางรัฐบาลไทยผลักดันให้เป็นด่านถาวรก็ยังไม่สามารถดำเนินการต่อได้ ทั้งนี้มาจากปัจจัยสำคัญจากการควบคุมชนกลุ่มน้อย และบริหารจัดการในการจัดสรรประโยชน์กับชนกลุ่มน้อยต่างๆในพื้นที่ตามแนวชายแดน ซึ่งปัจจุบันได้มีการเร่งดำเนินการเจรจาหยุดยิงกับกองกำลังติดอาวุธในแต่ละรัฐ โดยด่านชายแดนที่รัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ให้ความสำคัญประกอบด้วย ด่านแม่สลอดเพื่อรองรับการเชื่อมต่อการค้าและการลงทุนเส้นทางย่างกุ้ง-แม่สลอด และยุทธศาสตร์เชื่อมโยงโครงข่ายการคมนาคมทางบก ไทย-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา-อินเดีย รวมทั้งพบว่า มีการผลักดันให้รัฐบาลไทยยกระดับจุดผ่อนปรนห้วยต้นนุ่นให้เป็นด่านถาวรเชื่อมโยงกับรัฐกะยา และกลุ่มเมืองชั้นใน เนื่องจากรัฐบาลกลางสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ได้พิจารณาบริเวณนี้มีความสงบและสามารถบริหารจัดการจัดสรรประโยชน์กับชนกลุ่มน้อยได้ แต่ด้วยสภาพพื้นที่การเป็นป่าเขาและที่ตั้งด้านอยู่ในเขตอนุรักษสัตว์ป่า และพันธุ์พืชของประเทศไทย การดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวกจึงยังไม่สามารถดำเนินการได้ อีกทั้งการเดินทางผ่านเส้นทางทางบกในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีความคดเคี้ยว ลาดชัน จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาและการก่อสร้างถนนสายใหม่เพื่อรองรับการยกระดับด่านถาวรแห่งนี้ เป็นต้น

สำหรับในมิติการเดินทางท่องเที่ยวข้ามแดนของประเทศไทยไปยังแหล่งท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ที่มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลเชิงสถิติของกระทรวงการท่องเที่ยวและโรงแรมของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา แสดงให้เห็นว่า 5 ปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เดิมมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาผ่านจุดผ่านแดนรวมจำนวน 4.2-4.6 แสนคนในปี พ.ศ.2555-2556 แต่กลับเพิ่มสูงขึ้น 3 เท่าตัว โดยในปี 2557 จำนวน 1.14 ล้านคน ในปี 2558 จำนวน 1.94 ล้านคนและในปี 2559 เพิ่มขึ้นเป็น 3.37 ล้านคน (Ministry of Hotels and Tourism.(2011-2015) ทว่าจุดหมายปลายทางทางการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมานั้น ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มเมืองชั้นในและชั้นนอกที่มีโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับดีกว่าพื้นที่ชายแดน โดยแหล่งท่องเที่ยวสำคัญประกอบด้วย 5 สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ คือ (1)พระมหาเจดีย์ชเวดากอง เมืองย่างกุ้ง (2)พระมหาเจดีย์ชเวสิกองและทุ่งเจดีย์เมืองพุกาม (Bagan, Pagan) (3)พระมหาเจดีย์ชเวมอดอ และพระราชวังพระเจ้าบุเรงนอง เมืองหงสาวดี (4)พระมหารัชมุนี เมืองมณฑลพะลีย์ และพระราชวังมณฑลพะลีย์ (5)พระธาตุอินทร์แขวน(Kyaiktiyo Pagoda)เมืองไจ้กั๊ว และ 5 แหล่งท่องเที่ยว คือ (1)ทะเลสาบอินเล (Inle Lake) (2)ทะเลสาบกัณดอว์จี (Kandawgi Lake) (3)ทะเลสาบอินยา (Inya Lake) (4)กะลอร์เทือกเขาซานโยมา(Kalaw)และ(5)หาดงาปาลี(Ngapali Beach) ในขณะที่กลุ่มนักท่องเที่ยวจากสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมานิยมเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทย ด้วยวัตถุประสงค์ คือการเลือกซื้อสินค้า การรักษาพยาบาลและสัมผัสวิถีวัฒนธรรมไทยในเทศกาลสำคัญ เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ตามปัญหาสำคัญของการพัฒนาความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาในปัจจุบันที่สำคัญ คือ ปัญหาการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ปัญหาด้านกฎระเบียบที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านที่ไม่เอื้อต่อการท่องเที่ยวในบางเส้นทาง ตลอดจนปัญหาการขาดศักยภาพของผู้ประกอบการในพื้นที่ โดยเฉพาะความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเชิงนโยบายให้เกิดเป็นรูปธรรมได้ ดังจะเห็นได้

จากผลการศึกษาของ Lagiewski Rick and Reveles Damon,(2004) เรื่องความท้าทายในการข้ามพรมแดนภูมิภาคท่องเที่ยว พบว่า ความสำเร็จหลายแห่งทั่วโลกเกี่ยวกับความร่วมมือข้ามพรมแดนด้านการท่องเที่ยวเป็นการพัฒนาเพื่อประสานความร่วมมือด้านการขนส่งข้ามพรมแดน ทั้งประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวต่างชาติ รวมทั้งการขนส่งสินค้าและบริการ เกิดการปรับปรุงและสนับสนุนการดำเนินงานทั้งสองฝั่งได้ โดยเฉพาะความร่วมมือด้านการตลาด การส่งเสริมการขาย ความสะดวกสบายของการบริการข้ามพรมแดน ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ประเด็นสำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ การอำนวยความสะดวกในการเดินทางและพิธีการศุลกากรตามข้อตกลงข้ามพรมแดนร่วมกันจะช่วยให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย และการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ เป็นแรงจูงใจต่อการเดินทางท่องเที่ยวข้ามพรมแดนได้

นอกจากนี้จากข้อค้นพบเบื้องต้นของการวิจัยมุ่งเป้าเพื่อตอบสนองความต้องการประเทศด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวภายใต้แผนงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดนไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาของธงชัย ภูวนาถวิจิตรและสุชาครีย์ ศรีรัตน์ (2561) พบประเด็นสำคัญที่น่าสนใจว่า การประสานงานและการดำเนินการสนับสนุนการท่องเที่ยวข้ามพรมแดน เป็นโอกาสสำคัญต่อการพัฒนาความร่วมมือซึ่งกันและกันโดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาจากเงื่อนไขหรือความจำเป็นต่อความสำเร็จของการท่องเที่ยวข้ามพรมแดนเพียงด้านเดียว หากแต่ความสำเร็จของการเปิดพรมแดนระหว่างประเทศช่วยสนับสนุนการค้า การลงทุน การเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนการขนส่งสินค้าและบริการระหว่างประเทศ ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนผลักดันต่อการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจที่มีมูลค่าการลงทุนสูง โดยประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชายแดนจะได้รับผลประโยชน์มากขึ้นจากการพัฒนาการค้าการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ด้วยการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญต่างๆ สนับสนุนให้เกิดการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวและการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชื่อมโยงซึ่งกันและกันทั้งภูมิภาค และเป็นไปตามแนวทางในการปฏิรูปเขตพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนที่สภาพัฒนาฯ(2558) ได้นำเสนอไว้ดังนี้

1)รูปแบบของเขตเศรษฐกิจพิเศษตามชายแดนที่เหมาะสมกับประเทศไทยในอนาคต คือรูปแบบเศรษฐกิจพิเศษข้ามพรมแดน (Cross Border Special Economic Zone) ที่เน้นการลดขั้นตอนกระบวนการที่เกี่ยวข้องให้เหลือเพียงจุดเดียวเพื่อเชื่อมพื้นที่รายรอบชายแดนของสองประเทศให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเพียงเขตเดียวภายใต้การบริหารจัดการแบบหุ้นส่วนของทั้งสองประเทศ ซึ่งประชาชนท้องถิ่นแต่ละประเทศต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยมีการจ้างผู้บริหารมืออาชีพมาบริหารจัดการได้ทั้งนี้การบริหารจัดการในบางจุดอาจมีความแตกต่างกันตามบริบทพื้นที่ได้ ซึ่งก่อนตัดสินใจดำเนินการในรูปแบบใดควรมีการศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินการเพื่อวิเคราะห์ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

2)การปรับใช้มาตรการอาเซียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษนี้ โดยลดขั้นตอนศุลกากรตามข้อตกลง ASEAN Single Window ที่ทำให้พิธีการทางศุลกากรมีเพียงจุดเดียว ซึ่งต้องนำระบบของทั้งสองประเทศมาบริหารจัดการเป็นระบบเดียวภายใต้การมีส่วนร่วมของทั้งสองประเทศ แนวคิดสำคัญในระบบนี้คือ ต้องอำนวยความสะดวกให้กับสินค้าผ่านแดนภายใต้ข้อตกลงที่ให้นารถยนต์จากประเทศหนึ่งเข้าไปประเทศหนึ่งได้ และต้องรวมถึงมาตรการการได้รับสิทธิพิเศษจากการลงทุน และการเจรจาให้สิทธิพิเศษแก่นักลงทุนชาวไทยในต่างประเทศด้วย นอกจากนี้ยังต้องมีการพิจารณาถึงมาตรการด้านภาษี มาตรการด้านการค้าบริการ มาตรการด้านแรงงาน ระบบเงินตรา ผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นต้น

3)การทำให้แนวคิดการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพื้นที่ร่วมชายแดนเป็นโครงการของอาเซียน เพื่อให้การประสานความร่วมมือ การเจรจา หรือการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานเป็นมากกว่าการเจรจา

แบบทวิภาคีที่อาจจะมีปัญหาในบางพื้นที่ หากการดำเนินงานเป็นโครงการของอาเซียนจะทำให้มีความเป็นไปได้และมีโอกาสประสบความสำเร็จมากกว่า

จากผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นอีกว่ากลไกการขับเคลื่อนการท่องเที่ยว นอกจากมีเขตเศรษฐกิจพิเศษซึ่งเป็นนโยบายที่รัฐบาลให้ความสำคัญในการนำประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ กระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และส่งเสริมความมั่นคงของประเทศ ประกอบด้วย (1)เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดตาก ตั้งอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor)สามารถเป็นประตูเชื่อมโยงไปยังย่างกุ้ง ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและด่านชายแดนแม่สอดเป็นจุดผ่านแดนถาวร เชื่อมต่อกับเมืองเมียวดี รวมทั้งสามารถร่วมดำเนินกิจการในลักษณะอุตสาหกรรมการผลิตร่วม (co-production) กับนิคมอุตสาหกรรมเมียวดี (2)เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย (แม่สาย เชียงแสน และเชียงของ) ตั้งอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor) มีศักยภาพสูงด้านการท่องเที่ยวเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชียงรายกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตอนบนของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและสปป.ลาว รวมไปถึงจนถึงจีนตอนใต้ และ(3)เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรี สามารถพัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจ โดยอาศัยที่ตั้งซึ่งอยู่บนแนวเชื่อมโยงระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา - พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Seaboard) ซึ่งสามารถขนส่งสินค้าออกทางทะเลได้ทั้งทางท่าเรือทวายไปสู่ประเทศแถบมหาสมุทรอินเดีย ตะวันออกกลางและยุโรป และท่าเรือแหลมฉบังไปสู่ประเทศแถบมหาสมุทรแปซิฟิกได้ อีกทั้งเขตพัฒนาการท่องเที่ยวที่นับได้ว่าเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดน กระจายการท่องเที่ยวจากเมืองหลักสู่เมืองรอง เชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านตามเป้าประสงค์ของเขตพัฒนาการท่องเที่ยว3 เขต ได้แก่

(1)เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา (เชียงใหม่ เชียงราย เชื่อมโยงกับแม่ฮ่องสอน) ซึ่งมีวิสัยทัศน์การพัฒนาเขตพื้นที่ให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาล้านนาเชิงสร้างสรรค์ เชื่อมโยงอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง ไทย ลาว สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและจีน(หั่วเซียง)

(2)เขตพัฒนาการท่องเที่ยวมรดกโลกด้านวัฒนธรรม ซึ่งกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาที่มุ่งยกระดับแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกนำคุณค่าโดดเด่นของมรดกวัฒนธรรมแห่งวิถีไทยร่วมกับการปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับอาเซียน ซึ่งด่านชายแดนแม่สอดเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญของการเชื่อมต่อกับย่างกุ้งของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ซึ่งเป็นเมืองมรดกโลกด้วยเช่นกัน

(3)เขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก ที่มุ่งเป็นจุดหมายทางการท่องเที่ยวพักผ่อนเพื่อสุขภาพชั้นนำของโลก โดยพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ระนอง และชุมพร เป็นเมืองจุดหมายปลายทางทางท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน (Leisure)การฟื้นฟูสุขภาพร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ (Body Soul and Mind) เชื่อมต่อชายฝั่ง มะริด ทวาย ตะนาวศรีของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ดังนั้นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างประเทศประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน จำเป็นจะต้องศึกษาถึงความร่วมมือระหว่างประเทศที่เป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้วยการบูรณาทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการท่องเที่ยวร่วมกัน การประสานและเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานทั้งด้านการขนส่ง และการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวให้เกิดเป็นพันธมิตรในระดับอาเซียน และภูมิภาคอื่นๆ ของโลก สอดคล้องกับการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การเมืองและความมั่นคง ให้เกิดเป็นรูปธรรมมีผลต่อการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียนได้

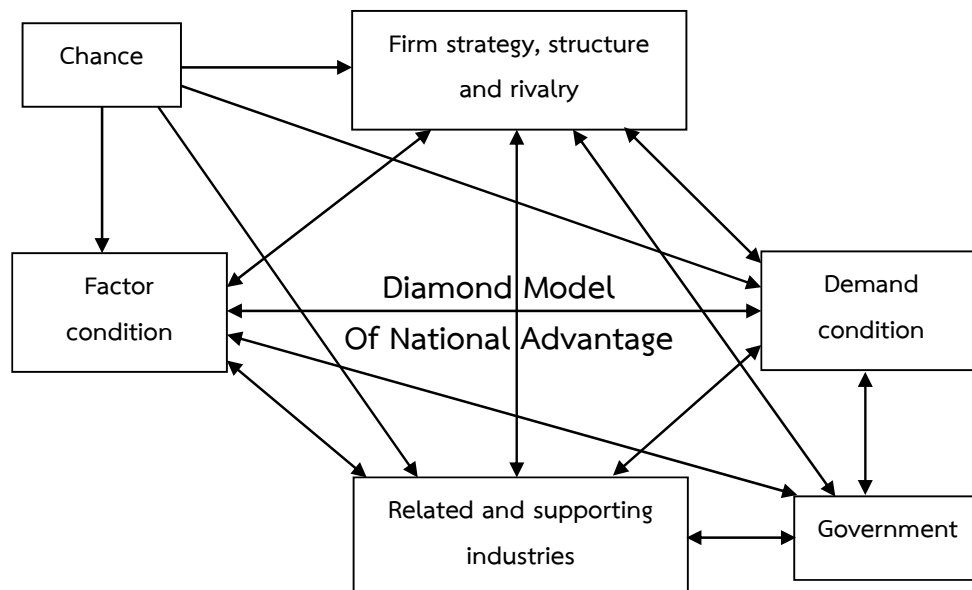
แต่อย่างไรก็ตามปัญหาสำคัญของการพัฒนาความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาในปัจจุบันที่สำคัญ คือ ปัญหาการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ปัญหาด้านกฎระเบียบที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านที่ไม่เอื้อต่อการท่องเที่ยวในบางเส้นทาง ตลอดจนปัญหาการขาดศักยภาพของผู้ประกอบการในพื้นที่ โดยเฉพาะความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเชิงนโยบายให้เกิดเป็นรูปธรรมได้ ดังนั้นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงความร่วมมือระหว่างประเทศที่เป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวและโอกาสความร่วมมือทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และพื้นที่เชื่อมโยง
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และพื้นที่เชื่อมโยง
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

1.3 กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดแบบจำลองเพชร (Diamond Model) ของ Michael E. Porter วิเคราะห์และประเมินสภาพการณ์แข่งขันของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ประกอบด้วย เงื่อนไขปัจจัยการผลิต (Factor Conditions) ปัจจัยด้านอุปสงค์ หรือการตลาด (Demand Conditions) ปัจจัยบริบทกลยุทธ์การแข่งขัน (Strategy, structure and rivalry) ปัจจัยสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง (Related and Supporting Industries) (ดูแผนภูมิที่ 1.1)

แผนภูมิที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.4 วิธีการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวทั้งในส่วนของภาครัฐ และเอกชนในพื้นที่ประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยเลือกใช้วิธีวิจัยแบบทำตามลำดับก่อนหลัง (Sequential Design) ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อค้นหาคำตอบเชิงลึกที่เกี่ยวข้องความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และการบริการในพื้นที่ชายแดนไทยและประเทศเพื่อนบ้าน โดยกำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ศึกษาครั้งนี้คือพื้นที่ที่มีความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน(ดูแผนภาพที่ 1.3) ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1.3 แสดงขอบเขตพื้นที่วิจัยของประเทศไทย-กับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้กำหนดขอบเขตที่มุ่งศึกษา 1) สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวและโอกาสความร่วมมือทางการท่องเที่ยว 2) ความคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยว และ 3) เสนอแนะแนวทางการร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

1.4.3 ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มประชากรการวิจัยในครั้งนี้คือ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ในทุกระดับตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงหน่วยงานภาคปฏิบัติ

1) ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1.1) กลุ่มผู้บริหารภาครัฐคือ กลุ่มผู้บริหารที่ควบคุม กลไกของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม สภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และหน่วยงานการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง

1.2) กลุ่มภาคเอกชน คือ ผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยวและบริการ ได้แก่ ธุรกิจที่พักแรม เช่น โรงแรม เกสเฮ้าส์ และรีสอร์ท ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจบริการขนส่ง ธุรกิจร้านอาหารหรือภัตตาคารและธุรกิจร้านขายของที่ระลึกของประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง

1.3) กลุ่มผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง

2) กลุ่มตัวอย่าง ครั้งนี้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม (ดูตารางที่ 1.1) ดังนี้

ตารางที่ 1.1 แสดงวัตถุประสงค์ วิธีการวิจัย และกลุ่มตัวอย่าง

ที่	วัตถุประสงค์	วิธีการวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง
1	เพื่อศึกษาสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวและโอกาสความร่วมมือทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง	ประชุมชี้แจง ประชุมกลุ่มย่อย และสัมภาษณ์เชิงลึก (รูปแบบเจาะจง) สํารวจสถานการณ์การท่องเที่ยวและเส้นทางเชื่อมโยง 4 เส้นทาง ได้แก่ 1) ย่างกุ้ง-เนปิดอร์-พุกาม-กะลอว์-อินเล-ตองจี-เฮโฮ-มณฑลเลย (สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) 2) ย่างกุ้ง-เนปิดอร์-ปิ่นเกล้า-ปิ่นตะยะ-ลอยก่อ-แมแซะ (รัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา)-ห้วยต้นนุ่น (แม่ฮ่องสอน(ประเทศไทย) 3) ย่างกุ้ง-เนปิดอร์-พุกาม-กะลอว์-อินเล-เฮโฮ-มณฑลเลย (สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) 4) ย่างกุ้ง-มะริด-มูตอง-เกาะสอง-เกาะตะเตคุน (Thahtay Kyun)หรือแกรนด์ อันดามัน (มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา)	กลุ่มผู้บริหารภาครัฐ เอกชน และผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา 50 คน

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

ที่	วัตถุประสงค์	วิธีการวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง
2	เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และพื้นที่เชื่อมโยง	สนทนากลุ่มย่อย สัมภาษณ์เชิงลึก (สุ่มแบบเจาะจง) สังเกตการณ์ สำนวณสถานการณ์การท่องเที่ยวและเส้นทางเชื่อมโยง 4 เส้นทาง	กลุ่มผู้บริหารภาครัฐ เอกชน และผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา 100 คน
3	เพื่อเสนอแนะแนวทางการความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	สนทนากลุ่มย่อย สัมภาษณ์เชิงลึก (สุ่มแบบเจาะจง) สำนวณสถานการณ์การท่องเที่ยวและเส้นทางเชื่อมโยง 4 เส้นทาง	กลุ่มผู้บริหารภาครัฐและเอกชน และผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา 100 คน

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.ฐานข้อมูลสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวและโอกาสความร่วมมือทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และพื้นที่เชื่อมโยงภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน

2.ฐานข้อมูลพื้นที่เชื่อมโยงประเทศไทยและเมียนมา แบ่งออกได้เป็น 4 เส้นทาง ได้แก่

1) ย่างกุ้ง - เนปิดอร์ - พุกาม - กะลอ - อินเล - ตองจี - เฮโฮ - มัณฑะเลย์ (สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา)

2) ย่างกุ้ง - เนปิดอร์ - ปินเล้า - ปินตะยะ - ลอยก่อ - แม่แซะ (รัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) - หัวยั้ง (จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประเทศไทย)

3) ย่างกุ้ง - เนปิดอร์ - พุกาม - กะลอ - อินเล - เฮโฮ - มัณฑะเลย์ (สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา)

4) ย่างกุ้ง - มะริด - มูตอง - เกาะสอง - เกาะตะเตคุน (Thahtay Kyun) หรือแกรนด์ อันดามัน (มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา)

3.ฐานข้อมูลความคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และพื้นที่เชื่อมโยง

4.แนวทางความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียนที่นำไปสู่การใช้วางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและการบริหารจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดนไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

1.6 นิยามศัพท์

ความร่วมมือทางการท่องเที่ยว หมายถึง ความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน

บทที่ 2

การทบทวนเอกสาร และวรรณกรรม

จากการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้เป็นลักษณะการบูรณาการแนวคิดและองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวข้ามพรมแดน ประชาคมอาเซียน แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน แนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจพื้นที่ร่วมชายแดน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจถึงประเด็นสำคัญที่สามารถเชื่อมโยงกับผลการศึกษาในครั้งนี้ ให้สามารถอธิบายถึงสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวและโอกาสความร่วมมือทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง ความคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง รวมทั้งข้อเสนอแนะแนวทางการร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการความร่วมมือทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง ช่วยยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การเมืองและการปกครอง การท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาได้ โดยมีรายละเอียดของแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้สรุปประเด็นสำคัญจากหนังสือ เอกสาร วารสารงานวิจัย และข้อมูลออนไลน์ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เก็บรวบรวมไว้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิด และทฤษฎี

การศึกษาแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในครั้งนี้มีประเด็นสำคัญ คือ 1)แนวคิดการท่องเที่ยวข้ามพรมแดน 2)แนวคิดประชาคมอาเซียน 3)แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน และ4) แนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจพื้นที่ร่วมชายแดน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1.1 แนวคิดการท่องเที่ยวข้ามพรมแดน (Cross-border Tourism)

การท่องเที่ยวข้ามพรมแดน เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เกิดจากความร่วมมือข้ามพรมแดน บนพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวในภูมิภาค ด้วยการบูรณาการความร่วมมือของกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง และทรัพยากรร่วมกัน โดยใช้ทุนทางทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนาระหว่างรัฐที่มีพรมแดนติดกัน เกิดการเรียนรู้วิถีชีวิต สังคมและวัฒนธรรมระหว่างชนชาติต่างๆในจุดหมายปลายทางของแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงชายแดนของประเทศเพื่อนบ้านหรือภูมิภาคต่างๆของโลก โดยมุ่งเน้นการสร้างประสบการณ์จากกิจกรรมการท่องเที่ยวเกิดการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ทางสังคมและวัฒนธรรมซึ่งแตกต่างกัน ระหว่างผู้มาเยือนและเจ้าบ้านในท้องถิ่นของอีกพรมแดนหนึ่งรองรับการยกระดับและการเปลี่ยนแปลงด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและใช้ทรัพยากรร่วมกัน ซึ่งเป็นความท้าทายในการข้ามพรมแดนภูมิภาคการท่องเที่ยว (Lagiewski Rick and Reveles Damon,2004) ผ่านความร่วมมือทั้งภาครัฐ เอกชนและประชาชนในท้องถิ่น ด้วยการประสานโครงสร้างด้านการขนส่ง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สังคมและวัฒนธรรมเชื่อมโยงของประชาชนในท้องถิ่นระหว่างประเทศ บนพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวที่มีพรมแดนติดกัน และสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบการท่องเที่ยว การเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวและการขนส่งข้ามพื้นที่ชายแดน โดยใช้การท่องเที่ยวสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวจุดหมายปลายทาง พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว กิจกรรม

การตลาดและการบริการด้านการท่องเที่ยว ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยว และสร้างเอกลักษณ์ของภูมิภาคร่วมกันได้ (Vedeb Ksenija, 2010)

การประสานงานและการดำเนินการสนับสนุนการท่องเที่ยวข้ามพรมแดน นับได้ว่าเป็นโอกาสสำคัญต่อการพัฒนาความร่วมมือซึ่งกันและกัน โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาจากเงื่อนไขหรือความจำเป็นต่อความสำเร็จของการท่องเที่ยวข้ามพรมแดนเพียงด้านเดียว หากแต่ความสำเร็จของการเปิดพรมแดนระหว่างประเทศช่วยสนับสนุนการค้า การลงทุน การเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนการขนส่งสินค้าและบริการระหว่างประเทศ ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนผลักดันต่อการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจที่มีมูลค่าการลงทุนสูง โดยประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จะได้รับผลประโยชน์เพิ่มมากขึ้นจากการพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ด้วยการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญสนับสนุนให้เกิดการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวและใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชื่อมโยงซึ่งกันและกันทั้งภูมิภาค

นอกจากนี้การพัฒนาการท่องเที่ยวข้ามพรมแดน ยังก่อให้เกิดความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในพื้นที่ชายแดนระหว่างประเทศ ช่วยให้เศรษฐกิจของพื้นที่เชื่อมโยงเกิดการขยายตัวตามไปด้วย เป็นการเปิดโอกาสให้นักลงทุนระหว่างประเทศได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่รองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในลักษณะการร่วมทุนข้ามพรมแดน ช่วยให้ธุรกิจในพื้นที่และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเติบโตเพิ่มสูงขึ้น เกิดความได้เปรียบในเชิงการแข่งขันกับแหล่งท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นๆของโลก เนื่องจากการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศคู่ค้าให้เกิดความร่วมมือและความเข้มแข็งร่วมกันจะช่วยลดการแข่งขัน ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงตลาดทางการท่องเที่ยว นำไปสู่ความร่วมมือของภาครัฐ เอกชนและประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว ได้มีโอกาสพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรมข้ามพรมแดน มีส่วนร่วมในการสนับสนุน และการพัฒนาการท่องเที่ยว ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ประเทศชาติและภูมิภาคภายใต้กรอบความร่วมมือในภูมิภาคได้

แต่อย่างไรก็ตามการพัฒนาการท่องเที่ยวข้ามพรมแดนของประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเป็นแนวคิดที่เชื่อมโยงกับพื้นที่การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ(Special Economic Zone: SEZ) ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐในการนำประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ กระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและส่งเสริมความมั่นคงของประเทศ (กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2558) ซึ่งตามประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ 1/2558 และ 2/2558 ได้กำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (ดูแผนภาพที่ 2.1) ดังนี้

1. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก ประกอบด้วยตำบลท่าสายลวด ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่กาษา ตำบลแม่กุ ตำบลแม่ตาว ตำบลแม่ปะ ตำบลแม่สวด และตำบลมหาวัน อำเภอแม่สวด ตำบลช่องแคบ ตำบลพบพระ และตำบลวาลย์ อำเภอพบพระ ตำบลชะเนือ อำเภอแม่เงาและตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก ตั้งอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) ฝั่งตะวันตกสามารถเป็นประตูเชื่อมโยงไปยังย่างกุ้ง ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา รวมทั้งด่านชายแดนแม่สวดเป็นจุดผ่านแดนถาวร เชื่อมต่อกับเมืองเมียวดี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีมูลค่าการค้าระหว่างไทย-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเป็นอันดับหนึ่ง (ไม่รวมอำเภอสังขละบุรี ซึ่งมีการนำเข้าก๊าซธรรมชาติ)ในพื้นที่ชายแดนฝั่งสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมายังมีแรงงานจำนวนมากพร้อมรองรับการพัฒนาที่แม่สวด รวมทั้งสามารถร่วมดำเนินกิจการเป็นลักษณะอุตสาหกรรมการผลิตร่วมกัน (co-production) กับนิคมอุตสาหกรรมเมียวดี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา นอกจากนี้ยังสามารถเชื่อมต่อไปยังอินเดียและจีนตอนใต้ โดยการพัฒนา

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากมีโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจังหวัดตาก แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้
 1)อยู่ระหว่างการก่อสร้าง ถนนตะนาวศรี-กอกเร็ก และทางหลวงหมายเลข12 ตอนที่ 2-3 2)ระยะเร่งด่วน ได้แก่ สะพานมิตรภาพไทย-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา แห่งที่ 2 และชายแดนบริเวณบ้านริมเมย อำเภอแม่สอด ทางหลวงหมายเลข 12 ตอนที่ 4 และพัฒนาท่าอากาศยานแม่สอด และ3)ระยะยาว มีแผนการสร้างถนนฝั่งเมือง และสถานีขนส่งสินค้า

แผนภาพที่ 2.1 ภาพรวมของเขตเศรษฐกิจพื้นที่พิเศษประเทศไทยกับ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
 ที่มา: กรมโยธาธิการและผังเมือง (2558)

2.เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย ประกอบด้วย ตำบลศรี้ง ตำบลบุญเรือง ตำบลริมโขง ตำบลเวียง ตำบลศรีดอนชัย ตำบลสถาน ตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ ตำบลบ้านแซว ตำบลป่าสัก ตำบลแม่เงิน ตำบลโยนก ตำบลเวียง ตำบลศรีดอนมูล อำเภอเชียงแสน และตำบลเกาะช้าง ตำบลบ้านด้าย ตำบลโป่งงาม ตำบลโป่งผา ตำบลแม่สาย ตำบลเวียงพางคำ ตำบลศรีชุมเมือง ตำบลห้วยไคร้ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย ตั้งอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor)ซึ่งสามารถไปทางเหนือเชื่อมโยงกับจีนตอนใต้(มณฑลยูนนาน)ได้ทั้งทางบกและทางน้ำ โดยทางบกอาศัย 2 เส้นทาง ได้แก่ 500 R3A (ผ่านด่านเชียงของ และสปป.ลาว) และ R3B(ผ่านด่านแม่สายและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา)สำหรับทางน้ำสามารถขนส่งโดยอาศัยแม่น้ำโขง โดยผ่านท่าเรือเชียงแสน นอกจากนี้สามารถเชื่อมโยงลงมาทางใต้สู่ท่าเรือแหลมฉบัง เพื่อส่งออกทางทะเลไปยังภูมิภาคอื่นของโลก ดังนั้น เชียงรายจึงมีศักยภาพในกาให้บริการด้านโลจิสติกส์แก่จีนตอนใต้ และ

พื้นที่ตอนบนของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและสปป.ลาว เพื่อขนส่งสินค้าออกทางทะเลที่แหลมฉะบั้ง มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชื่อมโยงในเชิงรายได้กับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตอนบนของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและสปป.ลาวและจีนตอนใต้

3. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรี ประกอบด้วย ตำบลแก่งเสี้ยน ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรี สามารถพัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจที่ตั้งอยู่บนแนวเชื่อมโยงระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา - พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก(Eastern Seaboard) ดังนั้นจึงสามารถขนส่งสินค้าออกทางทะเลได้ทั้งทางท่าเรือทวายไปสู่ประเทศแถบมหาสมุทรอินเดีย ตะวันออกกลางและยุโรปและท่าเรือแหลมฉะบั้งไปสู่ประเทศในแถบมหาสมุทรแปซิฟิก นอกจากนี้ยังมีแผนที่จะก่อสร้างทางหลวงพิเศษเชื่อมโยงระหว่างบางใหญ่ (นนทบุรี)-พื้นที่ชายแดนกาญจนบุรี เพื่อรองรับการเชื่อมโยงระหว่างเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรีกับกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวมทั้งมีอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตร อาหารและเครื่องดื่ม เคมีภัณฑ์ และยานยนต์ที่มีในพื้นที่มีโอกาสพัฒนาให้เกิดห่วงโซ่มูลค่า โดยอาศัยความได้เปรียบของที่ตั้งที่เป็นประตูทางออกทางทะเลทั้งสองฝั่งมหาสมุทร และแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา แบ่งออกเป็นสองระยะ ดังนี้ ระยะแรก(ปี 2557-2558)พื้นที่ ได้แก่ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ส่วนระยะที่สอง (ปี2559 เป็นต้นไป)มี 2 พื้นที่ ได้แก่ 1)อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และ2)จังหวัดกาญจนบุรี รวมทั้งหมดเป็น 3 จังหวัดชายแดนใน3 พื้นที่ของประเทศไทย

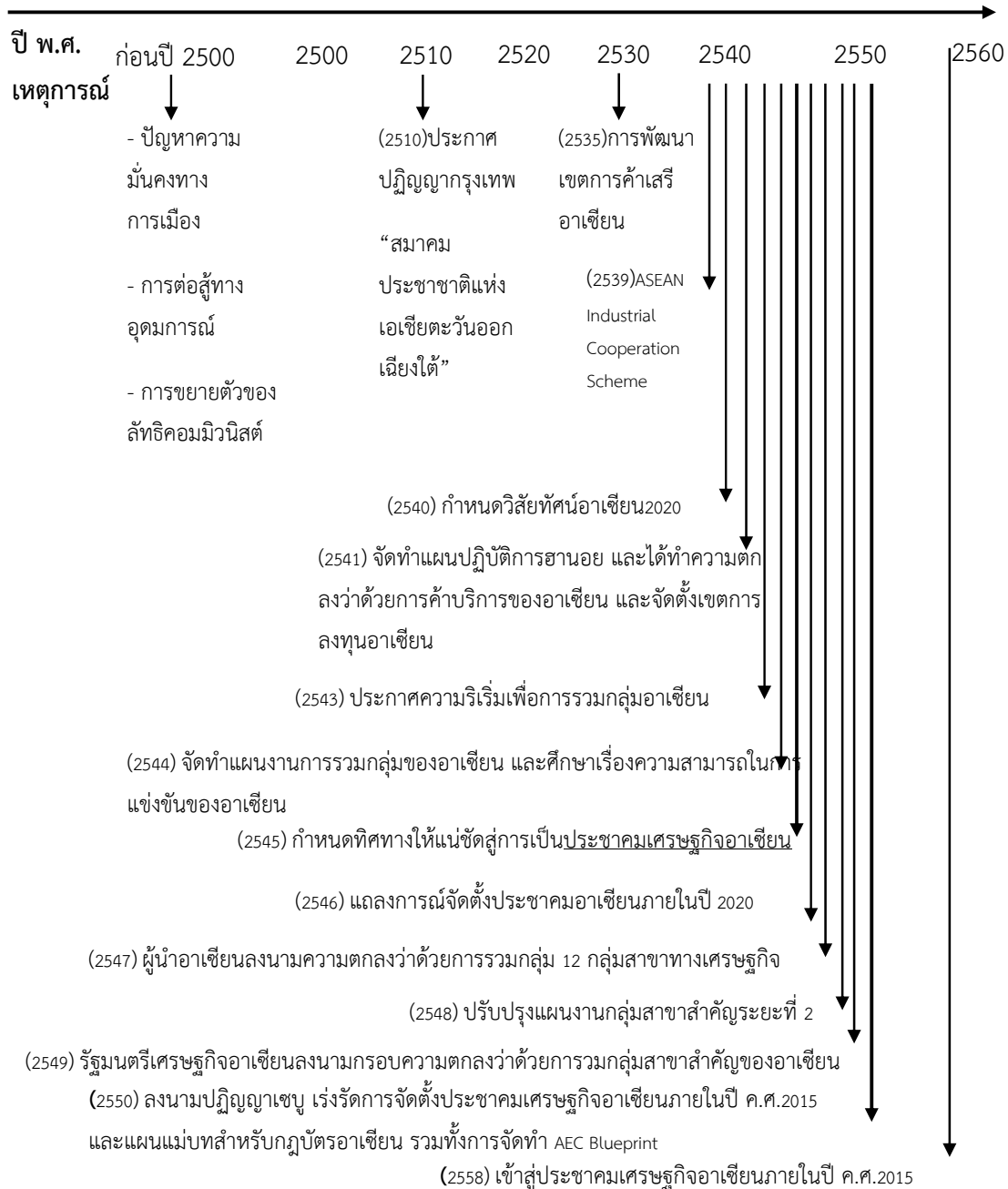
ดังนั้นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการพัฒนาการท่องเที่ยวข้ามพรมแดน จำเป็นต้องพิจารณาถึงความเชื่อมโยงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนผู้เป็นเจ้าของทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวที่มีพรมแดนร่วมกันว่า สามารถใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวให้เกิดประโยชน์ร่วมกันได้อย่างไร ใช้โอกาสจากลักษณะทางกายภาพ สังคมและวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกันมาสนับสนุนการท่องเที่ยวข้ามพรมแดนให้เกิดเป็นรูปธรรมได้อย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวข้ามพรมแดนให้เป็นแผนแม่บทระดับชาติและภูมิภาค และแนวทางการบริหารจัดการด้านการตลาดการท่องเที่ยว ตลอดจนการวางแผนการท่องเที่ยวข้ามพรมแดนที่เหมาะสม สอดคล้องกับโครงสร้างพื้นฐานและความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมและการเมืองและความมั่นคง ให้เกิดเป็นรูปธรรมอย่างยั่งยืนได้

2.1.2 แนวคิดประชาคมอาเซียน

2.1.2.1 หลักการประชาคมอาเซียน

ประชาคมอาเซียนหรือเรียกว่าสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้(The Association of South East Asian Nation: ASEAN) ได้ก่อตั้งขึ้นจากปฏิญญา กรุงเทพฯที่วังสราญรมย์ (ที่ทำการกระทรวงการต่างประเทศ)เมื่อวันที่8 สิงหาคมพ.ศ.2510 โดยมีประเทศสมาชิกร่วมก่อตั้ง5 ประเทศได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ไทยและสิงคโปร์ ต่อมาประเทศสมาชิกเข้าร่วมเพิ่มเติมอีก 5ประเทศคือบรูไน ดารุสซาลาม เวียดนาม สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ลาว และกัมพูชา รวมประเทศสมาชิกทั้งสิ้น10ประเทศ ทั้งนี้จากการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่9ที่บาหลี ประเทศอินโดนีเซีย เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ.2546 (ค.ศ.2003) ผู้นำอาเซียนได้ลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือให้มีการจัดตั้งประชาคมอาเซียน(ASEAN Community)ในปีพ.ศ.2563 ต่อมาในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่12

เมื่อวันที่ 13 มกราคม พ.ศ.2550 ณ เมืองเซบู ประเทศฟิลิปปินส์ ได้มีการประกาศเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมอาเซียนให้แล้วเสร็จเร็วขึ้นภายในปีพ.ศ.2558 ตามวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจแต่ละประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อดำรงความมั่นคงของประชาคมอาเซียน ด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยเน้นการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน เป็นการเพิ่มระดับความสัมพันธ์ของประเทศแห่งสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

แผนภูมิที่ 1.1 แสดงวิวัฒนาการและการดำเนินการที่นำไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน
(ปรับปรุงจาก ไชยวัฒน์ คำชู และณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร, 2555)

โดยสิ้นปีพ.ศ.2558 การเปิดประชาคมอาเซียนจะเพิ่มความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและสนิทสนม มีกฎหมาย มีความเป็นทางการมากขึ้น ที่สำคัญคือ ประชาชนในแต่ละประเทศเป็นรากฐานสำคัญของการเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งประชาชนจะมีการติดต่อระหว่างกันมากขึ้น อีกทั้งยังสามารถใช้เวทีอาเซียนแสดงออกซึ่งความต้องการและความร่วมมือระหว่างกันได้มากขึ้น โดยมีวิวัฒนาการและการดำเนินการที่นำไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน (ดูแผนภูมิที่ 1,1) (ไชยวัฒน์ คำชูและณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร,2555) คือ

จากที่กล่าวมาข้างต้นการรวมเป็น“ประชาคม”เป็นการเชื่อมโยง“ประชาชน”ให้มีความใกล้ชิดกัน และมีเป้าหมายร่วมกันภายใต้ 3 เสาหลัก (ไชยวัฒน์ คำชู และณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร,2555)คือ

1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community: APSC) มุ่งให้เป็นประชาคมที่มีกฎเกณฑ์มีค่านิยมร่วมกันด้านประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน การแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธีและเป็นภูมิภาคที่มีความรับผิดชอบร่วมกันสำหรับความมั่นคงทั้งระบบ

2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ที่จะรวมกันเป็นตลาดและเป็นฐานการผลิตเดียวกันเพื่อให้มีความสามารถในการแข่งขันในระดับโลกมีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างกว้างขวาง ทัวถึง และเป็นธรรม

3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) ที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์ของประชาชนที่เป็นรากฐานประชาคมอาเซียนโดยมีกฎบัตรอาเซียน (ASEAN CHARTER) เป็นกรอบพื้นฐานทางกฎหมายรองรับเสมือนธรรมนูญอาเซียนที่มีข้อบทต่างๆ 13 บท 55 ข้อและมีคำขวัญคือ“หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม”(One Vision, One Identity, One Community)

2.1.2.2 เป้าหมายของประชาคมอาเซียน

ด้วยกรอบความร่วมมือประชาคมอาเซียนที่มีเป้าหมายสำคัญดังที่ไชยวัฒน์ คำชู และณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร(2545)ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับเป้าหมายประชาคมอาเซียนไว้ว่า ประชาคมอาเซียนประกอบไปด้วย 3 เสาหลักสำคัญคือเสาหลักการเมืองและความมั่นคง เสาหลักทางเศรษฐกิจและเสาหลักทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งแต่ละเสาหลักจะมีแผนการจัดตั้ง (Blueprint) สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

(1)แผนการจัดตั้งประชาคมด้านการเมืองความมั่นคงอาเซียน มีเป้าหมายที่จะสร้างอาเซียนให้เป็นประชาคมที่มีกฎเกณฑ์ มีค่านิยมร่วมกันด้านประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน แก้ปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธีและเป็นภูมิภาคที่มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งระบบ ครอบคลุมรอบด้าน เช่น โรคระบาด ภัยพิบัติธรรมชาติ เป็นภูมิภาคที่มีการเคลื่อนไหวมองออกไปข้างนอก เพื่อการอยู่ร่วมกับโลกได้อย่างพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ประกอบด้วยคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1)เป็นชุมชนที่มีกฎระเบียบร่วมกัน มีค่านิยมและบรรทัดฐานเดียวกันโดยการสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาธิปไตย ส่งเสริมธรรมาภิบาล หลักสันติธรรม การสนับสนุนและปกป้องสิทธิมนุษยชน และเสริมภาพขั้นพื้นฐาน เป็นต้น โดยจะกระทำผ่านความร่วมมือในการพัฒนาการเมือง เพิ่มความร่วมมือขององค์กรต่างๆในประเทศสมาชิกอาเซียน เช่น มหาวิทยาลัย กลุ่มนักคิดผู้มีอิทธิพลต่อสังคม องค์กรพลเมืองต่างๆ ให้มีบทบาทเข้ามาติดต่อสื่อสารและทำความรู้จักกันมากขึ้นเป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ความรู้ความเข้าใจประวัติศาสตร์ และระบบการเมืองของประเทศต่างๆ เพื่อที่จะสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกันของประชาชนในอาเซียน

2)ภูมิภาคที่ยืดหยุ่น มีเสถียรภาพ สันติ เป็นอันหนึ่งอันเดียวและมีความรับผิดชอบร่วมกันในความมั่นคงทั้งระบบซึ่งมีความสำคัญต่อการปรับตัวของภูมิภาคและประเทศสมาชิก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และมิติด้านสิ่งแวดล้อม ประเทศสมาชิกอาเซียนยังร่วมมือกันสร้างกลไก

ในการป้องกันความขัดแย้ง การสร้างความไว้วางใจกันเป็นการทูตเชิงป้องกันและการสร้างสันติภาพ ภายหลังความขัดแย้ง

3) ภูมิภาคที่มีความเคลื่อนไหวและมองออกไปข้างนอก มีความสัมพันธ์อย่างสนิทแนบแน่นและพึ่งพาอาศัยกันกับโลกภายนอก คือ มุ่งสร้างความสัมพันธ์อันดีกับมิตรประเทศทั่วโลกอย่างไม่แบ่งฝักฝ่าย และให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับการสร้างสันติภาพทั้งในระดับโลกและระดับภูมิภาค นอกจากนี้ อาเซียนยังเสนอให้มีการแก้ไขความขัดแย้งต่างๆ ด้วยสันติวิธีตามแนวทางของสหประชาชาติอีกด้วย

(2) แผนการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีความมุ่งหมายที่จะสร้างอาเซียนให้เป็นตลาดเดียวและเป็นฐานการผลิตเดียวกัน ให้อาเซียนเป็นภูมิภาคที่มีความสามารถในการแข่งขันระดับโลก มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างกว้างขวาง ทั้งถึงและเป็นธรรมและเป็นภูมิภาคเปิดที่รวมตัวกับระบบเศรษฐกิจโลก โดยมีวัตถุประสงค์หลัก 4 ประการดังนี้

1) เป็นตลาดฐานการผลิตเดียว

1.1) การเปิดเสรีด้านสินค้า มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะนำไปสู่การใช้ระเบียบการค้าในประเทศสมาชิกทั้งหมดเป็นอย่างเดียวกันทั้งในด้านมาตรฐาน คุณภาพ ราคา อัตราภาษี รวมถึงกฎระเบียบในการซื้อขาย การจัดมาตรการและการกีดกันต่างๆ เป็นต้น

1.2) การเคลื่อนย้ายบริการอย่างเสรี ตามกรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน มีหลักการสำคัญคือประเทศสมาชิกอาเซียนจะต้องเปิดเสรีอย่างก้าวหน้าเป็นลำดับตามรอบการเจรจา โดยสมาชิกอาเซียนมีสิทธิในการใช้กฎระเบียบในประเทศเพื่อดูแลธุรกิจบริการภายในประเทศของตนเองได้ โดยมีเป้าหมายเพื่อเปิดเสรีด้านการบริการ ลดอุปสรรคการเข้าสู่ตลาดด้านต่างๆ และเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นให้กับบุคคลหรือนิติบุคคลที่มีสัญชาติอาเซียน เป็นต้น

1.3) การเปิดเสรีด้านการลงทุนตามกรอบความตกลงด้านการลงทุนอาเซียนซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มหรือรักษาระดับความสามารถในการดึงดูดการลงทุนของประเทศสมาชิกอาเซียน และเพิ่มศักยภาพในการลงทุนของอาเซียน

1.4) ผ่อนคลายมาตรการด้านเงินทุนเคลื่อนย้ายมากขึ้น มีเป้าหมายเพื่อการลดหรือยกเลิกระเบียบมาตรการเป็นอุปสรรคของการเคลื่อนย้ายเงินทุน ตามความพร้อมของประเทศต่างๆ โดยตั้งกรอบกว้างๆ เพื่อวางเป้าหมายในการเชื่อมโยงตลาดทุน การเข้าถึงตลาดทุนและรวมถึงสภาพคล่องในตลาด เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตลาดการเงินของภูมิภาคและแผนการเชื่อมโยงการลงทุนของอาเซียน

1.5) การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่จะเป็นการส่งเสริมการเปิดเสรีด้านการค้าและการบริการ ตลอดจนการเปิดเสรีด้านการลงทุน และเป็นเป้าหมายของความผูกพันอย่างใกล้ชิดทางเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกอาเซียนอีกด้วย สำหรับแรงงานฝีมือที่จะได้รับการอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพในอาเซียนได้อย่างเสรีมี 8 อาชีพ ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ นักบัญชี วิศวกร พยาบาล สถาปนิก นักสำรวจ และบริการการท่องเที่ยว รวมถึงการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยในอาเซียนเพื่อให้นักศึกษาและพนักงานและอาจารย์ สามารถเดินทางแลกเปลี่ยนระหว่างมหาวิทยาลัยได้อย่างสะดวกและคล่องตัวมากขึ้น

2) มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง

2.1) นโยบายด้านการแข่งขัน อาเซียนได้จัดทำและเปิดตัวแนวทางเกี่ยวกับนโยบายการแข่งขัน เพื่อกำหนดกรอบนโยบายและแนวทางการออกกฎหมายด้านการแข่งขัน เพื่อให้ประเทศที่ยังไม่มีหรือมีนโยบายหรือออกกฎหมายดังกล่าวนี้อยู่แล้วสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสม

2.2)การคุ้มครองผู้บริโภค อาเซียนได้จัดตั้งคณะกรรมการประสานงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภค วางแผนที่จัดตั้งกลไกการคุ้มครองและเยียวยาผู้บริโภคในอาเซียน การจัดทำเว็บไซต์เพื่อรับการร้องเรียน รวมถึงการเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรด้านการคุ้มครองผู้บริโภคในอาเซียน

2.3)การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา อาเซียนได้ริเริ่มการเสริมสร้างศักยภาพขององค์กรและกรอบกฎหมาย เพื่อคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา รวมทั้งริเริ่มโครงการความร่วมมือด้านสิทธิบัตรในภูมิภาคเป็นครั้งแรก

2.4)การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อาเซียนได้ลงนามความตกลงด้านโลจิสติกส์สำคัญ 3 ฉบับ ได้แก่ ความตกลงว่าด้วยการบริการขนส่งทางอากาศ ความตกลงว่าด้วยการเปิดเสรีบริการขนส่งสินค้าทางอากาศ และกรอบความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกการขนส่งข้ามแดน

2.5)เทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร(ICT)อาเซียนได้จัดทำแผนแม่บทความร่วมมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสารในอาเซียนพ.ศ.2554–2558 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร เพื่อลดช่องว่างการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสารในอาเซียน

2.6)พลังงาน อาเซียนได้ลงนามและให้สัตยาบันบันทึกความเข้าใจร่วมกันว่าด้วย ASEAN Power Grid เพื่อส่งเสริมความมั่นคงด้านพลังงานร่วมกันในภูมิภาค และได้ให้การรองรับข้อตกลงว่าด้วยความมั่นคงด้านปิโตรเลียม ซึ่งจะส่งเสริมความสามารถการตอบสนองของแต่ละประเทศและร่วมกันต่อภาวะการณ์ฉุกเฉินด้านพลังงานและลดผลกระทบจากภาวะการณ์ดังกล่าว

3)มีการพัฒนาการทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน ประกอบด้วย

3.1)การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการขยายตัวของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

3.2)ความร่วมมือและการให้ความช่วยเหลือเพื่อลดช่องว่างการพัฒนา โดยคำนึงถึงความต้องการของประเทศสมาชิกใหม่ (กัมพูชา ลาว สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เวียดนาม)

4)บูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกได้อย่างสมบูรณ์ โดยการจัดทำความตกลงการค้าเสรี (FTA)และความตกลงการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจกับประเทศคู่เจรจา ดังนี้

4.1)อาเซียน-จีน ความตกลงการค้าสินค้ามีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี2549ด้านการบริการ ในปี2550 โดยบรรลุเป้าหมายการเปิดเสรีการค้าสินค้า เมื่อ 1 มกราคม 2553และลงนามความตกลงด้านการลงทุนเมื่อวันที่15 สิงหาคม พ.ศ.2552

4.2)อาเซียน –เกาหลีใต้ ความตกลงการค้าและบริการ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2550 (ยกเว้นไทยซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2552 และ 1 มิถุนายน 2552ตามลำดับ)ความตกลงด้านการลงทุน ลงนามเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ.2552 มีผลบังคับใช้เมื่อ31 ตุลาคม พ.ศ.2552

4.3)อาเซียน– ญี่ปุ่น กรอบความตกลงการค้าสินค้า บริการและการลงทุน ลงนามเมื่อ พ.ศ. 2551 สำหรับไทย มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ.2552

4.4)อาเซียน–อินเดีย ความตกลงการค้าสินค้า ลงนามเมื่อวันที่13 สิงหาคม พ.ศ. 2552 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่1 มกราคม พ.ศ.2553 อยู่ระหว่างการเจรจาความตกลงการค้าบริการและการลงทุน

4.5)อาเซียน–ออสเตรเลีย–นิวซีแลนด์ กรอบความตกลงการค้าสินค้า บริการ และการลงทุน ลงนามเมื่อ26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2552 มีผลบังคับใช้เมื่อ1 มกราคม พ.ศ.2553

นอกจากนี้อาเซียนยังมีความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศและกลุ่มเศรษฐกิจภูมิภาคอื่น ๆ เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา สหภาพยุโรป เป็นต้น

(3)แผนการจัดตั้งประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน มีเป้าหมายที่จะแสดงออกด้านความร่วมมือของบุคคลในอาเซียน เพื่อให้ประชาชนในอาเซียนมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น เพื่อการสร้างประชาคมอาเซียนที่มีฐานอยู่ที่ความสัมพันธ์ของ“ประชาชน”เป็นศูนย์กลาง มีความกินดีอยู่ดีปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีสิ่งแวดล้อมที่ดี ซึ่งมีกิจกรรมความร่วมมือที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางเน้นความร่วมมือในด้านต่างๆ ได้แก่

1)การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยให้ความสำคัญกับการศึกษาการลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งเสริมการจ้างงานที่เหมาะสม เสริมสร้างทักษะในการประกอบอาชีพสำหรับสตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ คนพิการ การพัฒนาสมรรถภาพของระบบราชการ เป็นต้น

2)การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม โดยเน้นขจัดความยากจน การสร้างเครือข่ายความปลอดภัยทางสังคมและความคุ้มครองกันจากผลกระทบทางลบจากการรวมตัวอาเซียนและโลกาภิวัตน์ การรับประกันอาเซียนที่ปลอดภัยและเสถียรและการสร้างรัฐที่พร้อมรับกับภัยพิบัติและประชาคมที่ปลอดภัยยิ่งขึ้น

3)สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการสำหรับสตรี เยาวชน และผู้พิการ การคุ้มครองและส่งเสริมแรงงานโยกย้ายถิ่นและส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ

4)ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ประชาคมอาเซียนเน้นการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมของโลก การจัดการและการป้องกันปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมข้ามชายแดน การมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรชายฝั่งและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เป็นต้น

5)การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน โดยการส่งเสริมการตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนและความรู้สึกของการเป็นประชาคม การส่งเสริมการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียน ส่งเสริมการสร้างสรรค์ด้านวัฒนธรรมอุตสาหกรรม การมีส่วนเกี่ยวกับชุมชน

6)การลดช่องว่างทางการพัฒนา และเน้นให้มีการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเขียน นักคิดและศิลปินในภูมิภาค ตลอดจนการเสริมสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนในภูมิภาคโดยเฉพาะระดับประชาชน ทั้งนี้ประเทศไทยจะได้ประโยชน์อย่างมากจากการวางรากฐานที่สำคัญของประชาคมอาเซียนที่มีประชาชนมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน และเข้าใจผลประโยชน์ที่มีร่วมกัน ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้การสร้างประชาคมอาเซียนสามารถประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

2.1.2.3 การเชื่อมโยงประชาคมอาเซียน

การเชื่อมโยงประชาคมอาเซียนดังไฮวทัศน์ คำชู และณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร(2554)ได้กล่าวถึงการเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้น นอกจากจะมีการแบ่งออกเป็นเสาหลักทั้ง3 ด้านที่กล่าวมาแล้ว ประเทศไทยยังได้เสนอให้อาเซียนและประเทศสมาชิกได้สร้างความเชื่อมโยงในภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Connectivity) มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่นในประชาคมอาเซียน เป็นการส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลกและยังเป็นการทำให้ผลประโยชน์จากการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนอยู่กับภาคประชาชนอย่างแท้จริง สมกับคำว่า “ประชาคม” ซึ่งเครือข่ายความเชื่อมโยงในภูมิภาคอาเซียนนี้ นอกจากจะสอดคล้องกับพิมพ์เขียวทั้ง3 เสาหลัก โดยเฉพาะพิมพ์เขียวด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้ว เครือข่ายความเชื่อมโยงในภูมิภาคอาเซียนยังเป็นหลักการที่เชื่อมโยงโครงสร้างทางกายภาพ รูปแบบทางกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่สอดคล้องกัน และยังส่งผลให้ประชาชนอันเป็นหน่วยย่อยที่สุด

ประชาคมอาเซียนมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันมากขึ้นด้วย ซึ่งการเตรียมความพร้อมประกอบด้วยแนวทางการพัฒนาความเชื่อมโยงดังนี้

1) การคมนาคมขนส่ง ประกอบด้วย

1.1) ถนนและทางรถไฟ ปัจจุบันได้มีการเชื่อมโยงทางด่วนอาเซียนและเส้นทางรถไฟสายสิงคโปร์-คุนหมิง ซึ่งแม้จะมีปัญหาถนนขาด หรือเส้นทางบางส่วนไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร ด้วยเหตุนี้ทางด่วนอาเซียนจึงได้ถูกเร่งรัดให้สร้างให้แล้วเสร็จภายในพ.ศ.2558 ขณะที่เส้นทางรถไฟสายสิงคโปร์-คุนหมิงอาจเลื่อนไปได้ถึงปีพ.ศ. 2563 ซึ่งเมื่อทางทั้งสองได้เชื่อมโยงกันได้สำเร็จ อาเซียนจะมีเส้นทางทางบกที่สมบูรณ์ในการเชื่อมโยงอาเซียนและจีน ตลอดจนถึงอินเดียเข้าด้วยกันทั้งหมด ซึ่งนับว่าเป็นเส้นทางทางบกที่มีความสำคัญมากที่สุดเส้นทางหนึ่งในเอเชีย

1.2) เส้นทางทางเดินเรือ ปัจจุบันอาเซียนมีท่าเรือสำคัญทั้งหมด 47 แห่งซึ่งมีลักษณะเป็นท่าเรือนานาชาติ โดยท่าเรือทั้งหมดนี้ไม่ได้เชื่อมโยงให้เป็นเครือข่ายเดียวกัน จากการสำรวจของUNCTAD มีเพียงประเทศสิงคโปร์และมาเลเซียเท่านั้นที่มีการเชื่อมโยงทางเรือระหว่างประเทศที่มีมาตรฐาน ในขณะที่ประเทศสมาชิกอื่นๆยังต้องอาศัยการปรับปรุงและพัฒนาอีกมากเพื่อที่จะสามารถสร้างท่าเรือที่มีมาตรฐานเชื่อมกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเข้าด้วยกันทั้งหมด นอกจากนี้การเดินทางด้วยแม่น้ำในอาเซียน โดยเฉพาะในเขตภาคพื้นทวีปคือสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ไทย เวียดนาม ลาวและกัมพูชา ถึงแม้ว่าจะมีเครือข่ายของแม่น้ำที่ติดต่อกันเช่น แม่น้ำโขง แม่น้ำสาละวิน ซึ่งเปรียบได้กับแม่น้ำนานาชาติ แต่ปัจจุบันเส้นทางทางเดินเรือในแม่น้ำเหล่านี้ยังมีปัญหาเช่น ปัญหาความตื้นเขินและการมีเกาะแก่งหรือปัญหาท่าเรือที่ใช้การไม่ได้หรือไม่สมบูรณ์ ซึ่งยังจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไข

2) การโทรคมนาคม การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร(ICT)จากการสำรวจความเชื่อมโยงไร้สายและเครือข่ายอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ของประเทศสมาชิกอาเซียนพบว่า 7 ใน 10 ประเทศมีการใช้เครือข่ายไร้สายในการสื่อสารมากกว่าร้อยละ 80 และประชาชนมากกว่าหนึ่งคนมีโทรศัพท์ไร้สายมากกว่าหนึ่งเครื่อง ข้อมูลการใช้อินเทอร์เน็ตของประเทศต่างๆในอาเซียนมีความหลากหลาย ขณะที่พื้นที่กว่าร้อยละ 50 ของสิงคโปร์ และมาเลเซียมีเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แต่บางประเทศเช่น ลาว และกัมพูชา ยังมีอัตราการใช้อินเทอร์เน็ตน้อยกว่าร้อยละ 2 ด้วยช่องว่างที่แตกต่างกันนี้แสดงให้เห็นว่าประชากรส่วนใหญ่ของอาเซียนยังไม่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ นอกจากนี้อาเซียนยังมีประเด็นเรื่องความแตกต่างระหว่างการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของ “เจ้าหน้าที่” และ “วัยรุ่น” เช่น ประเทศอินโดนีเซียพบว่า เป็นประเทศหนึ่งในห้าของเอเชียที่เป็นผู้ใช้เฟซบุ๊ก ในขณะที่คนระดับเจ้าหน้าที่หรือพนักงานบางคนยังไม่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตในที่ทำงานได้ ข้อมูลเทคโนโลยีและการสื่อสารในเครือข่ายความเชื่อมโยงอาเซียนจึงได้เน้นที่การพัฒนาโครงการพื้นฐานและการลดช่องว่างทางเทคโนโลยี

3) โครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานในเครือข่ายความเชื่อมโยงของประชาคมอาเซียนนั้น ได้มีการระบุโครงการพื้นฐานทางด้านการพลังงาน 2 โครงการ ได้แก่ The ASEAN Power Grid (APG) และ The Trans-ASEAN Gas Pipeline (TAGP) โดยAPGเป็นโครงการที่เริ่มต้นตั้งแต่ปีพ.ศ.2540 โดยผู้นำอาเซียนเพื่อที่จะสนับสนุนประเทศสมาชิกให้มีปริมาณไฟฟ้าเพียงพอต่อการพัฒนาประเทศและมีการบริการด้านไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ปัญหาที่ทำให้เกิดความท้าทายต่อการปฏิรูปโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานเป็นนโยบายดั้งเดิมของรัฐที่ให้รัฐเป็นผู้จัดการโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานได้แก่ประเทศบรูไน ลาวและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ในขณะที่บางประเทศได้ใช้บริษัทเอกชนเป็นผู้บริหารจัดการ(เช่นสิงคโปร์และฟิลิปปินส์) นอกจากนี้ราคาค่าไฟในแต่ละประเทศยังค่อนข้างแตกต่างกัน เช่นลาวมีค่าไฟถูกกว่ากัมพูชาถึง 3 เท่า ซึ่งอัตราค่าไฟที่ต่างกันนี้มีสาเหตุมาจากต้นทุนกำเนิดไฟฟ้าที่มีต้นทุนต่างกัน รวมทั้งแหล่งเงินกู้

ที่ได้นำมาสร้างเครื่องกำเนิดไฟฟ้าด้วย ในส่วนของTAGPนั้นมีเป้าหมายที่จะพัฒนาโครงข่ายก๊าซธรรมชาติในภูมิภาคภายในปีค.ศ.2063 โดยเชื่อมต่อท่อก๊าซข้ามเขตแดนได้ซึ่งคาดว่าจะหมายถึงTAGPน่าจะเป็นเรื่องที่เจรจาง่าย เพราะเป็นการตกลงกันระหว่างสองภาคมากกว่าหลายภาคีประเทศ อย่างเช่น อินโดนีเซียและมาเลเซียกำลังสนใจประเด็นนี้มาก เนื่องจากกำลังค้นพบแหล่งก๊าซธรรมชาติเพิ่มขึ้นประเทศ

4)แนวทางการผลักดันการเชื่อมโยงด้านต่างๆในอาเซียน การผลักดันความเชื่อมโยงอาเซียนให้สำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างประชาคมอาเซียนให้มีความเข้มแข็งและมีความสามารถในการแข่งขันด้วยนั้นจะมีองค์กรส่วนกลาง“คณะกรรมการร่วมมือเพื่อเชื่อมโยง”(Connectivity Coordinating Committee: CCC) เพื่อทำงานอย่างใกล้ชิดร่วมกับผู้แทนระดับชาติในการทำให้ความเชื่อมโยงอาเซียนต่างๆ สามารถดำเนินการได้ภายใต้ระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังพยายามดึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในอาเซียนผ่านการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เช่น ภาคเอกชน หรือการรวมกลุ่มอนุภูมิภาค เช่นอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง(GMS),เขตความเจริญทางเศรษฐกิจตะวันออกหรือEast ASEAN Growth Area(บรูไน,อินโดนีเซีย,มาเลเซียและฟิลิปปินส์)และโครงการพัฒนาต่างๆเช่น ธนาคารพัฒนาเอเชีย(Asian Development Bank: ADB) เป็นต้น

5)ประเทศไทยกับการบูรณาการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียน การทำให้ประเทศไทยพร้อมที่จะบูรณาการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียนได้สำเร็จหลังพ.ศ.2558 นั้น จะต้องพิจารณาปัญหาของการเชื่อมโยงในอาเซียนได้แก่ ความแตกต่างหลากหลายในด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในอาเซียน ทำให้การเชื่อมโยงให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันค่อนข้างลำบาก รัฐบาลจะต้องศึกษาว่าประเทศไทยมีเครือข่ายโครงสร้างอะไรที่แตกต่างจากเครือข่ายโครงสร้างของประเทศในอาเซียน เช่น โครงสร้างถนน ท่าเรือ ทางรถไฟ หรือแม้แต่กฎระเบียบต่างๆ ที่ยังไม่ได้มาตรฐานอาเซียน นอกจากนี้ เครือข่ายความเชื่อมโยงอาเซียนมุ่งเน้นแต่การเชื่อมโยง“ระหว่างประเทศสมาชิก”แต่ภายในประเทศสมาชิกยังไม่ได้มีรายละเอียดครบถ้วน ด้วยเหตุนี้รัฐบาลไทยจะต้องระบุดึงการวางเครือข่ายโทรคมนาคม การสื่อสาร การคมนาคมขนส่งต่างๆ ที่เชื่อมโยงทั้งภูมิภาคในประเทศไทยด้วย ไม่ใช่เฉพาะที่เมืองหน้าด่านชายแดน ซึ่งประเทศไทยมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน4ประเทศ ได้แก่ ลาว สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา กัมพูชา และมาเลเซีย มีเขตแดนร่วมกันยาวประมาณ 5,640 กิโลเมตร และมีจังหวัดชายแดนที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านถึง30จังหวัด แต่ปัจจุบันช่องทางตามกฎหมายศุลกากรซึ่งแบ่งออกเป็นจุดผ่านแดนชั่วคราว จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรนทางการค้ายังไม่ได้มีการพัฒนาให้มีมาตรฐานเดียวกันและแม้แต่จุดผ่านแดนส่วนใหญ่ยังไม่มีการพัฒนาความเป็นสากลแบบ One Stop Service (มีหน่วยงานหลักด้านศุลกากร ตรวจคนเข้าเมืองและกักกันพืชสัตว์อยู่ในสถานที่เดียวกัน)

นอกจากนี้การบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนนั้น พบว่า ปัจจุบันมีหน่วยงานรับผิดชอบหลายหน่วยงาน โดยมีสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลัก ซึ่งในอดีตหลักการการเปิดพรมแดนและการบริหารจุดผ่านแดนจะอาศัยหลักการความมั่นคงของชาติเป็นหลักแต่การเปิดเสรีอาเซียนนั้นจะทำให้หลักการในการเปิดแดนและการบริหารจุดผ่านแดนจะต้องอาศัยความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจเป็นหลักแต่ในปัจจุบันยังไม่ได้มีการบูรณาการเรื่องนี้เข้ากับหน่วยงานอื่น แต่อย่างไรก็ดีการเชิญภาคส่วนต่างๆ ให้มาปรึกษาร่วมกันเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเป็นเรื่องยาก หากการเมืองในประเทศยังมีความโปร่งใสไม่มากพอ เพราะจะเป็นอุปสรรคในการผลักดันสนับสนุนโดยเฉพาะกับเอกชนให้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาความเชื่อมโยงอาเซียน รัฐบาล องค์กรของรัฐและเจ้าหน้าที่รัฐในทุกระดับ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมียุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการผลักดันภาคเอกชน ประชาชนและองค์กรพัฒนาเอกชน ในการเป็นตัวแสดงหลักในการพัฒนาประเทศไทยเพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งหากประเทศไทยได้มีการเตรียมตัว

พร้อมที่จะก้าวสู่ประชาคมอาเซียนจะพบว่าอุปสรรคต่างๆทางการค้าจะลดลง ต้นทุนการซื้อขายสินค้าจะลดต่ำลงมาก การเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการในอาเซียนจะทำได้คล่องแคล่วและคาดเดาได้และในที่สุดจะทำให้เกิดผลกำไรมากขึ้น นอกจากนี้ปัญหาดังกล่าวตามชายแดนหรือเป็นปัญหาที่ยากที่รัฐบาลจะจัดการแก้ไข เช่น ปัญหายาเสพติด การค้ามนุษย์ ผู้ก่อการร้าย ธรรมชาติ การไม่มีส่วนร่วมของประชาชนให้สามารถจัดการได้ง่ายขึ้น ขึ้นอยู่กับมาตรฐานที่รัฐบาลมีหลักการบริหารงานที่มีธรรมชาติมีการบังคับใช้กฎหมายและข้อบังคับต่างๆอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อภาคประชาชนและท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2.1.2.4 กรอบความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวอาเซียนของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมานั้น โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับดีมาก โดยมีการแลกเปลี่ยนการเยือนระดับสูงต่อเนื่อง และที่สำคัญครั้งหลังสุด ได้แก่ การเสด็จเยือนสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาอย่างเป็นทางการของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระหว่างวันที่ 3 – 6 ตุลาคม 2558 มีส่วนช่วยกระชับความสัมพันธ์ทั้งระดับรัฐบาลและประชาชนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น อีกทั้งตั้งแต่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ได้ปฏิรูปและให้ความร่วมมือกับรัฐบาลของไทยในด้านต่างๆอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านแรงงาน การปราบปรามยาเสพติด การอำนวยความสะดวกด้านการข้ามแดน สาธารณสุข การต่อต้านการค้ามนุษย์และความร่วมมือเพื่อการพัฒนาและกลไกทวิภาคีหลัก ได้แก่ 1) คณะกรรมาธิการร่วม (Thailand-Myanmar Joint Commission for Bilateral Cooperation: JC) 2) คณะกรรมการเขตแดนร่วม (Joint Boundary Committee: JBC) 3) คณะกรรมาธิการร่วมด้านการค้า (Joint Trade Commission: JTC) 4) คณะกรรมการระดับสูง (High Level Committee- HLC) ของฝ่ายทหาร และ 5) คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค (Regional Border Committee-RBC) เกี่ยวกับความมั่นคงชายแดน อีกทั้งยังมีความร่วมมือในกรอบอนุภูมิภาค เช่น GMS และ ACMECS และในกรอบของอาเซียนอีกด้วย (ศูนย์ข้อมูลธุรกิจไทยในเมียนมา. (2557). ความสัมพันธ์ไทยกับเมียนมา. สืบค้นเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2561 จาก <http://www.thaibizmyanmar.com/th/>)

สำหรับความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวอาเซียนของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมานั้น ภายหลังจากสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมภายใต้ Theme “ASEAN-Tourism Towards Peace, Prosperity and Partnership” ระหว่างวันที่ 22-29 มกราคม 2558 ณ กรุงเนปิดอว์ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยมีกิจกรรมหลักคือ (1) การประชุมระดับรัฐมนตรีท่องเที่ยว (2) การประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านการท่องเที่ยวและ (3) งานส่งเสริมการขาย Travel Exchange (TRAVEX) ส่งผลต่อความคืบหน้าของการดำเนินงานตามแผนแม่บทสำหรับประชาคมอาเซียน (2552-2558) เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมนำไปสู่การดำเนินงานจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียนปีพ.ศ. 2559-2568 โดยมีวิสัยทัศน์ในการมุ่งเน้นสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพนำเสนอประสบการณ์ท่องเที่ยวที่หลากหลาย และให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และมีการกำหนดทิศทางของยุทธศาสตร์ในการมุ่งเน้นการเสริมสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของอาเซียน และการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างองค์รวมและยั่งยืน โดยมีกลยุทธ์ที่ให้ความสำคัญด้านการส่งเสริมตลาด สินค้า การลงทุน บุคลากรการท่องเที่ยว มาตรฐาน การเชื่อมโยง การอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ความปลอดภัยและความมั่นคงและการเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศ

จากนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2531ภายใต้แนวคิดของสภาฟื้นฟูกฎระเบียบของชาติหรือสโลร์ค (State Law and Order Restoration Council: SLORC)ในเวลาต่อมาเปลี่ยนเป็นสภาแห่งสันติภาพและการพัฒนาแห่งรัฐ(State Peace and Development Council: SPDC)ได้เกิดการปฏิรูปนโยบายเศรษฐกิจจากพุทธสังคมนิยมมาเป็นกึ่งเสรีตามแนวทางนิยม และประกาศนโยบายขยายและส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยการร่างกฎหมายการท่องเที่ยวสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา(Myanmar Tourism Law) ขึ้นปีพ.ศ.2533 และจัดตั้งกระทรวงการโรงแรมและการท่องเที่ยว(Ministry of Hotels and Tourism)ขึ้นปีพ.ศ.2535 เพื่อดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนและเชิญชวนนักลงทุนต่างชาติให้มาลงทุนในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในลักษณะหุ้นส่วนร่วมลงทุน(Joint Venture Partnership)และการลงทุนโดยตรง(Foreign direct Investment) การขยายเวลาการให้วีซ่า และเปิดด่านชายแดนหรือจุดผ่านแดนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้านและประกาศให้ ปีค.ศ. 1996 เป็นปีท่องเที่ยวสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (Visit Myanmar Year) โดยมีเป้าหมายเพิ่มนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศจำนวนหนึ่งล้านคน(Union of Myanmar the State of Law and Order Restoration Council,1990) นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนจัดตั้งและขอใบอนุญาตการประกอบกิจการธุรกิจนำเที่ยว ส่งผลทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง(Kyi Cin Shwe, 2013 อ้างถึงในราณี อธิชัยกุล,2557)

นอกจากนี้สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ยังได้จัดทำแผนแม่บทการท่องเที่ยวและลงทุน โดยรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ได้ร่วมมือกับธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank)และรัฐบาลประเทศนอร์เวย์ในการจัดทำแผนแม่บทการท่องเที่ยว โดยมีโครงการพัฒนาจำนวน 38 มีมูลค่าประมาณ 500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อช่วยเหลือสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวปกป้องรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ท่องเที่ยวหลักและป้องกันชุมชนชาติพันธุ์ต่างๆ และมรดกทางวัฒนธรรม ในการนี้รัฐบาลได้พยากรณ์เป้าหมายในการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศสูงถึง 7.50 ล้านคนในปีค.ศ. 2020 (พ.ศ.2563) ซึ่งคาดว่าจะก่อให้เกิดรายได้แก่ประเทศเป็นมูลค่าถึง 10.10พันล้านเหรียญสหรัฐ อีกทั้งก่อให้เกิดการสร้างงานถึง 1.40 ล้านคนภายในปี ค.ศ. 2020 แผนแม่บทการท่องเที่ยวเป็นแผนระยะยาว โดยวางแผนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้ยั่งยืนทั้งทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาจำเป็นต้องเป็นผู้นำและมีการประสานงานที่เป็นระบบระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องและการประสานงานระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐบาลของแต่ละรัฐ เช่น การจัดทำโครงการด้านการให้การศึกษาและการฝึกอบรมแก่บุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลนอร์เวย์ เป็นมูลค่า 44.50 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อีกทั้งโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกโดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายสนามบินที่เมืองมันดะเลย์ และเนปิดอร์ การปรับปรุงท่าเรือที่เมืองพุกาม เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเรือสำราญที่เพิ่มขึ้น (ราณี อธิชัยกุล,2557)

สำหรับเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวหลักที่สามารถเชื่อมโยงกับด่านชายแดนถาวร อำเภอแม่สายจังหวัดเชียงราย ประเทศไทย ได้แก่ เชียงตุง มูเซอ มันดะเลย์ พุกาม เนปิดอร์ และเมียวดี (ด่านแม่สอด จังหวัดตาก) ซึ่งมีทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม และเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมที่สำคัญ เช่น เมืองพุกาม(Bagan) เมืองมันดะเลย์(Mandalay) เมืองหงสาวดี(Bago) เมืองย่างกุ้ง (Yangon) และโบราณสถานอีกมากมาย รูปแบบของการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม เช่น พาชมวัด นมัสการพระเจดีย์บรมจุพระบรมสารีริกธาตุ และพระนอน ชมพระราชวังและพิพิธภัณฑ์ สัมผัส

งานศิลปะ ฐานประเพณีและวิถีชีวิตของผู้คน เช่น เมืองพุกาม เมืองมณฑลทะเลย์ เมืองย่างกุ้ง นอกจากนี้ยังมีรูปแบบการท่องเที่ยวอื่นๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนาการ/พักผ่อน เป็นต้น

2.1.3 แผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Tourism Strategic Plan)

จากการทบทวนวรรณกรรมแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวอาเซียน (แผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวอาเซียน, สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้(2558) พบว่า แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน พ.ศ. 2559-2568 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียนที่จะสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ เพื่อสร้างความเติบโตอย่างมีส่วนร่วม เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและอาศัยองค์ความรู้การพัฒนามากขึ้น โดยให้ความสำคัญกับการทำการตลาดจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวร่วมกัน (Single Destination Marketing) การพัฒนามาตรฐานคุณภาพ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การส่งเสริมการคมนาคมและความเชื่อมโยง การส่งเสริม การลงทุน การให้ชุมชนมีส่วนร่วม ความปลอดภัย และการรักษาความปลอดภัย และการอนุรักษ์มรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมได้ ปราศจากอุปสรรคทางสังคมและเศรษฐกิจและการบริหารจัดการแบบบูรณาการ ในระยะเวลา 10 ปีจนถึงปี พ.ศ. 2568 ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว (Single Tourism Destination)

1)การเพิ่มความเข้มข้นของการส่งเสริมและการทำการตลาด ด้วยการยกระดับกรอบการดำเนินงานเกี่ยวกับสถิติด้านการท่องเที่ยวอาเซียนและขยายโครงการทำการตลาดจุดหมายปลายทาง การท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน

2)การเพิ่มความหลากหลายของสินค้าด้านการท่องเที่ยว ด้วยการต่อยอดการพัฒนาสินค้าและการทำการตลาดที่ดำเนินการอยู่ให้เสร็จจุลวง ตลอดจนค้นหาและพัฒนาสินค้า และใช้วิธีการด้านการตลาดรูปแบบใหม่ และส่งเสริมการพัฒนาจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยว และเส้นทางระดับอนุภูมิภาคของอาเซียนเพื่อการพัฒนา การท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วม

3)การดึงดูดการลงทุนด้านการท่องเที่ยว ด้วยการเตรียมแผนการลงทุนด้านการท่องเที่ยวอาเซียน ซึ่งระบุถึงเส้นทางการลงทุนที่จะมีการกระตุ้นการลงทุนในด้านโครงสร้างพื้นฐาน และสินค้าเพื่อการท่องเที่ยวอย่างผสมผสาน เป็นหนึ่งเดียวและส่งเสริมบริการด้านการท่องเที่ยวมีความเป็นเสรีมากขึ้น

4)การเพิ่มศักยภาพและความสามารถของทุนมนุษย์ด้านการท่องเที่ยว (Tourism Human Capital) ดำเนินการต่อเนื่องเพื่อนำข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัติของบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวแห่งอาเซียน (MRA-TP) มาปฏิบัติ

5)การบังคับใช้และเพิ่มเติมมาตรฐานด้านการท่องเที่ยวอาเซียนสำหรับสิ่งอำนวยความสะดวก บริการและจุดหมายปลายทาง ด้วยการส่งเสริมการรับ และบังคับใช้ระบบการรับรองมาตรฐานด้านการท่องเที่ยวอาเซียนในนโยบายและการกำกับดูแลตลอดจนในแผนการพัฒนาศักยภาพของรัฐบาลสมาชิก กำหนดและบังคับใช้มาตรฐานด้านการท่องเที่ยวอาเซียนใหม่ๆและพัฒนาแนวทางในการคุ้มครองนักท่องเที่ยวอาเซียน(ASEAN Tourist Protection Guidelines)

6)การส่งเสริมและขยายขอบเขตความเชื่อมโยงและโครงสร้างพื้นฐานในจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยว ด้วยการยกระดับความเชื่อมโยงของการคมนาคมทางอากาศ การส่งเสริมให้เกิดตลาดการบินร่วมอาเซียน(ASAM) ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวเรือสำราญและการท่องเที่ยวทางน้ำ รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานสำหรับเรือสำราญในพื้นที่ทะเลและทางน้ำ ปฏิบัติตามความตกลงว่าด้วยการยอมรับ

ใบอนุญาตขับซีรยนต์ในประเทศที่ออกโดยประเทศในกลุ่มอาเซียนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการขับซีรยนต์พาหนะและการท่องเที่ยวทางบกข้ามประเทศภายในภูมิภาค และส่งเสริมการพัฒนาความเชื่อมโยงทางถนนตามเส้นทางการท่องเที่ยวหลักของกลุ่มประเทศอาเซียน

7)การยกระดับการอำนวยความสะดวกในการเดินทาง ด้วยการจัดเตรียมเอกสารสำคัญ (White Paper) ว่าด้วยการปฏิบัติตามข้อกำหนดการอำนวยความสะดวกในการเดินทางภายในอาเซียน และการเดินทางระหว่างประเทศ (ตามข้อ 2 ความตกลงด้านการท่องเที่ยวแห่งอาเซียนพ.ศ. 2545)

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การส่งเสริมการท่องเที่ยวอาเซียนที่ยั่งยืน และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม

1)การยกระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นภาครัฐและเอกชนในห่วงโซ่คุณค่าของการท่องเที่ยว (Tourism Value Chain) โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นและภาคเอกชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว

2)การสร้างความปลอดภัยและส่งเสริมการรักษาความปลอดภัย ตลอดจนการให้ความสำคัญในการดูแลและบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยวมรดก (Heritage Sites) ด้วยการร่วมมือกับหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนด้านความปลอดภัย การรักษาความปลอดภัย และการคุ้มครองจุดหมายปลายทางหลักของอาเซียนและร่วมมือกับหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการคุ้มครองและบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยวมรดก

3)การเตรียมความพร้อมสำหรับการรักษาสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ด้วยการร่วมมือกับหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดการกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเพื่อรับมือกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและจัดเตรียมคู่มือที่รวบรวมแนวทางในการบรรเทา การปรับตัวและการรับมือกับปัญหาสิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ส่วนการกำกับดูแลการวางแผน การดำเนินงาน การควบคุมดูแลตลอดจนการประเมินผลแผนงาน และโครงการด้านการท่องเที่ยวต่างๆของอาเซียนนั้นยังคงมีการดำเนินการต่อไปในระดับภูมิภาค กล่าวคือ รัฐมนตรีท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Tourism Ministers) จะเป็นผู้กำหนดกรอบนโยบายและทิศทาง การพัฒนา ส่วนองค์กรการท่องเที่ยวแห่งชาติอาเซียน(ASEAN NTOs)เป็นหน่วยงานปฏิบัติการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน โดยมีคณะกรรมการ 4 ชุด ได้แก่

1)คณะกรรมการด้านการส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Tourism Competitiveness Committee)

2)คณะกรรมการด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอาเซียน (ASEAN Sustainable and Inclusive Tourism Development Committee)

3)คณะกรรมการด้านการติดตามประเมินผลทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Tourism Resourcing, and Monitoring and Evaluation Committee)

4)คณะกรรมการติดตามตรวจสอบบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Tourism Professional Monitoring Committee)

อย่างไรก็ตามจากการคาดการณ์ขององค์การการท่องเที่ยวโลก(UNWTO)จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามายังภูมิภาคอาเซียนทั้งหมดจะเพิ่มขึ้นเป็น123 ล้านคน ในปีพ.ศ. 2563 เป็น152 ล้านคนในปีพ.ศ. 2568 และเป็น187 ล้านคน ในปีพ.ศ. 2573 (ดูตารางที่ 2.1) แสดงอัตราการเติบโตที่ค่อนข้างสูงนี้ทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความวิตกเกี่ยวกับการเติบโตดังกล่าวอย่างยั่งยืนในระยะยาว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ประเด็นการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวซึ่งเป็นมรดกให้คงอยู่ต่อไปและการกระจายรายได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมตลอดจนประโยชน์จากการจ้างงานสู่ประชากรที่ยังด้อยโอกาสในภูมิภาค

ตารางที่ 2.1 ตารางคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในปี พ.ศ. 2563 พ.ศ. 2568 และ พ.ศ. 2573

ภูมิภาค	ตัวเลขคาดการณ์การเติบโตของ จำนวนนักท่องเที่ยว(ร้อยละ)		จำนวนนักท่องเที่ยวจริง (ล้านคน)		จำนวนนักท่องเที่ยวที่ คาดการณ์ (ล้านคน)	
ปี พ.ศ.	2553 - 2563	2563 - 2573	2556	2563	2568	2573
ทั่วโลก	-3.8-	-2.9	1,087	-1,360	1,596	1,809
เอเชียแปซิฟิก	5.7	4.2	248	355	436	535
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	5.8	4.3	102	123	152	187

ที่มา: แผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวอาเซียน,สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้(2558)

นอกจากนี้จากการศึกษารายงานและผลสำรวจความสามารถในการแข่งขันในระดับสากล (แผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวอาเซียน,สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้(2558) พบว่า มรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของภูมิภาคอาเซียนนั้นถือเป็นจุดแข็งหลักของภูมิภาคประการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อศักยภาพในการแข่งขัน ส่วนจุดอ่อนหลัก ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานและสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ กรอบการกำกับดูแลและทรัพยากรมนุษย์ ในภาพรวมนั้นถือว่าการพัฒนาจุดหมายปลายทางและสินค้าการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพนั้นยังคงเป็นความท้าทายที่สำคัญประการหนึ่งของอาเซียน นอกจากนี้ผลการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวที่ไม่ดีพอของกลุ่มประเทศสมาชิกที่มีระดับ การพัฒนาต่ำกว่ายังเป็นสัญญาณของปัญหาความไม่สมดุลของการกระจายการท่องเที่ยวให้ทั่วถึง ทั้งภูมิภาคด้วย ด้วยเหตุนี้ความท้าทายประการสำคัญจึงได้แก่การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของภาคการท่องเที่ยวในประเทศสมาชิกกลุ่มดังกล่าว เพื่อให้เกิดการกระจายผลประโยชน์ร่วมกันที่สอดคล้องตามปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น จำนวนประชากรและทรัพยากรของแต่ละประเทศถือครอง ดังนั้นเพื่อเป็นการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับประเด็นหลักหลายประการ ได้แก่ การทำการตลาด การพัฒนาสินค้า การลงทุน การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเชื่อมต่อและโครงสร้างพื้นฐาน และการอำนวยความสะดวกในการเดินทางอีกด้วย

แต่อย่างไรก็ตามประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ได้มีกลไกกำกับการดูแลความสัมพันธ์และกำหนดยุทธศาสตร์ความร่วมมือในระดับทวิภาคีสำคัญคือ คณะกรรมาธิการร่วมประเทศไทย - สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (Thailand – Myanmar Joint Commission on Bilateral Cooperation–JC) ทั้งนี้ทั้งสองประเทศมีการประชุมคณะกรรมาธิการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีไทย-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยกำหนดยุทธศาสตร์ความร่วมมือของทั้งสองประเทศ (สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน(องค์การมหาชน,2556) แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1.ความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคง อาทิ การแลกเปลี่ยนการเยือน การสนับสนุนการปฏิรูปทางการเมืองและกระบวนการปรองดองแห่งชาติในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ความร่วมมือเพื่อการปราบปรามยาเสพติด ผู้หนีภัยการสู้รบ-การส่งกลับผู้หนีภัยการสู้รบ และการเปิดจุดผ่านแดนเพิ่มเติม

2.ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ การสนับสนุนการปฏิรูปเศรษฐกิจของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ความร่วมมือด้านการค้าและการลงทุน การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย และพื้นที่โครงการที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาความเชื่อมโยง และโครงสร้างพื้นฐาน ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดน ความร่วมมือด้านแรงงาน ความร่วมมือด้านพลังงาน และความร่วมมือด้านการประมงและการเกษตร

3.ความร่วมมือด้านสังคมและวัฒนธรรม อาทิ ความคืบหน้าการดำเนินการตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือเพื่อการพัฒนาในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ความร่วมมือทางวิชาการ การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามแนวชายแดน ความร่วมมือต่อต้านการค้ามนุษย์ – การจัดตั้งศูนย์แรกรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม ความร่วมมือสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติ และการจัดตั้งสมาคมเมียนมา-ไทย เพื่อมิตรภาพ

อีกทั้งประเทศไทยที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญกับการร่วมมือเพื่อการพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้านของไทย โดยเฉพาะสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีมูลค่าการค้าชายแดนกับประเทศไทยมากที่สุดเป็นอันดับสอง เพื่อการพัฒนาเชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจ สังคมและการสร้างประโยชน์ร่วมกัน ตามยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยประเทศไทยมีโอกาสให้ร่วมมือกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเพื่อการพัฒนาในหลายๆ ด้าน ได้แก่

1)ด้านการพัฒนาในโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยเน้นการพัฒนาก่อสร้าง และปรับปรุงการเชื่อมโยงคมนาคมขนส่ง ผ่านการพัฒนาเส้นทางตามแนวชายแดน เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยในการเดินทางและความสะดวกสบาย เช่นโครงการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมระหว่างไทย-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จากเมืองเมียวดี-เชิงเขาตะนาวศรี รวมทั้งโครงการปรับปรุงถนนแม่สอดเมียวดี-เชิงเขาตะนาวศรี และโครงการก่อสร้างถนนช่วงต่อจากเชิงเขาตะนาวศรี-กอกะเร็กโดยกรมทางหลวง เป็นต้น รวมถึงการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานอื่นๆ เช่น สะพาน ไฟฟ้า และการประปา เป็นต้น

2)ด้านการสร้างร่วมมือในการส่งเสริมและดึงดูดการค้าและการลงทุน โดยเน้นการพัฒนาจุดผ่านแดนระหว่างกัน การส่งเสริมการท่องเที่ยวและการบริการ การสนับสนุนธุรกิจไทยเน้นใช้แรงงานเป็นหลัก การสนับสนุนภาคเอกชนไทย ทั้งผู้ประกอบการ ผู้รับเหมาชาวและที่ปรึกษาชาวไทย เข้าไปประกอบกิจการในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยภาครัฐอยู่อย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนการมุ่งเน้นการสนับสนุนการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมทวาย ผ่านการร่วมทุนเตรียมการเพื่อการพัฒนาท่าเรือนิคมอุตสาหกรรม และองค์ประกอบที่จะสนับสนุนการพัฒนา เช่น การลงนามสัญญาระหว่างผู้ถือหุ้นบริษัททวาย เอส อี แซด ดีเวลลอปเม้นท์จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทนิติบุคคลเฉพาะกิจ การให้ความช่วยเหลือเพื่อปรับปรุงสนามบินท่าเรือน้ำลึกทวายให้เป็นสนามบินนานาชาติและการก่อสร้างโรงพยาบาลแถวชุมชนทวาย เป็นต้น

3)ด้านการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการและเทคนิค โดยการให้ทุนการศึกษา ทุนฝึกอบรม/ดูงาน แผนงาน/โครงการต่างๆ การจัดส่งผู้เชี่ยวชาญ และการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ โดยเน้น 3 สาขาหลัก ได้แก่ เกษตร การศึกษาและสาธารณสุข เพื่อพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

4)ด้านการสร้างความเชื่อมโยงทางด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยการเสริมสร้างความร่วมมือผ่านกิจกรรมด้านสันถวไมตรี ศาสนาวัฒนธรรม และปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชน

สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้บรรลุตามเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 20 ปี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาที่กำหนดไว้ จำเป็นต้องพัฒนาในด้านต่างๆเพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องและรองรับความต้องการของประชาชนและการขยายตัวทางด้านการลงทุนและการค้า ดังนี้

(1) การคมนาคมขนส่ง การพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่งภายในประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจในการติดต่อค้าขาย ขนส่งสินค้า และเดินทางสัญจรของประชาชน รวมถึงการพัฒนาระบบคมนาคมเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งนี้ ระบบคมนาคมขนส่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญในการอำนวยความสะดวกให้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นทางด้านการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยว

(2) การจัดการพลังงาน ซึ่งสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีกระแสไฟฟ้าไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้ที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ทั้งจากภาคครัวเรือน ธุรกิจและอุตสาหกรรม รวมทั้งระบบไฟฟ้าเครื่องมือ และอุปกรณ์ไฟฟ้าที่มีส่วนใหญ่อยู่นในสภาพค่อนข้างเก่า ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตการดำเนินธุรกิจ และการพัฒนาประเทศ

(3) การพัฒนาพื้นที่และเมือง โดยที่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีความต้องการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เพื่อประโยชน์แก่ประชาชน และส่งเสริมการดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ ด้วยการออกกฎหมายส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติ รวมทั้งส่งเสริมการก่อตั้งนิคมอุตสาหกรรมในเมืองที่สำคัญเพื่อพัฒนาประเทศให้เจริญ

(4) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมายังมีความต้องการพัฒนาอีกมาก โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาชีพต่างๆ เพื่อรองรับการพัฒนาและการขยายฐานการผลิตจากต่างประเทศในอนาคตได้

2.1.4 แนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจพื้นที่ร่วมชายแดน

จากการที่สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ ได้พัฒนาวาระปฏิรูปพิเศษ 10 แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจพื้นที่ร่วมชายแดน ภายใต้การดำเนินการโดยคณะกรรมการวิสามัญปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง (สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ, 2558) ซึ่งเหตุผลสำคัญที่ทำให้ต้องมีการปฏิรูปพื้นที่ร่วมชายแดนนี้เนื่องจากการค้าระหว่างชายแดนไทยมีมูลค่าการเติบโตสูงขึ้นตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา แต่ด้วยภาวะเศรษฐกิจของโลกโดยรวมกลับซบเซา ขณะที่เขตพื้นที่ชายแดน 4 พื้นที่กลับมีอัตราการเติบโตสูงขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการพัฒนาเศรษฐกิจพื้นที่ร่วมชายแดนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจและสังคมโลก และเป็นประตูสำคัญการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน รัฐบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษขึ้นเพื่อดำเนินการด้านนี้ โดยกำหนดพื้นที่ให้สิทธิพิเศษ ได้แก่ การยกเว้นภาษี การให้สิทธิสูงสุดในการลงทุนภายใต้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment: BOI) การให้สิทธิแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งการยกเว้นภาษีการนำเข้าวัตถุดิบและเครื่องจักร เป็นต้น

โดยแนวทางการปฏิรูปพื้นที่ร่วมชายแดนด้านเศรษฐกิจนี้ มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปทั้งสิ้น 4 ประเด็นด้วยกัน (สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ, 2558) ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การลดพิธีการนำเข้า ส่งออกตามแนวชายแดนให้ทำเพียงครั้งเดียว เนื่องจากที่ผ่านมาการตรวจสอบข้อมูลของสินค้าที่นำเข้าและส่งออกมีปัญหาล่าช้า ส่งผลทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเสียเวลา และเป็นอุปสรรคที่สำคัญของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการค้าชายแดน กฎหมายของแต่ละประเทศมีข้อกำหนดและระเบียบข้อบังคับที่แตกต่างกัน ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องยึดมั่นตามแนวทางที่กำหนดไว้

อย่างเคร่งครัด ด้วยเหตุนี้ภายใต้การปฏิรูปจึงควรให้ทั้งสองประเทศร่วมกันตรวจตราเอกสารการผ่านแดนในจุดเดียว เพื่อลดระยะเวลาและค่าใช้จ่าย รวมถึงการทำงานของเจ้าหน้าที่ประจำชายแดนด้วย

ประเด็นที่สอง ลดพิธีการตรวจคนเข้าเมืองตามแนวชายแดน แม้ว่าปัจจุบันการเดินทางเข้าเมืองของประเทศไทยมีความสะดวกเพิ่มขึ้นภายใต้การผ่อนผัน เช่น การใช้บัตรผ่านแดน (Boarding Pass) แต่ยังคงต้องผ่านพิธีการตรวจคนเข้าเมืองทั้ง 2 ประเทศ ด้วยเหตุนี้ภายใต้การปฏิรูปจึงควรมีการลดระยะเวลาการตรวจเอกสาร โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยภายใต้การยอมรับของทั้งสองประเทศ

ประเด็นที่สาม การดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจพื้นที่ร่วม (Joint Economic Development Area: JEDA) ตามแนวชายแดน โดยเน้นให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินธุรกิจตามเขตชายแดนร่วมกัน การปฏิรูปจัดให้มีเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษตามแนวเขตชายแดนตามด้านต่างๆ โดยพัฒนาเป็นพื้นที่เดียว มีระบบเดียวเพื่อการบริหารจัดการอย่างเบ็ดเสร็จ ภายใต้การเป็นหุ้นส่วนร่วมกันระหว่างสองประเทศ ซึ่งมีการจ้างผู้บริหารมืออาชีพเป็นผู้ดำเนินการบริหารพื้นที่พิเศษนี้ โดยให้มีการตรวจตราเข้าออกเพียงครั้งเดียว ซึ่งเป้าหมายระยะยาวในการดำเนินการปฏิรูปเพื่อเชื่อมต่อพรมแดนของประเทศแบบไร้รอยตะเข็บ

ประเด็นที่สี่ การทำวิสัยทัศน์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนระยะยาวร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน แม้ว่าปัจจุบันในเขตพื้นที่ชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยสภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้พัฒนาแผนระยะเวลา 5 ปีแล้ว ทำให้พื้นที่ชายแดนมีโครงสร้างพื้นฐานและงบประมาณในการดำเนินงานรองรับแผนนี้ และสามารถสนับสนุนประเทศเพื่อนบ้านให้มีความพร้อมในการพัฒนามากขึ้น อย่างไรก็ตามการพัฒนาพื้นที่ชายแดนไม่สามารถดำเนินการได้เพียงฝ่ายเดียว การพัฒนาต้องเป็นไปอย่างสอดคล้องกับบริบทการพัฒนาาร่วมกันกันทั้งสองประเทศ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาวิสัยทัศน์ระยะยาวร่วมกันตามจุดชายแดนเพื่อสร้างความร่วมมือ ร่วมใจและความเข้าใจถึงขั้นตอนในการดำเนินงานร่วมกัน

โดยสภาปฏิรูปแห่งชาติ (2558) ได้ดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน ซึ่งสามารถสรุปประเด็นการวิเคราะห์ได้ว่า มีความจำเป็นในการพัฒนาการเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมพื้นที่ชายแดนทั้งสองประเทศ เพื่อให้สะดวกต่อการทำธุรกรรมต่างๆ โดยต้องพัฒนาภายใต้บริบท จุดแข็ง จุดอ่อนของแต่ละพื้นที่ มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจไปยังพื้นที่พิเศษ ยกเว้นเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับความมั่นคง ซึ่งอาจจะกำหนดให้มีการบริหารจัดการโดยสามารถจ้างเอกชนเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการได้ ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานภาครัฐ ทั้งนี้ แนวทางในการปฏิรูปเขตพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน สภาปฏิรูปแห่งชาติ(2558) ได้นำเสนอไว้ดังนี้

1) รูปแบบของเขตเศรษฐกิจพิเศษตามชายแดนที่เหมาะสมกับประเทศไทยในอนาคต คือ รูปแบบเศรษฐกิจพิเศษข้ามพรมแดน (Cross Border Special Economic Zone) มุ่งเน้นการลดขั้นตอนกระบวนการที่เกี่ยวข้องให้เหลือเพียงจุดเดียว เพื่อเชื่อมพื้นที่รายรอบชายแดนของสองประเทศให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเพียงเขตเดียวภายใต้การบริหารจัดการแบบหุ้นส่วนของทั้งสองประเทศ ซึ่งประชาชนท้องถิ่นแต่ละประเทศต้องมีส่วนร่วมการดำเนินการ โดยมีการจ้างผู้บริหารมืออาชีพมาบริหารจัดการ ทั้งนี้ การบริหารจัดการในบางจุดมีความแตกต่างกันตามบริบทพื้นที่ได้ ซึ่งก่อนตัดสินใจดำเนินการในรูปแบบใดควรมีการศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินการ เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการดำเนินการ

2) การปรับใช้มาตรการอาเซียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษนี้ โดยลดขั้นตอนศุลกากรตามข้อตกลง ASEAN Single Window ที่ทำให้พิธีการทางศุลกากรมีเพียงจุดเดียว ซึ่งต้องนาระบบของทั้งสองประเทศมาบริหารจัดการเป็นระบบเดียวภายใต้การมีส่วนร่วมของทั้งสองประเทศ แนวคิดสำคัญในระบบนี้

คือ ต้องอำนวยความสะดวกให้กับสินค้าผ่านแดนภายใต้ข้อตกลงที่ให้นำนารถยนต์จากประเทศหนึ่งเข้าไปประเทศหนึ่งได้ และต้องรวมถึงมาตรการการได้รับสิทธิพิเศษจากการลงทุนทั้งการให้สิทธิแก่นักลงทุนจากต่างประเทศ และการเจรจาให้สิทธิพิเศษแก่นักลงทุนชาวไทยในต่างประเทศด้วย นอกจากนี้ยังต้องมีการพิจารณาถึงมาตรการด้านภาษี มาตรการด้านการค้าและบริการ มาตรการด้านแรงงาน ระบบเงินตรา ผู้ประกอบการในเขต เป็นต้น

3) การทำให้แนวคิดการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพื้นที่ร่วมชายแดนเป็นโครงการของอาเซียน เพื่อให้การประสานความร่วมมือ การเจรจา หรือการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานเป็นมากกว่าการเจรจาแบบทวิภาคีที่อาจจะมีปัญหาในบางพื้นที่ หากการดำเนินงานเป็นโครงการของอาเซียนจะทำให้มีความเป็นไปได้และมีโอกาสประสบความสำเร็จมากกว่า

แต่อย่างไรก็ตามการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพื้นที่ร่วมชายแดนประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาในปัจจุบัน มีความสัมพันธ์กับปัญหาความมั่นคงชายแดนเชื่อมโยงมิติด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม วัฒนธรรม ความมั่นคงของมนุษย์และสิทธิมนุษยชนที่มีผลต่อการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนของประเทศไทย ประกอบด้วย 5 ปัญหาสำคัญ (ชนะศักดิ์ ปฏิมาประกร, 2557) ดังนี้

1) การสู้รบตามแนวชายแดนและความไม่ชัดเจนจากเส้นเขตแดน จากสภาพปัญหาความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดนไม่ว่าจะเป็นทางบกและทางทะเล รวมถึงปัญหาในการแย่งชิงทรัพยากร มีโอกาสที่จะเกิดข้อพิพาท และนำไปสู่การใช้กำลังทหารในการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีแนวโน้มมีปัญหาตามแนวชายแดนประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จากปัญหาชนกลุ่มน้อย ปัญหายาเสพติดและผู้หนีภัยจากการสู้รบ

2) การลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย จากสภาพปัญหาความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดนและปัจจัยภายในของประเทศเพื่อนบ้าน ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เช่น ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองของชาวโรฮิงญา จากรัฐ อาระกัน หรือรัฐยะไข่ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา หรือกรณีแรงงานชนกลุ่มน้อย รวมถึงแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาอย่างผิดกฎหมายจากประเทศเพื่อนบ้าน ล้วนเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทยในเรื่องต่างๆ เช่น โรคระบาด อาชญากรรม รวมถึงปัญหาเด็กเกิดใหม่ นอกจากนี้ปัญหาที่ตามมาคือ กระบวนการในการกำหนดสถานะบุคคลของกลุ่มต่างๆ ที่ลักลอบเข้าเมือง ไม่สามารถกระทำได้อย่างชัดเจนและอาจเกิดปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน

3) ยาเสพติด เป็นปัญหาที่มีความรุนแรงและมีความซับซ้อนมากขึ้น ทั้งขบวนการผลิตและ การลำเลียงเข้าสู่ประเทศไทย นอกจากนี้ปัญหายาเสพติดยังมีการกระทำกันเป็นขบวนการและเป็นเครือข่าย ทั้งภายในและภายนอกประเทศในลักษณะเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายอย่างกว้างขวาง พบผู้กระทำผิดโดยเฉพาะ ผู้เสพยาและผู้ค้ามีแนวโน้มเป็นเยาวชนมากยิ่งขึ้น

4) การค้าอาวุธสงคราม การค้าอาวุธสงครามนับเป็นปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งในการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดน ถึงแม้ว่าการค้าอาวุธสงครามกับชนกลุ่มน้อยในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จะลดลงแต่ปัญหาการค้า อาวุธสงครามให้กับกลุ่มค้ายาเสพติดกลับมีแนวโน้มสูงขึ้น

5) ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขขนาดใหญ่ เป็นปัญหาส่งผลกระทบต่อข้ามเส้นเขตแดนระหว่างประเทศ ที่สำคัญส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการรักษาระบบนิเวศโดยเฉพาะพื้นที่แหล่งต้นน้ำสำคัญ ซึ่งหลายส่วนใหญ่อยู่นในพื้นที่ป่าเขาตามแนวชายแดน นอกจากนี้ยังพบว่ามีกรลักลอบตัดไม้ทำลายป่า ซึ่งผลจากความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ส่งผลกระทบต่อ

ต่อปัญหาสาธารณสุขขนาดใหญ่ เช่น อุทกภัย ภัยแล้ง ภัยหนาว และวาทภัยขนาดใหญ่ ซึ่งมีแนวโน้มความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นความสำคัญการบริหารงานความมั่นคงตามแนวชายแดนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญซึ่งหน่วยงาน ด้านความมั่นคงต้องปรับสภาพให้พร้อมต่อการเผชิญปัญหาภัยคุกคามต่อความมั่นคงดังกล่าว สถานการณ์ความมั่นคงเชิงพื้นที่บริเวณแนวชายแดนภาคเหนือ มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศรอบบ้านเป็นแนวยาว เป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาในหลายประการ ได้แก่ ยาเสพติด การหลบหนีเข้าเมือง แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย การลักลอบค้าสิ่งผิดกฎหมาย การค้าอาวุธ สงครามและการลักลอบส่งออกรถยนต์ที่ถูกโจรกรรม การขยายตัวพื้นที่ชุมชนชายแดน โรคติดต่อชายแดนระหว่างประเทศที่ยังไม่สามารถควบคุมได้รวมถึงปัญหาการเข้าถึงบริการของภาครัฐในด้านการศึกษา การสาธารณสุข และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะเส้นทางคมนาคม เป็นต้น

อย่างไรก็ตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติพ.ศ. 2560-2564 (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ,2558) ได้กำหนดแผนดำเนินการดังนี้

- 1.บูรณาการการจัดทำความเชื่อมโยงของฐานข้อมูลการสัญจรข้ามแดน อาติ สินค้าและยานพาหนะ ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 2.เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในบริเวณพื้นที่ชายแดนประเทศไทยและประเทศรอบบ้าน และให้ประชาชนตามแนวชายแดนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันภัยจากอาชญากรรมที่จะเข้าสู่ประเทศไทย ผ่านช่องทางชายแดน
- 3.จัดระเบียบพื้นที่ชายแดนด้านการพัฒนาให้มีศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจ และการเป็นประตูเชื่อมโยงการค้าที่มีความสมดุลทั้งในมิติเศรษฐกิจและสังคมกับมิติความมั่นคงและร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการบริหารจัดการชายแดน การพัฒนาด่านชายแดน และการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- 4.ส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศรอบบ้านในการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบกทางน้ำ เพื่อไม่ให้ปัญหาเขตแดนเป็นอุปสรรคการพัฒนาพื้นที่ชายแดน รวมถึงการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ เรื่องเขตแดนประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านแก่ประชาชนในบริเวณพื้นที่ชายแดน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาชายแดนขึ้น
- 5.ส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการสร้างความปลอดภัยในพื้นที่เสี่ยงจากการสู้รบ

นอกจากนี้ยังกำหนดแผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง พ.ศ. 2559-2564 (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ,2558) ดังนี้

- 1.จัดระบบป้องกันพื้นที่ชายแดนให้สามารถต้านทานภัยความมั่นคงที่จะเกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที เพื่อความมั่นคงปลอดภัยของพื้นที่ชายแดน และสนับสนุนการพัฒนาการค้าชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงการพัฒนาข้ามแดนและบูรณาการการดำเนินการตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี รวมทั้งการดำเนินการด้านกฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติคนเข้าเมืองพ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช 2469 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- 2.พัฒนาระบบการแจ้งเตือนภัยความมั่นคง สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน โดยนำระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศมาสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังและมีระบบตรวจการณ์ปัญหาความมั่นคงบริเวณช่องทางสัญจรข้ามแดน และพื้นที่ชายฝั่งทะเล เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์

3.การเชื่อมโยงฐานข้อมูลการสัญจรข้ามแดน อาทิ สินค้าและยานพาหนะ ให้มีข้อมูลเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้วยการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ เช่น ข้อมูลปริมาณสินค้า การพัฒนาระบบCCTVและการจัดทำระบบพื้นที่ควบคุมร่วมกัน(Common Control Area) ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ข้อมูลยานพาหนะผ่านเข้า-ออกด่านชายแดน เพื่อเฝ้าระวังภัยความมั่นคง ที่อาจแฝงมากับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประชาชน ได้แก่การค้ายาเสพติด การค้าอาวุธและการค้าสิ่งผิดกฎหมาย เป็นต้น

4.พัฒนาระบบการสัญจรข้ามแดนให้สามารถป้องกันและควบคุมการลักลอบเข้าเมืองและปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติที่เป็นภัยคุกคามความมั่นคงของประเทศไทย ได้แก่ การค้ามนุษย์และการเคลื่อนไหว ของกลุ่ม/ขบวนการที่เป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคง ตลอดจนดำเนินบังคับใช้มาตรการทางกฎหมาย 9 อย่างเข้มงวดในการป้องกัน สกัดกั้น และระงับยับยั้งการทำผิดกฎหมาย เช่น การพัฒนาระบบการสัญจร หรือการพัฒนาการจัดทำเอกสารผ่านแดนประเภทบัตรผ่านแดน (Border Pass) และบัตรผ่านแดนชั่วคราว(Temporary Border Pass)เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกด้าน ให้ความสำคัญการตรวจลงตราเพื่อป้องกัน ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติมิให้แสวงหาประโยชน์จากข้อยกเว้นต่างๆ โดยจัดกลุ่มประเภทการตรวจลงตราให้เหมาะสม เชื่อมโยงฐานข้อมูลรองรับอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ข้อมูลอัตลักษณ์บุคคล รวมถึง การดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 26 มกราคม 2559 เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวทางการปฏิบัติ ในการพิจารณาการเปิด-ระงับหรือปิดจุดผ่านแดน ประเภทต่างๆ

5.จัดระบบแรงงานต่างด้าวข้ามแดน เพื่อลดปัญหาอาชญากรรมและปัญหาความมั่นคง โดยจัดระบบแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานตามบริเวณชายแดนในลักษณะ ไป-กลับแรงงานต่างด้าว ที่เข้ามาทำงานตามฤดูกาลและรายปีรวมถึงการพัฒนาฝีมือแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวตามแนวชายแดน ให้เหมาะสมกับพื้นที่ชายแดนและความต้องการของตลาดแรงงาน

6.พัฒนาระบบตรวจโรคระบาดและระบบส่งต่อผู้ป่วยข้ามพรมแดน เพื่อป้องกันการแพร่โรคระบาด ที่เป็นภัยคุกคามต่อประชาชน โรคระบาดสัตว์โรคพิษ และแมลงศัตรูพืช โดยเฝ้าระวังและตรวจตราการเข้า-ออก ของคน การขนย้ายสัตว์และพืชผ่านแดนอย่างเข้มงวด และพัฒนาระบบการป้องกันการระบาดในสัตว์ตามแนว ชายแดนร่วมกับการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์อย่างยั่งยืน การเข้าถึงบริการสุขภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนตามแนวชายแดนและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยข้ามพรมแดนได้อย่างทันท่วงที

7.การจัดระเบียบพื้นที่ที่มีเงื่อนไขของปัญหาความมั่นคงหรือควบคุมการใช้พื้นที่ที่มีปัญหาเส้นเขตแดนทับซ้อน เพื่อลดการเผชิญหน้าหรือการกระทบกระทั่งกับประเทศคู่กรณี ตลอดจนปรับปรุงระบบ เฝ้าระวัง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในพื้นที่

8.พัฒนาระบบการข่าว รองรับการเพิ่มขึ้นของปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติพื้นที่ชายแดน บูรณาการงานข่าวภายในพื้นที่ชายแดนและประเทศรอบบ้านเพื่อลดช่องโหว่ด้านการข่าว และการเข้าซื้อของการทำงาน เพิ่มความแม่นยำการข่าว และเพิ่มทรัพยากรด้านการข่าวในทุกพื้นที่

9.สนับสนุนและพัฒนาปฏิบัติการจิตวิทยาในพื้นที่ชายแดน เพื่อเฝ้าระวัง ประชาสัมพันธ์ และปฏิบัติการจิตวิทยา(Information Operation) ให้เกิดการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนในพื้นที่ ชายแดนให้เกิดการพัฒนาเครือข่ายความมั่นคงขึ้นในชุมชน

10.จัดเฝ้าตรวจพื้นที่ชายฝั่งทะเล เพื่อเสริมประสิทธิภาพการป้องกันภัยความมั่นคงทางทะเล โดยจัดระเบียบพื้นที่ชายฝั่ง การตรวจตราคน สินค้า และยานพาหนะ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมไปถึงการรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพื้นที่ร่วมชายแดนประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนและแนวทางการแก้ไขปัญหาพื้นที่ชายแดนร่วมของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เพื่อประโยชน์การใช้ข้อมูลทรัพยากรร่วมกันในการจัดการปัญหา การเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมในระดับชุมชน โดยเฉพาะบทบาทของประชาชนในพื้นที่ชายแดนให้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกระดับให้มากขึ้น รวมทั้งการปรับปรุง ระเบียบ กฎหมายให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ชายแดนประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร่วมกัน

2.2 การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ดำเนินมาอย่างยาวนาน กิจกรรมที่เกิดขึ้นบริเวณชายแดนที่ผ่านมานอกจากการเดินทางผ่านเข้าออกของผู้คนที่เดินทางไปมาหาสู่กันแล้ว การค้าชายแดนยังมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ในการนี้(สิริรัฐ สุกันธา,2559)ได้กล่าวถึงสถานการณ์การค้าระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยรวมในปี2558 (มกราคม-สิงหาคม) พบว่ามีมูลค่าการค้ารวม174,853.80 ล้านบาท แบ่งเป็นการนำเข้า มีมูลค่ารวม 85,570.08 ล้านบาท การส่งออกมีมูลค่า 89,283.72 ล้านบาท และประเทศไทยได้ดุลการค้า 3,713.64 ล้านบาท สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ น้ำมันดีเซล น้ำมันเบนซิน เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ ผ้าผืนและด้าย ส่วนสินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์อื่นๆจากสัตว์ สัตว์น้ำ โค กระบือ สุกร แพะ แกะและผลิตภัณฑ์ไม้อื่นๆซึ่งด่านชายแดนไทย-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา พบได้ทั้งบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันตกของไทย ด่านชายแดนภาคเหนือตอนบนที่มีความสำคัญประกอบด้วย

1)อำเภอแม่สายนับเป็นเมืองชายแดนสำคัญแห่งหนึ่งของภาคเหนือตั้งอยู่ห่างจาก กรุงเทพฯ 891 กม. และห่างจากตัวเมืองเชียงราย 63 กม.เป็นพื้นที่ชายแดนที่เชื่อมตัวกับเมืองท่าขี้เหล็กและถนนสายR3B ที่สามารถเชื่อมต่อไปยังจีนตอนใต้ได้ โดยด่านชายแดนแห่งนี้แหล่งรวมผู้คนจากหลากหลายพื้นที่เข้ามาค้าขายทั้งทางฝั่งแม่สายและท่าขี้เหล็ก ทั้งคนไทย,ไทยใหญ่ และว้าหรือจีนฮ่อ แต่ผู้คนพื้นถิ่นนี้ **มีความใกล้ชิดด้านเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์มากกว่าเมืองชายแดนไทย-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา** **ด้านอื่นๆ** ซึ่งปิยะพร ศรีสมุทร (2558:108) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของด่านชายแดนอำเภอแม่สายที่น่าสนใจคือ มีกิจกรรมหลักที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเมื่อมาถึงแม่สายหรือเป็นวัตถุประสงค์หลักของการเดินทางมาแม่สาย คือ กิจกรรมการซื้อสินค้าราคาถูก เป็นแหล่งสินค้าที่มาจากประเทศจีน สินค้าพื้นเมืองของแม่สาย สินค้าประเภทของป่าหายาก อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ที่บริการต่างๆ เช่น การรักษาพยาบาล การศึกษา การซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง สำหรับประชาชนทั่วไปและนักท่องเที่ยวจากฝั่งสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เข้ามาใช้บริการ เนื่องจากสภาพคุณภาพของระบบการให้บริการมีความทันสมัยกว่าทางฝั่งท่าขี้เหล็ก กล่าวคือ การใช้บริการทางการแพทย์ประชาชนฝั่งท่าขี้เหล็กจะข้ามมาหาหมอ และรับการรักษาที่โรงพยาบาลหรือคลินิกเอกชนทางฝั่งแม่สายมากกว่าใช้บริการที่ท่าขี้เหล็ก การศึกษาก็เช่นกันจะส่งลูกหลานมาเรียนหนังสือที่ฝั่งแม่สาย โดยมีรถรับ-ส่งเข้าและเย็น น้ำมันเชื้อเพลิงก็เช่นกันหากเป็นไปได้ประชาชนฝั่งท่าขี้เหล็กก็จะขับรถเข้ามาเติมน้ำมันในฝั่งแม่สายเป็นส่วนใหญ่ เพราะน้ำมันมีคุณภาพกว่าทางฝั่งท่าขี้เหล็กถึงแม้จะมีราคาที่แพงกว่า ในขณะที่ฝั่งท่าขี้เหล็กจะเน้นช่วงตอนกลางคืนที่มีความคึกคักของประชาชนและนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวและใช้บริการต่างๆ ในสถานบริการ สถานบันเทิงในพื้นที่ กิจกรรมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้แก่ สถานบันเทิงยามค่ำคืน (บาร์ต่างๆ) สถานบันเทิงบริการ บ่อนกาสิโน และร้านอาหารและเครื่องดื่มแบบบูฟเฟ่ กิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวฝั่งท่าขี้เหล็กให้ความ

สนใจเป็นอย่างมาก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นชนเผ่าภายในรัฐฉานและส่วนหนึ่งก็มาจากเชียงตุง อาทิ เช่น กลุ่มลาหู่ ว้า อาข่า ม้ง ฯลฯ เพื่อมาหาความเพลิดเพลินในพื้นที่ดังกล่าว สำหรับแหล่งท่องเที่ยวช่วงกลางวันฝั่งท่าซี้เหล็กมีกิจกรรม เช่น กิจกรรมการซื้อสินค้าราคาถูกบริเวณตลาดท่าล้อ กิจกรรมทัวร์ไหว้พระ5 วัด,9 วัด ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะข้ามมาจากฝั่งแม่สาย

2) ห้วยต้นนุ่น จังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่วนใหญ่มีการค้าขายระหว่างพ่อค้ารายย่อยตามแนวชายแดนเท่านั้น เนื่องจากมีพื้นที่เป็นภูเขา การคมนาคมไม่สะดวก พ่อค้าชาวเมียนมาจึงมีความจำเป็นต้องจัดหาซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคจากจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพราะการเข้าไปซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคจากในเมืองฝั่งสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมานั้น จะต้องใช้เวลาในการเดินทางมาก ประกอบกับประชาชนสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมามีความนิยมสินค้าไทย ตลอดแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีรัฐต่างๆที่ติดต่อกับประเทศไทยได้แก่ รัฐฉาน(ไทยใหญ่) รัฐคะยา และรัฐกอกูเล การค้าขายส่วนใหญ่เป็นรูปแบบค้าขายกันระหว่างแนวชายแดนเท่านั้น สินค้านำเข้าที่สำคัญ คือ โค-กระบือ มีชีวิต สำหรับสินค้าส่งออกที่สำคัญคือ สินค้าอุปโภคบริโภค ข้าวสาร น้ำตาล น้ำมันพืช น้ำปลา ผงชูรส รองเท้า น้ำมันเชื้อเพลิง อาหารสำเร็จรูป ยารักษาโรค เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ในขณะที่ตะวันตกของประเทศมีด่านชายแดนที่น่าสนใจคือ

1) ด่านแม่สอด จังหวัดตาก เป็นด่านชายแดนที่มีแนวโน้มการเติบโตทางการค้าและการลงทุนเป็นอย่างมาก โดยมูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นจาก23,888 ล้านบาทในพ.ศ.2552 เพิ่มขึ้นเป็น68,313 ล้านบาทจากพ.ศ.2558(ด่านศุลกากรแม่สอด สำนักงานศุลกากรภาคที่3กรมศุลกากร.(2558.สิงหาคม).“สถิติการค้าชายแดน”สืบค้นเมื่อวันที่4 พฤศจิกายน 2561จาก<http://www.danmaesot.com/im-ex.html>) สินค้าส่งออกสำคัญได้แก่ น้ำมันเบนซิน น้ำมันดีเซล กาแฟชนิดผงสำเร็จรูป ผงชูรส รถยนต์เก่าใช้แล้ว สำหรับการนำเข้ามีสินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ เพอร์นิเจอร์ประดิษฐ์ทำด้วยไม้ สินแร่พลวง(บางส่วนเข้าคลังฯ) โค-กระบือมีชีวิต และหอมหัวใหญ่ (เข้าคลังทัณฑ์บน) นอกจากนี้เกิดถวา บุญปรากรและคณะ (2557) ยังได้ชี้ให้เห็นอีกว่า การขยายตัวทางอุตสาหกรรม (Industrialization) กำลังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องบริเวณด่านชายแดนแห่งนี้ ดังจะเห็นได้จากโรงงานอุตสาหกรรมในเขตชุมชนแม่สอดที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ทำให้สภาพเศรษฐกิจมีการไหลเวียนของเงินตราได้ดี ส่วนหนึ่งจากนโยบายที่กำหนดให้เป็นเขตส่งเสริมพิเศษตั้งแต่ปี2536 โดยคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กำหนดให้มีการยกเว้นภาษีเครื่องจักรและภาษีรายได้ของบริษัทเป็นเวลา8ปี หากลงทุนไม่ต่ำกว่า10 ล้านบาทและได้รับมาตรฐานอุตสาหกรรมระดับนานาชาติภายในเวลา 2 ปีนับจากการเริ่มต้น ดังนั้นในปี 2536 ทำให้มีโรงงานขนาดเล็กและขนาดกลาง จำนวน115 แห่ง เพิ่มขึ้นเป็น210แห่ง ในปีพ.ศ.2544 เพิ่มขึ้นกว่า300 แห่ง ในปีพ.ศ.2553 นอกจากนโยบายส่งเสริมเศรษฐกิจดังกล่าว แรงงานราคาถูกที่ข้ามไปมาจากด่านชายแดนและบางส่วนอาศัยอยู่ในเขตอำเภอแม่สอด จำนวนแรงงานข้ามชาติเหล่านี้พบว่า มีมากกว่า120,000คน ในปีพ.ศ.2555 โดยวิธีการดำรงชีวิตประจำวันของแรงงาน ส่งผลให้เศรษฐกิจในอำเภอแม่สอดเกิดการไหลเวียนของเงินตรามากขึ้นอีกด้วย

2) ด่านถาวรบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี เป็นด่านที่เชื่อมต่อเข้ากับเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย เมืองทวายถือเป็นเมืองท่าที่สำคัญและมีความสัมพันธ์กับประเทศไทยมายาวนาน ความน่าสนใจของด่านแห่งนี้ดูพล แสงนาคและคณะ(2558) ได้กล่าวถึงไว้ว่า สถานการณ์ภายหลังการเปิดด่านถาวรพบการเคลื่อนย้ายทั้งทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวและด้านอื่นๆอีกมากมาย นอกจากนี้สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ยังได้ให้ความสำคัญต่อการท่องเที่ยวมาก อาทิ การจัดตั้งกระทรวงโรงแรมและการท่องเที่ยวขึ้น การเปิดด่านชายแดนที่เคยปิดไปแล้ว การเปิดด่านชายแดนเพิ่มขึ้นมาใหม่การอนุญาตให้ใช้ Visa ผ่านแดนจากประเทศไทยหรือการอนุญาตให้ใช้ Border pass แทนการใช้ Passport สำหรับคนไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ตลอดจนการสร้างบรรยากาศให้เกิดความมั่นคงปลอดภัย เช่น การ

เจรจาหยุดระหว่างรัฐบาลสหภาพเมียนมากับชนกลุ่มน้อย หน่วยงานของรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ก็ตื่นตัวต่อการเปิดประเทศต้อนรับนักท่องเที่ยวเช่นกัน

อย่างไรก็ตามแม้ว่าบทบาทเมืองทวายถูกกำหนดให้เป็นเมืองท่าเป็นพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษที่ก่อสร้างโครงการท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ก็ตาม แต่ก็มีหน่วยงานเอกชนที่ทำงานทางด้านการท่องเที่ยวและโรงแรมทั้งผู้ประกอบการสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ทวายและชาวไทย ที่อยู่บริเวณชายแดนโดยเฉพาะคนไทยในจังหวัดกาญจนบุรี ให้ความสนใจจัดทำโปรแกรมท่องเที่ยวเมืองทวายขึ้น โดยการท่องเที่ยวเมืองทวายระยะแรกมีผู้ประกอบการน้อยรายและนักท่องเที่ยวขาดข้อมูลด้านการท่องเที่ยว การเดินทางมายังเมืองทวายในระยะแรก เป็นรูปแบบการเดินทางมาเพื่อหาช่องทางการค้าและทำธุรกิจตามการประชาสัมพันธ์ของรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและรัฐบาลไทยเป็นส่วนใหญ่ และใช้การเดินทางด้วยเครื่องบินไปเมืองย่างกุ้งและต่อด้วยสายการบินภายในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สำหรับการเดินทางบกเป็นการเดินทางผ่านช่องทางบริษัท อิตาเลียน-ไทย จำกัด ในระยะแรกมีจำนวนนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่เดินทางเข้าสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาราว 200,000 คน ในปีพ.ศ.2551 เพิ่มขึ้นราว 600,000 คน ในปีพ.ศ.2555 หรือเพิ่มขึ้น 3 เท่าตัวภายใน 4 ปี โปรแกรมท่องเที่ยวเมืองทวายของผู้ประกอบการชาวไทยส่วนใหญ่ ที่เริ่มใช้เส้นทางบกผ่านด่านพุน้ำร้อน-ตึก-ทวายมักเป็นโปรแกรมท่องเที่ยว 3 วัน 2 คืน ส่วนใหญ่นำเสนอประเด็นทางด้านความสมบูรณ์ทางธรรมชาตินับตั้งแต่เส้นทางจากด่านตึกไปยังเมืองทวาย ทั้งที่เป็นทิวทัศน์ของภูเขาป่าไม้และแม่น้ำตะนาวศรีการชมชายทะเลหาดมอมะกันและรับประทานอาหารทะเลสดโดยเฉพาะการทานกุ้งยักษ์หรือ Lobster ปูทะเล หอยนางรม ปลาทะเลนานาชนิด เป็นต้น การนำเข้าชมโครงการท่าเรือน้ำลึกทวายการชมหมู่บ้านชาวประมงตลาดปลาทะเลริมหาด ที่มีการนำปลาทะเลมาวางจำหน่ายบนหาดทรายให้ผู้คนได้มาจับจ่ายซื้อหาไปรับประทาน การนั่งรถม้าชมเมืองที่มีอาคารเก่าแก่ยุคอาณานิคมอังกฤษมีอายุมากกว่า 60 ปีโปรแกรมท่องเที่ยวที่จัดโดยผู้ประกอบการสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาส่วนใหญ่มักเน้นให้ความสำคัญในการนำเที่ยวชมวัดและพระเจดีย์สำคัญ อาจเป็นไปด้วยเหตุผลที่ว่าชาวเมียนมามีมติการท่องเที่ยวคือการไปวัดไหว้พระและยังมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยคือ การสื่อสารการตลาดที่ส่งเสริมความร่วมมือของผู้ประกอบการชาวไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ที่ส่งเสริมให้เกิดประโยชน์ทางการท่องเที่ยวข้ามแดนของทั้งประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

สำหรับการทบทวนวรรณกรรมในครั้งนี้นี้สะท้อนให้เห็นว่า การค้าชายแดนและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีบทบาทความสำคัญมากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นประเทศเพื่อนบ้าน ที่มีพรมแดนติดต่อกันเป็นระยะทางยาวที่สุดในบรรดาประเทศเพื่อนบ้านถึง 2,401 กิโลเมตร ดังนั้นประเทศไทยจึงควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อขยายตลาด การค้าและการลงทุนก่อนคู่แข่งจากตลาดโลก โดยเฉพาะประเทศในกลุ่มอาเซียนด้วยกันเข้าครองส่วนแบ่งตลาดในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และแม้จะมีโอกาสสำคัญดังกล่าวอุปสรรคที่เป็นความท้าทายที่สำคัญต่อการสร้างความร่วมมือกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ก็ยังคงมีอยู่ดังที่ผุสดี พลสารมย์(2555:บทคัดย่อ) ได้เอาไว้ว่า การค้าระหว่างประเทศทางบกด้านตะวันตกของไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมามีลักษณะพิเศษคือ เป็นการดำเนินการค้ากับชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่ม ซึ่งเป็นเขตปกครองตนเองสลับกับเขตปกครองของรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเป็นช่วงๆซึ่งปัญหาและอุปสรรคการค้าที่พบ 2 ประการหลักๆ คือ

ประการแรก จากความร่วมมือของทั้งสองประเทศที่อยู่บริเวณชายแดน ซึ่งประกอบด้วย (1) ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (2)นโยบาย การค้าระหว่างประเทศ และ(3)กฎระเบียบทางการค้า

ประการที่สอง จากบริเวณพื้นที่การค้า ชายแดน ประกอบด้วย(1)พ่อค้าชายแดนที่อยู่ในพื้นที่(2)ความสัมพันธ์ทางการค้าในระดับท้องถิ่น(พ่อค้าหรือผู้ซื้อ)และ(3)ลักษณะการซื้อขายและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้า

นอกจากนี้ ยังพบว่า ประเด็นความมั่นคงมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินธุรกรรมการค้าในพื้นที่เป้าหมายอย่างมาก สำหรับโอกาสการค้าของไทยพบว่า สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เป้าหมายมีศักยภาพทางเศรษฐกิจที่ดี ต่อการค้าระหว่างประเทศทางบกในอนาคต ประกอบกับปัจจัยสนับสนุนในพื้นที่เพื่อส่งเสริม การค้าชายแดน อาทิ การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษและโครงการทำเรื่อน้ำลึกทวาย ที่จะส่งผลดีต่อการขยายตัวทางการค้าของประเทศทั้งสอง ดังนั้นแนวโน้มความต้องการสินค้าจึงมีมากขึ้น โดยสินค้าหลักคือสินค้าอุปโภคบริโภค ทั้งนี้งานวิจัยได้เสนอแนะแนวทางและกลยุทธ์การพัฒนาการค้าระหว่างประเทศให้กับหน่วยงานภาครัฐและ ภาคเอกชนไว้ 6 แนวทาง คือ

(1)การกำหนดนโยบายการค้าระหว่างประเทศของไทยที่เชื่อมโยงกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เพื่อส่งเสริมการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดน

(2)การกระชับความสัมพันธ์ระดับพื้นที่ เพื่อสานประโยชน์ด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้าบริเวณพื้นที่ชายแดนไทย-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

(3)การปรับปรุงกฎระเบียบทางการค้า

(4)การสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งให้แก่ ผู้ประกอบการการค้าชายแดน/การค้าผ่านแดน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวและ ความสามารถในการแข่งขัน

(5)การเสริมสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้าให้เอื้อประโยชน์ต่อการค้า

(6)สนับสนุนกลไกการพัฒนาระดับพื้นที่ โดยภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ด้านการค้าระหว่างประเทศ การคัดเลือกผู้ว่าราชการจังหวัด การจัดการด้านระบบข้อมูลข่าวสาร รวมถึงการแก้ปัญหาชนกลุ่มน้อยและการลักลอบนำเข้าสินค้าอย่างจริงจัง

นอกจากนี้ภาครัฐควรให้ความสำคัญต่อการสนับสนุนภาคเอกชน ในการเป็นผู้นำด้านการขับเคลื่อนเศรษฐกิจการค้าชายแดนให้มากที่สุด ในขณะที่ภาคเอกชนควรให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการทำยุทธศาสตร์ของประเทศ รวมถึงการสร้างทัศนคติที่ดีและให้ความร่วมมือกับฝ่ายความมั่นคง การปรับตัวทางธุรกิจให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกการค้ายุคใหม่ โดยการสร้างทายาทธุรกิจการรวมกลุ่มเพื่อสร้างอำนาจต่อรองและพัฒนาหรือหาแนวทางในการค้ารูปแบบใหม่ๆเพื่อรองรับกับสภาพการแข่งขันทางการค้าที่รุนแรงมากขึ้น

อย่างไรก็ตามการวิจัยครั้งนี้มีเป้าหมายหลักในการแสวงหาเครื่องมือสำคัญในการสร้างความร่วมมือในพื้นที่ชายแดนภายใต้อุปสรรคที่กล่าวมาแล้วนั้น ทว่าหากพิจารณาในอีกแง่หนึ่งคือในด้านการท่องเที่ยวซึ่งสถานการณ์ได้ชี้ให้เห็นว่ามีแนวโน้มที่มีบทบาทเพิ่มขึ้น ดังแสดงให้เห็นถึงด้านถาวรสำคัญทั้งด้านชายแดนแม่สาย ด้านชายแดนแม่สอดและด้านชายแดนพุน้ำร้อน รวมถึงด้านชายแดนอื่นๆที่เป็นพื้นที่วิจัยในครั้งนี้นี้ล้วนมีศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดนและการท่องเที่ยวข้ามแดน

ทั้งนี้ผลจากการส่งเสริมของภาครัฐทำให้การท่องเที่ยวในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาขยายตัวเพิ่มขึ้นและเป็นประเทศจุดหมายปลายทางยอดนิยมที่นักท่องเที่ยวต้องการไปท่องเที่ยวปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากสถิติการเดินทางของนักท่องเที่ยวของMinistry of Hotels and Tourism ของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2559 โดยภาพรวมของนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา (ปี 2555-2559) จากเดิมที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้าไปยังสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

รวมจำนวน 8.10 แสนคน ในปีพ.ศ. 2555 เพิ่มขึ้นเป็น 1.05 ล้านคนในปีพ.ศ.2556 และในปี 2557 เพิ่มขึ้นเป็น 2.04 ล้านคน ในปี 2558 เพิ่มขึ้นเป็น 3.08 ล้านคน และในปี 2559 เพิ่มขึ้นเป็น 4.6 ล้านคน

ตารางที่ 2.2 จำนวนนักท่องเที่ยวผ่านตรวจคนเข้าเมืองของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา(2555-2559)

จุดตรวจ	2555	2556	2557	2558	2559
ย่างกุ้ง	364,743	559,610	817,699	1,022,081	1,180,682
มัณฑะเลย์	20,912	32,521	69,596	90,011	107,066
เมืงเลมยีน	-	-	1024	271	-
เน ปิตอร์	5,521	1,250	11,842	19,261	13,835
ด่านชายแดน	425,193	465,614	1,144,146	1,949,788	3,379,437
รวม	816,369	1,058,995	2,044,307	3,081,412	4,681,020

ที่มา: Ministry of Hotels and Tourism.(2011-2015).Myanmar Tourism Statistics 2015.สืบค้นเมื่อวันที่ 18 เมษายน.2560 จาก <http://www.myanmar-tourism.org/>.

หากพิจารณาจากการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวจากการเดินทางข้ามแดนจะเห็นได้ว่ามีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา จากเดิมที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้าไปยังสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาผ่านจุดผ่านแดนรวม จำนวน 4.2-4.6 แสนคน ในปี พ.ศ.2555-2559 แต่กลับเพิ่มขึ้น 3 เท่าตัวในปีต่อมาเป็น 1.14 ล้านคนในปีพ.ศ. 2557 ในปี2558 เพิ่มขึ้นเป็น 1.94 ล้านคน และในปี 2559 เพิ่มขึ้นเป็น 3.37ล้านคน (Ministry of Hotels and Tourism.(2011-2015) แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเดินทางท่องเที่ยวข้ามแดนผ่านด่านชายแดนประเทศไทยไปยังแหล่งท่องเที่ยวสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ที่มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 2.3 จำนวนนักท่องเที่ยวผ่านด่านชายแดนของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา(2555-2559)

จุดผ่านแดน	2555	2556	2557	2558	2559
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	58,935	57,999	83,539	304,790	674,901
ภาคตะวันตกเฉียงเหนือ	-	-	31,242	29,811	25,064
ภาคตะวันออก	236,312	230,298	752,839	1,267,710	2,220,410
ภาคตะวันออกเฉียงใต้	129,946	177,317	262,845	305,142	389,323
ภาคเหนือ	-	-	13681	42,335	69,739
รวม	425,193	465,614	1,144,146	1,949,788	3,379,437

ที่มา: Ministry of Hotels and Tourism.(2011-2015).Myanmar Tourism Statistics 2015.สืบค้นเมื่อวันที่ 18 เมษายน.2560 จาก <http://www.myanmar-tourism.org/>.

จากสถานการณ์ข้างต้นสอดคล้องกันกับผลการศึกษาของราณี อิศัยกุล(2557)เรื่องการท่องเที่ยว ลุ่มแม่น้ำอิรวดีสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ได้กล่าวถึงจุดแข็งของการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมา คือแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีมากมาย รวมทั้งวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตที่ชาว พม่ายังคงยึดถือปฏิบัติ เช่น การไปวัด ไปทำบุญ ไปนั่งสมาธิ อีกทั้งแหล่งโบราณสถานของพม่าเป็นแหล่ง โบราณสถานที่ยังมีชีวิต มีชีวิตของผู้คนในชุมชน ไม่ใช่เป็นอุทยานประวัติศาสตร์ที่มีแต่ซากโบราณสถานที่ ไม่มีคนอยู่ แต่โบราณสถานในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ยังมีผู้คนอยู่อาศัยร่วมกัน และคนเหล่านั้น ยังคงดูแลบำรุงรักษาสถานที่แห่งนั้นๆไว้ด้วย ส่วนจุดอ่อนของการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา เป็นเรื่องของการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ถนน รถนำเที่ยวต่างๆ ที่ยังคงไม่ สะดวกนัก แต่เป็นสิ่งที่พัฒนาได้ ส่วนการพัฒนาการท่องเที่ยวและตรวจลงตราของสาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา เริ่มขึ้นในปี พ.ศ.2535เป็นต้นมา เมื่อรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ได้เปิดประเทศ ต้อนรับนักท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ โดยนักท่องเที่ยวต้องตรวจลงตราหรือทำวีซ่าที่สถานทูตสาธารณรัฐ แห่งสหภาพเมียนมาก่อนเข้าประเทศและประกาศในปีพ.ศ.2539-2540 เป็นปีการท่องเที่ยวเมียนมา (Visit Myanmar Year) โดยแบ่งเป็น 3 เมืองวัฒนธรรม คือ

1.ชั้นใน ได้แก่ ย่างกุ้ง หงสาวดี สิเรียม พุกาม มัณฑะเลย์ ตองยี ทะเลสาบอินเล เมืองท่องเที่ยวชั้นในนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปเที่ยวได้สะดวก มีความพร้อมทั้งในเรื่องที่พัก อาหาร และ ยานพาหนะ

2.ชั้นนอก ได้แก่ เชียงตุง ปูเตา อาระกัน มะริด มะละแหม่ง พระธาตุอินทร์แขวนหรือ ไจ้ทิกโย เมืองท่องเที่ยวชั้นนอกนักท่องเที่ยวเดินทางไปเที่ยวได้ แต่สิ่งอำนวยความสะดวกยังไม่พร้อม เท่าที่ควร

3.ชายแดนกับประเทศไทย ได้แก่ ท่าซี้เหล็กตรงข้ามแม่สาย จังหวัดเชียงราย เมียวดีตรง ข้ามแม่สอด จังหวัดตาก พญาต่องซูตรงข้ามด่านเจดีย์สามองค์ จังหวัดกาญจนบุรี เกาะสองตรงข้ามท่าเรือ จังหวัดระนอง มอว์ต่องตรงข้ามด่านสิงขร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สามารถเดินทางได้สะดวกจากฝั่งเขต แดนไทย แต่ยังไม่สามารถเดินทางต่อไปยังย่างกุ้งหรือมัณฑะเลย์ได้เพราะถนนยังไม่ดี และความปลอดภัย ยังไม่ดีนัก เพราะยังมีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่

อย่างไรก็ดีในปีพ.ศ.2556 รัฐบาลไทยและรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ได้เห็นชอบ ยกเว้นวีซ่า สำหรับผู้ถือหนังสือเดินทางธรรมดา ระหว่างไทย-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ที่ผ่านเข้า- ออกสนามบิน 23 แห่ง โดยเข้าพำนักไม่เกิน 14 วัน โดยได้จัดทำความตกลงว่าด้วยการยกเว้นการตรวจลง ตราสำหรับผู้ถือหนังสือเดินทางธรรมดาระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มี สาระสำคัญคือ อนุญาตให้ผู้ถือหนังสือเดินทางธรรมดาของแต่ละฝ่าย เดินทางเข้าประเทศและพำนักใน ประเทศผู้รับได้ เป็นเวลาไม่เกิน 14วัน โดยยกเว้นการขอรับการตรวจลงตราล่วงหน้าและอนุญาตให้เดิน ทางเข้า - ออก ผ่านท่าอากาศยานของประเทศไทยจำนวน23 แห่ง ทั้งนี้หากมีการปฏิเสธการเข้าเมือง การ ลดระยะเวลา และการบอกเลิก การอนุญาตพำนัก สามารถทำได้โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผลและหากการระงับ ใช้ความตกลงฯเป็นการชั่วคราวสามารถทำได้ เพื่อเหตุผลด้านความมั่นคงและด้านสาธารณสุข โดยต้อง แจ้งอีกฝ่ายหนึ่งทราบล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษร ผ่านช่องทางการทูตอย่างน้อย 15 วันและไม่มีกำหนด อายุความตกลง โดยจะมีผลบังคับใช้จนกว่าฝ่ายหนึ่งจะแจ้งยกเลิกความตกลงฯ เป็นลายลักษณ์อักษร

ด้วยเหตุนี้การสร้างสรรค์เศรษฐกิจชายแดนบนฐานคิดการท่องเที่ยวข้ามพรมแดน (Cross-border Tourism) จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องร่วมกันพิจารณา โดยหลักการสำคัญคือเป็นรูปแบบการท่องเที่ยว ระหว่างประเทศที่เกิดจากความร่วมมือข้ามพรมแดน บนพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว

ในภูมิภาค ด้วยการบูรณาการความร่วมมือของกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง และทรัพยากรร่วมกัน โดยใช้ทุนทางทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนาระหว่างรัฐที่มีพรมแดนติดกันเกิดการเรียนรู้วิถีชีวิต สังคมและวัฒนธรรมระหว่างชนชาติต่างๆในจุดหมายปลายทางของแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงชายแดนประเทศเพื่อนบ้านหรือภูมิภาคต่างๆของโลก โดยมุ่งเน้นการสร้างประสบการณ์จากกิจกรรมการท่องเที่ยว เกิดการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ทางสังคมและวัฒนธรรมซึ่งกันและกันระหว่างผู้มาเยือนและเจ้าบ้านในท้องถิ่นของอีกพรมแดนหนึ่ง รองรับการยกระดับและการเปลี่ยนแปลงด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและใช้ทรัพยากรร่วมกัน ซึ่งจะเป็นความท้าทายในการข้ามพรมแดนภูมิภาคท่องเที่ยว(Lagiewski Rick and Reveles Damon,2004) ผ่านความร่วมมือทั้งภาครัฐ เอกชนและประชาชนในท้องถิ่น ประสานโครงสร้างด้านการขนส่ง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สังคมและวัฒนธรรมเชื่อมโยงของประชาชนในท้องถิ่นระหว่างประเทศ บนพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวที่มีพรมแดนติดกัน และสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยใช้การท่องเที่ยวสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวจุดหมายปลายทางเส้นทางท่องเที่ยว กิจกรรม การตลาดและการบริการด้านการท่องเที่ยวเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวและสร้างเอกลักษณ์ภูมิภาคร่วมกันได้ (Vedeb Ksenija,2010)

การประสานงานและการดำเนินการสนับสนุนการท่องเที่ยวข้ามพรมแดน นับได้ว่าเป็นโอกาสสำคัญต่อการพัฒนาความร่วมมือซึ่งกันและกัน โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาจากเงื่อนไขหรือความจำเป็นต่อความสำเร็จของการท่องเที่ยวข้ามพรมแดนเพียงด้านเดียว หากแต่ความสำเร็จของการเปิดพรมแดนระหว่างประเทศช่วยสนับสนุนการค้า การลงทุน การเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นตลอดจนการขนส่งสินค้าและบริการระหว่างประเทศ ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนผลักดันต่อการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจที่มีมูลค่าการลงทุนสูง โดยประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชายแดนจะได้รับผลประโยชน์มากขึ้นจากการพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ด้วยการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญต่างๆ สนับสนุนให้เกิดการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวและการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชื่อมโยงซึ่งกันและกันทั้งภูมิภาค ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาของLagiewski Rick and Reveles Damon,(2004) เรื่องความท้าทายในการข้ามพรมแดนภูมิภาคท่องเที่ยว พบว่า ความสำเร็จของหลายแห่งทั่วโลกเกี่ยวกับความร่วมมือข้ามพรมแดนด้านการท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาเพื่อประสานความร่วมมือด้านการขนส่งข้ามพรมแดน ทั้งประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวต่างชาติ รวมทั้งการขนส่งสินค้าและบริการ เกิดการปรับปรุงและสนับสนุนการดำเนินงานของทั้งสองฝั่งโดยเฉพาะความร่วมมือด้านการตลาด การส่งเสริมการขาย ความสะดวกสบายของการบริการข้ามพรมแดน เป็นปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวได้

นอกจากนี้การพัฒนาการท่องเที่ยวข้ามพรมแดน ยังก่อให้เกิดความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในพื้นที่ชายแดนระหว่างประเทศ ช่วยให้เศรษฐกิจของพื้นที่เชื่อมโยงเกิดการขยายตัวตามไปด้วย เป็นการเปิดโอกาสให้นักลงทุนระหว่างประเทศได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่รองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในลักษณะการร่วมทุนข้ามพรมแดน ช่วยให้ธุรกิจภายในท้องถิ่นและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเติบโตเพิ่มสูงขึ้น เกิดความได้เปรียบในเชิงการแข่งขันกับแหล่งท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นๆของโลก เนื่องจากการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศคู่ค้าให้เกิดความร่วมมือและความเข้มแข็งร่วมกันจะช่วยลดการแข่งขัน ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงตลาดทางการท่องเที่ยว นำไปสู่ความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวได้มีโอกาสพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรมข้ามพรมแดน มีส่วนร่วมในการสนับสนุน และการพัฒนาการท่องเที่ยว ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ประเทศชาติและภูมิภาคภายใต้กรอบความร่วมมือในภูมิภาคได้

2.3 แนวคิดกับการศึกษา

จากสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้พบว่า สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจาก 8.10 แสนคน ในปี พ.ศ. 2555 เป็น 4.60 ล้านคน ในปี 2559 สร้างมูลค่าทางการท่องเที่ยวในระดับกว่า 2,000 ล้านดอลลาร์ต่อปี นำไปสู่อิทธิพลสำคัญของรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ที่ใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการยกระดับไปสู่ระดับสากล ซึ่งพบทั้งการกำหนดเป้าหมายให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งในการผลักดันเศรษฐกิจของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาขยายตัวได้ร้อยละ 7 ต่อปี รวมถึงการพัฒนาบุคลากรเพื่อยกระดับมาตรฐานของบริการด้านการท่องเที่ยว ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาด้านขนส่งมวลชนและสนามบินนานาชาติใหม่ คือ สนามบินนานาชาติเนปีดอว์ (Nay Pyi Daw International Airport) รวมทั้งสนับสนุนให้นักลงทุนต่างชาติ เข้ามาลงทุนในธุรกิจโรงแรม เพื่อเพิ่มจำนวนห้องพักจากที่มีอยู่ประมาณ 25,000 ห้องทั่วประเทศ ให้เพียงพอรองรับการเติบโตด้านการท่องเที่ยวในอนาคตและได้จัดทำแผนแม่บทอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยมุ่งเน้นการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน ขยายโครงสร้างพื้นฐานการท่องเที่ยวและคุณภาพของการบริการโดยเร็วที่สุด แผนการที่จะขยายการเชื่อมต่อไปยังตลาดหลักและปรับปรุงบรรยากาศการลงทุน ขยายบริการทางอากาศและการโรงแรม การใช้ช่องทาง-Arrival และวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์สำหรับนักท่องเที่ยว ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ การใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือ “สร้างโอกาสงานให้ประชาชนพร้อมดึงแรงงานคุณภาพกลับมาพัฒนาประเทศ” การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมานี้ จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้าสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวจากเอเชีย โดยมีนักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางท่องเที่ยวในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาสูงที่สุดอย่างต่อเนื่อง โดยรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมคือการสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ชื่นชมสถาปัตยกรรม รวมทั้งสัมผัสวิถีชีวิตในเมืองสำคัญต่างๆ ทั้งกลุ่มเมืองชั้นในศูนย์กลางเศรษฐกิจอย่างกุ้ง มณฑลพะเล่ย์ พุกาม รวมทั้งกลุ่มเมืองชั้นนอก เช่น เมืองเชียงตุง เป็นต้น ในขณะที่แนวโน้มนักท่องเที่ยวชาวเมียนมากลุ่มท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นิยมเดินทางมาใช้บริการด้านสุขภาพ ความงาม พักผ่อน รวมถึงการท่องเที่ยวงานประเพณีที่สำคัญในประเทศไทยกำลังเพิ่มจำนวนมากขึ้นด้วย

สำหรับแนวคิดหลักของกรอบความร่วมมือประชาคมอาเซียนที่ประกอบไปด้วย 3 เสาหลักสำคัญ คือ (1) เสาหลักด้านการเมืองความมั่นคงอาเซียน ที่เน้นให้มีกฎเกณฑ์มีค่านิยมร่วมกันด้านประชาธิปไตย และสิทธิมนุษยชน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกัน (2) เสาหลักด้านเศรษฐกิจมุ่งให้เป็นตลาดเดียวและเป็นฐานการผลิตเดียวกันบนฐานความเท่าเทียมลดความเหลื่อมล้ำ เพื่อให้มีความสามารถในการแข่งขันบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกได้อย่างสมบูรณ์ (3) เสาหลักด้านสังคมวัฒนธรรมมีเป้าหมายในการกระชับความสัมพันธ์ของ “ประชาชน” ให้มีความกินดีอยู่ดี ขับเคลื่อนการสร้างอัตลักษณ์อาเซียน และความร่วมมือในการขับเคลื่อนการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งการศึกษาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ลดช่องว่างในการพัฒนา ขจัดความยากจนและสร้างสวัสดิการสังคม ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการสำหรับสตรี เยาวชนและผู้พิการ การคุ้มครองและส่งเสริมแรงงานโยกย้ายถิ่นรวมไปจนถึงการสร้างควมยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ ความร่วมมือดังกล่าวมาข้างต้นได้นำไปสู่การกำหนดแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวอาเซียน พ.ศ. 2559-2568 (ASEAN Tourism Strategic Plan : ATSP 2016-2025) ที่มีกรอบวิสัยทัศน์สำคัญคือ ภายในปี พ.ศ. 2568 อาเซียนจะเป็นจุดหมายปลายทางท่องเที่ยวอาเซียนที่มีคุณภาพ โดยนำเสนอความหลากหลายผ่านประสบการณ์อาเซียน นำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างมีความ

รับผิดชอบและยั่งยืน มีความครอบคลุมในทุกมิติอย่างมีสมดุลเพื่อนำไปสู่การกินดีอยู่ดีและความเป็นอยู่ที่ดีทางเศรษฐกิจ และสังคมประชาชนอาเซียน

พร้อมกันนี้ประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ได้ลงนามความร่วมมือส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ(Memorandum of Understanding: MOU)ในวันที่11-12 มกราคม 2560 ณ กรุงเนปิดอร์ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความร่วมมือส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่าง2ประเทศ แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันและร่วมกันพัฒนาทรัพยากร ผลักดันการท่องเที่ยวทางทะเล(Maritime tourism) และต่อยอดนโยบายการเชื่อมโยงอาเซียน(ASEAN Connect)ไปสู่ความร่วมมือระหว่างกันอย่างยั่งยืน โดยมีภาคเอกชนของทั้งสองประเทศอยู่ในคณะทำงานด้วย แต่อย่างไรก็ตามการพัฒนาความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ที่ผ่านมายังมีข้อจำกัด คือกฎระเบียบและการเชื่อมโยงที่ยังไม่เอื้อต่อการท่องเที่ยวในบางเส้นทาง การขาดศักยภาพของผู้ประกอบการในบางพื้นที่ ข้อจำกัดด้านความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน ตลอดจนภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเชิงนโยบายให้เกิดเป็นรูปธรรมได้ เพื่อประสานความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวข้ามพรมแดน ทั้งประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวต่างชาติ รวมทั้งการขนส่งสินค้าและบริการ เกิดการปรับปรุง สนับสนุนการดำเนินงานทั้งสองฝั่งได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือความร่วมมือด้านการตลาด การส่งเสริมการขาย ความสะดวกสบายของการบริการข้ามพรมแดน ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ประเด็นสำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติแล้ว การอำนวยความสะดวกในการเดินทางและพิธีการศุลกากรตามข้อตกลงข้ามพรมแดนร่วมกันจะช่วยให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย และสนับสนุนต่อการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ เป็นแรงจูงใจสำคัญต่อการเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวข้ามพรมแดนระหว่างกันได้

ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มุ่งค้นหาแนวทางความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน ประกอบด้วย

1)การยกระดับการแข่งขันอาเซียนให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว (Single Tourism Destination) ตลอดจนสร้างการเติบโตร่วมกันระหว่างไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ทั้งในแง่ความร่วมมือในการเพิ่มความเข้มข้นของการส่งเสริมและการทำการตลาด การเพิ่มความหลากหลายของสินค้าด้านการท่องเที่ยว การดึงดูดการลงทุนด้านการท่องเที่ยว การเพิ่มศักยภาพ และความสามารถของทุนมนุษย์ด้านการท่องเที่ยว (Tourism Human Capital) การบังคับใช้และเพิ่มเติมมาตรฐานด้านการท่องเที่ยวอาเซียนสำหรับสิ่งอำนวยความสะดวก บริการ การส่งเสริมและขยายขอบเขตความเชื่อมโยงและโครงสร้างพื้นฐานจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยวและการยกระดับการอำนวยความสะดวกการเดินทาง

2)การส่งเสริมการท่องเที่ยวอาเซียนที่ยั่งยืนและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ได้แก่ การยกระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นภาครัฐและเอกชนในห่วงโซ่คุณค่าของการท่องเที่ยว (Tourism Value Chain) การสร้างความปลอดภัยและส่งเสริมการรักษาความปลอดภัย ตลอดจนการให้ความสำคัญในการดูแลและบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยวมรดก (Heritage Sites) การเตรียมความพร้อมสำหรับการรักษาสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change)

3)การบูรณาการความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกันในระดับอนุภูมิภาคต่างๆ ภายในอาเซียน เช่น กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขง(GMS)และการขับเคลื่อนรูปแบบเศรษฐกิจพิเศษข้ามพรมแดน(Cross Border Special Economic Zone)สองประเทศ (แม่สอด-เมียวดี กาญจนบุรี-

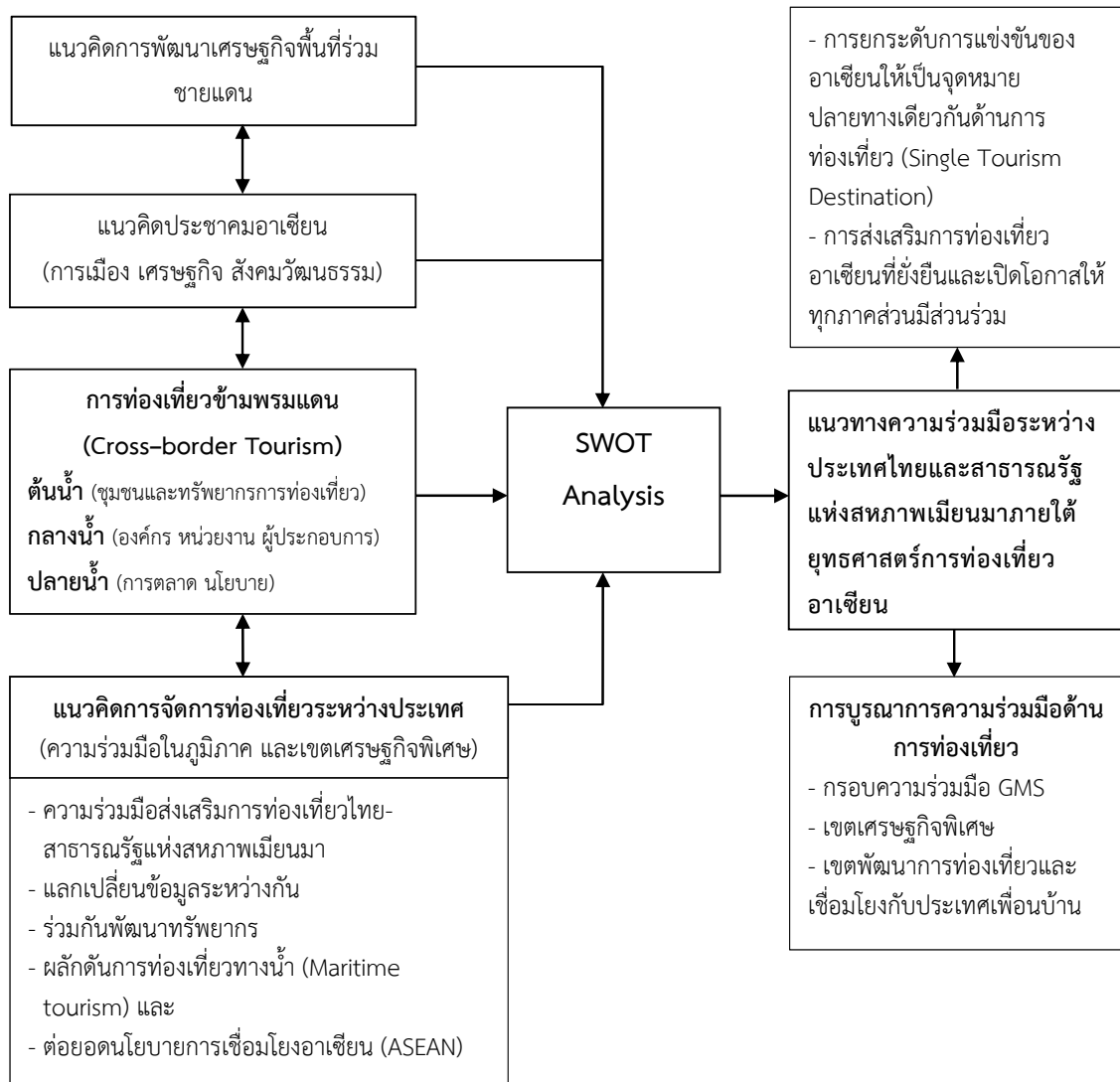
ทวาย รวมถึงเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สาย เชียงแสน ที่สมควรเชื่อมต่อกับรัฐฉานของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) ซึ่งจำเป็นต้องพิจารณาถึงการปรับใช้มาตรการอาเซียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษนี้ในด้านการท่องเที่ยว โดยลดขั้นตอนศุลกากรตามข้อตกลง ASEAN Single Window ภายใต้การมีส่วนร่วมของทั้งสองประเทศ นอกจากนี้ยังพิจารณาถึงความเป็นไปได้ต่อแนวทางการร่วมมือเชื่อมโยงการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ใน 3 เขต ได้แก่

(1)เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา(เชียงใหม่ เชียงรายเชื่อมโยงกับแม่ฮ่องสอน) ซึ่งมีวิสัยทัศน์การพัฒนาเขตพื้นที่ให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาล้านนาเชิงสร้างสรรค์ เชื่อมโยงอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ไทย สปป.ลาว สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และจีน(ห่าเชียง) ซึ่งเชื่อมโยงเชียงรายเข้ากับเมืองเชียงตุงซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวที่สำคัญในระดับสากล เมืองน้ำจางแหล่งผลิตชาและเชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่จุดหมายปลายทางสำคัญ เช่น ทะเลสาบอินเล พุกาม มัณฑะเลย์ เมืองตองอู เมืองแปรและรัฐคะยาที่เชื่อมต่อกับจังหวัดแม่ฮ่องสอนซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำและมีหลักฐานทางโบราณคดีเป็นแหล่งที่อยู่ของชุมชนโบราณมีวัฒนธรรมร่วมกัน

(2)เขตพัฒนาการท่องเที่ยวมรดกโลกด้านวัฒนธรรม ซึ่งกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาที่มุ่งยกระดับแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกนำคุณค่าโดดเด่นของมรดกวัฒนธรรมแห่งวิถีไทยร่วมกับการปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับอาเซียน ซึ่งด่านชายแดนแม่สอดเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญของการเชื่อมต่อกับย่างกุ้ง และเมืองโบราณศรีเกษตรของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ซึ่งเป็นเมืองมรดกโลกด้วยเช่นกัน

(3)เขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก ที่มุ่งเป็นจุดหมายทางการท่องเที่ยวพักผ่อนเพื่อสุขภาพชั้นนำของโลก โดยพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ระนองและชุมพร เป็นเมืองจุดหมายปลายทางทางท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน (Leisure) การฟื้นฟูสุขภาพร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ (Body Soul and Mind) เชื่อมต่อกับเมืองชายฝั่ง มะริด ทวาย ตะนาวศรีของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

จากที่กล่าวมาสรุปเป็นแผนภูมิได้ดังนี้ (ดูแผนภูมิที่ 2.2)

แผนภูมิที่ 2.2 กรอบแนวคิดและทฤษฎีการวิจัย

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียนในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวและโอกาสความร่วมมือทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และพื้นที่เชื่อมโยง 2) ศึกษาความคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลเทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม รวมทั้งการลงพื้นที่สำรวจสถานการณ์การท่องเที่ยวและเส้นทางเชื่อมโยงรวม 4 เส้นทาง ได้แก่ 1) ย่างกุ้ง-เนปีดอร์-พุกาม-กะลอ-อินเล-ตองจี-เฮโฮ-มันตะเลย์ (สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) 2) ย่างกุ้ง-เนปีดอร์-ปินเล้า-ปินตะยะ-ลอยก่อ-แมแซะ (รัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา)-ห้วยตันนุ่น(แม่ฮ่องสอน(ประเทศไทย) 3) ย่างกุ้ง-เนปีดอร์-พุกาม-กะลอ-อินเล-เฮโฮ-มันตะเลย์ (สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) และ 4) ย่างกุ้ง-มะริด-มูตอง-เกาะสอง-เกาะตะเตคุน (Thahtay Kyun) แกรนด์ อันดามัน (มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) บนฐานความสัมพันธ์ของกรอบความร่วมมือภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน และการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร รายงานการวิจัย หนังสือ บทความ วารสาร และข้อมูลทางระบบออนไลน์ต่างๆ ตลอดจนข้อมูลภาคสนามโดยวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามวัตถุประสงค์การวิจัยรวมทั้งสิ้น 3 ข้อ ดังแสดงในตารางที่ 3.1 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงวิธีดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์	ระเบียบวิธีวิจัย	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	การวิเคราะห์ข้อมูล	แนวคิดและทฤษฎี
1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวและโอกาสความร่วมมือทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และพื้นที่เชื่อมโยง	เอกสาร(Documentary) ระบบออนไลน์ สัมภาษณ์เชิงลึก สนทนากลุ่มย่อย สังเกตการณ์ สำรวจสถานการณ์การท่องเที่ยวและเส้นทางเชื่อมโยง 4 เส้นทาง ได้แก่ 1) ย่างกุ้ง-เนปีดอร์-พุกาม-กะลอ-อินเล-ตองจี-เฮโฮ-มันตะเลย์ (สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) 2) ย่างกุ้ง-เนปีดอร์-ปินเล้า-ปินตะยะ-ลอยก่อ-แมแซะ (รัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา)-ห้วยตันนุ่น (แม่ฮ่องสอน(ประเทศไทย) 3) ย่างกุ้ง-เนปีดอร์-พุกาม-กะลอ-อินเล-เฮโฮ-มันตะเลย์ (สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) 4) ย่างกุ้ง-มะริด-มูตอง-เกาะสอง-เกาะตะเตคุน (Thahtay Kyun)แกรนด์ อันดามัน (มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา)	ผู้บริหารภาครัฐ จำนวน 10 คน ผู้บริหารภาคเอกชน จำนวน 20 คน ผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยว จำนวน 20 คน รวมจำนวน 50 คน	-การวิเคราะห์เนื้อหา	- ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน - การท่องเที่ยวข้ามพรมแดน - แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน - แนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจพื้นที่ร่วมชายแดน

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ระเบียบวิธีวิจัย	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	การวิเคราะห์ข้อมูล	แนวคิดและทฤษฎี
2.ศึกษาความคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และพื้นที่เชื่อมโยง	สัมภาษณ์เชิงลึก สันทนากลุ่มย่อย สังเกตการณ์ สำรวจสถานการณ์การท่องเที่ยวและเส้นทางเชื่อมโยง 4 เส้นทาง ได้แก่ 1)ย่างกุ้ง-เนปิดอร์-พุกาม-กะลอว์-อินเล-ตองจี-เฮโฮ-มณฑลพะเล่ย์ (สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) 2)ย่างกุ้ง-เนปิดอร์-ปินเล้า-ปินตะยะ-ลอยก่อ-แมแซะ (รัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา)-ห้วยต้นนุ่น (แม่ฮ่องสอน(ประเทศไทย) 3)ย่างกุ้ง-เนปิดอร์-พุกาม-กะลอว์-อินเล-เฮโฮ-มณฑลพะเล่ย์ (สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) 4)ย่างกุ้ง-มะริด-มูตอง-เกาะสอง-เกาะตะเตคุน (Thahtay Kyun)แกรนด์ อันดามัน (มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา)	ผู้บริหารภาครัฐ จำนวน 10 คน ผู้บริหารภาคเอกชน จำนวน 40 คน ผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยว จำนวน 50 คน รวมจำนวน 100 คน	-การวิเคราะห์เนื้อหา	- ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน - แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน
3.เพื่อเสนอแนะแนวทางความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การประชุมกลุ่มย่อย นำเสนอผลสรุปการศึกษา	ผู้บริหารภาครัฐ จำนวน 10 คน ผู้บริหารภาคเอกชน จำนวน 40 คน ผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยว จำนวน 50 คน รวมจำนวน 100 คน	-การวิเคราะห์เนื้อหา	- ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน - แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน -แนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจพื้นที่ร่วมชายแดน

3.1 วัตถุประสงค์ที่ 1.เพื่อศึกษาสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวและโอกาสความร่วมมือทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง

การศึกษาวัตถุประสงค์นี้มีเป้าหมายเพื่อต้องการทราบถึงประเด็นสำคัญหลัก4ประการ คือ 1)บริบทสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา 2)บริบทการท่องเที่ยวสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา 3)การวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลองเพชร (Diamond Model) พิจารณาทิศทางการพัฒนาของประเทศไทยกับโอกาสความร่วมมือการท่องเที่ยวไทย-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและ4)การเปรียบเทียบยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียนกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและจัดเรียงลำดับความสำคัญ รวมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนามด้วยการเข้าไปยังพื้นที่ที่ศึกษาครอบคลุมในประเด็นสำคัญต่างๆ ดังนี้

3.1.1 เอกสาร (Documentary) คณะวิจัยได้จากการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร รายงานการวิจัย หนังสือ บทความ วารสาร ข้อมูลทางระบบออนไลน์ โดยค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ อาทิ ฐานข้อมูลงานวิจัย ฐานข้อมูลของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เอกสาร ตำรา สื่อ สิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.1.2 การสังเกตการณ์ (Observation) แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant observation) ผู้วิจัยเข้าไปร่วมกิจกรรม เทศกาล และงานประเพณีต่างๆตามโอกาสของการเดินทางสำรวจพื้นที่และการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม
2. การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant observation) เพื่อสังเกตการณ์บริบท การท่องเที่ยวสาธารณสุขแห่งสหภาพเมียนมา ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว เส้นทางคมนาคมและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว การจัดการสนับสนุนในแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก และกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

3.1.3 การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ใช้วิธีการจัดสนทนากลุ่มเพื่อรวบรวมข้อมูล คือ 1)บริบทสาธารณสุขแห่งสหภาพเมียนมา 2)บริบทการท่องเที่ยวสาธารณสุขแห่งสหภาพเมียนมา 3)ทิศทางการพัฒนาของประเทศไทยกับโอกาสความร่วมมือการท่องเที่ยวไทย-สาธารณสุขแห่งสหภาพเมียนมา)

3.1.4 การสัมภาษณ์ (Interview) คณะวิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและใช้วิธีการสนทนาในระหว่างการสัมภาษณ์ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลด้านทิศทางการพัฒนาของประเทศไทยกับโอกาสความร่วมมือการท่องเที่ยวไทย-สาธารณสุขแห่งสหภาพเมียนมา และแนวทางการร่วมมือทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณสุขแห่งสหภาพเมียนมา ตามกรอบแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน โดยคณะวิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยว ด้วยการสนทนากลุ่มมาเป็นกระบวนการวิจัยแบ่งออกเป็นขั้นตอนดังนี้

1)การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง และประเด็นที่เกี่ยวข้องอื่นๆมากำหนดเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

2)การสัมภาษณ์ผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยว โดยนำข้อมูลที่ได้จากการทบทวนเอกสารมาวางกรอบการสัมภาษณ์

3.1.5 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ในครั้งนี้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่

3.1.5.1ประชากร คือ กลุ่มผู้บริหารภาครัฐ ผู้บริหารภาคเอกชน และผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวมีส่วนเกี่ยวข้องกับความร่วมมือทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณสุขแห่งสหภาพเมียนมา ตามกรอบแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน ได้แก่ ผู้บริหารภาครัฐ จำนวน 10 คน ผู้บริหารภาคเอกชน จำนวน 20 คน และผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวจำนวน 20 คน รวมจำนวน 50 คน

3.1.5.2กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณสุขแห่งสหภาพเมียนมา จำนวน 20 คน

3.1.5.3การสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงสำหรับผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณสุขแห่งสหภาพเมียนมา ที่มีความยินดีให้เข้ารับการสัมภาษณ์

3.1.6 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยในวัตถุประสงค์ที่ 1 ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นแนวทางของคำถามแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับประเด็นสำคัญเพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ศึกษา

3.1.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้คณะวิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยในวัตถุประสงค์ที่1คือการค้นคว้าจากข้อมูลทุติยภูมิและวิธีการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

3.1.6.1 การค้นคว้าข้อมูลทุติยภูมิ คณะวิจัยได้ค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารครอบคลุมทั้งรายงานการศึกษาทางวิชาการ รายงานการวิจัย หนังสือ บทความ วารสาร และข้อมูลทางระบบออนไลน์ โดยค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ อาทิ ฐานข้อมูลองค์การภาครัฐของประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ฐานข้อมูลงานวิจัย เอกสาร ตำรา สื่อ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เป็นต้น

3.1.6.2 วิธีการเก็บข้อมูลภาคสนาม วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ ได้แก่

1. การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ด้วยการลงพื้นที่สำรวจสถานการณ์การท่องเที่ยวและเส้นทางเชื่อมโยง4เส้นทาง ได้แก่ 1)ย่างกุ้ง-เนปิดอร์-พุกาม-กะลอ์-อินเล-ตองจี-เฮโฮ-มณฑลพะเย่ย์ (สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) 2)ย่างกุ้ง-เนปิดอร์-ปิ่นเกล้า-ปิ่นตะยะ-ลอยก่อ-แมะแซะ (รัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา)-ห้วยต้นนุ่น(แม่ฮ่องสอน(ประเทศไทย) 3)ย่างกุ้ง-เนปิดอร์-พุกาม-กะลอ์-อินเล-เฮโฮ-มณฑลพะเย่ย์ (สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) และ4)ย่างกุ้ง-มะริด-มูต่อง-เกาะสอง-เกาะตะเตคุน(Thahtay Kyun)หรือแกรนด์ อันดามัน(มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา)

2.การสัมภาษณ์ ใช้วิธีการสัมภาษณ์หลายแบบ พลิกแพลงตามสถานการณ์ ประกอบด้วยคำถามตามประเด็นหลักของการวิจัย โดยดำเนินการกับกลุ่มเป้าหมาย คือผู้บริหารภาครัฐ ผู้บริหารภาคเอกชน และผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยว นอกจากนี้คณะวิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและในบางสถานการณ์อาจใช้วิธีการสนทนาแบบไม่เป็นทางการ ระหว่างการสนทนาอาจเชื่อมโยงประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

3.1.8 การตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลในกรณีการเก็บข้อมูลจากภาคสนามในพื้นที่ศึกษาที่คณะวิจัยพบว่าข้อมูลที่ได้ไม่ตรงกันใช้วิธีการตรวจสอบด้วยการเปรียบเทียบข้อมูลในประเด็นนั้นๆกับคำตอบที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลคนอื่นๆ หรือใช้วิธีการค้นคว้าข้อมูลทุติยภูมิจากฐานข้อมูลของหน่วยงานต่างๆที่ได้เก็บรวบรวมไว้

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา(Contents analysis)และจัดเรียงลำดับความสำคัญ นำเสนอด้วยการบรรยายเชิงพรรณนาประกอบตารางและรูปภาพพร้อมอธิบายรายละเอียดจากข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.2 วัตถุประสงค์ที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง

การศึกษาวัตถุประสงค์นี้ ต้องการทราบถึงประเด็นสำคัญ2 ประการคือ 1)ข้อค้นพบจากการเดินทางสำรวจเส้นทาง ผลิตภัณฑ์ และเมืองจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และ 2)ข้อคิดเห็นผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และจัดเรียงลำดับความสำคัญ เก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนามด้วยการลงพื้นที่สำรวจสถานการณ์การท่องเที่ยวและเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ครอบคลุมประเด็นสำคัญต่างๆ ดังนี้

3.2.1 เอกสาร คณะวิจัยได้จากการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร รายงานการวิจัย หนังสือ บทความ วารสาร ข้อมูลทางระบบออนไลน์ โดยค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ อาทิ ฐานข้อมูลรายงานการวิจัย ฐานข้อมูลของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เอกสาร ตำรา สื่อ สิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

3.2.2 การสังเกตการณ์ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1.การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยเข้าไปร่วมกิจกรรม เทศกาลและงานประเพณีต่างๆตาม โอกาส เป็นต้น

2.การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมเพื่อสังเกตเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว ถนน ผลิตภัณฑ์ และเมืองจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา แหล่งท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ ทางการท่องเที่ยว สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว เส้นทางคมนาคมและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว การจัดการสนับสนุนในแหล่งท่องเที่ยว ที่พักและกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

3.2.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ในครั้งนี้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่

3.2.3.1ประชากร คือกลุ่มผู้บริหารภาครัฐและผู้บริหารภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความ ร่วมมือทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ตามกรอบแผนยุทธศาสตร์การ ท่องเที่ยวอาเซียน ได้แก่ ผู้บริหารภาครัฐ จำนวน 10 คน ผู้บริหารภาคเอกชนจำนวน 40 คน ผู้ถือประโยชน์ ร่วมทางการท่องเที่ยวจำนวน 50 คน รวมจำนวน 100 คน

3.2.3.2กลุ่มตัวอย่าง ผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมา จำนวน 30 คน

3.2.3.3การสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงสำหรับผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการ ท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ที่มีความยินดีให้เข้ารับการสัมภาษณ์

3.2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในวัตถุประสงค์ที่ 2 คือแบบสำรวจและสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นแนวทางของคำถามแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย

3.2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะวิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยในวัตถุประสงค์ที่ 2 ด้วยแบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์ เชิงลึกที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสำคัญ 2 ประการ คือ 1)เส้นทางเชื่อมโยง ผลิตภัณฑ์และเมืองจุดหมายปลายทาง การท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา 2)ข้อคิดเห็นจากผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยว ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง ด้วยวิธีการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ ได้แก่

3.2.5.1การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม คณะวิจัยเข้าไปร่วมกิจกรรม เทศกาลและงานประเพณี ต่างๆ ตามโอกาสของการเดินทางสำรวจพื้นที่และการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

3.2.5.2 การสำรวจ คณะวิจัยเดินทางเข้าไปสำรวจเส้นทางเชื่อมโยงเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว ของสหภาพเมียนมา จำนวน 4 เส้นทางสำคัญ ได้แก่

- 1) ย่างกุ้ง- เนปีดอร์- พุกาม- กะลอร์ - อินเล - ตองจี - เฮโฮ - มัณฑะเลย์ (สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา)
- 2) ย่างกุ้ง -เนปีดอร์ -ปิ่นเกล้า -ปิ่นตะยะ -ลอยก่อ -แม่แซะ (รัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) – ห้วยต้นนุ่น (จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประเทศไทย)
- 3) ย่างกุ้ง -เนปีดอร์ -พุกาม -กะลอร์ -อินเล -เฮโฮ - มัณฑะเลย์ (สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา)
- 4) ย่างกุ้ง –มะริด –มูตอง –เกาะสอง –เกาะตะเตคุน (Thahtay Kyun)แกรนด์ อันดามัน (มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา)

3.2.5.2 การสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยงโดยใช้ลำชาวเมียนมา

3.2.6 การตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลนั้นคณะวิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลในการเก็บข้อมูลวิจัยตามความเหมาะสม โดยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสำรวจ การสังเกตการณ์ทั้งแบบมีส่วนร่วมใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและจัดลำดับความสำคัญ

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา(Contents analysis)และจัดเรียงลำดับความสำคัญ นำเสนอด้วยการบรรยายเชิงพรรณนาประกอบตารางและรูปภาพพร้อมอธิบายรายละเอียดจากข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.3 วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะแนวทางการร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก การประชุม สรุปลการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และจัดเรียงตามลำดับความสำคัญจากผลการศึกษาที่ได้จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ2 โดยนำเสนอประชุมกลุ่มย่อย สรุปลการศึกษาต่อผู้บริหารภาครัฐและผู้บริหารภาคเอกชน และผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความร่วมมือทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ตามกรอบแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิจัย

การศึกษาการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียนในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวและโอกาสความร่วมมือทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และพื้นที่เชื่อมโยง 2) ศึกษาความคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

4.1 ผลการวิจัยที่ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวและโอกาสความร่วมมือทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และพื้นที่เชื่อมโยง

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบประเด็นสำคัญ 4 ประการคือ 1) บริบทสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา 2) บริบทการท่องเที่ยวสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา 3) การวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลองเพชร (Diamond Model) พิจารณาทิศทางการพัฒนาของประเทศไทยกับโอกาสความร่วมมือการท่องเที่ยวไทย - สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และ 4) การเปรียบเทียบยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียนกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

4.1.1 บริบทสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีเนื้อที่ทั้งสิ้น 676,578 ตารางกิโลเมตร ประเทศใหญ่เป็นอันดับ 2 ในอาเซียนรองจากอินโดนีเซีย โดย 1/3 ของพื้นที่ทั้งหมด 1,930 กิโลเมตร (1,200 ไมล์) วางตัวตามแนวชายฝั่งอ่าวเบงกอลและทะเลอันดามัน ส่วนที่เหลือกว่า 5,876 กิโลเมตร มีขอบเขตติดต่อกับ 5 ประเทศ (คือ ประเทศบังกลาเทศ อินเดีย จีน สปป.ลาว และไทย) แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 รัฐ และ 7 มณฑล มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เช่น ที่ดินซึ่งเหมาะแก่การเพาะปลูกป่านไม้ แร่ธาตุ ก๊าซธรรมชาติ น้ำมัน น้ำจืดและทรัพยากรทางทะเลและเป็นแหล่งอัญมณีและหยกชั้นนำ นอกจากนี้ยังมีสินทรัพย์ทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย ทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทางศาสนาและรูปแบบการดำรงชีวิตตามวิถีทางสังคมและวัฒนธรรมชาติพันธุ์กว่า 135 กลุ่ม จัดกลุ่มเป็น 8 เผ่าพันธุ์หลัก คือ คะฉิ่น คะยา กะยีน ชิน มอญ เบอมา ยะไข่ และฉาน เป็นต้น

แผนพัฒนาสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาอย่างยั่งยืน (Myanmar Development Sustainable Plan: MSDP) (2018–2030) คือความท้าทายสำคัญที่จะพลิกโฉมการพัฒนาประเทศบนฐานคิดสำคัญเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีกรอบสำหรับการประสานงานและความร่วมมือทุกด้านในแต่ละกระทรวง รวมทั้งรัฐและมณฑลทั้งหมดที่สร้างเส้นทางร่วมกันให้เกิดขึ้นของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาที่เจริญรุ่งเรืองสงบสุขและเป็นประชาธิปไตย โดยให้ความสำคัญกับนโยบายทางเศรษฐกิจที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางขับเคลื่อนการพัฒนาที่ต่อเนื่อง สร้างความปรองดองในชาติ ควบคู่กับการสร้างสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน (ดูแผนภาพที่ 4.1)

แผนพัฒนาอย่างยั่งยืนของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (Myanmar Development Sustainable Plan: MSDP) (2018– 2030)

Vision → “The economic policy of the Union of Myanmar is **people-centred** and aims to achieve **inclusive and continuous development**. It aims to establish an economic framework that supports **national reconciliation**, based on the just **balancing of sustainable natural resource mobilisation and allocation across the States and Regions**.”

A Peaceful, Prosperous & Democratic Myanmar

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนับสนุนการปรองดองแห่งชาติและการเกิดขึ้นของสหพันธ์ประชาธิปไตยแบบสหพันธ์รัฐ
2. เพื่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจที่สมดุลทั่วทั้งรัฐและภูมิภาค
3. เพื่อสร้างโอกาสสำหรับการเติบโตได้ของคนรุ่นใหม่ที่มีความสามารถและมีทักษะสำหรับประโยชน์ของประเทศ
4. เพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจที่สามารถบรรลุผลลัพธ์เชิงบวกของการพัฒนาด้วยการมีส่วนร่วม นวัตกรรมและความพยายามของประชาชนทุกคน
5. เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชาติส่งมอบคนรุ่นต่อไป

แผนภาพที่ 4.1 แผนพัฒนาสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาอย่างยั่งยืน (Myanmar Development Sustainable Plan: MSDP)

ที่มา: ปรับปรุงจาก The Government of the Republic of the Union of Myanmar Ministry of Planning and Finance. Myanmar Development Sustainable Plan(2018– 2030).August 2018.

จากแผนภาพที่ 4.1 แสดงความสัมพันธ์ของแผนพัฒนาสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 3 เสาหลัก 5 เป้าหมายได้แก่ เสาหลักที่ 1 :สันติภาพและความมั่นคง ประกอบด้วยเป้าหมายในการสร้างสันติภาพ ความปรองดอง ความมั่นคงและธรรมาภิบาลภายในชาติรวมทั้งการสร้าง ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการบริหารจัดการเศรษฐกิจมหภาคให้มีความเข้มแข็ง เสาหลักที่ 2: ทุนส่วนและความรุ่งเรืองของชาติ โดยเป้าหมายสำคัญคือ การสร้างตำแหน่งงานและสนับสนุนการเติบโตได้ของภาคเอกชน

ตลอดจนประชาชนโดยทั่วไปทุกเพศทุกวัยที่จะได้รับโอกาสความเสมอภาคจากหลักการประชาธิปไตยให้เป็นพลังการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศและเสาหลักที่ 3 :ประชาชนและประชาคมโลกเป้าหมายคือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการยกระดับสภาพสังคมไปสู่ศตวรรษที่21 และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนความรุ่งเรืองของชาติ

4.1.2 บริบทการท่องเที่ยวสาธารณสุขแห่งสหภาพเมียนมา

สาธารณสุขแห่งสหภาพเมียนมา มีที่ตั้งของประเทศเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญของภูมิภาคเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จุดแข็งสำคัญคือ มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และวัฒนธรรมชาติพันธุ์ที่หลากหลาย แต่ยังมีเชิงจุดติดขัดสำคัญจากสภาพปัญหาการขาดแคลนตำแหน่งงานที่เหมาะสมจึงส่งผลให้ได้รับการประเมินว่ามีการเติบโตทางเศรษฐกิจต่ำที่สุดในอาเซียนและต่ำกว่าประเทศอื่นๆในอาเซียน กระนั้นก็ตามประชาชนส่วนใหญ่ยังคงพึ่งตนเองได้จากรูปแบบการเกษตรเพื่อยังชีพและการมีทรัพยากรธรรมชาติทั้งป่าไม้ แหล่งน้ำที่สมบูรณ์โดยเฉพาะแม่น้ำสำคัญ อีระวดีและสาละวิน นำไปสู่ความท้าทายสำคัญต่อการใช้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาอย่างยั่งยืนสาธารณสุขแห่งสหภาพเมียนมา (2018-2030) โดยเฉพาะการสร้างงาน กระจายรายได้บนฐานทรัพยากรทั้งธรรมชาติแหล่งโบราณคดีและตัวตนทางชาติพันธุ์ที่โดดเด่นชัดเจน ซึ่งกระจายตัวอยู่ในกลุ่มเมืองที่แตกต่างกันของขนาดเศรษฐกิจ ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกรองรับการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก คือ

1)กลุ่มเมืองชั้นใน เป็นกลุ่มเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวที่สำคัญของสาธารณสุขแห่งสหภาพเมียนมา ที่ตั้งอยู่บริเวณชั้นในของประเทศ ได้แก่ ย่างกุ้ง หงสาวดี สีเรียม พุกาม มัณฑะเลย์ ตองจี และย่องเซเว่ (ทะเลสาบอินเล) กลุ่มเมืองเหล่านี้ได้รับการพัฒนาตามการเติบโตทางเศรษฐกิจ และพร้อมรองรับทางการท่องเที่ยว ทั้งการเป็นที่ตั้งของแหล่งโบราณคดีหรือแหล่งธรรมชาติที่มีจุดดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว มีที่พักและอาหารที่ได้มาตรฐานรองรับนักท่องเที่ยวได้ทุกระดับ การเดินทางเข้าถึงทำได้หลายทางตลอดทั้งปีทั้งทางบกและทางอากาศ (บางเมืองสามารถเดินทางเข้าถึงเส้นทางน้ำโดยเรือท่องเที่ยวได้) มีกิจกรรมการท่องเที่ยวและบุคลากรทางการท่องเที่ยวรองรับการท่องเที่ยว แต่ยังเป็นกิจกรรมการนำชมสถานที่สำคัญ แต่ยังขาดรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่เปิดโอกาสให้สัมผัสกับประสบการณ์ใหม่ในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การสร้างประสบการณ์การผลิตเครื่องเงิน การตีทองคำ การทอผ้า และอาหารท้องถิ่นในเมืองท่องเที่ยวอื่นๆ เป็นต้น

2)กลุ่มเมืองชั้นนอก เป็นกลุ่มเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของสาธารณสุขแห่งสหภาพเมียนมา ที่ตั้งอยู่ชั้นนอกของประเทศ ได้แก่ เชียงตุง ปูเตา อาระกัน มะริด มะละแหม่ง(พระธาตุนินทร์แขวนหรือโจกทีโย) เมืองท่องเที่ยวชั้นนอกนี้ส่วนใหญ่เป็นเมืองที่มีความโดดเด่นด้านจุดดึงดูดใจ เป็นที่รู้จักในระดับสากล แต่การเดินทางยังมีข้อจำกัด เช่น ถนนเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวไม่สามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกในฤดูฝน ที่พักและร้านอาหารยังไม่เพียงพอ ขาดกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่นนอกเหนือจากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยว แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มเมืองเหล่านี้อยู่ระหว่างการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะการพัฒนาถนนให้สามารถเดินทางเข้าถึงได้ตลอดทั้งปี อีกทั้งยังพบว่า มีการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยว ดังกรณีรัฐคะยา ที่ได้ริเริ่มการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกับประชาชนใน3ชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวบนฐานอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ และวิถีชีวิตชุมชนจัดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น การทอผ้า อาหารการกินของชาวกะเหรี่ยงคอยาว เป็นต้น

3)กลุ่มเมืองชายแดนกับประเทศไทย เป็นกลุ่มเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ที่ตั้งอยู่ติดชายแดนของประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งชายแดน ที่ติดกับประเทศไทย ได้แก่ เมืองท่าขี้เหล็กตรงข้ามอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เมืองเมียวดี ตรงข้าม อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เมืองพญาต๋องซู ตรงข้ามด่านเจดีย์สามองค์ จังหวัดกาญจนบุรี เกาะสองตรง ข้ามท่าเรือ จังหวัดระนอง ด่านมูตองตรงข้ามด่านสิงขร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มเมืองเหล่านี้มี พัฒนาการมาจากการเป็นตลาดการค้าชายแดน รองรับการจัดจำหน่ายซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคของประชาชนที่ มีถิ่นฐานอยู่ตามแนวชายแดน ต่อมาได้มีการยกระดับให้เป็นจุดผ่านแดนถาวรซึ่งมุ่งอำนวยความสะดวกให้ ประชาชนเดินทางเข้าออก และขนส่งสินค้าไปยังเมืองชั้นในได้มากขึ้น แต่ยังมีข้อจำกัดด้านการท่องเที่ยวที่ ยังขาดจุดดึงดูดใจ กิจกรรมการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเสริมทางการท่องเที่ยวที่สร้าง ความประทับใจและคุ้มค่าเงินของนักท่องเที่ยว

จากการศึกษาพบว่า แผนแม่บทการท่องเที่ยวสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา(2013-2020) ได้ กำหนดเป้าหมายด้านการท่องเที่ยวและการลงทุน โดยรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาได้ร่วมมือ กับธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank) และรัฐบาลประเทศนอร์เวย์ ในการจัดทำ แผนแม่บทการท่องเที่ยวโดยมีโครงการพัฒนา จำนวน 38 โครงการ ซึ่งมีมูลค่าประมาณ 500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อช่วยเหลือสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการ ท่องเที่ยวปกป้องรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ท่องเที่ยวหลักและป้องกันชุมชนชาติพันธุ์ต่างๆ และมรดกทาง วัฒนธรรม ในการนี้รัฐบาลได้พยากรณ์เป้าหมายการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศสูงถึง 7.50 ล้านคน ในปีค.ศ. 2020 (พ.ศ.2563) ซึ่งคาดว่าจะก่อให้เกิดรายได้แก่ ประเทศเป็นมูลค่าถึง 10.10 พันล้าน เหรียญสหรัฐ อีกทั้งก่อให้เกิดการสร้างงานถึง 1.4 ล้านคนภายในปี ค.ศ. 2020

สำหรับแผนแม่บทการท่องเที่ยวสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เป็นการกำหนดแผนระยะยาว โดยวางแผนการพัฒนาเพื่อทำให้มั่นใจว่า การท่องเที่ยวจะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสาธารณรัฐ แห่งสหภาพเมียนมาอย่างแท้จริงและเป็นธรรม ทั้งนี้ตลาดนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศของสาธารณรัฐ แห่งสหภาพเมียนมา ในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ที่มีการเก็บสถิตินักท่องเที่ยวที่ทำอากาศยานระหว่าง ประเทศมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นในช่วง ปี 2553-2555 จากเดิมที่มี นักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้าไปสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาทางอากาศ จำนวน 2.43 แสนคน ใน ปี พ.ศ. 2552 เพิ่มขึ้นเป็น 5.93 แสนคน ในปี 2555 โดยมีค่าเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 35.1 ต่อปีในช่วง ระหว่างปี 2552-2555 และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละกว่า 90 เดินทางเข้ามาทางเมืองย่างกุ้งโดยผ่าน ทางทำอากาศยานระหว่างประเทศ เมืองย่างกุ้ง นอกจากนี้ยังมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่เดินทางผ่านจุด ผ่านแดนในเมืองชายแดน (Border Tourism) โดยใช้ใบอนุญาตผ่านทางในระยะเวลา 3 วัน (3 Day Visit Pass) ในปีพ.ศ. 2555 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 465,614 คน หรือร้อยละ 43.97 ของนักท่องเที่ยวระหว่าง ประเทศทั้งหมด เมื่อรวมกับนักท่องเที่ยวผ่านเข้าออกทางสนามบินทำให้มีนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด กว่า 1 ล้านคน สำหรับแผนงานด้านการลงทุนนั้น สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา กำลังขยายการลงทุน ด้านโรงแรมและบริการอย่างกว้างขวาง ทั้งในรัฐฉานกับรัฐกะฉิ่น ทางตอนเหนือ และเพิ่มโรงแรมระดับหรู ในเมืองมัณฑะเลย์ กับย่างกุ้ง ซึ่งเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจการค้าของประเทศ และรีสอร์ตหรูหมู่เกาะมะริด และเกาะสอง เขตตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

นอกจากนี้ยังพบว่า ภาคเอกชนเตรียมเสนอต่อรัฐบาลสหภาพเมียนมาเพื่อเพิ่มสิทธิถือครองที่ดิน เป็น 50 ปี ต่ออายุได้ 2 ครั้ง รวมเป็น 70 ปี มีการเปิดให้บริษัทนำเที่ยวต่างชาติ เข้ามาลงทุนกำหนดรูปแบบ

ลงทุนในลักษณะกิจการร่วมทุน(joint venture)สัดส่วนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 35 และจะมีการเสนอให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนในธุรกิจโรงแรมออกเป็น 3 กลุ่มหลัก (ราณี อธิชัยกุล, 2557) ได้แก่

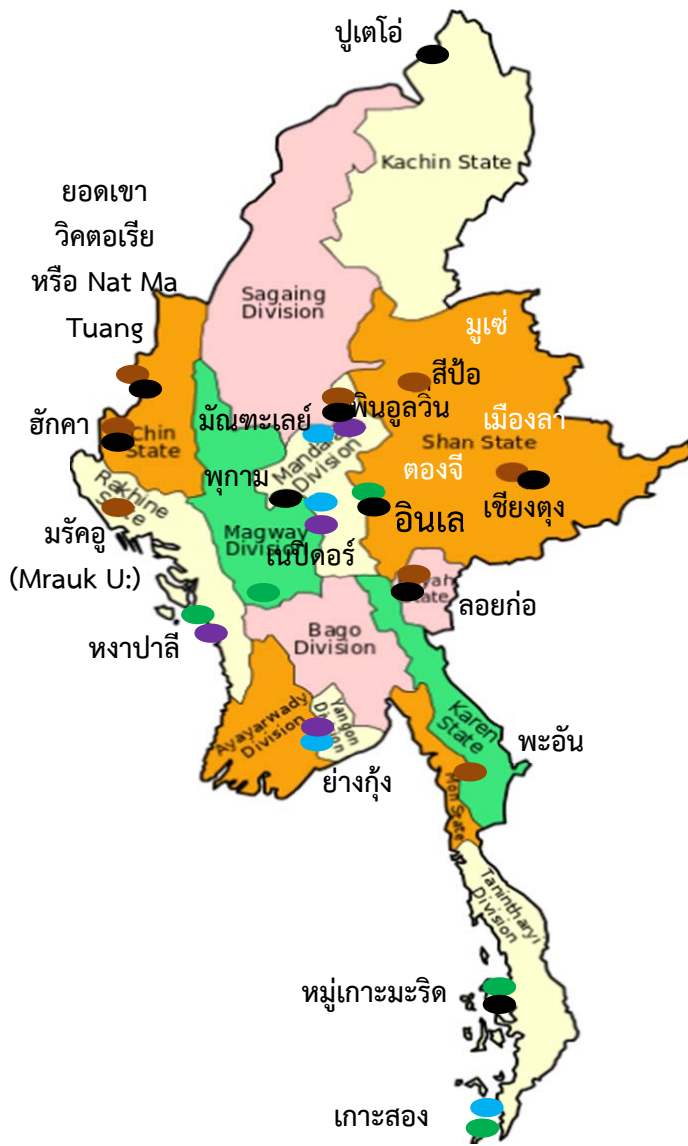
- 1) กลุ่มโรงแรมระดับ 4-5 ดาว เปิดให้ต่างชาติลงทุนได้ทั้งหมด
- 2) กลุ่มโรงแรมระดับ 3 ดาว ให้ลงทุนแบบร่วมทุนกับต่างชาติ (Joint Venture)
- 3) กลุ่มโรงแรมระดับ 1-2 ดาว สงวนสิทธิ์การให้เฉพาะชาวเมียนมาเพื่อปกป้องภาคธุรกิจ

ท้องถิ่น

แต่อย่างไรก็ตามการลงทุนในหมวดท่องเที่ยวและโรงแรม มีนักลงทุนต่างชาติ 45 ราย เข้าไปลงทุนรวมเป็นเงิน 1,064 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยผู้ประกอบการชาวไทยเข้าไปลงทุนในหมวดนี้ 14 ราย เงินลงทุนกว่า 258 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนเรื่องการเดินทางเข้าสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ยังใช้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการขนส่งผู้โดยสาร เพราะปริมาณของสายการบินที่บินตรงเข้าสู่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมายังมีไม่เพียงพอ แต่ปัจจุบันสายการบินต่างชาติเริ่มบินตรงเข้าสู่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเพิ่มมากขึ้น (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2555: ออนไลน์ อ้างถึงในราณี อธิชัยกุล, 2557)

ตารางที่ 4.1 แสดงผลิตภัณฑ์ประเภทกิจกรรมและเมืองจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยวสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว	ประเภทกิจกรรมการท่องเที่ยว	เมืองจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยว
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	เที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและแหล่งโบราณคดี งานเทศกาล การแสวงบุญ ท่องเที่ยวเชิงอาหาร หัตถกรรม และการทำสมาธิ	เชียงตุง(Kyaington), พินอูลวิน (Pyin Oo Lwin)- สิบ้อ (Hsipaw), เมียวอู/มรักอู (Mrauk U:Unseen Myanmar), พะอัน (Hpa-an) , ฮักคา(Hakha), เซาวิคตอเรีย หรือ Nat Ma Taung และลอยก่อ(Loikaw)
การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	เยี่ยมชมพื้นที่คุ้มครองแหล่งธรรมชาติที่มีความสวยงามและการท่องเที่ยวชายหาด	ทะเลสาบอินเล (Inle lake), พุกาม (Bagan), หาดงาปาลี(Ngapali Beach), and emerging destinations (Ngwesauung, Chaungtha, Kyaington, เกาะสอง (Kawthaung), หมู่เกาะมะริด (Myeik Archipelago)
การท่องเที่ยวผจญภัยและสัมผัสประสบการณ์	ขึ้นบอลลูน ชีจี้กรยาน จักรยานยนต์ พายเรือคายัคและล่องแพ, คาราวาน, เดินและเดินป่า, การท่องเที่ยวอาสาสมัคร, การท่องเที่ยวโดยชุมชน และการสร้างแรงบันดาลใจการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ	ทะเลสาบอินเล (Inle lake), พุกาม (Bagan) เชียงตุง (Kyaington) พินอูลวิน (Pyin Oo Lwin), ฮักคา(Hakha), เซาวิคตอเรีย หรือ Nat Ma Taung, ปูเตโอ้ (Putao), ลอยก่อ(Loikaw) และหมู่เกาะมะริด (Myeik Archipelago)
การท่องเที่ยวทางเรือและการล่องเรือสำราญ	ชมทัศนียภาพแม่น้ำและทะเล	ย่างกุ้ง (Yangon), พุกาม-มันดะเลย์ (Bagan-Mandalay), แม่น้ำอิระวดี(Ayeyawady) และ เกาะสอง (Kawthaung)
การจัดกิจกรรมจัดกิจกรรมดึงดูดกิจกรรมการจัดประชุมและนิทรรศการ:MICE	Meeting (การประชุม) Incentive (การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล) Convention (การจัดประชุมนานาชาติ) และ Exhibition (การจัดนิทรรศการ)	เมืองหลวงเนปิดอร์ (Nay Pyi Taw), ย่างกุ้ง (Yangon) มันดะเลย์ (Mandalay) และ หาดงาปาลี (Ngapali)

● **กลุ่มท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม** : เกี่ยวข้องสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและแหล่งโบราณคดี งานเทศกาล การแสวงบุญ ท่องเที่ยวเชิงอาหาร หัตถกรรมและการทำสมาธิ

● **กลุ่มท่องเที่ยวพื้นที่คุ้มครองแหล่งธรรมชาติและ การท่องเที่ยวชายหาด** : เยี่ยมชมพื้นที่คุ้มครอง แหล่งธรรมชาติที่มีความสวยงามและการท่องเที่ยวชายหาด

● **การท่องเที่ยวผจญภัยและสัมผัสประสบการณ์** : ขึ้นบอลลูน ขี่จักรยานทัวร์ จักรยานยนต์ พายเรือคายัคและล่องแพ, คาราวาน, เดินและเดินป่า, การท่องเที่ยวอาสาสมัคร, การท่องเที่ยวโดยชุมชนและการสร้างแรงบันดาลใจการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ

● **การท่องเที่ยวทางเรือและการล่องเรือสำราญ (แม่น้ำอิรวดี ย่างกุ้ง พุกาม มัณฑะเลย์ และ เกาะสอง)** : ชมทัศนียภาพแม่น้ำและทะเล

● **MICE : เนปิตอร์ ย่างกุ้ง มัณฑะเลย์ และ หาดหงาปาลี** : สถานที่สำหรับ Meeting (การประชุม) Incentive (การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล) Convention (การจัดประชุมนานาชาติ) และ Exhibition (การจัดนิทรรศการ)

แผนภาพที่ 4.2 ผลิตรถยนต์และเมืองจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวสาธารณสุขแห่งสหภาพเมียนมา

จากแผนภาพที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่าผลิตรถยนต์และเมืองจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวของสาธารณสุขแห่งสหภาพเมียนมาที่สำคัญ ดังนี้

1) **มณฑลมัณฑะเลย์ (Mandalay)** เป็นเมืองจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวสำคัญที่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวระดับนานาชาติ มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงซึ่งมีทั้งความเป็นเมืองโบราณและเมืองที่มีความทันสมัยผสมกลมกลืนกันอย่างลงตัว รวมทั้งพุกาม(Bagan)ที่มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มที่มีเจดีย์น้อยใหญ่กระจายอยู่กว่า 4,000 องค์ เรียกได้ว่าเป็นเมืองทุ่งเจดีย์ที่รู้จักกันเป็นอย่างดีทั่วโลก ซึ่งหากพิจารณาตามประเภทของผลิตรถยนต์การท่องเที่ยว พบว่า เมืองมัณฑะเลย์ เป็นสถานที่รองรับอุตสาหกรรม การจัดประชุมและนิทรรศการ(ธุรกิจการจัดการประชุมขององค์กร(Meeting)การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล(Incentive)การจัดการประชุมนานาชาติ(Conventions)และการจัดการแสดงสินค้าและนิทรรศการ(Exhibitions): MICE)และการท่องเที่ยวทางเรือและการล่องเรือสำราญ(พุกาม-มัณฑะเลย์)ที่เยี่ยมชม

ทัศนียภาพแม่น้ำและทะเล ในขณะที่พุกามเป็นกลุ่มท่องเที่ยวพื้นที่คุ้มครองแหล่งธรรมชาติ ซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกเมื่อปีพ.ศ. 2562 ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวในพุกาม เป็นการเที่ยวโบราณสถานสำคัญแล้วยังมีความโดดเด่นด้านการท่องเที่ยวผจญภัยและสัมผัสประสบการณ์ ได้แก่ การขึ้นบอลลูน ชี จักรยาน จักรยานยนต์ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีเมืองพินอูลวิน (Pin Uwin) ที่ตั้งอยู่บนภูเขาทางตอนเหนือของมณฑลเป็นเมืองที่มีอากาศเย็นสบายตลอดทั้งปี และหนาวเย็นในฤดูหนาว เหมาะสำหรับการท่องเที่ยวพักผ่อนสัมผัสอากาศที่เย็นสบายช่วงฤดูร้อน มีกิจกรรมนั่งรถม้าชมเมือง การพักผ่อนในสวนสาธารณะและสวนดอกไม้ขนาดใหญ่ เป็นแหล่งเพาะปลูกพืชเมืองเมืองหนาว และผลิตกาแฟที่เป็นที่รู้จักกันอย่างดี อีกแห่งหนึ่งอีกด้วย

2) รัฐฉาน เป็นรัฐที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ที่สุดของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีเมืองสำคัญทางเศรษฐกิจถึง 3 เมืองสำคัญ ได้แก่

(1) เมืองมูเซ่ มีสถานะเป็นเมืองหลวงของรัฐฉานทางตอนเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐประชาชนจีน(ตอนใต้)โดยมีเมืองจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว คือ เมืองสีป้อ (เมืองเก่าที่พระเจ้าสีป้อเคยปกครองก่อนขึ้นเป็นกษัตริย์และประทับที่พระราชวังมณฑลเลย)

(2) เมืองลา เป็นเมืองหลวงของรัฐฉานตะวันออกที่ติดต่อกับประเทศไทยและ สปป.ลาว มีจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวสำคัญคือ เมืองเชียงตุง

(3) เมืองตองจี เป็นเมืองหลวงของรัฐฉานใต้ ติดเมืองหลวงใหม่เนปีดอร์ (Naypyidaw) มณฑลมันตะเลยและรัฐคะยา มีบทบาทเป็นเมืองหน้าด่านเชื่อมต่อทางการค้ากับเมืองย่างกุ้งและเมืองชายแดนโดยเฉพาะกับประเทศไทยและจีนตอนใต้

โดยรัฐฉาน มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักในระดับนานาชาติ คือ ทะเลสาบอินเล รวมทั้งเมืองเชื่อมโยง ประกอบด้วยเมืองตากอากาศ กะลอว์(Ka Law) รัฐฉาน เป็นเมืองแห่งป่าสนบนพื้นที่สูงนักท่องเที่ยวนักต่างชาติดูจักและเข้ามาท่องเที่ยวพักผ่อนเป็นจำนวนมาก เมืองปินเล้า (Pin Lauang) รัฐฉาน เป็นชุมทางการเดินทางเชื่อมต่อกับเมืองเนปีดอร์และเมืองลอยก่อ (Loi Kaw) รัฐคะยา เป็นเมืองที่มีสภาพอากาศเย็นตลอดทั้งปี เป็นแหล่งผลิตชาที่สำคัญและเมืองยองงัน (Ywangan) รัฐฉาน เป็นแหล่งผลิตกาแฟที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งรวมทั้งเป็นจุดที่ค้นพบการอยู่อาศัยของมนุษย์โบราณยุคหินที่อาศัยอยู่ในถ้ำ ซึ่งจัดเป็นแหล่งโบราณคดีที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งอีกด้วย

3) รัฐชินและรัฐยะไข่ ซึ่งเป็นเมืองจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ โดยรัฐยะไข่ มีเมืองมะระควู ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวต้องมาเยือน (Unseen Myanmar) มีหาดหงาปาลีเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวชายหาดที่สวยงาม เป็นสถานรองรับอุตสาหกรรมการจัดกิจกรรมการจัดประชุมและนิทรรศการอีกด้วย ในขณะที่รัฐชิน มียอดเขาวีคตอเรีย และเมืองฮักคา ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญในอดีตเป็นแหล่งท่องเที่ยวนิยมของนักท่องเที่ยวกลุ่มยุโรป แต่ปัจจุบันเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จึงเป็นอุปสรรคสำคัญของการเดินทางท่องเที่ยว แต่อย่างไรก็ตามจากแผนพัฒนาสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาอย่างยั่งยืนของรัฐบาลกลาง มีความพยายามที่จะเจรจาหยุดยิงของชนกลุ่มน้อยในพื้นที่เพื่อมุ่งการพัฒนาเศรษฐกิจและความปรองดองของชาติ ปัจจุบันอยู่ในช่วงระหว่างการค้าดำเนินการทำความเข้าใจและเจรจาหยุดยิงของแต่ละฝ่ายให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

4) เมืองย่างกุ้ง เป็นเมืองที่มีบทบาทสำคัญ ทั้งการเป็นเมืองหลวงในอดีต และยังคงเป็นเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การค้า การคมนาคมทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ และทางราง มีท่าเรือหลักสำหรับการเชื่อมโยงการเดินทาง นำเข้า-ส่งออกสินค้าทางทะเล และกระจายสินค้าให้กับเมืองอื่นๆทั่วประเทศ รวมทั้งเป็นจุดดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวสำคัญที่มีผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม

ในการเข้าเยี่ยมชมโดยเฉพาะพระมหาเจดีย์ชเวดากอง และโบราณสถานสำคัญอีกเป็นจำนวนมาก อาทิ พระนอนตาหวาน วัดกลางน้ำ รวมทั้งย่านการค้าอัญมณีและตลาดสก๊อต อีกทั้งยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวการท่องเที่ยวทางน้ำในแม่น้ำย่างกุ้ง และเป็นสถานที่รองรับอุตสาหกรรมการจัดประชุมและนิทรรศการ ซึ่งใช้เป็นสถานที่การจัดประชุมและแสดงสินค้าอยู่อย่างสม่ำเสมอ

5) เมืองปูเตโอ รัฐคะฉิ่น เป็นเขตปกครองจังหวัดบูเตา รัฐคะฉิ่น ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีความสูง 5,881 เมตร มียอดเขาซากาโบราซี ที่นับได้ว่าสูงที่สุดในอาเซียนและเป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาหิมาลัย มีความน่าสนใจในการเป็นเมืองที่มีภูเขาหิมะ ซึ่งอยู่ระหว่างการพัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวตากอากาศและสัมผัสหิมะที่สำคัญในกลุ่มประเทศอาเซียน

นอกจากนี้ยังรวมถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวในรัฐคะยา เพื่อให้เป็นจุดหมายปลายทางทางการท่องเที่ยวบนฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์และการท่องเที่ยวผจญภัยและสัมผัสประสบการณ์ (เดินป่า ล่องแก่ง ล่องเรือไปยังทะเลสาบอินเล เป็นต้น) อีกทั้งเป็นที่น่าสนใจเป็นอย่างมากต่อกรณีผู้ประกอบการท่องเที่ยวในรัฐคะยา มีความประสงค์เชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยชุมชนของรัฐคะยา เข้ากับการท่องเที่ยวโดยชุมชนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวร่วมกัน และโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือเพื่อการสร้างสันติภาพตามแนวชายแดนไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา(การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อสร้างสันติภาพตามแนวชายแดน, Tourism Development to Create Peace along the Border: TDCPB) ช่วยสร้างสันติภาพ การมีส่วนร่วม สร้างงาน กระจายรายได้ที่ยั่งยืนภายใต้แนวคิดการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบได้

4.1.3 การวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลองเพชร (Diamond Model) พิจารณาทิศทางการพัฒนาของประเทศไทยกับโอกาสความร่วมมือการท่องเที่ยวไทย-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

การศึกษาประเด็นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้แบบจำลองเพชร (Diamond Model) ของ Michael E. Porter วิเคราะห์และประเมินสภาพการณ์แข่งขันของอุตสาหกรรมทั้งด้านข้อจำกัดและสภาพการณ์จริงของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นำไปสู่การเสนอความเป็นไปได้ในการพัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยผลการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลองเพชร มีองค์ประกอบสำคัญคือ เงื่อนไขปัจจัยการผลิต (Factor Conditions) เงื่อนไขปัจจัยด้านอุปสงค์หรือด้านการตลาด (Demand Conditions) เงื่อนไขปัจจัยบริบทกลยุทธ์การแข่งขัน (Strategy, structure and rivalry) เงื่อนไขปัจจัยสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง (Related and Supporting Industries) โดยผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

1) เงื่อนไขปัจจัยการผลิต (Factor Conditions)

ด้วยเงื่อนไขปัจจัยการผลิตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่สำคัญคือแหล่งท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน ระบบคมนาคม บุคลากรการท่องเที่ยว ความปลอดภัย รวมทั้งการรวมกลุ่มเชื่อมโยงความร่วมมือ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มุ่งนำเสนอให้เห็น 2 กลุ่มเขตพื้นที่ (Cluster) ที่เชื่อมโยงกันของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา คือเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา (จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปางและพะเยา) เชื่อมโยงกับกลุ่มเมืองเศรษฐกิจท่องเที่ยวรัฐฉานกับพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก (จังหวัดจังหวัด เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง) ที่เชื่อมโยงกับกลุ่มเมืองท่องเที่ยวหมู่เกาะมะริด มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ดังนี้

เงื่อนไขปัจจัยการผลิตด้านแหล่งท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว รวมถึงผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา มีความโดดเด่น 3 ด้าน คือ (1) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

อาทิ ดอยสุเทพ ดอยอินทนนท์ ห้วยน้ำดัง ดอยหลวงเชียงดาว ดอยอ่างขาง ดอยแม่สลอง ดอยวารีและภูชี้ฟ้า (2)สถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนา สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ได้แก่ พระธาตุดอยตุง วัดร่องขุน ศูนย์หัตถกรรมบ้านถวาย บ่อสร้างหรือบ้านต้นเปา รวมทั้ง(3)แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น อาทิ เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี อุทยานหลวงราชพฤกษ์ ย่านการค้าถนนนิมมานเหมินท์ ล่องแพ กิ่วแม่ปาน Flight of the Gibbon สิงห์ปาร์ค สวนชาลูปง เป็นต้น ในขณะที่**เขตพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลตะวันตก** มีจุดเด่นคือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เป็นเขตอุทยานแห่งชาติกว่า 10 แห่ง อาทิ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน กุยบุรี เขาสามร้อยยอด หมู่เกาะชุมพรและหมู่เกาะระนอง เป็นต้น รวมทั้งพื้นที่อ่าวชายหาด ตลอดจนการท่องเที่ยวทางทะเล เมื่อพิจารณาการเชื่อมโยงการกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ที่พบว่าทั้ง2เขตพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับผลิตภัณฑ์และแหล่งท่องเที่ยวหลักของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา คือ**พื้นที่กลุ่มเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวรัฐฉาน** โดยมีเมืองเศรษฐกิจสำคัญ3 แห่งคือ เมืองมูเซ เป็นเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของรัฐฉานทางตอนเหนือ เมืองลาเป็นเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของรัฐฉานตะวันออกที่ติดต่อกับประเทศไทยและ สปป.ลาว เมืองตองจี เป็นเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของรัฐฉานใต้ สำหรับแหล่งท่องเที่ยวผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่สำคัญของรัฐฉานประกอบด้วย (1)แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและแหล่งโบราณคดี งานเทศกาล การแสดงบุญ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหาร หัตถกรรมและการทำสมาธิ โดยมีเมืองสำคัญในรัฐฉานคือ เมืองเชียงตุง (รัฐฉานตะวันออก) และเมืองสิปอ (รัฐฉานเหนือ) (2)การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การผจญภัยและสัมผัสประสบการณ์ เยี่ยมชมพื้นที่คุ้มครองแหล่งธรรมชาติที่มีความสวยงาม แหล่งท่องเที่ยวสำคัญอยู่ในรัฐฉานได้คือทะเลสาบอินเล รวมทั้งเมืองเชื่อมโยงเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับการพักผ่อนสัมผัสอากาศเย็น (เมืองกะลอ) ยองจัน แหล่งผลิตชา-กาแฟ (เมืองอ้งบาน แหล่งผลิตงา) ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวถ้ำพระโบราณ(ปินตะยะ) เป็นต้น สำหรับ**พื้นที่กลุ่มเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวมณฑลตะนาวศรี** มีเมืองมะริดเป็นเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจด้านการประมง ในขณะที่ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวสำคัญคือ การท่องเที่ยวทางเรือและการล่องเรือสำราญ การท่องเที่ยวผจญภัยและสัมผัสประสบการณ์เมืองเกาะสอง ตลอดจนเกาะต่างๆในเมืองมะริด ตามลำดับ

ด้านโครงสร้างพื้นฐานเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาและเขตพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลตะวันตก มีระบบการคมนาคมทางบกครอบคลุมเส้นทางการเดินทางหลัก มีท่าอากาศยานและสถานีขนส่งรองรับ แต่ทั้ง 2 เขตพัฒนาการท่องเที่ยว ยังขาดการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว อีกทั้งยังจำเป็นต้องปรับปรุงเรื่อง สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการให้แก่นักท่องเที่ยว ในขณะที่พื้นที่กลุ่มเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวรัฐฉาน อยู่ระหว่างการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมทางบก โดยเฉพาะการพัฒนาถนนอาเซียนในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ที่เชื่อมต่อกับถนนสาย R3B จากเมืองเชียงตุง มายังด่านชายแดน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายของประเทศไทย พบว่า มีแผนการยกระดับท่าอากาศยานเฮโฮให้เป็นท่าอากาศยานนานาชาติ สามารถเชื่อมโยงการเดินทางทางอากาศกับประเทศเพื่อนบ้านได้ สำหรับพื้นที่กลุ่มเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวมณฑลตะนาวศรียังมีข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนามีความพร้อมทั้งด้านสถาบันการศึกษาที่สามารถผลิตบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ เชียงรายและพะเยา ที่มีสถานศึกษาจัดการเรียนการสอนด้านการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง โดยมีจำนวนผู้เรียน และปริมาณแรงงานในภาคบริการหรือการท่องเที่ยวกว่า150,000 คนต่อปี อีกทั้งยัง

เคลื่อนย้ายแรงงานไปทำงานในภูมิภาคต่างๆในประเทศด้วย สำหรับเขตพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลตะวันตก มีฐานบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกว่า 50,000 คน ทั้งนี้ทั้ง 2 เขตพัฒนาการท่องเที่ยวยังพบว่า บุคลากรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานที่เป็นมืออาชีพด้านการท่องเที่ยว และขาดแผนการพัฒนาบุคลากรทางด้านการท่องเที่ยวที่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงอย่างชัดเจน เช่นเดียวกันกับพื้นที่กลุ่มเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวรัฐบาลและมณฑลตะวันออกเฉียงใต้ที่ยังไม่ทราบจำนวนบุคลากรที่ชัดเจนและจากการประเมิน พบว่า มีความจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีทักษะ ในการปฏิบัติงานที่เป็นมืออาชีพด้วยเช่นกัน

สำหรับความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยวเป็นเงื่อนไขปัจจัยที่จำเป็นต้องยกระดับพัฒนาให้เกิดมาตรฐานทั้งของประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา แม้ว่าประเทศไทยจะมีหน่วยงานตำรวจท่องเที่ยวคอยให้การดูแล แต่มีกำลังไม่เพียงพอที่จะรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มสูงขึ้นทุกปี

การวิจัยในครั้งนี้ คณะวิจัยมีข้อสังเกตต่อบริษัทเอกชนด้านการบินที่ประเทศไทยมีขีดความสามารถการแข่งขันอยู่ในระดับสูงในอุตสาหกรรมการบินโลก มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง ที่สำคัญไปกว่านั้นคือ ประเทศไทยเป็นจุดเชื่อมต่อการเดินทางเข้าสู่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาทางอากาศผ่านท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ ดอนเมืองและเชียงใหม่ มาเป็นเวลานาน ดังนั้นจึงเป็นเงื่อนไขปัจจัยสำคัญที่ประเทศไทยควรใช้เป็นฐานทุนสำหรับการสร้างความร่วมมือจัดการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากแผนการยกระดับท่าอากาศยานเมืองไฮโดให้เป็นท่าอากาศยานนานาชาติที่สามารถอำนวยความสะดวก โดยไม่ต้องขอวีซ่าให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งหากเกิดการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา โดยเชื่อมต่อกับท่าอากาศยานนานาชาติแม่ฟ้าหลวงจะก่อให้เกิดการกระจายการท่องเที่ยวจากเมืองหลักคือ จังหวัดเชียงใหม่ เพิ่มปริมาณการท่องเที่ยวให้กับจังหวัดเชียงรายและกลุ่มเมืองรองทางการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาได้เป็นอย่างดี

2) เงื่อนไขปัจจัยอุปสงค์ (Demand Conditions)

การพิจารณาปัจจัยด้านอุปสงค์หรือความต้องการเดินทางหรือตัดสินใจท่องเที่ยวยังเป้าหมายการศึกษาในครั้งนี้อยู่บนฐานการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและนักท่องเที่ยวชาวเมียนมาที่เดินทางท่องเที่ยวมายังประเทศไทย รวมทั้งแนวโน้มนักท่องเที่ยวประเทศที่ 3 ที่ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ในการนี้ประเด็นที่นับได้ว่าเป็นปัจจัยอุปสงค์ที่สำคัญคือ ประเทศไทยมีบทบาทเป็นเมืองเชื่อมโยงสำหรับการเดินทางทางอากาศเข้าสู่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเป็นระยะเวลายาวนาน และภายหลังสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเปิดรับนักท่องเที่ยวให้สามารถเดินทางเข้าประเทศได้โดยสะดวกนั้น นักท่องเที่ยวชาวไทย เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้าสู่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมามากที่สุดเป็นอันดับ 1 (จากสถิตินักท่องเที่ยวชาวไทย 200,000 คน ในปี 2015 เพิ่มขึ้นเป็น 300,000 คน ในปี 2017) ก่อนมีนักท่องเที่ยวชาวจีนแผ่นดินใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนสูงสุดตั้งแต่ปี 2018-ปัจจุบัน (จำนวน 330,000 คน/ปี) แต่นักท่องเที่ยวจำนวนที่รองลงมาเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยเช่นเดิม สำหรับนักท่องเที่ยวประเทศที่ 3 ที่เดินทางเข้าสู่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาอย่างต่อเนื่อง ในอัตราคงที่ไม่เปลี่ยนแปลงมากนักตลอดช่วงเวลาปี 2015-2018 คือ นักท่องเที่ยวชาวอเมริกา ฝรั่งเศส อังกฤษ และเยอรมนี เป็นต้น

สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวเพศหญิง อายุระหว่าง 41-50 ปี ประกอบอาชีพเป็นเจ้าของกิจการที่มี

ความมั่นคงทางการเงิน จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวคือ ชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะเจดีย์ชเวดากอง พระธาตุนันทวัน พระราชวังโบราณมณฑลพะเยา พระมหาเมตตาธรรม รวมทั้งทุ่งเจดีย์เมืองบะกัหรือพุกาม ซึ่งทั้งหมดเป็นโบราณสถานที่มีความยิ่งใหญ่ มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในระดับโลก ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวนอกเหนือจากการได้พบเห็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นศาสนสถานที่มีความยิ่งใหญ่ สวยงาม มีความเป็นมา ยาวนาน ประกอบกับการได้สัมผัสพบเห็นวิถีชีวิตของประชาชนชาวเมียนมาที่ยังมีความเป็นวิถีดั้งเดิม โดยเฉพาะการสวมใส่ชุดประจำชาติ ขาดิพันธุ์ และชนเผ่า รวมทั้งบ้านเรือน ข้าวของเครื่องใช้ที่ยังคงมีสภาพดั้งเดิม (ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะของวิถีชีวิตวัฒนธรรมของชาวไทยกับชาวเมียนมามีความคล้ายคลึงกัน แตกต่างกันเพียงภาษาที่ใช้ในการสื่อสารเท่านั้น การได้พบเห็นวิถีพื้นถิ่นของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จึงเหมือนกับการได้ย้อนกลับไปในอดีตของนักท่องเที่ยวชาวไทย จึงสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างมาก)

ในขณะนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาที่ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวมายังประเทศไทยแม้อยู่ในลำดับที่ 20 ของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมายังประเทศไทย โดยมีจำนวนเฉลี่ย 250,000 คน ในปี 2015 และเพิ่มขึ้นเป็นกว่า 370,000 คนในปี 2019 โดยนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40-60 ปี มีอัตราค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 50,000 บาท/คน/ทริป-5 วัน แต่ประเด็นที่น่าสนใจเป็นอย่างมากคือ สินค้าและบริการที่ได้รับความนิยม 5 อันดับแรก ได้แก่ อาหารไทย เสื้อผ้า นวดแผนไทย และสปา เครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์เสริมสวยการตรวจสุขภาพ และการรักษาพยาบาล (ธเนศวร์ เพชรสุวรรณ, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย: ททท.2561)

3) ปัจจัยบริบทกลยุทธ์การแข่งขัน (Strategy, structure, and rivalry)

จากสภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยวในปัจจุบันนับได้ว่าเป็นบริบทที่เอื้อต่อการเชื่อมโยงความร่วมมือการจัดการท่องเที่ยวทั้งในประเทศและระดับภูมิภาค โดยเฉพาะการรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียน ที่นำไปสู่การจัดการยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียนให้เป็นกรอบความร่วมมือสำคัญต่อการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวภายในกลุ่มประเทศสมาชิกให้มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม ซึ่งในขั้นนี้ได้นำกรอบความร่วมมือดังกล่าวมาพิจารณาร่วมกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560-2564) ของประเทศไทย แผนแม่บทการท่องเที่ยวสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (2556-2563) รวมทั้งแผนพัฒนาภาคเหนือตอนบน (2561-2564) มาพิจารณาประกอบถึงความสำคัญและสอดคล้องในมิติสำคัญดังนี้

(1) **มิติต้นน้ำ** บริบทเชิงกลยุทธ์เอื้อให้เกิดความร่วมมือในการยกระดับการแข่งขันของ อาเซียน ให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว ที่เป็นฐานการผลิตร่วมกันซึ่งจะนำไปสู่ความหลากหลายของสินค้าด้านการท่องเที่ยว ประเทศไทย มุ่งให้เกิดการพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการทุกรูปแบบอย่างมีมาตรฐาน เป็นผู้นำคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการระดับโลก ในขณะที่ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มุ่งเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่เชิงสร้างสรรค์ รวมทั้งการเปิดพื้นที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ ต่อกรณีนี้ การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจภาคเหนือ (Northern Economic Cluster: NEC) ได้กำหนดประเด็นสำคัญไว้คือ พื้นที่ล่านนาเชิงสร้างสรรค์ Creative Lanna Cluster: (เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง) มุ่งให้เป็นแหล่งศิลปวัฒนธรรมและบริการท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ: พื้นที่ 4 เมืองเก่า ผลักดันสู่เมืองท่องเที่ยวที่มีคุณค่าเชิงวัฒนธรรมระดับโลก เชื่อมโยงเมืองวัฒนธรรมในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง(GMS) ขับเคลื่อนChiang Mai SMART City ส่งเสริม Lanna Wellness สร้างสรรค์ Creative Craft (สินค้า Lifestyle OTOP หัตถศิลป์ เชรามิค) ผลักดัน Northern Food Valley (Natural Essence Longan / Boutique Coffee & Tea / Organic Herbs /

Functional Food / Cosmetic) สนับสนุน Startup Digital Content / Digital Platform : เกษตรท่องเที่ยว บริการ ศิลปะ และการออกแบบ รวมทั้งพื้นที่เร่งรัดการพัฒนา (Highland Development Cluster: แม่ฮ่องสอน แพร่ พะเยา น่าน) ที่เป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำสำคัญมีข้อจำกัดทางกายภาพ ความยากจน และการเข้าถึงบริการภาครัฐ ดังนั้นการพัฒนาจึงมุ่งการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ปลดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่า ความมั่นคงในที่ดินทำกิน ขยายการเข้าถึงบริการภาครัฐ แก้ไขความยากจน เสริมความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานราก สร้างรายได้จากการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวโดยชุมชน สำหรับการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืน (Southern Economic Corridor : SEC) มุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงฝั่งอ่าวไทยและอันดามัน ตามแนวประจวบคีรีขันธ์-ชุมพร-ระนอง-สาธารณสุขแห่งสหภาพเมียนมา ควบคู่กับการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวและสนับสนุนกิจกรรมกระตุ้นการท่องเที่ยวเชื่อมโยงทั้งสองฝั่งทะเล รวมทั้งการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมทั้งทางบกและทางอากาศ และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว ทั้งท่าเทียบเรือและการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวทางทะเลกับพื้นที่ตอนใน พัฒนาบุคลากร ด้านการท่องเที่ยวและบริการให้ได้มาตรฐานสากลและเพียงพอที่จะรองรับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำของโลก

(2) **มิติต่างน้ำ** เป็นบริบทที่เอื้อต่อความร่วมมือที่ครอบคลุม 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย (1) การเพิ่มศักยภาพและความสามารถของทุนมนุษย์ด้านการท่องเที่ยว (Tourism Human Capital) ซึ่ง ประเทศไทย ได้มุ่งพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และเพียงพอต่อความต้องการของตลาด คล้ายคลึงกับ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ที่มุ่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และยกระดับขีดความสามารถเชิงกลยุทธ์ ที่ไม่เพียงแค่นโยบายการท่องเที่ยว แต่ยังรวมถึงการพัฒนาจากภาคส่วนต่างๆ ที่หลากหลาย ทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ประกอบการภาคเอกชน องค์กร NGOs ด้านสังคม กลุ่มวิสาหกิจ โดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนกลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่ต้องการการเข้าถึงความรู้ โดยมีประเด็นร่วมกันระหว่างไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาในกรณีนี้คือ การพัฒนาผู้ประกอบการและบุคลากรให้มีความรู้ มีทักษะฝีมือ เข้าถึงข้อมูล กฎระเบียบการดำเนินธุรกิจ ในระดับภูมิภาคและสากล รวมทั้งการบังคับใช้และเพิ่มเติมมาตรฐานด้านการท่องเที่ยวอาเซียน สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกบริการและจุดหมายปลายทาง ตลอดจนการคุ้มครองนักท่องเที่ยวอาเซียน การปรับปรุงกฎหมาย ข้อบังคับและมาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการบังคับใช้กฎหมาย มุ่งไปสู่การดำเนินการทางด้านการจัดการเพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางกฎหมายและกฎระเบียบสำหรับการท่องเที่ยวการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเติบโตและการลงทุนด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและมีความรับผิดชอบ

(3) **มิติต่างน้ำ** ซึ่งเกี่ยวข้องกับการตลาดที่นำไปสู่การเพิ่มความเข้มข้นของการส่งเสริมและการทำการตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายโครงการทำการตลาดจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน ซึ่ง ประเทศไทย และ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ได้กำหนดประเด็นการพัฒนาเกี่ยวกับการส่งเสริมการตลาดเฉพาะกลุ่มเช่นเดียวกัน แตกต่างกันที่การท่องเที่ยวของประเทศไทยมุ่งไปยังกลุ่มสนใจพิเศษ เช่น กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสิ่งแวดล้อมและนิเวศ ในขณะที่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาให้ความสำคัญกับกลุ่มการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

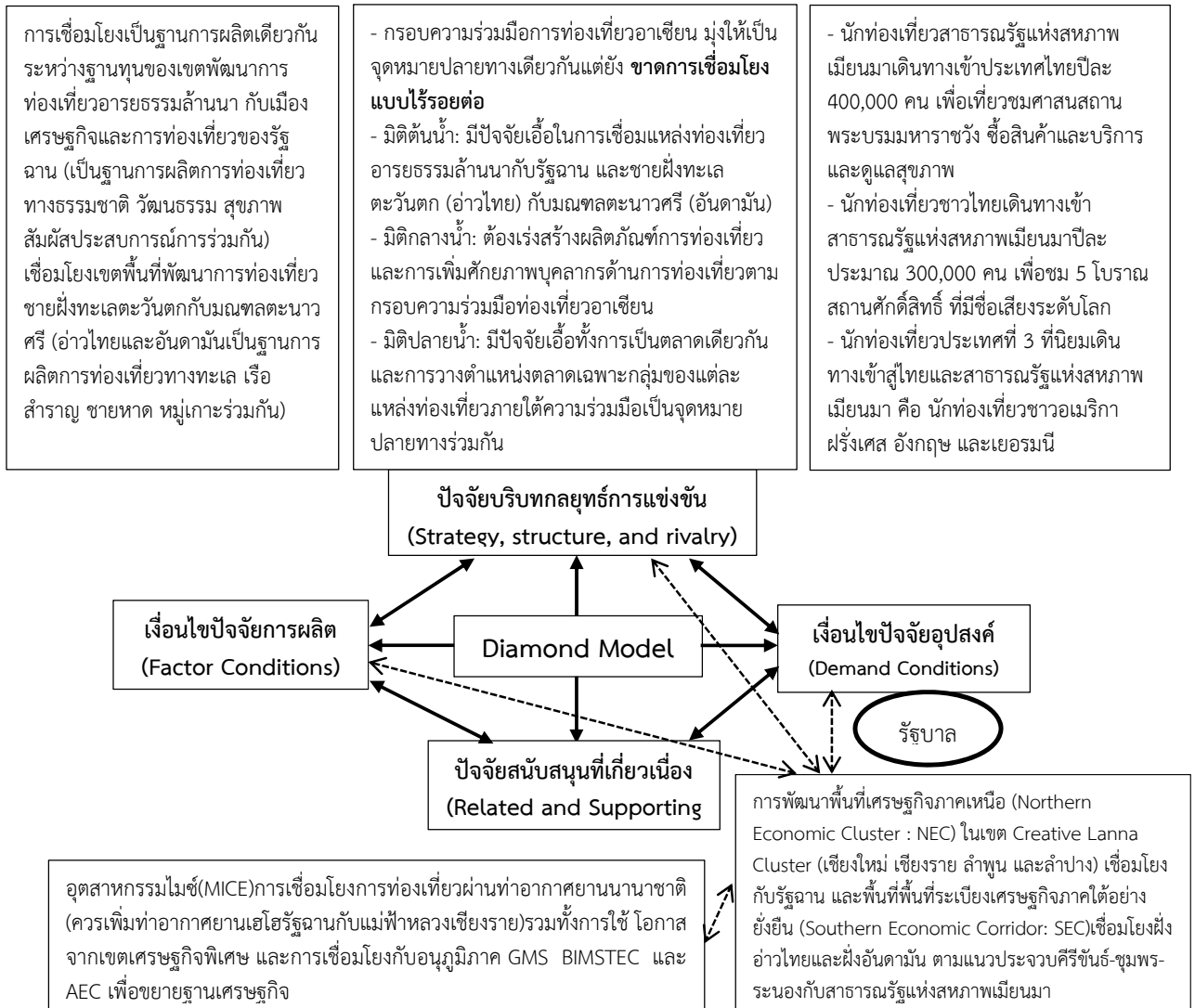
4) ปัจจัยสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง (Related and Supporting Industries)

สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้กำหนดแนวทางการจัดทำแผนงานโครงการตามห่วงโซ่แผนพัฒนาภาคเหนือให้เป็น “ฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง” โดย

กำหนดให้เป็น**พื้นที่เศรษฐกิจภาคเหนือ (Northern Economic Cluster : NEC)** แบ่งออกเป็น 3 เขต พื้นที่ คือ (1)พื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Lanna Cluster) ครอบคลุมจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูนและลำปาง (2)พื้นที่เร่งรัดการพัฒนา (Highland Development Cluster) ครอบคลุม จังหวัดแม่ฮ่องสอน แพร่ พะเยาและน่านและพื้นที่เศรษฐกิจฐานชีวภาพหลักของประเทศ (Bio Economy Cluster)ครอบคลุมกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่างทั้งหมด โดยมีการกำหนด **พื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์** (เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง) (หรือเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาเดิม) มีโอกาสที่เอื้อต่อการเชื่อมโยงการท่องเที่ยว เนื่องจากจุดเด่นด้านทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวและศักยภาพ ในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ศิลปะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย โดย หากพิจารณาจังหวัดที่เกี่ยวข้อง 3 แห่ง พบว่า **จังหวัดเชียงใหม่** โดดเด่นด้านวัฒนธรรม ภูมิปัญญาและวิถีชีวิตล้านนา แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีศักยภาพเป็น SMART City พร้อมกับการเป็นมหานครแห่ง ล้านนาทำหน้าที่เป็นเมืองต้อนรับและแหล่งรวมสินค้าและบริการเชิงสร้างสรรค์แห่งล้านนา ในขณะที่ **จังหวัดเชียงราย** มีความโดดเด่นด้านธรรมชาติ ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ เป็นเมืองชายแดนที่มีเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน3 อำเภอที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านสปป.ลาว สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เชื่อมโยงกับจีนตอนใต้ ทำหน้าที่เป็นประตูสู่อุณหภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงและมีพื้นที่เมืองเชียงแสนที่สามารถ พัฒนาและสร้างสรรค์สนับสนุนการเป็น“Lanna Heritage”เชื่อมโยงกับเมืองแห่งวัฒนธรรมในล้านนา (เชียงราย เวียงกุมกาม เชียงใหม่ เวียงกาหลงฯ) รวมทั้งเมืองวัฒนธรรมในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน ที่เรียกกันว่า ห้าเชียง(เชียงราย เชียงใหม่ ภาคเหนือตอนบน ประเทศไทย เชียงตุง รัฐฉาน สาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมา เชียงรุ่ง เขตปกครองชนชาติไต สิบสองปันนา มณฑลยูนนาน จีนตอนใต้ และเชียงทอง (หลวงพระบาง)สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว) ตามลำดับ ในขณะที่ **จังหวัดแม่ฮ่องสอน** ที่ได้รับการ กำหนดให้เป็นพื้นที่เร่งรัดการพัฒนา มีบทบาทสำคัญนำไปสู่ความร่วมมือในการเชื่อมโยงการลงทุน และการท่องเที่ยวกับรัฐกะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาในอนาคต

อีกทั้งคณะรัฐมนตรีในคราวการประชุมนอกสถานที่อย่างเป็นทางการ ณ จังหวัดชุมพร เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2561 มีมติเห็นชอบในหลักการกรอบแนวคิดการพัฒนา**พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ อย่างยั่งยืน (Southern Economic Corridor: SEC)** ซึ่งตั้งอยู่ระหว่างอ่าวไทยและอันดามัน สามารถ เชื่อมโยงการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวกับภูมิภาคอื่นๆ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศเอเชียใต้ (BIMSTEC) ด้านตะวันออกสามารถเชื่อมโยงเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และประเทศในภูมิภาคอื่นของโลก โดยมีกรอบการพัฒนา (ตามมติครม. วันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2561) แบ่งออกเป็น 4 เป้าหมายสำคัญ คือ **(1)Western Gateway พื้นที่เป้าหมายจังหวัดระนอง** (โครงการพัฒนาท่าเรือระนองและการปรับปรุง ถนนและพัฒนารถไฟสายใหม่ชุมพร-ระนอง)**(2)Royal Coat &Andaman Route พื้นที่เป้าหมาย จังหวัดชุมพร ระนอง** โดยมุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามัน ตามแนว ประจวบคีรีขันธ์-ชุมพร-ระนอง-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ควบคู่กับการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว และสนับสนุนกิจกรรมกระตุ้นการท่องเที่ยวเชื่อมโยงทั้งสองฝั่งทะเล รวมทั้งการพัฒนาโครงข่ายคมนาคม ทั้งทางบกและทางอากาศ และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว เชื่อมโยงการท่องเที่ยวทางทะเล กับพื้นที่ตอนใน เพื่อส่งเสริมให้มีการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวตอนในที่ศักยภาพ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการท่องเที่ยวทางทะเลรองรับเรือท่องเที่ยวขนาดใหญ่ ด้วยการพัฒนาท่าเทียบเรือ สำราญ ท่าเทียบเรือแวะพัก (Port of Call) และท่าเทียบเรือท่องเที่ยวสำคัญอื่นๆ พัฒนาบุคลากรด้านการ ท่องเที่ยวและบริการมาตรฐานสากลและเพียงพอรองรับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำ **(3)Bio-Based& Processed Agricultural Products** พื้นที่เป้าหมาย จังหวัดสุราษฎร์ธานีและนครศรีธรรมราช และ

(4)Green, Culture & Livable Cities พื้นที่เป้าหมายคือ จังหวัดระนอง ชุมพร สุราษฎร์ธานีและ นครศรีธรรมราช มุ่งอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล พัฒนาเมือง ระนองให้เป็นเมืองน่าอยู่ อนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ และการท่องเที่ยววิถีชุมชน

แผนภูมิที่ 4.1 แสดงผลการวิเคราะห์ตัวแบบ Diamond Model การท่องเที่ยวเชื่อมโยงพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ และพื้นที่เร่งรัดการพัฒนาแม่ฮ่องสอนกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

4.1.4 การเปรียบเทียบยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียนกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

การศึกษาประเด็นนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเปรียบเทียบยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียนกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (ดูตารางที่ 4.2) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงการเปรียบเทียบยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียนกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ยุทธศาสตร์ที่	แผนยุทธศาสตร์อาเซียน	แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ของประเทศไทย (พ.ศ.2560-2564)	แผนแม่บทการท่องเที่ยวของ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (2556 – 2563)	แผนการดำเนินงานของ กรมการท่องเที่ยวตามแผน ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของ อาเซียน (พ.ศ. 2559-2568)
	กลยุทธ์	กลยุทธ์	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม
1.การยกระดับ การแข่งขันของ อาเซียนให้เป็น จุดหมาย ปลายทาง เดียวกันด้าน การท่องเที่ยว	1.1 การเพิ่มความ เข้มข้นของการ ส่งเสริมและการทำ การตลาด - ยกระดับกรอบการ ดำเนินงานเกี่ยวกับ สถิติด้านการ ท่องเที่ยวอาเซียน - ขยายโครงการทำ การตลาดจุดหมาย ปลายทาง การท่องเที่ยวในภูมิภาค อาเซียน	การส่งเสริมการตลาดเฉพาะกลุ่มเพื่อ ดึงดูดการเดินทางท่องเที่ยวและ กระตุ้นการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว กลุ่มต่างๆ โดยการส่งเสริมการตลาด แบบเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มตลาดระดับกลาง – บน (มีรายได้ ส่วนบุคคลสูงกว่า 20,000 เหรียญ สหรัฐต่อปี) ในพื้นที่ตลาดที่มีศักยภาพ และการทำการตลาดแบบเฉพาะกลุ่ม นักท่องเที่ยวกลุ่มความสนใจพิเศษ เช่นกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ กลุ่ม นักท่องเที่ยวเชิงสิ่งแวดล้อมและนิเวศ	- สนับสนุนการตลาดเฉพาะกลุ่ม โดยเฉพาะการท่องเที่ยวที่มีความ รับผิดชอบต่อสังคม รวมไปถึงการสร้าง ความตระหนักระดับชาติต่อการ ท่องเที่ยวทั้งทางบกและลมน้ำจะ ส่งผลต่อสังคมวัฒนธรรม โอกาสทาง เศรษฐกิจและการท่องเที่ยวกับการ ปกป้องมรดกของชาติ	- จัดทำเอกสารสรุปเกี่ยวกับ นักท่องเที่ยว(Tourist Profiles) และกลุ่มตลาดที่เข้ามาเที่ยวใน ประเทศไทย เพื่อรวบรวมจัดทำ สถิติของอาเซียน และพัฒนา ปรับปรุงระบบการจัดเก็บสถิติ การท่องเที่ยวของไทยให้ สอดคล้องกับระบบการจัดเก็บ สถิติการท่องเที่ยวของอาเซียน - สนับสนุนแคมเปญการ ท่องเที่ยว ใหญ่ฉลองครบรอบ 50 ปีของอาเซียน (ASEAN @50)
		การส่งเสริมความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องและการใช้เทคโนโลยีในการ ทำการตลาด ด้วยการส่งเสริมความ ร่วมมือระหว่างภาคส่วนในการทำ การตลาด ได้แก่ การร่วมมือกับชุมชน ในการสร้างสรรค์สินค้าและบริการ ทางการท่องเที่ยว ให้สะท้อนอัตลักษณ์ ของชุมชนและสอดคล้องแบรนด์ จังหวัด การส่งเสริมการตลาดร่วมกัน ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน และ การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสนับสนุน การตลาด เช่น การสนับสนุนการ พัฒนาและต่อยอด แอปพลิเคชันที่ ส่งเสริมการทำตลาด เพิ่ม ประสิทธิภาพหน่วยงานที่รับผิดชอบ การตลาดดิจิทัล ทั้งในด้านการดูแล บริหาร และวิเคราะห์สถิติ ข้อมูล ออนไลน์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวไทย	- การสร้างแผนภาพเชิงกลยุทธ์ทาง การตลาดที่นำเทคโนโลยีเข้ามาจัด จ้างแผนให้เห็นถึงสัดส่วนทางการตลาด ฤดูกาลทางการท่องเที่ยวภูมิศาสตร์ และการกระจายตัวทางการท่องเที่ยว ระยะเวลาการพำนักร และปริมาณ นักท่องเที่ยวในแต่ละท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อแสดงให้เห็นถึงอุปสงค์อุปทานและ ช่องว่างในระบบการท่องเที่ยวสำหรับการ กำกับติดตามและกำหนดยุทธวิธี ทางการตลาดของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง - การสร้างข้อมูลด้านการตลาดที่ แม่นยำสนับสนุนการตัดสินใจของ คณะกรรมการและภาคส่วนที่ เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวสาธารณรัฐ แห่งสหภาพเมียนมา จากการกำหนด คุณลักษณะด้านอุปสงค์ อุปทาน การ วิเคราะห์ช่องว่างในระบบการ ท่องเที่ยว ด้วยการรวบรวมข้อมูลทั้ง เชิงปริมาณและคุณภาพของผู้นำเข้าเยือน วิเคราะห์ช่องว่างทางการตลาด และ กำกับติดตามความพึงพอใจต่อการ ท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ที่	แผนยุทธศาสตร์อาเซียน	แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ของประเทศไทย (พ.ศ.2560-2564)	แผนแม่บทการท่องเที่ยวของ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (2556 – 2563)	แผนการดำเนินงานของ กรมการท่องเที่ยวตามแผน ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของ อาเซียน (พ.ศ. 2559-2568)
	กลยุทธ์	กลยุทธ์	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม
1.การยกระดับ การแข่งขันของ อาเซียนให้เป็น จุดหมาย ปลายทาง เดียวกันด้าน การท่องเที่ยว	1.2 การเพิ่มความ หลากหลายของ สินค้าด้านการ ท่องเที่ยว - ดำเนินกิจกรรมด้าน การพัฒนาสินค้าด้าน การท่องเที่ยว - การตลาดต่อเนื่อง จากแผนเดิมและ กำหนดสินค้าด้าน การท่องเที่ยวใหม่	การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการทุกรูปแบบอย่างมี มาตรฐาน โดยการส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพสินค้าและบริการด้านการ ท่องเที่ยวทั้งระบบ เสริมสร้าง พัฒนา และปรับปรุงมาตรฐานด้านการ ท่องเที่ยวและบริการให้ครอบคลุมทุก รูปแบบ และส่งเสริมขีดความสามารถ ในการแข่งขันด้านธุรกิจการถ่าย ภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย รวมถึงการเพิ่มขีดความสามารถในการ รองรับด้านการท่องเที่ยวเพื่อก้าวสู่การ เป็นผู้นำคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการระดับโลกสากล	-การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่ เน้นการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์และจุดหมาย ปลายทางด้านการท่องเที่ยวมีความ หลากหลาย สร้างมูลค่าเพิ่มผ่าน ผลิตภัณฑ์พิเศษที่มุ่งสู่กลุ่มตลาดมูลค่า สูง รวมทั้งการเปิดพื้นที่ท่องเที่ยวแห่ง ใหม่ เช่น พื้นที่ความหลากหลายทาง ชาติพันธุ์ในรัฐชิน หมูเกาะ Myeik ที่ยัง มีความบริสุทธิ์ ภูเขาหิมะเมือง Putao ยกระดับเมืองหลวงเนปิดอร์ให้เป็น ศูนย์กลางอุตสาหกรรม MICE เป็นต้น	1.พัฒนาสินค้าด้านการ ท่องเที่ยวต่อเนื่องจากแผน เดิมของอาเซียน <u>โครงการ</u> - โครงการพัฒนา อนุรักษ์ พื้นที่แหล่งเรียนรู้วัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม วิถีไทยและวิถีพุทธ (ปี 2560) - โครงการพัฒนา อนุรักษ์ พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิง ธรรมชาติแหล่งท่องเที่ยวเชิง นิเวศ เชิงอนุรักษ์ อุทยาน แห่งชาติ และมรดกโลก (ปี 2561) - โครงการส่งเสริมการ ท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขต พัฒนาการท่องเที่ยว (ปี 2562) - โครงการพัฒนาการท่องเที่ยว ทางทะเลชายฝั่งอันดามัน ระหว่างไทยและสาธารณรัฐ แห่งสหภาพเมียนมา (ปี 2563) - โครงการพัฒนาการท่องเที่ยว กลุ่มน้ำโขงบริเวณสามเหลี่ยม ทองคำ (ปี 2563) 2. พัฒนาสินค้าด้านการ ท่องเที่ยวใหม่ สำหรับกลุ่ม นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจ เฉพาะ <u>โครงการ</u> - โครงการพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (ปี 2564) - โครงการส่งเสริมกิจกรรม ท่องเที่ยวสีเขียว (ปี 2565) - โครงการส่งเสริมกิจกรรม การท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับ สภาพแวดล้อมและมีความ ปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยว สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ (ปี 2566)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ที่	แผนยุทธศาสตร์อาเซียน	แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ของประเทศไทย (พ.ศ.2560-2564)	แผนแม่บทการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (2556 – 2563)	แผนการดำเนินงานของกรมการท่องเที่ยวตามแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของอาเซียน(พ.ศ. 2559-2568)
	กลยุทธ์	กลยุทธ์	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม
1.การยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว	1.2 การเพิ่มความหลากหลายของสินค้าด้านการท่องเที่ยว -สนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงภายในกลุ่มอนุภูมิภาคเพื่อนำไปสู่ผลประโยชน์โดยรวมของภูมิภาค			1. พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่าง ไทย-กัมพูชา-เวียดนาม-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ตามเส้นทางเลียบชายฝั่งด้านใต้ (Southern Coastal Corridor) <u>โครงการ</u> - โครงการพัฒนาและส่งเสริมการยกระดับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ (ปี 2561) - โครงการนำร่องด้านการพัฒนาสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรี ตราด และกาญจนบุรีเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ (ปี 2561) - โครงการนำร่องด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดจันทบุรี ตราด และกาญจนบุรี (ปี 2562) - โครงการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชื่อมโยง (ปี 2563) 2. พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างไทย – ลาว – เวียดนามตามเส้นทางท่องเที่ยวเชิงมรดกตอนเหนือ (Northern Heritage Trail) <u>โครงการ</u> - โครงการพัฒนาและส่งเสริมการยกระดับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ (ปี 2561) - โครงการนำร่องด้านการพัฒนาสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดลำปางและน่านเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ (ปี 2562) - โครงการนำร่องด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดลำปางและน่าน (ปี 2563) 3. พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่าง ไทย-ลาว-กัมพูชา ตามเส้นทางท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง (Mekong Discovery Trail) <u>โครงการ</u> - โครงการพัฒนาและส่งเสริมการยกระดับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ (ปี 2562) - โครงการนำร่องด้านการพัฒนาสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรีรีรัมย์และอุบลราชธานี เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ (ปี 2563) - โครงการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชื่อมโยง(ปี 2564) 4. พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างไทย-มาเลเซียตามเส้นทางท่องเที่ยวตามรอยหลวงปู่ทวด(Magic Journey along the Traversed Route by Luang Pu Tuad) <u>โครงการ</u> - โครงการพัฒนาและส่งเสริมการยกระดับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ (ปี 2562) - โครงการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับเส้นทางหลวงปู่ทวด (ปี 2563)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ที่	แผนยุทธศาสตร์อาเซียน	แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ของประเทศไทย (พ.ศ.2560-2564)	แผนแม่บทการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (2556 – 2563)	แผนการดำเนินงานของกรมการท่องเที่ยวตามแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของอาเซียน (พ.ศ. 2559-2568)
	กลยุทธ์	กลยุทธ์	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม
1.การยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว	1.3 กระตุ้นการลงทุนในภาคการท่องเที่ยวจัดทำโปรแกรมการสนับสนุนการลงทุนด้านการท่องเที่ยวซึ่งกำหนดเส้นทางสำหรับกระตุ้นการลงทุนในด้านโครงสร้างพื้นฐานและสินค้าทางการท่องเที่ยว - ส่งเสริมการเปิดเสรีการค้าบริการสาขาการท่องเที่ยว	การสนับสนุนการลงทุนจากภาคเอกชนและการจัดทำศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว อาทิ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการลงทุนต่างๆ และการจัดตั้งหน่วยบริหารและวิเคราะห์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การจัดทำ Tourism Intelligence Center และสนับสนุนการแบ่งปันข้อมูลกลางแก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งาน	กำลังขยายการลงทุนเตรียมเสนอต่อรัฐบาลเพื่อเพิ่มสิทธิถือครองที่ดินเป็น 50 ปีต่ออายุได้ 2 ครั้ง รวมเป็น 70 ปี และการเปิดให้บริษัทนำเที่ยวต่างชาติเข้ามาลงทุนกำหนดรูปแบบลงทุนในลักษณะกิจการร่วมทุน (Joint venture) ในสัดส่วนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 35 และจะมีการเสนอให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนในธุรกิจโรงแรม กลุ่มโรงแรมระดับ 4-5 ดาว เปิดให้ต่างชาติลงทุนได้ทั้งหมด และ กลุ่มโรงแรมระดับ 3 ดาว ให้ลงทุนแบบ Joint venture	1.จัดเตรียมเอกสารเกี่ยวกับการกระตุ้นการลงทุนของไทยในภาคการท่องเที่ยวเพื่อประกอบการจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับการลงทุนด้านการท่องเที่ยวของอาเซียน 2. เข้าร่วมในงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนด้านการท่องเที่ยวเพื่อเผยแพร่แนวทางการลงทุนด้านการท่องเที่ยวของอาเซียน 3. ศึกษาความพร้อมของไทยในด้านนโยบายการลงทุนและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นฐานการหารือกับประเทศสมาชิกต่อการปรับนโยบายและกฎหมายด้านการลงทุนของอาเซียนให้สอดคล้องกัน 1.จัดเตรียมข้อมูลของประเทศไทยถึงสถานการณ์ปัจจุบันในการเปิดเสรีการค้าบริการสาขาการท่องเที่ยว 2.ส่งเสริมและผลักดันการเปิดเสรีการค้าบริการสาขาการท่องเที่ยวในส่วนของประเทศไทยตามแนวทางของอาเซียน

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ที่	แผนยุทธศาสตร์อาเซียน	แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ของประเทศไทย (พ.ศ.2560-2564)	แผนแม่บทการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (2556 – 2563)	แผนการดำเนินงานของไทยตามแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของอาเซียน (พ.ศ. 2559-2568)
	กลยุทธ์	กลยุทธ์	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม
1.การยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว	1.4 พัฒนาศักยภาพขีดความสามารถของทรัพยากรบุคคลดำเนินการตามข้อตกลงร่วมด้านบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวของอาเซียน (MRA on Tourism Professional:MRA-TP) -จัดทำแผนการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวอาเซียน	การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและเพียงพอต่อความต้องการของตลาด โดยการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวที่สอดคล้องความต้องการของตลาดแรงงาน สร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวสนับสนุนบุคลากรให้มีสมรรถนะขั้นพื้นฐานตามตำแหน่งงาน และได้รับการฝึกอบรมที่ได้มาตรฐานสากล	-ออกแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และยกระดับขีดความสามารถเชิงกลยุทธ์ด้วยการประเมินทักษะและความต้องการการพัฒนาจากภาคส่วนต่างๆที่หลากหลาย ทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ประกอบการเอกชน NGOsด้านสังคม กลุ่มวิชาชีพและโดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนกลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่ต้องการการเข้าถึงความรู้ - จัดทำโปรแกรมและแผนปฏิบัติการเพื่อนำกลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ - พัฒนานโยบายและกรอบการทำงานร่วมกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย เพื่อปรับปรุงคุณภาพการให้บริการ	1.สนับสนุนการดำเนินงานของสำนักเลขาธิการระดับภูมิภาคในการดำเนินงานตามข้อตกลงร่วมด้านบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวของอาเซียน (MRA on Tourism Professional: MRA-TP) 2.ดำเนินงานตามข้อตกลงร่วมด้านบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวของอาเซียน (MRA on Tourism Professional: MRA-TP) ที่มีอยู่ในปัจจุบัน จำนวน 32 ตำแหน่งงาน 3.เตรียมข้อมูลสำหรับการพัฒนาบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวของอาเซียนในสาขาMICE รวมถึงวิธีการเครื่องมือที่ใช้ในการฝึกอบรม(Training Tool Box) 4.ดำเนินงานตามข้อตกลงร่วมด้านบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวของอาเซียน ในสาขา MICE 1.เตรียมข้อมูลด้านการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวของไทยเพื่อประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวอาเซียน 2.ดำเนินงานตามแผนการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวที่อาเซียนกำหนด

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ที่	แผนยุทธศาสตร์อาเซียน	แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ของประเทศไทย (พ.ศ.2560-2564)	แผนแม่บทการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (2556 – 2563)	แผนการดำเนินงานของกรมการท่องเที่ยวตามแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของอาเซียน (พ.ศ. 2559-2568)
	กลยุทธ์	กลยุทธ์	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม
1. การยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว	1.5 ดำเนินการตามมาตรฐานการท่องเที่ยวของอาเซียนและพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยวของอาเซียนสำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกบริการและแหล่งท่องเที่ยว - ส่งเสริมการรับรองมาตรฐานการท่องเที่ยวของอาเซียนภายใต้กรอบนโยบายและกฎหมายของประเทศสมาชิก - กำหนดและดำเนินการพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยวของอาเซียนในสาขาใหม่ - พัฒนาแนวปฏิบัติในการคุ้มครองนักท่องเที่ยวของอาเซียน (ASEAN Tourist Protection Guidelines)	การปรับปรุงกฎหมายข้อบังคับและมาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง โดยการทบทวนแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐในการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง กำหนดบทบาทและความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน ส่งเสริมการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อระเบียบด้านการท่องเที่ยวต่างๆ ประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างความเข้าใจในระเบียบและกฎหมายด้านการท่องเที่ยว	- มาตรการเพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางกฎหมายและกฎระเบียบสำหรับการท่องเที่ยวจะเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเติบโตและการลงทุนด้านการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ โดยสร้างระบบในการรวบรวมและจัดการค่าธรรมเนียมผู้ให้บริการและภาษีนักท่องเที่ยว แรงจูงใจของการจ้างงานในท้องถิ่น ปรับปรุงขั้นตอนการออกใบอนุญาตสำหรับไกด์นำเที่ยวที่พักร้านอาหารและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มุ่งให้ผู้ประกอบการที่ดีให้เพิ่มมากขึ้น รวมไปถึงจนถึงการตรวจสอบกฎหมายการท่องเที่ยวเพื่อแก้ไขข้อกังวลทางกฎหมายและข้อบังคับ	1. เผยแพร่ สร้างความตระหนักรับรู้ต่อมาตรฐานการท่องเที่ยวอาเซียนที่มีอยู่ในปัจจุบันให้กับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย 2. ดำเนินการรับรองมาตรฐานการท่องเที่ยวของอาเซียนที่มีอยู่ในปัจจุบัน - ASEAN Green Hotel Standard - ASEAN CBT Standard - ASEAN Clean Tourist City Standard - ASEAN Homestay Standard - ASEAN Public Toilet Standard - ASEAN Spa Standard 3. ดำเนินการรับรองมาตรฐานสถานที่จัดงานไมซ์ (MICE) ของอาเซียน 1. จัดเตรียมข้อมูลในส่วนของประเทศไทยเพื่อหารือกับประเทศสมาชิกถึงกำหนดมาตรฐานการท่องเที่ยวของอาเซียนในสาขาใหม่ที่มีความจำเป็น (เชิง สุขภาพและกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ) 2. ดำเนินการรับรองมาตรฐานการท่องเที่ยวของอาเซียนในสาขาใหม่ที่อาเซียนกำหนด 1. จัดทำรายงานสรุปสถานการณ์ด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยวของไทยและศึกษาแนวปฏิบัติในการคุ้มครองนักท่องเที่ยวของไทย 2. เผยแพร่และสร้างความรู้ความเข้าใจต่อแนวปฏิบัติในการคุ้มครองนักท่องเที่ยวของอาเซียนสำหรับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ที่	แผนยุทธศาสตร์อาเซียน	แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ของประเทศไทย (พ.ศ.2560-2564)	แผนแม่บทการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (2556 – 2563)	แผนการดำเนินงานของกรมการท่องเที่ยวตามแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของอาเซียน (พ.ศ.2559-2568)
	กลยุทธ์	กลยุทธ์	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม
1.การยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว	1.6 การส่งเสริมและขยายขอบเขตความเชื่อมโยงและโครงสร้างพื้นฐานในจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยว -ยกระดับความเชื่อมโยงของการคมนาคมทางอากาศ โดยการส่งเสริมให้เกิด <u>ตลาดการบินร่วมอาเซียน (ASAM)</u> -ส่งเสริมการพัฒนา <u>การท่องเที่ยวทางน้ำและทางทะเล</u>	การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการท่องเที่ยว โดยการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งในการเดินทางเข้าสู่ประเทศทั้งทางบก ทางน้ำและทางอากาศ ได้แก่ การพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางบกเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ยุกระดับระบบขนส่งสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางระหว่างสถานที่ท่องเที่ยว พัฒนาเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่สามารถเชื่อมโยงกับรูปแบบการเดินทางอื่นๆ พัฒนาศักยภาพของสนามบินในการรองรับนักท่องเที่ยว เพิ่มเส้นทางและจำนวนเที่ยวบินระหว่างประเทศและภายในประเทศที่เชื่อมโยงระหว่างเมืองท่องเที่ยวหลักและเมืองท่องเที่ยวรอง	- ส่งเสริมการขยายตัวที่สมบูรณ์ของอุตสาหกรรมการบินและการท่องเที่ยว มุ่งเปิดเส้นทางการบินสู่แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ พร้อมกับการเพิ่มจำนวนที่พักรับรองและขีดความสามารถรองรับการเดินทางเที่ยวรวมทั้งจำนวนที่นั่งโดยสารสำหรับการเดินทางภายในประเทศ ตลอดจนเพิ่มสายการบินระหว่างประเทศ เชื่อมต่อกับท่าอากาศยานนานาชาติเนปิดอร์และมัณฑะเลย์ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยว พัฒนาแผนการท่องเที่ยวที่มีต้นกำเนิดหรือสิ้นสุดในจุดหมายปลายทางเหล่านี้ - ช่วยลดอุปสรรคการเข้ามาของผู้มาเยือน การเดินทางภายในประเทศมุ่งส่งเสริมเงื่อนไขที่ปลอดภัยสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวต่อเนื่องในรัฐและภูมิภาคที่ยังข้อจำกัดในปัจจุบัน - ช่วยลดอุปสรรคในการเข้ามาของผู้มาเยือนและการเดินทางภายในประเทศ ฯ	1.จัดเตรียมข้อมูลความก้าวหน้าด้านการดำเนินงานตามนโยบายตลาดการบินร่วมอาเซียนในส่วนของประเทศไทยเพื่อหารือกับประเทศสมาชิก 2.ผลักดันและนำเสนอผลจากการจัดทำบทความ (Position Paper) ต่อกระทรวงคมนาคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 1.จัดเตรียมข้อมูลความต้องการของไทยในด้าน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยวทางน้ำและทะเลของอาเซียนหรือกลุ่มอนุภูมิภาคเพื่อหารือกับประเทศสมาชิก 2.ผลักดันและนำเสนอผลจากการจัดทำบทความ(Position Paper) ต่อกระทรวงคมนาคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ที่	แผนยุทธศาสตร์อาเซียน	แผนพัฒนาการ ท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับ ที่ 2 ของประเทศไทย (พ.ศ.2560-2564)	แผนแม่บทการท่องเที่ยว ของสาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมา (2556 – 2563)	แผนการดำเนินงานของ กรมการท่องเที่ยวตามแผน ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของ อาเซียน (พ.ศ. 2559-2568)
	กลยุทธ์	กลยุทธ์	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม
1.การยกระดับ การแข่งขันของ อาเซียนให้เป็น จุดหมายปลายทาง เดียวกันด้านการ ท่องเที่ยว	1.6 การส่งเสริมและ ขยายขอบเขตความ เชื่อมโยงและโครงสร้าง พื้นฐานในจุดหมายปลายทาง การท่องเที่ยว - สนับสนุนการดำเนินงานตามความตกลงว่าด้วยการยอมรับ ใบอนุญาตขับขีรถยนต์ใน ประเทศที่ออกโดย ประเทศอาเซียน เพื่อ กระตุ้นการเชื่อมโยง <u>การท่องเที่ยวทางบก ภายในภูมิภาค</u> -สนับสนุน<u>การเชื่อมโยง การคมนาคม ทางบก ตามแนวเส้นทาง การท่องเที่ยวหลัก</u>	การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ ด้านการท่องเที่ยวฯ	- ส่งเสริมการขยายตัวที่ สมบูรณ์ของอุตสาหกรรมการ บินและการท่องเที่ยว ฯ	1.จัดเตรียมข้อมูลความก้าวหน้า ในการดำเนินงานตาม ข้อตกลงว่าด้วยการยอมรับ ใบอนุญาตขับขีรถยนต์ใน ประเทศที่ออกโดยประเทศ อาเซียนในส่วนของไทย เพื่อ หารือกับประเทศสมาชิก 2. สนับสนุนการท่องเที่ยวโดย การคมนาคมทางบกระหว่าง ประเทศในอาเซียน 1.จัดทำบทความในการพัฒนา และปรับปรุงการเชื่อมโยง การเดินทางตามแนวเส้นทาง การท่องเที่ยวหลักของ อาเซียนเพื่อหารือกับประเทศ สมาชิก 2.ผลักดันแนวทางการพัฒนา การคมนาคมทางบกในพื้นที่ เส้นทางท่องเที่ยวที่จำเป็น

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ที่	แผนยุทธศาสตร์อาเซียน	แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ของประเทศไทย (พ.ศ.2560-2564)	แผนแม่บทการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (2556 – 2563)	แผนการดำเนินงานของกรมการท่องเที่ยวตามแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของอาเซียน (พ.ศ. 2559-2568)
	กลยุทธ์	กลยุทธ์	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม
1.การยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว	1.7 ยกระดับการอำนวยความสะดวกในการเดินทางภายในภูมิภาค - จัดทำแนวทางการดำเนินงานเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางภายในภูมิภาค	การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว โดยการปรับปรุงระบบการตรวจคนเข้าเมือง ปรับปรุงและอำนวยความสะดวกในการเดินทางผ่านแดน ปรับปรุงป้ายบอกทางและป้ายสัญลักษณ์ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน จัดทำแผนที่ท่องเที่ยวให้ครอบคลุมทุกแหล่ง เพิ่มจุดบริการ Free - WiFi ในแหล่งท่องเที่ยว จัดทำระบบบัตรโดยสารเดียวที่ใช้ได้กับทุกช่องทางการเดินทาง พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่ปราศจากอุปสรรคสำหรับคนทั้งมวล (Tourism for All) ได้แก่ ห้องน้ำคนพิการ ทางลาดราวจับ เป็นต้น และพัฒนาแอปพลิเคชัน ที่อำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว	- การผนวกการท่องเที่ยวเข้าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกลยุทธ์การขนส่งแห่งชาติ ปรับปรุงความพร้อมใช้งานและคุณภาพของการขนส่งแต่ละประเภทในประเทศและจัดลำดับความสำคัญการยกระดับเป็นโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลักของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ปรับปรุงการออกใบอนุญาตของบริการรถแท็กซี่แบบมอเตอร์และให้บริการการขนส่งการท่องเที่ยวรูปแบบอื่น ๆ ของท้องถิ่น ตลอดจนบริการขนส่งที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม - ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมความสมดุลและการเจริญเติบโตรวม โดยศึกษาความเป็นไปได้สำหรับการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นในด้านเศรษฐกิจการท่องเที่ยวเป็นอันดับแรก รวมทั้งการเชื่อมโยงโครงข่ายถนนกับเมืองหลัก โดยเฉพาะเมืองย่างกุ้ง เพิ่มสาธารณูปโภคทั้งแหล่งน้ำ ไฟฟ้า สนับสนุนการลงทุนทางการท่องเที่ยว	1.จัดเตรียมข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันของไทยในการอำนวยความสะดวกการเดินทางภายในภูมิภาค 2.ผลักดันแนวทางการดำเนินงานเพื่ออำนวยความสะดวกการเดินทางภายในภูมิภาค

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ที่	แผนยุทธศาสตร์อาเซียน	แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ของประเทศไทย (พ.ศ.2560-2564)	แผนแม่บทการท่องเที่ยวของ สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา (2556 – 2563)	แผนการดำเนินงานของ กรมการท่องเที่ยวตาม แผนยุทธศาสตร์การ ท่องเที่ยวของอาเซียน (พ.ศ. 2559-2568)
	กลยุทธ์	กลยุทธ์	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม
ยุทธศาสตร์ 2 การพัฒนาการท่องเที่ยวของ อาเซียนอย่าง ยั่งยืนและ เท่าเทียม	2.1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนภาครัฐ และภาคเอกชนในห่วงโซ่คุณค่าการท่องเที่ยว - พัฒนายุทธศาสตร์และ ดำเนินงานยุทธศาสตร์ ด้านการส่งเสริมการมี ส่วนร่วมของชุมชนและ ภาคเอกชนในการ พัฒนาการท่องเที่ยว	การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการด้านการ ท่องเที่ยวและได้รับประโยชน์จากการ ท่องเที่ยว โดยการส่งเสริม ให้ ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจด้าน การท่องเที่ยวและการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวเปิดโอกาสให้ประชาชน และชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา สินค้าและบริการบนพื้นฐานของมรดก และวัฒนธรรมท้องถิ่น จัดทำหลักสูตร การฝึกอบรมทักษะธุรกิจพื้นฐานเพื่อ ส่งเสริมการประกอบธุรกิจใหม่ใน อุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพิ่มช่อง ทางการลงทุนและพัฒนาธุรกิจด้าน การท่องเที่ยวให้แก่ ภาคเอกชน ภายใต้หลักการสนับสนุนแนวคิด สร้างสรรค์และนวัตกรรม Thailand 4.0	- การเสริมสร้าง ความสามารถของ เศรษฐกิจท้องถิ่นให้ บูรณาการเข้ากับห่วงโซ่ การท่องเที่ยว ทั้งในด้าน งานศิลปะ หัตถกรรม การเกษตร ผู้ให้บริการรถ รับส่ง รวมทั้งภาคส่วน ด้านกิจการขนาดกลาง และขนาดเล็กที่เกี่ยวข้อง ในระบบอุตสาหกรรม ท่องเที่ยว	จัดเตรียมข้อมูลและกรณี ตัวอย่างของประเทศไทยใน การกระตุ้นการมีส่วนร่วม ของชุมชนและภาคเอกชนใน ห่วงโซ่คุณค่าการท่องเที่ยว
	2.2 พัฒนามาตรการ รักษาความปลอดภัย ในแหล่งท่องเที่ยว การอนุรักษ์และ การจัดการมรดก ทรัพยากร - ประสานงานร่วมกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน เรื่องความปลอดภัย ความมั่นคง และการ อนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว หลักในอาเซียน - ประสานงานร่วมกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน การสนับสนุนเรื่องการ อนุรักษ์และการบริหาร แหล่งท่องเที่ยวที่เป็น มรดก	การเสริมสร้างภาพลักษณ์คุณภาพ และความปลอดภัยให้กับประเทศ ไทย โดยการพัฒนาภาพลักษณ์และ ความเชื่อมั่นด้านคุณภาพ มุ่งเน้นการ สื่อสารคุณค่าและภาพลักษณ์ประเทศ ไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม (Preferred Destination) ที่มี คุณภาพสูงต่อนักท่องเที่ยว การทำ การตลาดเป้าหมายและสร้างการรับรู้ แก่นักท่องเที่ยวผ่านช่องทางต่างๆ ด้านมาตรการรักษาความปลอดภัย และมาตรการป้องกันของประเทศไทย ข้อควรปฏิบัติ เพื่อความปลอดภัย และสิ่งที่ควรกระทำในกรณีฉุกเฉิน เพื่อช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ของ ประเทศไทย เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ ปลอดภัย รวมถึงการส่งเสริมการ บังคับใช้และให้ความรู้เกี่ยวกับ กฎหมายที่เกี่ยวข้องแก่นักท่องเที่ยว และสาธารณสุข	- การยกระดับการรับรู้ ด้านการท่องเที่ยวอย่าง รับผิดชอบ โดยสร้าง ความตระหนักใน ระดับชาติเกี่ยวกับปัญหา การท่องเที่ยว ซึ่งการ พัฒนาการท่องเที่ยวได้มุ่ง ไปยังความเป็นเลิศและ การปฏิบัติที่ดีที่สุดในด้าน คุณภาพการบริการและ การท่องเที่ยวอย่างมีความ รับผิดชอบ (ภายใต้คำ สำคัญของวิสัยทัศน์ส่วน หนึ่งที่ระบุว่า “เรายินดี ต้อนรับอย่างอบอุ่นต่อผู้ที่ ขึ้นชมและซาบซึ้งไปกับ มรดกทางวิถีชีวิตของเรา และผู้ที่เดินทางด้วย ความเคารพ”	1.จัดเตรียมข้อมูลกรณี ดันแบบด้านการจัดการ ความมั่นคงและปลอดภัย ในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อ ท้ารื้อกับประเทศสมาชิก 2.จัดเตรียมข้อมูลการ ประเมินผลกระทบจาก การท่องเที่ยวต่อมรดกโลก ของประเทศไทยเพื่อหารือ กับประเทศสมาชิก 3.ผลักดันแนวทางการ อนุรักษ์และการบริหาร แหล่งท่องเที่ยวที่เป็น มรดกของอาเซียน

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ที่	แผนยุทธศาสตร์อาเซียน	แผนพัฒนาการ ท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับ ที่ 2 ของประเทศไทย (พ.ศ.2560-2564)	แผนแม่บทการท่องเที่ยวของ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (2556 – 2563)	แผนการดำเนินงานของ กรมการท่องเที่ยวตามแผน ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว ของอาเซียน (พ.ศ. 2559-2568)
	กลยุทธ์	กลยุทธ์	กลยุทธ์	แผนงาน/กิจกรรม
ยุทธศาสตร์ 2 การพัฒนาการ ท่องเที่ยวของ อาเซียนอย่าง ยั่งยืนและ เท่าเทียม	2.3ยกระดับมาตรการ รักษาสสิ่งแวดล้อมและ การตอบสนองต่อการ เปลี่ยนแปลงของสภาพ ภูมิอากาศ -ประสานงานร่วมกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน เรื่องสิ่งแวดล้อมและการ ตอบสนองต่อการ เปลี่ยนแปลงของสภาพ ภูมิอากาศ - จัดทำคู่มือแนวทางการ รักษาสสิ่งแวดล้อมและ การแก้ปัญหาการ เปลี่ยนแปลงของสภาพ ภูมิอากาศการปรับตัว และการตอบสนองต่อ การเปลี่ยนแปลง	(กรมการท่องเที่ยวร่วมกับ GIZจัดทำแผนแม่บทการ ปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลง ของสภาพอากาศต่อ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว)	- พัฒนารอบการปรับตัวและกลยุทธ์ ด้านการท่องเที่ยวกับการเปลี่ยนแปลง ทางสภาพภูมิอากาศ โดยมุ่งไปสู่การ สถานที่ท่องเที่ยวที่ลดการปล่อยก๊าซ คาร์บอนไดออกไซด์และลดภัยคุกคาม จากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อ ทรัพยากรการท่องเที่ยว (เช่นพื้นที่ชายฝั่ง ทะเล อนุสาวรีย์อุทยานแห่งชาติและ การเกษตร) พิจารณาทางเลือกสำหรับ การลดผลกระทบด้านลบผ่านการปรับ และการลดผลกระทบที่เป็นนโยบาย เครื่องมือและกลไกต่างๆ เช่นการจัดการ คาร์บอน ในขณะที่แผนพัฒนาการ ท่องเที่ยวได้กำหนดให้พิจารณาถึง ประเด็นสำคัญต่างๆ ได้แก่ (1) ความเปราะบางด้านการท่องเที่ยวที่ อาจได้รับผลกระทบทางกายภาพและ เศรษฐกิจจากการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ (2) เพิ่มความยืดหยุ่นและ ความสามารถในการปรับตัวของ อุตสาหกรรมเพื่อเพิ่มความมั่นใจสำหรับ การลงทุนในอนาคต (3) มุ่งเน้นการเติบโต ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและเตรียม พร้อมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ลดการ ปล่อยคาร์บอน (4) แจ้งผู้เกี่ยวข้องใน อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเกี่ยวกับ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพอากาศโดยใช้ การเผยแพร่และการสื่อสารที่มี ประสิทธิภาพและสม่ำเสมอ และ (5) ส่งเสริมเทคโนโลยีและสถาปัตยกรรมที่ เป็นมิตรกับสภาพภูมิอากาศผ่านสิ่งจูงใจ ทางการเงินและอื่นๆ อีกทั้งยังมุ่งไปยัง การใช้กลยุทธ์การจัดการการท่องเที่ยว เชิงนิเวศเพื่อพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยว คาร์บอนต่ำที่สนับสนุนความหลากหลาย ทางชีวภาพในเครือข่ายพื้นที่พื้นที่อนุรักษ์ (protected areas) ของสาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมาอีกด้วย	จัดเตรียมข้อมูลของประเทศ ไทยเกี่ยวกับการรักษาส สิ่งแวดล้อมและการป้องกัน การเปลี่ยนแปลงของสภาพ ภูมิอากาศเพื่อหารือ กับประเทศสมาชิก 1.จัดเตรียมข้อมูลของประเทศ ไทยเกี่ยวกับแนวทางการรักษาส สิ่งแวดล้อมและการลดปัญหา การเปลี่ยนแปลงของสภาพ ภูมิอากาศ เพื่อหารือกับ ประเทศสมาชิก 2. เผยแพร่คู่มือแนวทางการ รักษาสสิ่งแวดล้อมและการลด ปัญหาการเปลี่ยนแปลงของ สภาพภูมิอากาศของอาเซียน

4.2 ผลการวิจัยที่ต่อบัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วม ทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่ เชื่อมโยง

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบถึงประเด็นสำคัญ 2 ประการคือ 1) ข้อค้นพบจาก
การเดินทางสำรวจเส้นทาง ผลผลิตภัณฑ์และเมืองจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่ง
สหภาพเมียนมาและ 2) ข้อคิดเห็นผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐ
แห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง มีผลการศึกษา ดังนี้

4.2.1 ข้อค้นพบจากการเดินทางสำรวจเส้นทาง ผลผลิตภัณฑ์และเมืองจุดหมายปลายทาง การท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง

จากผลการศึกษา พบว่า สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมามีการคมนาคมหลักเป็น การคมนาคม
ทางบกถนนและทางหลวง (Roads and highways) โดยแบ่งออกได้ 3 ประเภท ดังนี้

1. ทางด่วนระหว่างมณฑล มีลักษณะเป็นถนนลาดยาง หรือคอนกรีต (บางช่วง 6 ช่องจราจร
บางช่วง 4 ช่องจราจร) เป็นเส้นทางหลัก (โดยเป็น 2 เส้นทางคู่ขนาน คือทางด่วนสายเก่าสำหรับการขนส่ง
โดยรถบรรทุก กับทางด่วนสายใหม่สำหรับการขนส่งผู้โดยสารสาธารณะ การเดินทางของประชาชนและ
การท่องเที่ยว) โดยเริ่มต้นจากมณฑลย่างกุ้งไปยังมณฑลพะโค ผ่านเมืองหลวงเนปิดอร์ (อัตราค่าบริการ
5000 จ๊าด: Kyat ย่างกุ้ง-เนปิดอร์) (ไปสิ้นสุดที่มณฑลมัณฑะเลย์ ระยะทาง 400 ไมล์ (640 กิโลเมตร) (ดู
แผนภาพที่ 4.3) มีทางแยกสู่เมืองสำคัญประกอบด้วย ไมล์ที่ 39 (กิโลเมตรที่ 62.5) เป็นทางแยกไปยังพระ
ธาตุนิทร์แขวน เมืองพาวอัน และเชื่อมกับเส้นทางไปยังทวาย มะริด ตะนาวศรีและเกสสะสอง ไมล์ที่ 115
(กิโลเมตรที่ 184)-ไมล์ที่ 146 (กิโลเมตรที่ 233-234) เป็นจุดทางแยกไปยังเมืองตองอู เชื่อมต่อเมืองลอยก่อ
รัฐคะยะ (ฤดูฝนเดินทางยากลำบาก) รวมทั้งเป็นจุดเชื่อมต่อไปยังเมืองแปร เมืองศรีเกษตรในรัฐมาเกว
รวมทั้งเดินทางต่อไปยังรัฐระไซ์ รัฐชิน ไมล์ที่ 200 (กิโลเมตรที่ 320) ทางแยกเข้าสู่เมืองหลวงกรุงเนปิดอร์
ไมล์ที่ 285 (กิโลเมตรที่ 456) เป็นชุมทางเมืองมิติลาที่เป็นจุดเชื่อมต่อที่เดินทางไปยังพุกาม และจุดเชื่อมต่อ
ของถนนอาเซียน

แผนภาพที่ 4.3 เส้นทางด่วนระหว่างมณฑลจากเมืองย่างกุ้ง-เนปิดอร์-มัณฑะเลย์ สาธารณรัฐแห่ง
สหภาพเมียนมา

2. ถนนอาเซียนที่ทำหน้าที่เชื่อมต่อระหว่างรัฐกับมณฑล (สภาพเส้นทางโดยส่วนใหญ่เป็นถนนลาดยางหรือคอนกรีต 4 ช่องจราจรไปกลับด้านละ 2 ช่อง)(ดูแผนภาพที่ 4.4)ที่เชื่อมมาจากประเทศจีน เข้ามายังรัฐฉานทางเหนือผ่านเมืองมูเซเข้ามาเชื่อมต่อกับมณฑลพะเย่ย์ อีกเส้นทางหนึ่ง มาจากจีนตอนใต้เข้ามาเมืองลาผ่านเมืองเชียงตุง แยกเป็น 2 เส้นทาง เส้นทางหนึ่งเป็นถนน R3B เข้ามายังท่าซี้เหล็กชายแดนแม่สาย อีกเส้นทางหนึ่งมุ่งหน้าไปเมืองตองจี เข้ามาร่วมกับมณฑลพะเย่ย์ และจากเมืองมณฑลพะเย่ย์มีถนนอาเซียนเชื่อมต่อประเทศอินเดียบริเวณเมืองชายแดนตามู มณฑลสกาย นอกจากนี้ยังมีเส้นทางเชื่อมต่อระหว่างทางด่วนหลักกับถนนอาเซียนแยกลงไปทางใต้บริเวณมณฑลพะโค (Bago) เชื่อมมายังรัฐมอญ มีจุดตัดทางแยกที่เมืองท่าตอนที่มีทางเชื่อมต่อระหว่างเส้นทางมาเมืองเมียวดีเชื่อมต่อกับอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก กับอีกเส้นทางหนึ่งที่มุ่งลงใต้ไปยังทวาย มะริด ตะนาวศรี ไปสิ้นสุดที่เมืองเกาะสอง ตั้งอยู่ใกล้อำเภอเมือง จังหวัดระนอง

แผนภาพที่ 4.4 ถนนอาเซียนที่ทำหน้าที่เชื่อมต่อระหว่างรัฐกับมณฑลของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

3. ถนนเชื่อมต่อระหว่างเมือง ที่แยกออกจากทางด่วนสายหลักและถนนอาเซียน ไปยังเมืองสำคัญต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่มีสภาพเป็นถนนลาดยาง/คอนกรีต 2 เลนส์สวนทางไปกลับ (ดูแผนภาพที่ 4.5)

แผนภาพที่ 4.5 ถนนเชื่อมต่อระหว่างเมืองจากทางด่วนสายหลักและถนนอาเซียน

ส่วนการคมนาคมรองลงมาของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาคือ การคมนาคมทางรถไฟ (Railways) ซึ่งก็มีจุดศูนย์กลางที่เมืองย่างกุ้งมุ่งหน้าไปยังมณฑลพะโล่เช่นเดียวกัน แต่มีจุดการเชื่อมต่อขยายตัวไปเมืองต่างๆ ครอบคลุมบริเวณตอนกลางของประเทศและมีเส้นทางเชื่อมต่อไปยังทางเหนือสิ้นสุดที่เมืองมิจินา รัฐคะชิน ส่วนทางใต้สิ้นสุดที่เมืองทวาย มณฑลตะนาวศรี การคมนาคมทางอากาศ ของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมานั้นพบว่า มีท่าอากาศยานจำนวนกว่า 80 แห่ง กระจายอยู่ตามเมืองสำคัญในรัฐและมณฑลต่างๆ ทั่วประเทศ และมีท่าอากาศยานนานาชาติที่เชื่อมต่อกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาค 3 แห่ง ได้แก่ ท่าอากาศยานนานาชาติเนปิดอว์, ท่าอากาศยานย่างกุ้ง และท่าอากาศยานนานาชาติมณฑลพะโล่ อย่างไรก็ตาม การขนส่งทางน้ำ (Inland Waterways) นับได้ว่าเป็นองค์ประกอบหลักด้านการขนส่งสินค้าและพัฒนาเศรษฐกิจของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยเฉพาะแม่น้ำอิรวดี (Ayeyarwaddy) เป็นแม่น้ำที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจสูงสุดด้วยความยาว 2,170 กิโลเมตร เป็นเส้นทางหลักในการขนส่งสินค้าจากจินมาลงย่างกุ้งก่อนจะกระจายไปยังเมืองต่างๆ ต่อไป รวมทั้ง แม่น้ำสาละวิน (Thanlyin) มีความยาว 1,270 กิโลเมตร และมีปลายทางออกสู่ทะเลอันดามันที่เมืองมะละแหม่ง มีท่าเรือสำคัญคือท่าเรือย่างกุ้ง เป็นท่าเรือน้ำลึกขนส่งสินค้านำเข้าส่งออกที่ใหญ่ที่สุดในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และมีอัตราการให้บริการมากที่สุดของท่าเรือทั้งหมด รองลงมาและมีความน่าสนใจเป็นอย่างมาก คือ ท่าเรือติลาวา อยู่ห่างจากเมืองย่างกุ้งโดยเดินทางด้วยรถยนต์ใช้เวลาเดินทางประมาณ 45 นาที เป็นท่าเรือที่กำลังพัฒนาให้เป็นท่าเรือสำคัญแห่งที่สอง รองจากท่าเรือย่างกุ้ง มีรางรถไฟเชื่อมต่อถึงบริเวณท่าเรือและพื้นที่หลังท่าเรือ มีการพัฒนาให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) พบการลงทุนของบริษัทโตโยต้า และสินค้าสำคัญประเทศญี่ปุ่น

นอกจากนี้ยังพบว่า การเดินทางลงไปทางใต้ของประชาชนและนักท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา นิยมเดินทางโดยเครื่องบินด้วยสายการบินแห่งชาติเมียนมา แอไลน์ (Myanmar Airline) เนื่องจากมีความรวดเร็วและมีเที่ยวบินที่สามารถจอดรับ-ส่ง ผู้โดยสารและนักท่องเที่ยวระหว่างทางของท่าอากาศยานเมืองทวาย เมืองมะริด และเมืองเกาะสองได้โดยสะดวก ได้แก่ เส้นทาง ย่างกุ้ง-ทวาย-มะริด-เกาะสอง ใช้เวลาจากย่างกุ้งถึงเมืองมะริดประมาณ 1 ชั่วโมงและลงจอดส่งและรับผู้โดยสารท่าอากาศยานเมืองมะริด ใช้เวลาเตรียมความพร้อม 40 นาที ก่อนบินต่อไปยังท่าอากาศยานเมืองเกาะสอง โดยใช้เวลาการเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมงถึงเมืองเกาะสอง ราคาค่าบริการเครื่องบินโดยสารภายในประเทศ ประมาณ 400 ดอลลาร์สหรัฐต่อคนต่อครั้งไป-กลับ หรือหากต้องการเดินทางจากย่างกุ้ง-ทวาย-เกาะสอง ก็สามารถเลือกเที่ยวบินได้ การเดินทางมีความสะดวกและมีประชาชนและนักท่องเที่ยวต่างชาตินิยมใช้บริการเป็นจำนวนมาก (ดูแผนภาพที่ 4.6) ส่วนการเดินทางด้วยรถโดยสารประจำทางจากเมืองย่างกุ้ง - มะละแหม่ง - ทวาย-มะริด-เกาะสอง ส่วนใหญ่รถโดยสารเดินทางช่วงเวลากลางคืน ใช้เวลาประมาณ 17 ชั่วโมง รถโดยสารปรับอากาศที่เดินทางมาจากเมืองเกาะสอง จะมาถึงสถานีขนส่งเมืองทวายช่วงเช้าและหยุดพักตอนกลางวัน ผู้โดยสารต้องหาที่พักหรือโรงแรมใกล้กับสถานีขนส่งและเดินทางต่อไปย่างกุ้งในช่วงเย็นของวันต่อมา โดยจะเดินทางถึงย่างกุ้งในช่วงเช้าของวันที่สองของการเดินทาง ทำให้นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่นิยมเดินทางโดยเครื่องบินเป็นจำนวนเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน

[illegible]

แผนภาพที่ 4.7 แสดงเส้นทางคมนาคมทางบก รถไฟ ท่าอากาศยาน ท่าเรือสำคัญและตำแหน่งเมือง
จุดหมายปลายทางของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

จากแผนภาพที่ 4.7 แสดงให้เห็นว่าผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวในแต่ละเมืองจุดหมายปลายทางนั้นมีความสัมพันธ์กับการคมนาคมของประเทศเป็นอย่างมาก โดยพบว่า เมืองจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเกาะกลุ่มอยู่ในเส้นทางการคมนาคมที่เป็นทางด่วนระหว่างมณฑลและถนนอาเซียนเป็นหลัก รองลงมาเป็นเมืองที่มีท่าอากาศยาน รถไฟและทางเรือ ตามลำดับ อีกทั้งยังเป็นที่น่าสนใจได้ว่ามีแหล่งท่องเที่ยวเกิดใหม่เกิดขึ้นระหว่างเส้นทางที่ถนนอาเซียนพาดผ่าน โดยเฉพาะในบริเวณรัฐฉานได้ รวมทั้งพบว่า การยกระดับท่าอากาศยานภายในประเทศเมืองเฮโฮ ให้เป็นท่าอากาศยานนานาชาติจะเป็นปัจจัยสำคัญให้เกิดจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวแห่งใหม่ในเมืองที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูง เช่นเมืองกะลอ เมืองปินตะยะ เมืองปินเล้า ส่วนแหล่งท่องเที่ยวทางภาคใต้ของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เป็นหมู่เกาะที่สวยงามฝั่งทะเลอันดามัน ที่เชื่อมโยงด่านสิงขร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์กับด่านมูตองของเมืองมะริด และด่านเทียบท่าเรือสะพานปลา จังหวัดระนองกับเกาะสอง ของรัฐตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ที่มีแหล่งท่องเที่ยวหมู่เกาะในทะเลอันดามันที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินิยมเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นในปัจจุบัน (ดูแผนภาพที่ 4.8)

แผนภาพที่ 4.8 แหล่งท่องเที่ยวหมู่เกาะทะเลอันดามัน เกาะสอง มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

4.2.2 ข้อคิดเห็นผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง

จากการเข้าพบเอกอัครราชทูตสุพัตรา ศรีไมตรีพิทักษ์ เอกอัครราชทูต ณ กรุงย่างกุ้ง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (ดูแผนภาพที่ 4.9) โดยได้รับข้อคิดเห็นที่น่าสนใจต่อการสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมานั้น มีสาระสำคัญเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนผ่านสู่ความท้าทายของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเห็นได้อย่างชัดเจน จากแผนพัฒนาอย่างยั่งยืนของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาที่จัดทำขึ้นล่าสุดในปี ค.ศ. 2018 (พ.ศ.2561) ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวข้องกับการสร้างสันติภาพ ความปรองดองของคนในชาติ เดินหน้าประเทศสู่ความเป็นประชาธิปไตยให้เป็นพลังในการสร้างการเติบโตอย่างกว้างขวางทางเศรษฐกิจ อันจะนำไปสู่การสร้างตำแหน่งงานให้กับประชาชน และโอกาสการเติบโตได้ของผู้ประกอบการเอกชน อีกทั้งยังเป็นโอกาสสำคัญสำหรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยในมิติของการท่องเที่ยววันนี้ จัดเป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าประสงค์ของแผนพัฒนาประเทศ โดยเป็นแผนพัฒนาที่ตั้งอยู่บนฐานคิดสำคัญเรื่อง “การท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ” ที่มุ่งให้การ

ท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสนับสนุนการจ้างงาน และการสร้างรายได้สูงที่สุดแต่สร้างผลกระทบทางลบต่อสังคมวัฒนธรรมน้อยที่สุดในจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวแต่ละแห่ง ซึ่งสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาคาดหวังให้การท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบช่วยสร้างสถานที่ที่ดีต่อการอยู่อาศัยของเจ้าบ้านหรือประชาชนในท้องถิ่นและเป็นพื้นที่ที่ดีเยี่ยมสำหรับการเข้าเยี่ยมชมของผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังมุ่งหวังให้บรรลุหลัก 3 ประการของการพัฒนาที่ยั่งยืน นั่น คือ (1)การเติบโตได้ทางเศรษฐกิจ (2)ความเป็นธรรมทางสังคมและ(3)ความมั่นคงทางสิ่งแวดล้อม

แผนภาพที่ 4.9 เอกอัครราชทูต ณ กรุงย่างกุ้ง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

นอกจากนี้ มีปรากฏการณ์ที่น่าสนใจแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการใช้การท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ ให้เป็นเครื่องมือเพื่อให้บรรลุหรือตอบโจทย์การพัฒนาตามแผนพัฒนาที่ยั่งยืนของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเกิดขึ้นในเวทีการประชุม “The 4th National Conference on Communities and Tourism” ระหว่างวันที่ 6-8 เดือนมิถุนายน 2562 ซึ่งได้กล่าวถึงบทบาทการท่องเที่ยวที่มีต่อการสนับสนุนการพัฒนาของรัฐยะไข่มี 3 ส่วนที่ต้องให้ความสำคัญคือ การกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นในระดับรัฐ (Decentralization) การเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของประชาชน ตลอดจนสนับสนุนให้ภาคเอกชนลงทุนขับเคลื่อนให้รัฐยะไข่ มีความพร้อมรองรับการเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว (Destination) ซึ่งนำไปสู่การลงทุนภาครัฐต่อการพัฒนา (Development) ทั้งโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวกที่สนับสนุนการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชนและความสะดวกสบาย และดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นด้วย ดังนั้นการสร้างความร่วมมือทางการท่องเที่ยวระหว่างไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา รวมไปถึงจนถึงประเด็นที่นักลงทุนให้ความสนใจเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ประเด็นที่ต้องพิจารณาไม่ได้อยู่เพียงแค่การเคารพและปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมายของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเท่านั้น แต่ต้องให้ความสำคัญต่อทิศทางการพัฒนาประเทศและการท่องเที่ยวดังที่กล่าวถึงไปข้างต้น นั้นหมายถึงการลงทุนในอุตสาหกรรมต่างๆ ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จำเป็นต้องคำนึงประเด็นดังนี้

1)การลงทุนที่มีลักษณะเป็นการสร้าง “อรรถประโยชน์ที่จะตอบสนองสู่ความยั่งยืน”

มากกว่าการเข้ามาแสวงหากำไรจากทรัพยากร ทั้งด้านความมั่งคั่งทางสังคมวัฒนธรรม และความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ดังนั้นลักษณะการลงทุนจึงควรมุ่งไปสู่การสร้างงาน กระจายรายได้สู่ชุมชน หมู่บ้านอย่างเป็นธรรม รูปแบบการลงทุนที่น่าสนใจคือกิจการที่สนับสนุนให้เกิด “การท่องเที่ยวโดยชุมชน” ใน สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

2) การลงทุนอย่างมีความรับผิดชอบ ที่ไม่ก่อให้เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวที่ขัดต่อหลักการสำคัญของการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็น “ทัวร์ศูนย์เหรียญ” การค้าประเวณี ยาเสพติด รวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวใดๆ ก็ตามที่ส่งผลกระทบต่อสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม หรือไม่ได้ส่งผลอันดีต่อประชาชนในชุมชนหมู่บ้านต่างๆ เช่น การเข้าไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเพียงเพื่อต้องการถ่ายภาพกับแหล่งท่องเที่ยววนั้นและชาวบ้าน โดยไม่ได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แต่อย่างใด หรือพยายามที่จะพูดคุยแลกเปลี่ยนสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน เป็นต้น

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการท่องเที่ยวที่คณะวิจัยมีโอกาสดำเนินการได้เข้าพบและหารือเกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยวและการพัฒนาความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (Kalaya Naing, U Nay Moe Aung, Zaw Zaw Lwin และผู้ประกอบการไม่ประสงค์ออกนาม: สัมภาษณ์วันที่ 13 -23 มิถุนายน 2562 และวันที่ 5-9 กรกฎาคม 2562, เมืองย่างกุ้ง เนปีดอร์ มัณฑะเลย์ และล่อเกอ รัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) พบว่า โดยส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันว่า ประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีการลงนามความร่วมมือทางการท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการระหว่างรัฐบาลของทั้ง 2 ประเทศ ต่อกรณีนี้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการสร้างรูปธรรมความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่จำเป็น เนื่องจากรากฐานทางวัฒนธรรมไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีความใกล้ชิดกันอย่างมาก นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางเข้ามาเพื่อท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเป็นจำนวนมากในแต่ละปี ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวเมียนมาเดินทางไปยังประเทศไทยอย่างต่อเนื่องด้วยเช่นกัน แม้จำนวนอาจจะยังไม่มากนักเนื่องจากข้อจำกัดด้านภาษาที่แตกต่างกัน และการเดินทางที่สะดวกยังเป็นท่าอากาศยานนานาชาติย่างกุ้งและมัณฑะเลย์ ซึ่งหากเป็นนักท่องเที่ยวที่อยู่ในรัฐและมณฑลอื่นๆ ยังคงต้องเดินทางมาท่าอากาศยานนานาชาติทั้ง 2 แห่ง ซึ่งที่ผ่านมาการคมนาคมทางถนนยังไม่สะดวกมากนัก แต่ปัจจุบันรัฐบาลกำลังพัฒนาเส้นทางคมนาคมหลายเส้นทาง เมื่อแล้วเสร็จจะนำไปสู่ความสะดวกสบายในการเดินทางมากขึ้น อย่างไรก็ตามสิ่งที่น่าเป็นห่วงคือจุดดึงดูดใจสำคัญของนักท่องเที่ยวชาวเมียนมาที่มีต่อการตัดสินใจเดินทางสู่ประเทศไทยคือ การเลือกซื้อสินค้าในย่านการค้า ห้างสรรพสินค้า การใช้บริการด้านการแพทย์ เสริมความงาม รับประทานอาหารไทย (ผัดไทย ส้มตำไก่ย่าง คอหมูย่างฯ) รวมทั้งการพักผ่อนในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักระดับนานาชาติ อาทิ พัทยา เกาะสมุย ฯ ทั้งนี้เป็นที่น่าสนใจว่าประชาชนสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีความเชื่อมั่นต่อคุณภาพสินค้าและบริการของประเทศไทยเป็นอย่างมาก แต่การบริโภคโดยรวมประชาชนส่วนใหญ่ยังมีรายได้ไม่สูงมากนัก อีกทั้งการใช้จ่ายใช้สอยยังไม่สามารถเข้าถึงระบบสินเชื่อได้โดยสะดวก ดังนั้นประชาชนส่วนใหญ่ยังจำเป็นต้องตัดสินใจซื้อสินค้านำเข้าที่ถูกลง เช่น จักรยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า สินค้าในครัวเรือน เป็นต้น เช่นเดียวกันกับด้านการท่องเที่ยวที่ชาวเมียนมา รับรู้ว่าเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ และคาดว่าจะการเปลี่ยนผ่านในการพัฒนาประเทศจะนำไปสู่การมีกำลังซื้อทางการท่องเที่ยวที่เพิ่มสูงขึ้นและเกิดการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน

โดยคุณกัลยา (Kalaya) ผู้ประกอบการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (สัมภาษณ์: วันที่ 13 มิถุนายน 2562, เมืองย่างกุ้ง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) โดยได้ให้ความเห็นว่า ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวอาเซียนช่วยให้เกิดการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาอย่างต่อเนื่อง เกิดความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการชาวไทยที่ส่งลูกค้ามาให้บริษัทท่องเที่ยวในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่นิยมเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวทำบุญพระมหาเจดีย์ชเวดากอง วัดพระนอนตาหวาน เทพทันใจและวัดเจติยกลางน้ำ ส่วน

นักท่องเที่ยวต่างชาติ ปัจจุบันมีจำนวนลดลง เนื่องจากความไม่เข้าใจบริบทของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ทำให้นักท่องเที่ยวชาวยุโรปบางส่วนไม่เห็นด้วยกับการแก้ปัญหาโรฮิงยา รัฐยะไข่ ของรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ส่วนนักท่องเที่ยวชาวเมียนมา นิยมเดินทางไปท่องเที่ยวกรุงเทพฯ ไปเดินห้างสรรพสินค้า (Shopping) ตรวจสอบสุขภาพ และศัลยกรรม ในโรงพยาบาลของรัฐและเอกชนของประเทศไทย

แผนภาพที่ 4.10 สถานที่ประกอบการสำหรับการจัดประชุมและนิทรรศการ เมืองเนปิดอร์ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการจัดประชุมและนิทรรศการ (ธุรกิจการจัดการประชุมขององค์กร (Meeting) การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (Incentive) การจัดการประชุมนานาชาติ (Conventions) และการจัดการแสดงสินค้าและนิทรรศการ (Exhibitions): MICE) (สัมภาษณ์:ผู้ประกอบการด้านโรงแรมและบริการ ได้กล่าวถึงการจัดงานประชุมและนิทรรศการเมืองเนปิดอร์ปัจจุบันว่า ลูกค้าโดยส่วนใหญ่เป็นชาวเมียนมา โดยเฉพาะหน่วยงานราชการของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา แต่ก็มีผู้ประกอบการชาวไทยที่นิยมมาเช่าพื้นที่จัดแสดงสินค้าและบริการเช่นกัน โดยคิดค่าบริการจัดเลี้ยงแบบเหมาจ่ายรวมค่าอาหาร ประมาณ 100,000-300,00 จ๊าด(Kyat)/คน ส่วนใหญ่รับงานภายในภาครัฐและเอกชน ทั้งระดับชาติและนานาชาติ (ดูแผนภาพที่ 4.10)

ในขณะที่คุณ เน มู อ่อง (U Nay Moe Aung) กรรมการผู้จัดการบริษัท 9 Generation Force จำกัด เลขานุการสมาคม Union of Myanmar Travel (สัมภาษณ์ :วันที่ 6 กรกฎาคม 2562, เมืองล้อยก่อง รัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) มีความเห็นต่อบทเรียนประสบการณ์ในการประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในรัฐคะยา ซึ่งมีเมืองล้อยก่อง เป็นพื้นที่หลักในการจัดการท่องเที่ยว มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้คือ “ที่ผ่านมารัฐคะยาเป็นเมืองที่ไม่มีจุดเด่นที่น่าสนใจมากนัก ขาดจุดเชื่อมต่อที่สำคัญ อย่างสินค้าอุปโภคบริโภคต้องพึ่งจุดกระจายสินค้าจากเมืองฮังบานมายังเมืองล้อยก่อง สินค้าที่จำหน่ายที่เมืองล้อยก่องส่วนใหญ่เดินทางมาจากชายแดนแม่สาย มายังเมืองตองจี จนมาถึงล้อยก่องใช้เวลานานกว่า 7 วัน เช่นเดียวกันกับที่มาจากแม่สอด ก็จะมาที่ยังย่างกุ้ง และกระจายถึงล้อยก่องใช้เวลานานด้วยเช่นกัน ส่วนในด้านการท่องเที่ยวนั้นโดยส่วนตัวมีโอกาสได้เรียนรู้กับองค์กรระหว่างประเทศที่มีโครงการเข้ามาฝึกอบรม สร้างทักษะ ให้ความรู้ จากนั้นจึงได้นำชุดความรู้เข้ามาริเริ่มทำการท่องเที่ยวในรัฐคะยา ซึ่งมีฐานทุนทางวัฒนธรรมในการเป็นถิ่นกำเนิดของกลุ่มชาติพันธุ์คะยา หรือกระเหรี่ยงคอยาว การติดตามสถานการณ์การ

จัดการท่องเที่ยวรองรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติชาวตะวันตกเป็นส่วนใหญ่มาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งก็พบว่า การจัดการท่องเที่ยวในช่วงแรกนั้นไม่สร้างประโยชน์ให้กับชาวบ้านชุมชนได้เท่าที่ควร ชุมชนเป็นเพียงแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเยี่ยมชมและถ่ายภาพกับชาวบ้าน (กระเหรี่ยงคอยาว) แล้วจากไป จึงกลับมาทบทวนกับชุมชนกันอย่างจริงจังโดยเฉพาะการทำให้ชาวบ้านได้ทำงาน ทำหน้าที่ตามความถนัด และได้รับค่าตอบแทนจากการทำงาน ไม่ใช่การได้เงินแบบให้เปล่าจากนักท่องเที่ยว ซึ่งไม่ใช่ผลประโยชน์ที่แท้จริงจากการท่องเที่ยว อีกทั้งได้เน้นย้ำให้ชาวบ้านได้สร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสเรียนรู้อย่างแท้จริง ไม่ใช่การแสดงโชว์นักท่องเที่ยว ทั้งการสื่อสารแลกเปลี่ยนกับนักท่องเที่ยว วิธีการอยู่ การกิน การทอผ้าที่ให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือทำด้วยตนเองทั้งหมดเพื่อให้ได้สัมผัสและเห็นคุณค่าของเจ้าบ้านอย่างแท้จริง...ที่สำคัญคือต้องเป็นรูปแบบ Community Based Tourism ที่แท้จริง ไม่ใช่ Company Based Tourism”

ปัจจุบันรัฐเคยาได้มุ่งใช้การท่องเที่ยวโดยชุมชน(ที่มีอยู่จำนวน 3 แห่งในปัจจุบันและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น) ร่วมกับการลงทุนของผู้ประกอบการเอกชน รวมทั้งการลงทุนภาครัฐในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคให้เป็นองค์ประกอบในการขับเคลื่อนให้รัฐเคยาเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว สนับสนุนให้มีการสร้างความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรมกับจังหวัดแม่ฮ่องสอนของประเทศไทย ทั้งด้านการเปิดด่านชายแดนถาวร เพื่อขนส่งสินค้าจากประเทศไทยเข้ามายังรัฐเคยา (ดูแผนภาพที่ 4.11) โดยคาดหวังว่าสินค้าอุปโภคบริโภคจากประเทศไทยจะมีราคาถูกกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน อีกทั้งเป็นจุดกระจายสินค้าของประเทศไทยไปยังเมืองอื่นๆ ที่อยู่ใกล้เคียง เป็นโอกาสสำคัญของการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการในรัฐเคยาด้วย โดยรับทราบมาตลอดว่ามีข้อเสนอทั้งจากทางรัฐบาลไทยและรัฐบาลกลาง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาในการสร้างความร่วมมือ เพื่อยกระดับการเปิดด่านชายแดนผ่อนปรนห้วยต้นนุ่น (BP13) ให้เป็นด่านชายแดนถาวร ซึ่งยังมีข้อจำกัดด้านกฎหมายป่าไม้ของประเทศไทยในบริเวณพื้นที่ก่อสร้างที่ทำการด่านชายแดนของประเทศไทย

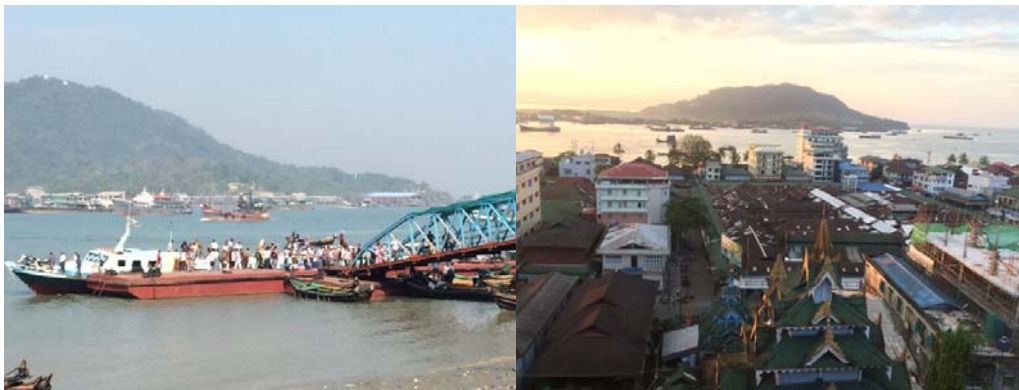

แผนภาพที่ 4.11 ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องร่วมนำทางสำรวจด่านห้วยต้นนุ่น- แม่ละแะ รัฐเคยา

แต่อย่างไรก็ตามการพัฒนาถนนและสะพานข้ามลำน้ำในฝั่งของรัฐเคยาได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปิดด่านถาวรอย่างต่อเนื่องและคาดว่าจะแล้วเสร็จในไม่ช้านี้ แม้จะยังไม่ทราบว่าในฝั่งของประเทศไทยจะสามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จได้ในระยะเวลาไม่น้อยเพียงใดก็ตาม อีกทั้งในสภาพสถานการณ์ปัจจุบัน “การขนส่งสินค้าของไทยบางส่วนได้ใช้ช่องทางจุดผ่อนปรนเสาหิน (BP14) ซึ่งใช้เวลาไม่ถึง 30 นาที จากด่านชายแดนไทยเข้ามายังบ้านแม่ละแะ (MeZe) ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อและกระจาย

สินค้าที่สำคัญ ในขณะที่การเดินทางจากด่านชายแดนห้วยต้นนุ่น อำเภอขุนยวม แม่ฮ่องสอนมายังแม่แสะใช้เวลามากกว่า1ชั่วโมง30 นาที ส่วนความร่วมมือด้านท่องเที่ยวนี้ นับได้ว่าเป็นโอกาสสำคัญที่จะเกิดการแลกเปลี่ยนนักท่องเที่ยวระหว่างกัน ซึ่งน่าสนใจว่าทั้งแม่ฮ่องสอนและลพบุรีมีฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนคล้ายๆกัน สามารถเชื่อมโยงพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ดึงดูดนักท่องเที่ยวจากต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเดียวกัน แต่สำหรับการแลกเปลี่ยนระหว่างประชาชนของทั้งสองประเทศคือไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนม่านั้น ควรมีการหารือร่วมกันกับทางผู้ประกอบการทั้ง 2 ฝ่าย สำหรับนักท่องเที่ยวชาวเมียนมาที่สนใจข้ามไปท่องเที่ยวยังจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น อาจมีอยู่บ้างแต่แรงจูงใจของชาวเมียนมารู้จักจังหวัดเชียงใหม่มากกว่า เช่นเดียวกันกับที่นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เมื่อข้ามมาลพบุรีแล้วก็อาจจะเห็นว่าอยู่ใกล้กับทะเลสาบอินเล ซึ่งเป็นจุดหมายที่นักท่องเที่ยวรู้จักเป็นอย่างดี เมื่อมาแล้วไม่สามารถเดินทางข้ามไปได้ก็อาจผิดหวังก็เป็นได้ ดังนั้นข้อตกลงในขอบเขตการข้ามแดนระหว่างกันจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่ควรหารือกันเป็นลำดับต่อไป...”

จากการสนทนากลุ่มผู้ประกอบการเมืองมะริด (สนทนากลุ่มผู้ประกอบการไม่ประสงค์ออกนาม: วันที่ 19 ธันวาคม 2563,เมืองมะริด,มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) ได้กล่าวถึง เมืองมะริดมีลักษณะเป็นปากอ่าว เป็นเมืองท่องเที่ยวและเศรษฐกิจเชื่อมกับฝั่งทะเลอันดามันของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (ดูแผนภาพที่ 4.12) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติยุโรป ที่มาท่องเที่ยวตามเกาะ ชมวิถีชีวิตและบรรยากาศเมืองเก่าของมะริดที่ยังคงหลงเหลืออยู่ ส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมเดินทางเข้ามาจากด่านสิงขร - มูตอง นิยมมาท่องเที่ยวแบบพักโรงแรม รีสอร์ท (รีสอร์ทมีคาสีโน) รับประทานอาหารทะเลที่สด สะอาดและมีราคาถูกเมื่อเปรียบเทียบกับเกาะสองและฝั่งทะเลประเทศไทย เนื่องจากท่าเรือมะริดเป็นศูนย์กลางการส่งออกอาหารทะเลไปยังประเทศไทย อาหารทะเลจึงสด สะอาด นักท่องเที่ยวนิยมมาพักผ่อนและรับประทานอาหารทะเล มีนักท่องเที่ยวบางกลุ่มชอบเดินทางมาเสี่ยงโชคในบ่อนคาสีโนในมะริด โดยเฉพาะวันหยุด รวมทั้งนั่งเรือชมอ่าวมะริดที่เงียบสงบและสวยงาม บริเวณใกล้เกาะปากอ่าวเป็นที่ตั้งของโรงงานปลาบ่น ฟาร์มปูนิม อุตุเรือ ส่วนร้านอาหารทะเลตั้งอยู่ห่างออกไปในตัวเมืองมะริด เป็นต้น

แผนภาพที่ 4.12 ท่าเรือปากอ่าวมะริด และทัศนียภาพเมืองมะริด มณฑลตะนาวศรี

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์เจ้าอาวาส (สัมภาษณ์เจ้าอาวาสวัดเต็ง ดอ จี (Thein Dow Gyi) : วันที่19 ธันวาคม 2563 เมืองมะริด มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) ได้กล่าวเพิ่มเติมถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมเดินทางมาทำบุญ ไหว้พระ เรียนรู้ประวัติศาสตร์ความเชื่อมโยงของเมืองมะริดใน

อดีตที่เคยอยู่ภายใต้การปกครองสยาม ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมเดินทางมาศึกษาประวัติศาสตร์ที่วัดเต็ง ดอ จี เพิ่มมากขึ้น (ดูแผนภาพที่ 4.13) ตามประวัติศาสตร์วัดแห่งนี้สร้างขึ้นในราวปี พ.ศ. 2209 สมัยพระนารายณ์ของสยาม มีการก่อสร้างวัดบนเขาแห่งนี้โดยเป็นสถาปัตยกรรมแบบอยุธยา ปัจจุบันหลงเหลือพระพุทธรูปแบบไทยเพียงรูปเดียว ผสมผสานกับสถาปัตยกรรมตะนาวศรี มีความสวยงามแต่ปัจจุบันผสมผสานศิลปะเมียนมาไปด้วยกัน ในอดีตเคยมีเจ้าอาวาสเป็นคนไทย และได้พัฒนาความสัมพันธ์กับเมืองประจวบคีรีขันธ์มาโดยตลอด ปัจจุบันมีเณรที่เกิดในสิงขร โดยมีบิดาเป็นคนสิงขร ประเทศไทยมารดาเป็นคนมูตองมาบวชเรียนจำพรรษาที่นี่สามารถสื่อสารทั้งภาษาไทยและเมียนมาได้ นักท่องเที่ยวมาก็ให้เณรพาศึกษาประวัติศาสตร์ นมัสการพระธาตุและชมทัศนียภาพอ่าวมะริดจากบริเวณวัดได้

แผนภาพที่ 4.13 วัดเต็ง ดอ จี (Thein Dow Gyi) สถาปัตยกรรมแบบไทย เมืองมะริด มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ (สนทนากลุ่มผู้ประกอบการไม่ประสงค์ออกนาม: วันที่ 20 ธันวาคม 2563, ร้านน้ำชาใกล้ด่านมูตอง เมืองมะริด ,มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) กล่าวถึง การเดินทางไป-มาระหว่างด่านสิงขรประจวบคีรีขันธ์กับด่านมูตอง เมืองมะริด มณฑลตะนาวศรี ในปัจจุบัน สามารถเดินทางได้สะดวก ปลอดภัย มีนักธุรกิจชาวไทยที่มาลงทุนร่วมกับผู้ประกอบการชาวเมียนมา ลงทุนทำโรงแรม รีสอร์ท และคาสิโนร่วมเพิ่มมากขึ้น (ดูแผนภาพที่ 4.14) ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมเดินทางเข้ามาทางด่านสิงขร-มูตอง และต่อรถโดยสารหรือรถของรีสอร์ท มารอรับที่บริเวณหน้าด่านมูตอง ใช้เวลาเดินทางจากด่านมูตองจนถึงในเมืองมะริดประมาณ 3 ชั่วโมง เส้นทางคอนกรีตและลาดยางเป็นช่วงๆ เป็นลักษณะ 2 เลน ส่วนทางไปมาสะดวก สองข้างทางมีสวนปาล์ม และหมาก สลับกับป่ายางพาราเป็นช่วงๆ (ดูแผนภาพที่ 15) โดยมีนักลงทุนชาวไทย ที่มาร่วมลงทุนสัมปทานสวนปาล์มกับผู้ประกอบการชาวเมียนมาด้วย สำหรับบริเวณด่านชายแดนมูตอง สามารถใช้เงินสกุลบาทของไทยได้ในการจับจ่ายซื้อหาสินค้าและบริการ เนื่องจากมีความใกล้ชิดกันกับด่านสิงขร สามารถใช้เงินบาทได้โดยไม่ต้องแลกเปลี่ยนเงินบาทให้เป็นเงินจาร์ตได้โดยสะดวก แต่ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของเมืองมะริด คือ ไฟฟ้าและน้ำประปาสะอาดไม่เพียงพอ ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการธุรกิจที่พักและบริการ หากในอนาคตรัฐบาลสามารถแก้ไขปัญหากระแสไฟฟ้าได้ ไม่ดับบ่อยหรือบางครั้งดับ 2 วัน ทำให้ไม่ได้ต้องใช้เครื่องปั่นไฟฟ้า ช่วยลดค่าใช้จ่ายและสนับสนุนผู้ประกอบการท่องเที่ยวรายย่อยได้อย่างดี

แผนภาพที่ 4.14 การก่อสร้างโรงแรมเมืองมะริด มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

แผนภาพที่ 4.15 ด่านมูตองและเส้นทางมะริด-ด่านมูตอง เมืองมะริด มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

จากการสนทนากลุ่มผู้ประกอบการเมืองมะริด (สนทนากลุ่มผู้ประกอบการไม่ประสงค์ออกนาม: วันที่ 19 ธันวาคม 2563, เมืองมะริด, มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) ได้กล่าวถึง ภาพอนาคตของเมืองมะริดว่า เป็นโอกาสสำคัญของพื้นที่เชื่อมโยงของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและประเทศไทย โดยมีด่านมูตองและด่านสิงขรเชื่อมติดกัน ประชาชนและนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปมาหาสู่และทำธุรกิจร่วมกัน รวมทั้งการขนส่งสินค้าและบริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเคลื่อนย้ายแรงงานจากฝั่งทางมูตองและมะริดเข้าไปทำงานในประเทศไทย นอกจากนี้จะช่วยให้มีอาชีพและสร้างงาน สร้างรายได้แล้ว ยังเป็นการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองมะริดในอนาคตได้ด้วย ปัจจุบันมีโครงการความร่วมมือระหว่างรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและประเทศไทย ในการสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของด่านชายแดนทั้งสองประเทศให้สามารถเดินทางและขนส่งสินค้าได้รวดเร็วและสะดวกมากยิ่งขึ้น ส่งผลทำให้การขยายตัวของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับโรงแรม เกสเฮาท์และร้านอาหารเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวมีเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันนักท่องเที่ยวชาวไทยสามารถเดินทางข้ามด่านมูตองโดยใช้บัตรเดออร์ พาส สามารถอยู่พำนักได้ 7 วัน ส่วนประชาชนและนักท่องเที่ยวชาวเมียนมาก็นิยมเดินทางข้ามไปท่องเที่ยว เยี่ยมญาติและตรวจรักษาสุขภาพในเมืองประจวบคีรีขันธ์เพิ่มขึ้นเช่นกัน

สำหรับเกาะสองหรือเกาะดอง (Kaw Thauung) มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา นับได้ว่าเป็นเมืองชายแดนที่มีความสำคัญอย่างมากในชายฝั่งทะเลอันดามันของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เชื่อมกับด่านท่าเทียบเรือสะพานปลาและท่าเทียบเรือ บริษัท อันดามันคลับ จำกัด จังหวัดระนอง ประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่าเทียบเรือ บริษัท อันดามันคลับ จำกัด ที่เจ้าของเป็นนักธุรกิจเป็นชาวไทย มีบทบาทสำคัญจากการเข้าสัมปทานเกาะ ตะเตคุน (Thahtay Kyun Island) ภายใต้ชื่อ “แกรนด์ อันดามัน” (Grand Andaman) จากรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เพื่อลงทุนธุรกิจกาสิโน ท่องเที่ยว และโรงแรม สินค้าปลอดภาษี ร้านอาหาร สปา ฟิตเนสและสนามกอล์ฟ บนเนื้อที่กว่า 1,800 ไร่ ตั้งอยู่ห่างจากท่าเรือเมืองเกาะสองนั่งเรือข้ามเกาะประมาณ 20 นาที การเดินทางข้ามเกาะต้องทำหนังสือผ่านแดนกับสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองบนเกาะ โดยใช้หลักฐานเป็นใบขับขี่ บัตรประชาชนหรือพาสปอร์ต ค่าผ่านด่านข้ามแดนสำหรับคนไทย 250 บาท และชาวต่างชาติ 850 บาท หรือใช้บริการรถของโรงแรมอันดามัน มีรถรับส่งผู้โดยสารจากสนามบินเกาะสองผ่านตัวเมืองไปยังท่าเรือและเรือโดยสาร และโรงแรมอันดามัน เปิดให้บริการขาไปตั้งแต่ 08.30–23.30 น. (เรือออกเกือบทุกชั่วโมง) และขากลับตั้งแต่เวลา 07.45 –23.30 น. (ออกเกือบทุกชั่วโมง) ของทุกวัน (สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ท่าเรือ : ไม่ประสงค์ออกนาม วันที่ 22 ธันวาคม 2562, ท่าเรือเกาะสอง เมืองเกาะสอง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) (ดูแผนภาพที่ 4.16)

แผนภาพที่ 4.16 ที่ตั้งเกาะสอง และแกรนด์ อันดามัน (Grand Andaman) เกาะสอง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเกาะสอง (สัมภาษณ์ผู้ประกอบการไม่ประสงค์ออกนาม: วันที่ 22 ธันวาคม 2563, เมืองเกาะสอง, มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) ได้กล่าวถึงเกาะสองว่า เดิมเกาะสองเป็นเมืองเศรษฐกิจที่เติบโตมาจากธุรกิจเกษตร คือ ปาล์มน้ำมัน และยางพารา ต่อมาภายหลังรัฐบาลเปิดประเทศทำให้เกิดการขยายตัวของธุรกิจการท่องเที่ยว ที่มีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่องในตะนาวศรี นอกเหนือจากเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวอย่างกุ้ง พุกาม และมณฑลพะลีย์ เกาะสองเป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมของชาวเมียนมาที่เพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติ เนื่องจากเป็นหมู่เกาะจำนวนมากของชายฝั่งทะเลอันดามันที่สวยงาม น้ำทะเลใสสะอาด และยังเป็นชายหาดธรรมชาติที่นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางมาสัมผัสเพื่อพักผ่อนและเที่ยวชมวิถีชีวิตชาวมอแกนที่อาศัยอยู่ตามเกาะต่างๆ ของทะเลอันดามันจากอดีตจนถึงปัจจุบัน (ดูแผนภาพที่ 4.17)

แผนภาพที่ 4.17 ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเมียนมาจากย่างกุ้ง พานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางท่องเที่ยวเมืองมะริดและเกาะสอง มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ทั้งนี้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวจากย่างกุ้ง (สัมภาษณ์ผู้ประกอบการไม่ประสงค์ออกนาม: วันที่ 22 ธันวาคม 2563, เมืองเกาะสอง มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) ได้กล่าวถึง ภาพอนาคตของเกาะสองว่า เป็นเมืองท่องเที่ยวและท่าเรือที่สำคัญในภาคใต้ เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวชายฝั่งตะวันตกทะเลอันดามันของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมากับจังหวัดระนองของประเทศไทย เนื่องจากที่ตั้งและการเดินทางที่สะดวกเพิ่มมากขึ้น นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางโดยเครื่องบิน จากย่างกุ้งมาลงที่สนามบินมะริดและเดินทางโดยรถตู้โดยสารมาเกาะสองได้โดยสะดวก (ดูแผนภาพที่ 4.18) ส่งผลทำให้ปริมาณนักท่องเที่ยวชาวเมียนมา ชาวไทยและชาวต่างชาติ (ยุโรป) เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันมีร้านอาหารไทยเพิ่มขึ้นหลายแห่งในเกาะสอง เพราะอาหารไทยได้รับความนิยมบริโภคทั้งชาวเมียนมาและนักท่องเที่ยวเมียนมา ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในปัจจุบันของเกาะสองคือ ไฟฟ้าไม่เพียงพอ ทำให้เกิดไฟดับบ่อย ผู้ประกอบการต้องลงทุนเครื่องปั่นไฟฟ้า โดยเฉพาะธุรกิจที่พักแรมที่ต้องใช้ไฟฟ้ามก ทำให้ต้นทุนสูงหากมีการลงทุนของรัฐแก้ไขปัญหาด้านนี้ได้จะส่งผลดีต่อธุรกิจท่องเที่ยวมากขึ้น

แผนภาพที่ 4.18 ทศนียภาพเกาะสองและเส้นทางมะริด-เกาะสอง มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐ (สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐไม่ประสงค์ออกนาม:วันที่ 20 ธันวาคม 2563, เมืองมะริด,มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) ได้กล่าวถึง การพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงด่านมูตองว่า ถนนเมืองมะริด-มูตองในอดีต เป็นเส้นทางขนาดเล็ก เป็นถนนลูกรังรถวิ่งสวนกันได้เท่านั้น การเดินทางในหน้าฝนมีความยากลำบากมาก จากเมืองมะริดไปมูตองใช้เวลาเดินทางกว่า 8 ชั่วโมง ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2559 เป็นต้นมา รัฐบาลกลางสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ภาคเอกชนและหอการค้าสภาอุตสาหกรรมของเมืองมะริด ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับการขยายตัว ด้านการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวของเมืองมะริด ปรับปรุงเส้นทางจากเมืองมะริดเชื่อมกับด่านมูตองกับด่านสิงขร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ของประเทศไทย ระยะทางประมาณ 180กิโลเมตร มีการดำเนินการวางแผนออกแบบขยายเส้นทาง ปรับปรุงพื้นผิวถนนให้สามารถเดินทางและขนส่งสินค้าทางบกระหว่างประเทศเชื่อมด่านสิงขรประเทศไทยได้อย่างสะดวก รวดเร็วและปลอดภัย ปัจจุบันใช้เวลาการเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง นับเป็นโอกาสสำคัญของความร่วมมือของรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมากับประเทศไทย ในการช่วยกันผลักดันให้เกิดความร่วมมือในระดับท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง โดยมีโรงแรมใหม่ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติในมะริด เกิดขึ้น 2-3 แห่ง ในปัจจุบัน (ดูแผนภาพที่ 4.19)

แผนภาพที่ 4.19 โรงแรมที่นักท่องเที่ยวต่างชาตินิยมพักเมืองมะริด มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ภาครัฐ (สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐไม่ประสงค์ออกนาม : วันที่ 22 ธันวาคม 2563,เมืองเกาะสอง, มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) ได้กล่าวถึง การขยายตัวด้านการท่องเที่ยวที่มีเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทยที่นิยมเดินทางผ่านด่านสะพานปลา อำเภอเมืองจังหวัดระนอง เข้ามาท่องเที่ยวยังเกาะสอง ส่วนใหญ่นิยมนั่งเรือข้ามแบบไป-กลับในวันเดียว เพื่อหาซื้อสินค้าท้องถิ่นและอาหารทะเลในตลาดที่ตั้งอยู่ใกล้ท่าเรือเทียบท่าเมืองเกาะสอง ซึ่งช่วงเทศกาลสำคัญจะมีนักท่องเที่ยวเดินทางข้ามมายังเกาะสองเป็นจำนวนมาก ส่วนนักท่องเที่ยวและประชาชนชาวเมียนมาและชาวเกาะสอง นิยมเดินทางไปกลับเช่นกัน ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวต่างชาติ ที่นิยมเดินทางข้ามมาจากประเทศไทยเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่เดินทางมาพักผ่อน ดำนํ้าทะเลเพื่อชมความสวยงามของท้องทะเลอันดามัน และชมเกาะต่างๆที่สวยงามของชายฝั่งทะเลอันดามันของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

แต่อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง มีความสัมพันธ์กับนโยบายการพัฒนาให้สอดคล้องกับทรัพยากรและบริบทของการเปลี่ยนแปลงของแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกัน ดังจะเห็นได้ว่าในเขตภาคเหนือตอนบนของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเป็นภูเขาสูง สลับกับพื้นที่ราบ มีอากาศเย็นสบายตลอดทั้งปี การใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศไทยในบริเวณทางเหนือพบว่า มุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งความสวยงามทางธรรมชาติ และวิถีชีวิตพันธุ์ที่แตกต่างกันเชื่อมโยงกับเขตพัฒนาพื้นที่อารยธรรมล้านนา (ภาคเหนือตอนบน) โดยมีปัจจัยหลักการเดินทางทางอากาศที่มีประสิทธิภาพ เชื่อมกับเส้นทางบกระหว่างประเทศที่มีความสำคัญในเชิงยุทธศาสตร์ในอนาคต ส่วนบริเวณภาคกลางสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาหรือเมืองหลวงเก่าอย่างกึ่งกับเมืองหลวงใหม่เนปิดอร์ สามารถเชื่อมการเดินทางทั้งทางอากาศและทางบกระหว่างประเทศที่มีประสิทธิภาพ ผ่านเส้นทางการบินของสนามบินนานาชาติย่างกุ้ง และเส้นทางบกแม่สอด-เมียวดี-ย่างกุ้ง เชื่อมกับทางด่วนพิเศษของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาได้เป็นอย่างดี หากแต่ปัจจุบันการเดินทางระหว่างประเทศก็สามารถขนส่งได้เฉพาะประชาชน นักท่องเที่ยวและสินค้าเท่านั้น ไม่สามารถนำพาหะทุกประเภทข้ามแดนซึ่งกันและกันได้ ถึงแม้ว่าเส้นทางบกระหว่างประเทศจะได้รับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับเป็นอย่างดีในปัจจุบันก็ตาม สำหรับพื้นที่ภาคใต้ของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาที่ติดกับชายแดนประเทศไทยทั้งหมด สามารถเชื่อมต่อทั้งทางบกและทางทะเลผ่านด่านชายแดนถาวร ด่านผ่อนปรนและด่านธรรมชาติ รวมทั้งการเดินทางอากาศจากสนามบินนานาชาติย่างกุ้ง ซึ่งเป็นสายการบินภายในประเทศเท่านั้น ยังไม่สามารถเชื่อมโยงบินจากสนามบินนานาชาติของประเทศไทยทั้งที่เป็นโอกาสสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวทางทะเลหมู่เกาะทะเลอันดามันที่มีความสำคัญในระดับชาติของทั้งสองประเทศ ที่ต้องกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างประเทศภายใต้กรอบความร่วมมือการท่องเที่ยวอาเซียนร่วมกัน เป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวบนฐานการใช้ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวและพื้นที่เชื่อมโยงให้เกิดการได้เปรียบในเชิงการแข่งขันระดับสากลที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจที่สูงมาก ส่งผลให้ทั้งสองประเทศสามารถพัฒนาความร่วมมือด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน บนพื้นฐานผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาในอนาคตได้

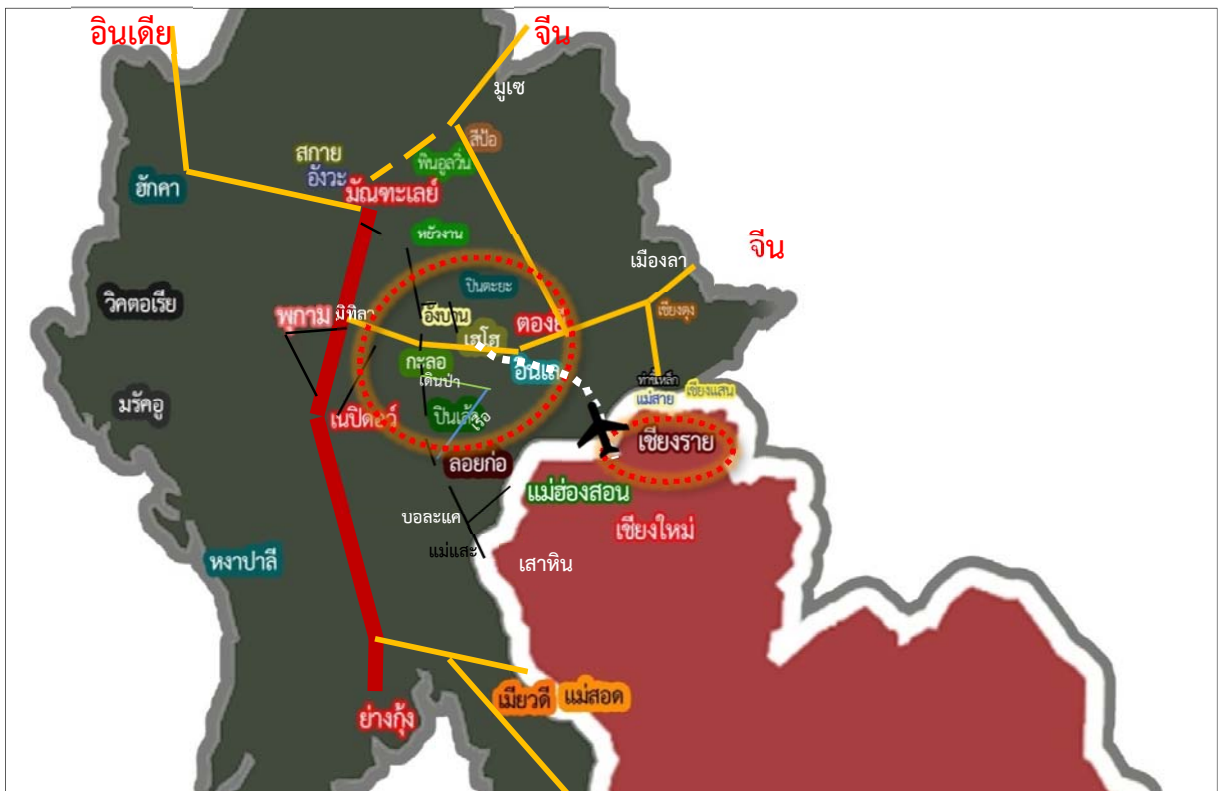
4.3 ผลการวิจัยที่ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการร่วมมือด้าน

การท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบประเด็นสำคัญหลัก 4 ประการคือ 1)การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวผ่านท่าอากาศยานนานาชาติแม่ฟ้าหลวง(เชียงราย)กับท่าอากาศยานเฮโฮ ไกล์เมืองตองยี รัฐฉานใต้ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา 2)การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประเทศไทยกับเมืองลอยก่อของรัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา 3)การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวทางน้ำชายหาด และเกาะ สนับสนุนเขตพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งตะวันตก (Royal Coast & Andaman Route)กับเมืองมะริดและเกาะสอง มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และ 4)ข้อเสนอแนวทางการร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.3.1 การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวผ่านท่าอากาศยานนานาชาติแม่ฟ้าหลวง(เชียงราย)กับท่าอากาศยานเฮโฮ เมืองตองจี รัฐฉานใต้ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (อยู่ระหว่างการยกระดับเป็นท่าอากาศยานนานาชาติ)

การศึกษาในครั้งนี้คณะวิจัยได้ดำเนินการสำรวจเส้นทางบก โดยใช้ถนนทางด่วนพิเศษย่างกุ้ง - มัณฑะเลย์และถนนเชื่อมเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวสำคัญจากเมืองย่างกุ้ง-เนปีดอร์-เกาะทิลา-พุกาม-ยองชเว (ทะเลสาบอินเล)-ตองจี-เฮโฮ(สนามบินเฮโฮ)-มัณฑะเลย์)ระหว่างวันที่13-22 มิถุนายน 2562 พบว่า เส้นทางด่วนพิเศษจากเมืองหลักย่างกุ้งสู่เมืองเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยวสำคัญตอนเหนือของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมามีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับการขยายตัวการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะถนนสามารถเดินทางได้อย่างสะดวก ปลอดภัย ส่วนเส้นทางอาเซียนของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเชื่อมโยงเมืองมัณฑะเลย์และรัฐฉาน อยู่ระหว่างการปรับปรุง ขยายเส้นทางและปรับปรุงพื้นผิวถนนให้สามารถเดินทางด้วยรถยนต์ได้สะดวก เนื่องจากถนนในหุบเขามีความลาดชันสูง รวมทั้งยังพบอีกว่า ท่าอากาศยานเฮโฮอยู่ระหว่างการปรับปรุง และรอการยกระดับให้เป็นท่าอากาศยานนานาชาติเพื่อเชื่อมโยงการบินกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาค โดยมีเมืองที่มีศักยภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับท่าอากาศยานเฮโฮ เมืองตองจี รัฐฉานใต้ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ดังนี้

แผนภาพที่ 4.20 แสดงการเชื่อมโยงการบินเชียงราย - เฮโฮ รัฐฉานใต้ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

1. เมืองตองจี (Taung Gyi)ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของรัฐฉาน (ดูแผนภาพที่ 4.20) มีบทบาทเป็นเมืองเศรษฐกิจการค้าสำคัญ ทำหน้าที่เป็นเมืองกระจายสินค้า1 ใน3 แห่งของเมียนมา(ย่างกุ้ง มัณฑะเลย์ และตองจี) รัฐฉานมีประชากรรวมประมาณ6 ล้านคน โดยอาศัยอยู่ในเมืองตองจี ประมาณ2ล้านคน ความน่าสนใจของรัฐฉานอยู่ที่การเป็นรัฐที่มีเนื้อที่มากที่สุดในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และเป็นรัฐที่มี

ชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านถึง 3 ประเทศ คือ จีน สปป.ลาวและประเทศไทย จึงได้แบ่งเขตออกเป็น 3 ภูมิภาคภายในรัฐฉาน ประกอบด้วย

1) รัฐฉานเหนือ มีเมืองมูเซ่ เป็นเมืองหลักและเมืองลาเซียวเชื่อมต่อการขนส่งเดินทาง ส่วนในรัฐฉานตะวันออก มีเมืองเชียงตุงที่ชาวไทยรู้จักเป็นอย่างดี เชื่อมกับเมืองท่าลี่หลักติดกับด่านชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย ตั้งอยู่บนเส้นทาง “R3B” ที่เชื่อมต่อเส้นทางบกระหว่างประเทศจากด่านแม่สาย – ท่าลี่หลัก – เมืองลา – ต้าล้อ จินตอนใต้ (ระยะทาง 275 กม.) ในขณะที่รัฐฉานทางด้านทิศใต้ มีเมืองตองจีเป็นเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการขนส่ง ซึ่งมีถนนอาเซียนของสหภาพเมียนมาที่เชื่อมต่อจาก “R3B” มายังเมืองตองจีและเชื่อมกับเส้นทางคมนาคมสายหลักของสหภาพเมียนมา (จากย่างกุ้ง - เนปีดอร์ - มัณฑะเลย์ รวมระยะทางประมาณ 650 กิโลเมตร) รวมถึงเส้นทางจากเมืองตองจีที่เชื่อมต่อกับเมืองลาเซียวและเมืองมูเซ่ เกิดเป็นลักษณะเมืองเศรษฐกิจ 3 เส้นทางสำคัญ ได้แก่ (1) เส้นทางเศรษฐกิจเหนือใต้ (มูเซ-ตองจี) (2) เส้นทางเศรษฐกิจเหนือตะวันออก (เชียงตุง-มูเซ) และเส้นทางเศรษฐกิจตะวันออกใต้ (เชียงตุง-ตองจี) ซึ่งเป็นเส้นทางเชื่อมด่านท่าลี่หลักและด่านชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย ปัจจุบันเป็นเส้นทางหลักสำหรับขนส่งสินค้าจากด่านชายแดนแม่สาย ประเทศไทยเข้าสู่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (น้ำมันเชื้อเพลิง สุรา เบียร์ ไวน์ เครื่องดื่มฯ) และการนำเข้าสินค้าจากสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (แร่ธาตุ ไม้ซุง ส้มสดฯ) เข้ามายังประเทศไทย อย่างไรก็ตามในมิติด้านการท่องเที่ยวนั้นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของรัฐฉานได้คือ “ทะเลสาบอินเล” โดยคำว่าอินเลมาจากภาษาเมียนมาเดิม คือ อิน (แปลว่าทะเลสาบ) เล (แปลว่าสี) หมายถึง (แปลว่าหมู่บ้าน) ซึ่งแปลโดยรวมได้ว่า “ทะเลสาบที่มีชุมชนตั้งอยู่หมู่บ้าน” (ดูแผนภาพที่ 4.21)

แผนภาพที่ 4.21 แสดงวิถีชีวิตชาวอินตาและการท่องเที่ยวในทะเลสาบอินเล รัฐฉานใต้ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

จากที่กล่าวมาข้างต้นสอดคล้องกับประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า ที่กล่าวถึงชาวทวายที่เดินทางอพยพมาตั้งถิ่นฐานอยู่ในทะเลสาบอินเลและเรียกตนเองว่า “อินตา” ซึ่งหมายถึง “ลูกของของทะเลสาบ” ที่มีรูปแบบการดำรงชีวิตที่พึ่งพาอาศัยทรัพยากรในทะเลสาบด้วยการจับสัตว์น้ำ ปลุกพืชผักสวนครัวบนกลุ่มพีชลอยน้ำ (สนุ่น) และถักทอเครื่องนุ่งห่มด้วยใยบัว ซึ่งเมื่อหลอมรวมนำความกว้างใหญ่ของทะเลสาบอินเล ผสมเข้ากับรูปแบบการดำรงชีวิตในการพายเรือด้วยเท้าขณะจับสัตว์น้ำและการเพาะปลูกพืชลอยน้ำ ได้กลายเป็นจุดดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่มีเสน่ห์ สร้างการรู้จักและเป็นปัจจัยสำคัญให้นักท่องเที่ยวทั้งจากประเทศไทยและชาวต่างชาติ ตัดสินใจเดินทางมายังทะเลสาบอินเลเพิ่มขึ้น

อย่างต่อเนื่องทุกปี ถึงแม้ว่าช่วงเวลาที่ผ่านมาการเดินทางเข้าถึงเมืองยองชัว และทะเลสาบอินเล มีข้อจำกัดด้วยการคมนาคมทางอากาศ ซึ่งต้องเดินทางด้วยสายการบินภายในประเทศ จากสนามบินย่างกุ้ง หรือมัณฑะเลย์ มายังท่าอากาศยานเฮโฮ (เมืองตองจี ถึงแม้จะเป็นเมืองหลวงแต่มีที่ตั้งอยู่บนเขาสูงไม่มีพื้นที่เพียงพอสำหรับการสร้างท่าอากาศยานเมืองตองจี จึงสร้างท่าอากาศยานเฮโฮห่างจากเมืองตองจีประมาณ 30 นาที) โดยใช้เวลาเดินทางด้วยรถยนต์มายังทะเลสาบอินเล ใช้เวลาประมาณ 45 นาที สำหรับประชาชนชาวเมียนมาจากเมืองย่างกุ้ง เนปีดอร์ มัณฑะเลย์ และเมืองชางเคียง นิยมเดินทางด้วยรถยนต์ด้วยเส้นทางถนนเชื่อมระหว่างเมืองเข้ามาในทะเลสาบอินเล

นอกจากทะเลสาบอินเลแล้ว ยังมีเมืองที่มีศักยภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับทะเลสาบอินเลได้เป็นอย่างดี ประกอบด้วย

(1) **เมืองกะลอ** อดีตเป็นเมืองชุมชนการค้า คาราวานม้าต่าง วัวต่างของชาวไทใหญ่จากเมืองต่างๆ ในรัฐฉานเชื่อมต่อกับเมืองคะยา ย่างกุ้ง และมัณฑะเลย์ เป็นเมืองที่อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางกว่า 1,400 เมตร มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์และพบต้นสนเจริญเติบโตได้ดีกระจายอยู่เป็นจำนวนมาก จนได้รับการกำหนดให้เป็นเมืองแห่งป่าสน (Pine Land) ซึ่งบ่งบอกถึงคุณลักษณะการเป็นเมืองแห่งภูเขาสูง มีอากาศหนาวในฤดูหนาวและเย็นสบายเกือบทั้งปีเหมาะสำหรับการ “เป็นเมืองตากอากาศ พักผ่อน สัมผัสความหนาวเย็น” ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้นายทหารและพลเรือนชาวอังกฤษ เข้ามาพักอาศัยช่วงที่ปกครองสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ปัจจุบันเมืองกะลอจึงเป็นเมืองที่มีสถาปัตยกรรมตะวันตกของชาวอังกฤษ โดยเฉพาะโบสถ์คริสต์ที่สวยงามอายุเก่าแก่มากกว่า 200 ปี อาคารบ้านไม้ทั้งแบบตะวันตกและแบบท้องถิ่นดั้งเดิมหลายแห่ง (ดูแผนภาพที่ 4.22) กิจกรรมท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ (สเปน ฝรั่งเศส) กลุ่มสนใจด้านการผจญภัย คือการเดินป่าจากกะลอไปยังทะเลสาบอินเล (2 วัน 1 คืน) การบริการด้านที่พักและอาหารนั้น มีโรงแรมที่พักระดับ 4-5 ดาว สำหรับรองรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติและที่พักระดับ 1-3 สำหรับนักท่องเที่ยวท้องถิ่นชาวเมียนมา มีร้านอาหารที่หลากหลายทั้งอาหารแบบตะวันตก รวมทั้งท้องถิ่น (ก๋วยเตี๋ยวฉาน อาหารเมียนมา) สามารถเดินทางเข้าถึงได้ตลอดทั้งปีทั้งทางถนนและรถไฟจากหลายเมือง ทั้งจากเฮโฮ เนปีดอร์ คะยา และมัณฑะเลย์

แผนภาพที่ 4.22 แสดงลักษณะเมืองตากอากาศกะลอ (Pine Land) รัฐฉานใต้ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

(2) **เมืองปินตะยะ** เป็นเมืองที่มีจุดดึงดูดใจสำคัญคือ “ถ้ำพระ” โดยเป็นถ้ำอายุเก่าแก่กว่า 200 ล้านปี ที่พุทธศาสนิกชนทั้งชาวเมียนมาและต่างชาติ ได้นำพระพุทธรูปมาบรรจุไว้ในถ้ำเป็นพุทธบูชา เนื่องจากได้มีการค้นพบถ้ำแห่งนี้ในช่วงศตวรรษที่ 18 ขณะนั้นภายในถ้ำเต็มไปด้วยพระพุทธรูปหลาย

พันธุ์ สร้างจากหินอ่อน หยก ไม้สัก และกระเบื้องเคลือบ โดยมีเรื่องเล่าสืบทอดกันมานานว่า บริเวณเมืองปิตะยะ แห่งนี้เป็นเส้นทางสำหรับขนถ่ายและลำเลียงสินค้า เพื่อที่จะนำไปขายยังเมืองต่างๆ พ่อค้าที่เดินทางผ่านจะแวะพักกันที่ถ้ำแห่งนี้ แต่เดิมมีพุทธรูปที่อยู่ภายในถ้ำแห่งนี้จำนวนหนึ่ง บรรดาพ่อค้าได้กราบไหว้ขอพรให้การเดินทางเป็นไปด้วยความราบรื่น ประสบผลสำเร็จในการค้าขายและหากสำเร็จจะกลับมาสร้างพระพุทธรูปไว้ภายในถ้ำ ซึ่งมีพ่อค้าจำนวนมากที่ประสบผลสำเร็จ จึงกลับมาสร้างพระพุทธรูปตามที่ได้ตั้งสัจจะอธิฐานขอพรเอาไว้ และได้กลายเป็นรูปแบบการขอพรที่แพร่หลายมากขึ้น นอกจากชาวเมียนมาแล้วยังมีชาวต่างชาติ (รวมทั้งชาวไทย) ที่เดินทางไปขอพรและนำพระพุทธรูปไปบรรจุไว้ภายในถ้ำแห่งนี้ ปัจจุบันมีจำนวนรวมกันกว่า 8,000 องค์ โดยการเดินทางสามารถเดินทางได้ทั้งจากท่าอากาศยานเฮโฮไปยังเมืองปิตะยะใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง 45 นาที หรือจากเมืองกะลอผ่านเมืองอังกาน (ใช้เวลาใกล้เคียงกับเส้นทางเฮโฮ ปิตะยะ เนื่องจากเป็นเส้นทางขนานกันไปเมืองปิตะยะ) โดยเมืองอังกานมีลักษณะเป็นพื้นที่ราบลุ่ม บางแห่งเป็นเนินเขาที่พบการเพาะปลูกพืชผัก ไม้ผล ไม้ดอกเป็นจำนวนมาก มีทัศนียภาพที่สวยงามในระหว่างการเดินทาง (โดยเฉพาะฤดูหนาวที่จะพบสวนไม้ดอกเป็นทุ่งบริเวณกว้าง) เหมาะแก่การท่องเที่ยวชมความสวยงามและวิถีชีวิตชนบทที่ยังคงเสน่ห์ความเป็นของแท้ทั้งงดงามเอาไว้ ทั้งการใช้แรงงานจากโคและกระบือในไร่นา การเดินทางและการขนส่งผลผลิตทางการเกษตร ที่ยังพบเห็นได้ตลอดการเดินทาง (ดูแผนภาพที่ 4.23) และการขยายตัวทางการท่องเที่ยวทั้งจากประชาชนชาวเมียนมาและชาวต่างประเทศที่เดินทางมามากขึ้น จึงทำให้เมืองปิตะยะมีร้านอาหารและที่พัก ร้านชา กาแฟ ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่นไว้รองรับการท่องเที่ยวอีกด้วย

แผนภาพที่ 4.23 แสดงลักษณะเมืองถ้ำพระ (ปิตะยะ)และเมืองเกษตรกรรม (อังกาน) รัฐฉานใต้ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

(3)เมืองปิ่นลั้ง (ปิ่นเล่า) เป็นเขตปกครองตนเองของชนชาติปะโอ ตั้งอยู่บนเส้นทางเดินทางจากเนปิดอร์มายังรัฐฉานมุ่งหน้าสู่รัฐคะยา เป็นจุดเชื่อมโยงการเดินทางจากรัฐคะยาผ่านรัฐฉานใต้ เพื่อเชื่อมเข้าสู่ถนนอาเซียนไปยังเมืองมณฑลทะเล เนปิดอร์และย่างกุ้ง ตั้งอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 1,500 เมตร มีอากาศเย็นสบายอุณหภูมิ 14-20 องศาเซลเซียส เหมาะสมสำหรับเป็นแหล่งผลิตชา (ชาอัสสัม) ที่มีชื่อเสียงอีกแห่งหนึ่งของรัฐฉานใต้ (ดูแผนภาพที่ 4.24) มีสวนชาประมาณ 18,000 เอเคอร์ โดยที่ถือครองพื้นที่โดยเกษตรกรประมาณ 7,000 คน เป็นเจ้าของสวนโดยเฉลี่ย 2 ถึง 3 เอเคอร์ต่อคน ซึ่งนับได้ว่าเป็นการผลิตชาในระบบเกษตรกรรายย่อย ที่ใช้สารเคมีในระดับที่ต่ำมาก (มีศักยภาพยกระดับไปสู่การ

ผลิตชาอินทรีย์) อีกทั้งยังมีกระบวนการแปรรูปชาตามฤดูกาล โดยใช้การตากแห้งในช่วงฤดูร้อนเพื่อทำชาเขียวและชาใบสดให้กับโรงงานขนาดเล็กที่ทำชาหมักในช่วงฤดูฝน (International Labour Organization, 2019: 7)

แผนภาพที่ 4.24 แสดงบรรยากาศเมืองปิ่นเกล้า ผลิตภัณฑ์ชา และจุดแวะพักสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวในริมน้ำใต้ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ในขณะที่จังหวัดเชียงรายเป็นหนึ่งในพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์(เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง)หรือเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาเดิม มีความโดดเด่นด้านธรรมชาติ ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ เป็นเมืองชายแดนที่มีเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน3 อำเภอที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งสปป.ลาวและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เชื่อมโยงกับจีนตอนใต้ ทำหน้าที่เป็นประตูไปสู่กลุ่มประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงและมีพื้นที่เมืองเก่าเชียงแสน ที่สามารถฟื้นฟูและสร้างสรรค์สนับสนุนการเป็น“Lanna Heritage”เชื่อมโยงกับเมืองแห่งวัฒนธรรมในล้านนา อีกทั้งยังมีท่าอากาศยานนานาชาติแม่ฟ้าหลวงที่มีความพร้อมในการเชื่อมโยงการบินทั้งภายในประเทศและภูมิภาค โดยมีแผนการปรับปรุงอาคารผู้โดยสารและขยายพื้นที่จอดอากาศยาน ตลอดจนการมีข้อตกลงว่าด้วยกรอบความร่วมมือระหว่างภาครัฐในสี่เหลี่ยมเขตเศรษฐกิจกับความร่วมมือในการบริหารจัดการจุดแข็งร่วมกัน โดยที่ประชุมภายใต้การสัมมนาเชิงปฏิบัติการในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Thailand MICE Seminar on SEZ 2017 (TMSS) ระหว่างวันที่ 19-21 กรกฎาคม 2560 ณ โรงแรม A-Star จังหวัดเชียงรายได้มีมติให้จังหวัดเชียงรายเพิ่มขีดจำกัดด้านการท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรมร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อกระชับความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศ ด้วยการขยายการขนส่ง โลจิสติกส์ และชายแดน ที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มเที่ยวบินเพื่อขยายโครงสร้างการคมนาคม โดยเฉพาะการเพิ่มเที่ยวบินจากท่าอากาศยานนานาชาติแม่ฟ้าหลวงสู่ประเทศเพื่อนบ้านโดยไม่ต้องผ่านกรุงเทพฯ อีกทั้งเป็นการขับเคลื่อนให้จังหวัดเชียงรายเป็น“จุดเชื่อมโยงประสบการณ์การท่องเที่ยวต้นกำเนิดอารยธรรมล้านนากับประเทศเพื่อนบ้าน”รวมถึงการตอบสนองต่อความต้องการรับบริการทางการแพทย์และสุขภาพของประชาชนชาวเมียนมา ผสมผสานกับกิจกรรมประสบการณ์เชื่อมโยงการท่องเที่ยวแห่งอารยธรรมล้านนาจังหวัดเชียงราย อาทิเช่น

1)เวียงเชียงราย เป็นเมืองที่พญามังรายสร้างขึ้นในปี พ.ศ.1805 ก่อนเดินทางไปสร้างเวียงกุมกามและเมืองเชียงใหม่ที่เป็นศูนย์กลางของอาณาจักรล้านนา ต่อมาภายหลังเมืองเชียงรายถูกทิ้งร้างเมื่อสิ้นสงครามกองทัพบงสาวดีที่เมืองเชียงแสนในปี พ.ศ.2347 และกลับมาเป็นเมืองอีกครั้งหนึ่งในปี พ.ศ.2387 ช่วงสมัยรัชกาลที่ 3 ขึ้นกับเมืองเชียงใหม่เรียกว่า เมืองรัตนดิงสาวกวนบุรี มีการกวาดต้อน

ผู้คนจากเมืองเชียงตุง เมืองพยาก เมืองแลน เมืองสาด มาตั้งบ้านเมืองขึ้นอีกครั้ง ปัจจุบันยังมีโบราณสถานประเภทกำแพงเมือง ประตูเมืองและวัดสำคัญตั้งอยู่ เช่น วัดพระแก้ว วัดพระสิงห์ พระธาตุดอยจอมทอง (เสาสะดือเมืองตั้งอยู่บนดอยจอมทอง) และมีบทบาทเป็นเมืองท่องเที่ยวประวัติศาสตร์-วัฒนธรรมต้นกำเนิดอาณาจักรล้านนา เป็นศูนย์กลางบริการการท่องเที่ยวและการเดินทางในปัจจุบัน

2) ดอยตุงและพื้นที่โครงการตามพระราชดำริดอยตุง ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดเชียงรายที่เป็นที่รู้จักเป็นอย่างดีอีกแห่งหนึ่ง แต่ขาดการยกระดับพระธาตุดอยตุงและเรื่องราวการสร้างพระธาตุและประเพณีการถวายตุง ในเรื่องราวตามพงศาวดารโยนก ได้กล่าวถึง พระเจ้าอชุตราชเจ้าผู้ครองเมืองโยนก เป็นผู้สร้างพระธาตุขึ้นเพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุส่วนพระรากขวัญเบื้องซ้ายของพระพุทธเจ้า (กระดูกไหปลาร้า) ไว้บนยอดดอยตุง ต่อมาในสมัยพญามังรายได้ให้สร้างพระเจดีย์อีกองค์ใกล้กับเจดีย์องค์เดิมบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ 50 องค์ รวมทั้งได้เกิดประเพณีเดินเท้าแห่ตุงถวายพระธาตุดอยตุงขึ้น ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ได้ค้นพบว่า ประเพณีดังกล่าวนี้ควรได้รับการพัฒนา ยกย่องให้เป็นกิจกรรมที่ขยายความร่วมมือประชาสัมพันธ์ และดำเนินการอย่างพร้อมเพรียงกันทั้ง 18 อำเภอในช่วงวันเพ็ญเดือน 6 เหนือ (ราวเดือนมีนาคมของทุกปี) อีกทั้งยังมีพุทธศาสนิกชนชาวสปป.ลาวและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ที่นิยมเดินทางมาร่วมประเพณีดังกล่าวเป็นประจำทุกปี สามารถจัดเป็นกิจกรรมประเพณีพิธีกรรมที่สำคัญของจังหวัดและส่งเสริมการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงได้เป็นอย่างดี โดยนอกจากพิธีกรรมทางศาสนาแล้ว สามารถผนวกกับการท่องเที่ยวแบบการประชุมและสัมมนา(MICE) โดยการจัดประชุมวิชาการด้านตุงและล้านนาคติศึกษา เพื่อนำเสนอการแสดงศิลปวัฒนธรรมตุงนานาชาติ การแสดงสินค้าและวัฒนธรรมอารยธรรมล้านนา ตลอดจนการเชื่อมโยงท่องเที่ยวประสบการณ์ล้านนาด้วยการท่องเที่ยว และทำกิจกรรมในชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆอีกจำนวนมาก เช่น ชาวอาข่า มูเซอ ลื้อ ไทจีน ไทใหญ่ ชุมชนผลิตกาแฟบ้านผาฮี้(อาข่า) ศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริศูนย์วิจัยและพัฒนาชาวน้ำมันและพืชน้ำมันได้เป็นอย่างดี

3) พื้นที่เมืองเก่าเชียงแสน และพื้นที่ใกล้เคียงในเขตอำเภอเชียงแสนมีความเป็นมาที่ยาวนานเชื่อมโยงกับพงศาวดารโยนก โดยพื้นที่บริเวณวัดพระธาตุผาเงาเป็นที่ตั้งเวียงปุกกา ภายหลังเมืองโยนกนครล่มสลายลง จากนั้นได้มีการสร้างเมืองหิรัญนครเงินยางเกิดขึ้น ก่อนได้รับการฟื้นฟูเป็นเมืองเชียงแสนภายหลังการสถาปนาอาณาจักรล้านนาโดยพญามังราย เมืองเชียงแสนเป็นศูนย์กลางการปกครองของอาณาจักรล้านนา ในช่วงต้นหลังจากที่พญามังรายสวรรคต ก่อนย้ายมายังเมืองเชียงใหม่ในยุคสมัยที่ล้านนามีความเจริญรุ่งเรืองและสืบเนื่องมาจนปัจจุบัน ซึ่งเมืองเชียงแสนมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงเมืองใหญ่ในอดีต 5 เชียง ดังที่ได้กล่าวถึงแล้วในเนื้อหาที่ผ่านมา แต่อย่างไรก็ตามบทบาทสำคัญของพื้นที่อำเภอเชียงแสนกับการเป็นส่วนหนึ่งของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาในครั้งนี้ นอกเหนือจากแหล่งโบราณคดีทั้งภายในเขตเมืองเก่าเชียงแสนและนอกเขตเมืองเก่าแล้ว พื้นที่แห่งนี้ยังมีกลุ่มประชาชนรวมตัวกันจัดการท่องเที่ยวบนฐานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาแบบล้านนาที่สนใจทั้งกิจกรรมการนั่งรถรางชมเมือง ปั่นจักรยานตามเส้นทางภายในเขตเมืองเก่า กิจกรรมเสริมสัมผัสประสบการณ์แห่งอารยธรรมล้านนา ด้วยการบริการอาหารแบบขันโตกพื้นบ้านล้านนา การตรวจสุขภาพและการใช้สมุนไพรด้วยภูมิปัญญาหมอเมือง การนวด-ยาหาง การทำเครื่องสักการะล้านนา รวมทั้งยังมีวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ถิ่นที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์อยู่ร่วมกันมายาวนาน มีตลาดนัดวันอาทิตย์ที่ประชาชนชาวสปป.ลาว ชาวเมียนมาเดินทางเข้ามาจับจ่ายใช้สอย ซื้อสินค้าจำหน่ายสินค้าร่วมกับประชาชนพื้นถิ่นกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ นับเป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่งดงามแต่ยังจำเป็นต้องพัฒนาและให้ข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาสำคัญทางการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงแสนที่นักท่องเที่ยวจะเข้ามา

ท่องเที่ยวในเขตเมืองเก่าเพียง 2 แหล่งท่องเที่ยวสำคัญนั้นคือ วัดเจดีย์หลวงและวัดป่าสัก ก่อนจะเดินทางไปยังสามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับสากลที่นักท่องเที่ยวนานาชาติรู้จักแพร่หลาย และเกาะดอนขาว สปป.ลาว ตามลำดับ

ดังนั้นการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ผ่านท่าอากาศยานนานาชาติของจังหวัดเชียงรายเชื่อมต่อกับท่าอากาศยานเฮโฮ ซึ่งกำลังอยู่ระหว่างการปรับปรุงยกระดับให้เป็นท่าอากาศยานนานาชาติเชื่อมโยงการบินร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาค ซึ่งประเด็นนี้หากพิจารณาตามกรอบความร่วมมือตามยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียนจะพบว่า เป็นประเด็นที่ชัดเจนต่อการสนับสนุนการสร้างรูปธรรมของการยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว ที่กลยุทธ์ข้อ 1.6 กล่าวถึง แนวทางปฏิบัติเอาไว้อย่างชัดเจนคือ “การส่งเสริมและขยายขอบเขตความเชื่อมโยงและโครงสร้างพื้นฐานในจุดหมายปลายทางทางการท่องเที่ยว โดยยกระดับความเชื่อมโยงของการคมนาคมทางอากาศโดยการส่งเสริมให้เกิดตลาดการบินร่วมอาเซียน (ASAM)” ซึ่งแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ของประเทศไทย (พ.ศ. 2560-2564) ได้กำหนดกรอบแนวทางต่อเรื่องนี้เอาไว้เช่นกันคือ การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการท่องเที่ยว โดยการพัฒนากระบวนการคมนาคมขนส่งในการเดินทางเข้าสู่ประเทศทั้งทางบก ทางน้ำและทางอากาศ พัฒนาศักยภาพของสนามบินในการรองรับนักท่องเที่ยว เพิ่มเส้นทางและจำนวนเที่ยวบินระหว่างประเทศและภายในประเทศที่เชื่อมโยงระหว่างเมืองท่องเที่ยวหลักและเมืองท่องเที่ยวรอง สอดคล้องกับกับแผนแม่บทการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (2556-2563) ที่มุ่งส่งเสริมการขยายตัวที่สมบูรณ์ของอุตสาหกรรมการบินและการท่องเที่ยว มุ่งเปิดเส้นทางการบินสู่แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญพร้อมกับการเพิ่มจำนวนที่พักและขีดความสามารถรองรับการเดินทางเที่ยว รวมทั้งจำนวนที่นั่งโดยสารสำหรับการเดินทางภายในประเทศลดอุปสรรคในการเข้ามาของผู้มาเยือนและการเดินทางภายในประเทศ ทั้งมุ่งส่งเสริมเงื่อนไขที่ปลอดภัยสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวต่อเนื่องในรัฐและภูมิภาคที่ยังข้อจำกัดในปัจจุบัน

นอกจากนี้ยังรวมถึงกรอบความร่วมมือโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง” หรือ (Greater Mekong Sub-region :GMS) ซึ่งกำหนดจุดยืนให้จังหวัดเชียงรายเป็นจุดหมายสำคัญลำดับที่ 1 ในระเบียงเศรษฐกิจแม่น้ำโขง (Mae khong River Corridor) และลำดับที่สองของสี่เหลี่ยมทองคำ (Golden Quadrangle) ภายใต้เส้นทาง 2 วงรอบคือ รอยทางมรดกแม่น้ำโขง (Mekong Heritage Trails) และตามรอยทางม้าต่างชาตามลำน้ำโขง (Mekong Tea Horse Trail) การสัมมนาเชิงปฏิบัติการในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Thailand MICE Seminar on SEZ 2017 (TMSS) ระหว่างวันที่ 19-21 กรกฎาคม 2560 ณ โรงแรม A-Star จังหวัดเชียงราย มีมติให้จังหวัดเชียงรายใช้อุตสาหกรรมการประชุมและนิทรรศการนานาชาติ (MICE) เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาในรูปแบบการเชื่อมโยงการท่องเที่ยว โดยใช้จังหวัดเชียงรายเป็นสถานที่การจัดประชุม (Meeting-Convention) และการแสดงสินค้า/นิทรรศการ (Exhibition) ควบคู่กับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเรียนรู้งาน (Incentive) ในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญในจังหวัดเชียงรายและประเทศเพื่อนบ้าน (ต่อกรณีเชื่อมโยงทางการบินกับเฮโฮสามารถเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวในเมืองตองจี แหล่งปลูกชา และเดินทางท่องเที่ยวต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดหมายปลายทางหลักที่พุกามและมัณฑะเลย์ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา)

สำหรับผลที่คาดว่าจะได้รับจากการเชื่อมโยงการบินเส้นทางเชียงราย-เฮโฮ-ตองจี มีประเด็นสำคัญเนื่องมาจากสถานการณ์ปัจจุบัน ประชาชนชาวเมียนมามีความเชื่อมั่นต่อการให้บริการทางการท่องเที่ยวมูลค่าสูง โดยเฉพาะด้านการรักษาพยาบาล การใช้บริการสุขภาพพร้อมกับการท่องเที่ยวพักผ่อน ซึ่งโรงพยาบาลเอกชนที่ชาวเมียนมาให้ความไว้วางใจ โดยเฉพาะที่จังหวัดเชียงใหม่ มีผล

ประกอบการเติบโตขึ้นกว่าร้อยละ 330 และได้ขยายการลงทุนจากจังหวัดเชียงใหม่มายังจังหวัดเชียงราย อีกทั้งการลงทุนก่อสร้างโรงพยาบาลขนาดใหญ่ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ที่มีความโดดเด่นการเป็น ศูนย์กลางทางการแพทย์แผนปัจจุบันและแพทย์ทางเลือก รวมถึงจังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดนำร่องด้านการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือกที่สนับสนุนไปสู่การยกระดับสู่บริการLanna Wellness (นวด สปา สมุนไพร เสริมความงามและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพครบวงจรได้เป็นอย่างดี แหล่งท่องเที่ยวหลักของ จังหวัดเชียงรายสอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวที่ชาวเมียนมาให้ความสนใจและตัดสินใจท่องเที่ยว ได้แก่ การเที่ยวชมสถาปัตยกรรมในศาสนสถาน (โบสถ์ขาว วัดร่องเสือเต้น และวัดห้วยปลากั้ง) การสัมผัส อากาศหนาว ชมสวนดอกไม้ ทัศนียภาพที่สวยงาม (ดอยตุง-สวนชาอุยฟง) การใช้บริการทางสุขภาพ (นวด สปา เสริมความงาม) การรับประทานอาหารไทย(ผัดไทย ส้มตำ คอหมูย่างฯ) และเลือกซื้อสินค้าทั้งสินค้า ที่มีชื่อเสียงและสินค้าในท้องถิ่น (มีห้างสรรพสินค้า ร้านจำหน่ายอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและตลาดท้องถิ่น พร้อมรองรับ) ในขณะที่เมืองและจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับท่าอากาศยานเฮโฮที่กล่าว ไปข้างต้นนั้นล้วนแล้วแต่เป็นรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ชาวไทย ซึ่งเป็นการเพิ่มปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายแล้วเดินทางเชื่อม ต่อไปยังทะเลสาบอินเล เมืองตากอากาศกะลอ-เมืองแห่งชาปิ่นเล่า กราบพระทำบุญที่ถ้ำพระปิณฑะยะ ตลอดจนการเพิ่มขีดความสามารถในการเป็นเมืองหลักทางการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย (นับจากในปี พ.ศ. 2556 เป็นต้นมา มีผู้มาเยือนจังหวัดเชียงรายโดยเฉลี่ยกว่า 3 ล้านคน แต่มีสัดส่วนชาวไทยสูงกว่า ชาวต่างชาติในอัตรา ชาวไทยร้อยละ 82 ในขณะที่ชาวต่างชาติมีเพียงร้อยละ 18) จึงมีความจำเป็นต้อง สร้างสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวต่างชาติ วางแผนการเดินทางท่องเที่ยวโดยใช้จุดเริ่มต้นจากจังหวัด เชียงรายไปยังเมืองเฮโฮ ตองจี มณฑลเยลลี่ หรือเริ่มต้นจากเมืองท่องเที่ยวหลักของสาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมาเชื่อมต่อการท่องเที่ยวที่จังหวัดเชียงราย ก่อนเดินทางกลับประเทศหรือเมืองท่องเที่ยวอื่นๆ ซึ่งเป็ นการกระจายการท่องเที่ยวที่หนาแน่นในจังหวัดเชียงใหม่มายังจังหวัดเชียงรายและพื้นที่ใกล้เคียงในอนาคต

4.3.2 การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประเทศไทยกับเมืองลอยก่อ รัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

การศึกษาในครั้งนี้คณะวิจัยได้ดำเนินการสำรวจเส้นทางบก โดยใช้ถนนทางด่วนพิเศษย่างกุ้ง - มณฑลเยลลี่และถนนเชื่อมเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว จากเมืองย่างกุ้ง -เนปีดอร์ -ปิงเล่า - ลอยก่อ รัฐคะยา - แม่แสะ - ห้วยตันนุ่น (ด่านชายแดนผ่อนปรนห้วยตันนุ่น จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประเทศไทย)- มณฑลเยลลี่) ระหว่างวันที่ 5-9 กรกฎาคม 2562 จากการศึกษาพบว่า การเชื่อมโยงเส้นทางทางการท่องเที่ยว โดยใช้ทางด่วนพิเศษจากเมืองหลักย่างกุ้งสู่เมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวเมืองลอยก่อ รัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมากับด่านชายแดนผ่อนปรนห้วยตันนุ่น จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประเทศไทย ทางรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ได้พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการขยายตัวของการ ท่องเที่ยวและการขนส่งระหว่างประเทศได้อย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันมีการปรับปรุงเส้นทาง ปรับพื้นผิวถนน และขยายถนนเป็นช่วงๆ ระหว่างแม่แสะกับเมืองลอยก่อ รัฐคะยา ส่วนเส้นทางเชื่อมด่านผ่อนปรนแม่แสะ กับห้วยตันนุ่น จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นถนนลูกรังและเส้นทางธรรมชาติที่รถยนต์สามารถสวนทางกันได้ แต่ถนนจากด่านผ่อนปรนห้วยตันนุ่นเชื่อมกับด่านแม่แสะ ยังไม่สามารถพัฒนาเป็นเส้นทางสากลระหว่าง ประเทศเชื่อมต่อด่านแม่แสะ-เมืองลอยก่อ รัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาได้ เนื่องจากเส้นทาง ประมาณ 9.5 กิโลเมตร ตั้งอยู่ในพื้นที่ต้นน้ำระดับ A เป็นพื้นที่กักกักดูแลของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จึงอยู่ในช่วงดำเนินการของฝ่ายรัฐบาลประเทศไทย (ดูแผนภาพที่ 4.25)

แผนภาพที่ 4.25 เส้นทางถนนลูกรังเชื่อมจุดผ่อนปรนห้วยต้นนุ่น จังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับ
ด้านแม่สะเรียง รัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

อย่างไรก็ตามจังหวัดแม่ฮ่องสอน นับเป็นจังหวัดที่มีสภาพภูมิประเทศทั่วไปเป็นเทือกสูงชัน สลับกับทิวเขา มีพื้นที่ป่าไม้เป็นจำนวนมากกว่าร้อยละ 87 คิดเป็นพื้นที่กว่า 11,103.93 ตารางกิโลเมตร หรือ 6,939,953.28 ไร่ ประกอบด้วยป่าสงวนแห่งชาติ เขตป่าไม้ถาวร ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อปี พ.ศ. 2509 เขตอุทยานแห่งชาติและรักษาพันธุ์สัตว์ป่า วนอุทยานและสวนรุกขชาติ ซึ่งเป็นข้อจำกัดและอุปสรรคสำคัญของการพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอนมาโดยตลอด ทั้งนี้สภาพการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ภาคเหนือ) ได้กำหนดให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นหนึ่งในพื้นที่เร่งรัดการพัฒนา (Highland Development Cluster ประกอบด้วย จังหวัดแม่ฮ่องสอน พะเยา น่าน) ซึ่งมีเป้าหมายการเร่งรัดพัฒนาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ปรับระเบียบ ข้อบังคับการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าไม้ สร้างความมั่นคงในที่ดินทำกิน พัฒนาเพื่อขยายการให้บริการภาครัฐ (การเข้าถึงบริการด้านการศึกษา สาธารณสุขได้สะดวก) แก้ปัญหาความยากจนเพิ่มทางเลือกในอาชีพ (วนเกษตร เกษตรผสมผสาน) สร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานราก(วิสาหกิจชุมชน)สร้างรายได้จากการท่องเที่ยว(เปิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่และการท่องเที่ยวโดยชุมชน) ซึ่งมุ่งเป็นการพัฒนาโดยรวมอย่างต่อเนื่องให้เกิดเป็น “แม่ฮ่องสอนโมเดล”

นอกจากนี้จังหวัดแม่ฮ่องสอนยังมีบทบาทเป็นเมือง“พรมแดนทางธรรมชาติ” โดยทุกอำเภอมีแนวเขตพรมแดนติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา รวมความยาวประมาณ 483 กิโลเมตร เป็นแนวเขตแดนทางบก326 กิโลเมตรและและเขตแนวลำน้ำ 157 กิโลเมตร ประกอบด้วยแม่น้ำสาละวิน127 กิโลเมตรและแนวแม่น้ำเมย 30 กิโลเมตร พื้นที่การปกครองของอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนติดต่อกับรัฐฉานและรัฐคะยา อำเภอปายและอำเภอปางมะผ้าติดต่อกับรัฐฉาน อำเภอขุนยวมและอำเภอแม่ลาน้อยติดต่อกับรัฐคะยา อำเภอแม่สะเรียงและอำเภอสบเมยติดต่อกับรัฐกระเหรี่ยง ทำให้มีด่านจุดผ่อนปรนผ่านแดนหลายแห่งได้แก่ ช่องทางห้วยผึ้งหรือนามน ช่องทางน้ำเพียงดิน ช่องทางห้วยต้นนุ่น ช่องทางเสาหิน ท่าข้ามแม่สามแลบ เป็นต้น โดยผู้ประกอบการและเครือข่ายภาคประชาสังคมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ร่วมกันวิเคราะห์และนำเสนอให้จุดผ่อนปรนช่องทางห้วยต้นนุ่น อำเภอขุนยวม มีศักยภาพและมีโอกาสในการทำการค้าและมีความเป็นไปได้ที่จะผลักดันให้เป็นจุดผ่านแดนถาวรในอนาคต (ดูแผนภาพที่4.26)

แผนภาพที่ 4.26 แสดงการเชื่อมโยงแม่ฮ่องสอนกับเมืองลอยก่อ รัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ประเด็นสำคัญนี้สอดคล้องกับกรอบความร่วมมือในการยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยวทั้งในข้อ 1.6 คือการส่งเสริมและขยายขอบเขตความเชื่อมโยงและโครงสร้างพื้นฐานในจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว ที่ต้องพิจารณา สนับสนุนการเชื่อมโยงการคมนาคมทางบกตามแนวเส้นทางการท่องเที่ยวหลัก รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานตามความตกลงว่าด้วยการยอมรับใบอนุญาตขับซัรยนต์ภายในประเทศ ออกโดยประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อกระตุ้นการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวทางบกภายในภูมิภาค นอกจากนี้ข้อ 1.7 ที่ต้องยกระดับการอำนวยความสะดวกในการเดินทางภายในภูมิภาค โดยแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ของประเทศไทย (พ.ศ.2560-2564) มุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว โดยการปรับปรุงระบบการตรวจคนเข้าเมือง ปรับปรุงและอำนวยความสะดวกในการเดินทางผ่านแดน ปรับปรุงป้ายบอกทางและป้ายสัญลักษณ์ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน จัดทำแผนที่ท่องเที่ยวให้ครอบคลุมทุกแหล่งเพิ่มจุดบริการ Free-WiFi ในแหล่งท่องเที่ยว จัดทำระบบบัตรโดยสารเดียวที่ใช้ได้กับทุกช่องทางการเดินทาง พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่ปราศจากอุปสรรคสำหรับคนทั้งมวล (Tourism for All) ได้แก่ ห้องน้ำคนพิการ ทางลาด ราวจับ เป็นต้น พัฒนาแอปพลิเคชันที่อำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว ในขณะที่แผนแม่บทการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา(2556-2563) มุ่งผนวกการท่องเที่ยวเข้าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกลยุทธ์การขนส่งแห่งชาติ ปรับปรุงความพร้อมใช้งานและคุณภาพของการขนส่งแต่ละประเภทในประเทศและจัดลำดับความสำคัญการยกระดับเป็นโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลักของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ปรับปรุงการออก

ใบอนุญาตของบริการรถแท็กซี่แบบมิเตอร์และให้บริการขนส่งการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ ของท้องถิ่น
ตลอดจนบริการขนส่งที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

หากพิจารณาถึงแนวนโยบายของรัฐบาลยังพบอีกว่ารัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้มีแผนการบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง (พ.ศ.2559-2564) ให้ความสำคัญในเชิงพื้นที่บริเวณชายแดนที่มี อาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านและพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง โดยบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และความมั่นคงของชาติอย่างยั่งยืนในอนาคต ตามวิสัยทัศน์ประเทศไทย“มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยมีแนวทางการดำเนินงานตามแผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง พ.ศ.2559-2564 ที่สภาความมั่นคงแห่งชาติ (2559)นำเสนอไว้และเกี่ยวข้องกับพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนประกอบด้วย

(1)จัดระบบป้องกันพื้นที่ชายแดน ให้สามารถรองรับภัยความมั่นคง ที่อาจจะเกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที เพื่อความมั่นคงปลอดภัยของพื้นที่ชายแดน และสนับสนุนการพัฒนาการค้าชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงการพัฒนาข้ามแดนและพิจารณาบูรณาการ การดำเนินการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี รวมทั้งการดำเนินงานด้านกฎหมาย อาทิ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(2)จัดทำการเชื่อมโยงฐานข้อมูลการสัญจรข้ามแดนประกอบด้วยสินค้าและยานพาหนะ ให้มีข้อมูลเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ อาทิ ข้อมูลปริมาณสินค้า ข้อมูลพัฒนาระบบ CCTV ข้อมูลการจัดทำระบบพื้นที่ควบคุมร่วมกัน (Common Control Area)ระหว่างประเทศไทยกับประเทศรอบบ้าน และข้อมูลยานพาหนะผ่านเข้า-ออกด่านชายแดน เพื่อเฝ้าระวังภัยความมั่นคงที่อาจจะแฝงมากับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประชาชนได้แก่ การค้ายาเสพติด การค้าอาวุธและการค้า สิ่งผิดกฎหมาย

(3)พัฒนาระบบการสัญจรข้ามแดนให้สามารถป้องกันและควบคุมการลักลอบเข้าเมือง และปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ที่เป็นภัยคุกคามความมั่นคงของไทย ได้แก่ การค้ามนุษย์และการเคลื่อนไหวของกลุ่ม ขบวนการที่เป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคง ตลอดจนดำเนินการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเข้มงวดในการป้องกัน สกัดกั้นและระงับยับยั้งการกระทำผิดกฎหมาย เช่น การพัฒนาระบบสัญจรหรือการพัฒนาการจัดทำเอกสารผ่านแดนประเภทบัตรผ่านแดน (Border Pass)และบัตรผ่านแดนชั่วคราว (Temporary Border Pass)ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกด้าน ให้ความสำคัญการตรวจลงตราเพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ มิให้แสวงหาประโยชน์จากข้อยกเว้นต่างๆโดยจัดกลุ่มประเภทการตรวจลงตราให้เหมาะสม และเชื่อมโยงฐานข้อมูลรองรับอย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ ข้อมูลอัตลักษณ์บุคคล รวมถึงการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 26 มกราคม 2559 เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวทางการปฏิบัติในการพิจารณาการเปิด-ระงับหรือปิดจุดผ่านแดนประเภทต่างๆ

(4)จัดระบบแรงงานต่างด้าวข้ามแดน เพื่อลดปัญหาอาชญากรรมและปัญหาด้านความมั่นคง โดยจัดระบบแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานตามบริเวณชายแดนในลักษณะไป-กลับ แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานตามฤดูกาลและรายปี รวมถึงการพัฒนาฝีมือแรงงาน ไทยและแรงงานต่างด้าวตามแนวชายแดน ให้เหมาะสมกับพื้นที่ชายแดนและความต้องการของตลาดแรงงาน

(5)พัฒนาระบบการตรวจโรคระบาดและระบบส่งต่อผู้ป่วยข้ามแดน เพื่อป้องกันการแพร่โรคระบาดที่เป็นภัยคุกคามต่อประชาชน โรคระบาดสัตว์ โรคพืชและแมลง ศัตรูพืชโดยเฝ้าระวังและตรวจตราการเข้า-ออกของคน การขนย้ายสัตว์และพืชผ่านแดนอย่างเข้มงวดและพัฒนาระบบการป้องกันการ

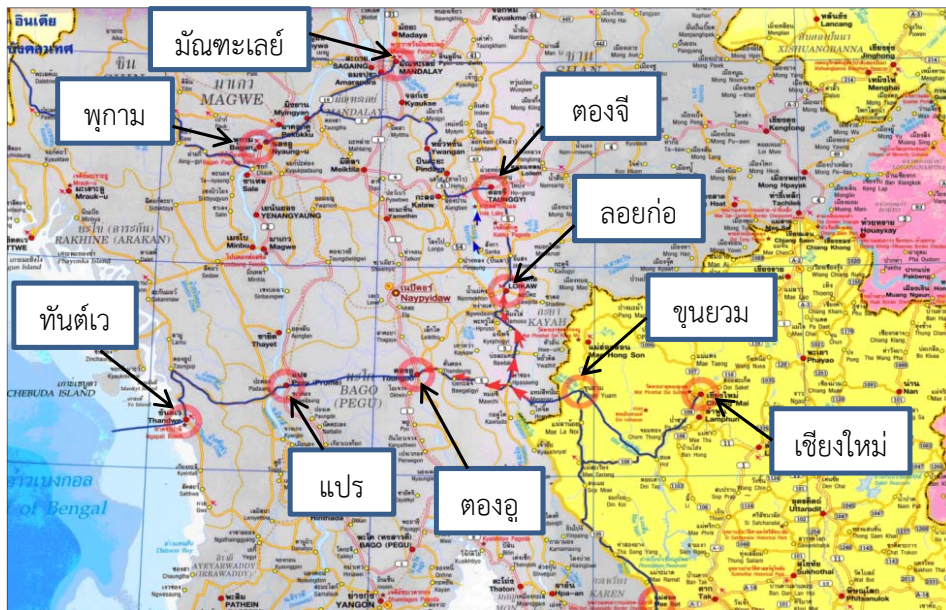
ระบาดในสัตว์ตามแนวชายแดน รวมไปถึงการเข้าถึงบริการสุขภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนตามแนวชายแดนและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยข้ามพรมแดนได้อย่างทันท่วงที

(6) ดำเนินการจัดระเบียบพื้นที่ที่มีเงื่อนไขของปัญหาความมั่นคงหรือควบคุมการใช้พื้นที่ที่มีปัญหาเส้นเขตแดนทับซ้อน เพื่อลดการเผชิญหน้าหรือการกระทบกระทั่งกับประเทศคู่กรณี ตลอดจนปรับปรุงระบบเฝ้าระวัง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในพื้นที่

(7) พัฒนาระบบข่าว รองรับการเพิ่มขึ้นของปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในพื้นที่ชายแดน โดยบูรณาการงานข่าวภายในพื้นที่ชายแดนและประเทศเพื่อนบ้านเพื่อลดช่องโหว่ด้านการข่าวและการเข้าซื้อของการทำงาน เพื่อความแม่นยำของการข่าวและเพิ่มทรัพยากรด้านการข่าว ในทุกพื้นที่

(8) สนับสนุนและพัฒนาปฏิบัติการจิตวิทยาในพื้นที่ชายแดน เพื่อเฝ้าระวังประชาสัมพันธ์และปฏิบัติการจิตวิทยาให้เกิดการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนในพื้นที่ชายแดน ให้เกิดการพัฒนาเครือข่ายความมั่นคงขึ้นในชุมชน

ทั้งนี้จากที่กล่าวมาได้แสดงให้เห็นถึงโอกาสสำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในการทำหน้าที่เป็น“ประตูตะวันตกเข้าสู่เมืองเศรษฐกิจหลักของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา” โดยเชื่อมต่อเข้ากับเมืองลอยก่อ ไปสู่เมืองมณฑลเย่ เมืองตองจี เมืองตองอูและเมืองทันต์เวเพื่อเชื่อมโยงกับเส้นทางเรือเมืองทันต์เว เป็นประตูออกสู่ทะเล 17 จังหวัดภาคเหนือของไทย ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนและภาคเหนือในการเข้าสู่ตลาดโลกและเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับตลาดใหม่คือ ประเทศบังกลาเทศและปากีสถาน (ดังแสดงในแผนภาพที่ 4.27)

แผนภาพที่ 4.27 แสดงการเชื่อมโยงการเดินทางบกจากการเปิดด่านชายแดนถาวรสู่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ที่มา: Island Safari.(2560).5 day/4 nights Island Safari.สืบค้นเมื่อวันที่20 มกราคม2563 จาก<http://islandsafarimergui.com/package/islands-safari-5-days-4-nights/>.

อย่างไรก็ตามในมิติการท่องเที่ยว นับเป็นโอกาสสำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่มีความโดดเด่นในการเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สัมผัสกับวิถีท้องถิ่น ความสวยงามของพื้นที่

ทางธรรมชาติ โดยเฉพาะชมทะเลหมอก ทุ่งดอกบัวตองและถ้ำโบราณ รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เป็นที่รู้จักกันเป็นอย่างดีหลายแห่ง มีลักษณะคล้ายคลึงกับที่รัฐเคยาของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาที่ได้ผลักดันให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาของรัฐประกอบด้วย(1)การปฏิบัติตามสัญญาหยุดยิงมุ่งสู่สันติภาพ เพื่อให้เกิดการกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่การมีอำนาจการตัดสินใจพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สนับสนุนให้เกิดการลงทุนทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างกว้างขวาง (2)พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งในเขตเมืองและชุมชนต่างๆ ที่ตั้งอยู่ตามแนวชายแดนให้เข้าถึงโอกาสการมีที่อยู่อาศัย มีที่ดินทำกิน การสร้างรายได้ที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและลดการกระทำความผิด เช่น การตั้งกองทุนร่วมระหว่างรัฐบาลกลางและกองกำลังป้องกันชายแดน (Border Guard Force: BGF)ของรัฐเคยาเพื่อสร้างบ้านให้กับประชาชน ด้วยการผ่อนคลายนโยบายในพื้นที่ป่าไม้ จัดสรรที่ดินทำกินให้ประชาชน ลดการลักลอบตัดไม้ ลดการค้ายาเสพติด ค้ามนุษย์และข้ามแดนเข้าสู่ประเทศไทยเพื่อเป็นแรงงานอย่างผิดกฎหมายและ(3)การกำหนดให้รัฐเคยา เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้สามารถเข้าถึงโอกาสจากการท่องเที่ยว ด้วยการสนับสนุนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ปัจจุบันมี3แห่ง)การเปิดพื้นที่ให้ภาคเอกชนลงทุนด้านโรงแรมที่พักซึ่งปัจจุบันมีสถานประกอบการโรงแรมที่พักมากกว่า10 แห่งและมีแนวโน้มการลงทุนเพิ่มขึ้น (ราคาที่พัก25-150เหรียญสหรัฐต่อคืน) ร้านอาหารประมาณ40 แห่ง มีร้านอาหารท้องถิ่นชาวเคยาสำหรับให้บริการทั้งประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว มีผู้ประกอบการรับส่งและรถเช่า7 แห่ง ทั้งยังพบว่า มีการอนุญาตให้นักลงทุนจากต่างชาติเข้าพื้นที่ เพื่อพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยในลำน้ำคลองปุ่น บริเวณหลักกิโลเมตรที่189.5 (ดูแผนภาพที่ 4.28) บนถนนจากบอละแคมายังบ้านแม่สะแะ ใกล้กับแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนอีกด้วย

แผนภาพที่ 4.28 แสดงแหล่งท่องเที่ยวสำคัญและการลงทุนทางการท่องเที่ยวในรัฐเคยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

4.3.3 การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวทางทะเล ชายหาดและเกาะของเขตพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งตะวันตกของประเทศไทยกับเมืองมะริดและเกาะสอง มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

การศึกษาในครั้งนี้คณะวิจัยได้ดำเนินการสำรวจการเดินทางโดยเส้นทางอากาศและทางบกภายในประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (ย่างกุ้ง-มะริด-เกาะสอง-ย่างกุ้ง) ได้แก่ 1)การเดินทางทางอากาศด้วยสายการบินภายในประเทศ และ2)การเดินทางด้วยรถยนต์โดยสาร จากเมืองมะริดไปด่านชายแดนมูตอง(มูตอง-สิงขร ประจวบคีรีขันธ์ ประเทศไทย)-ด่านมูตอง-เกาะสอง มณฑลตะนาวศรี ระหว่างวันที่ 18-23 ธันวาคม 2562 จากการศึกษา พบว่า การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวทางอากาศของสายการบินภายในประเทศของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา(ย่างกุ้ง-มะริด-เกาะสอง-ย่างกุ้ง)มีความสะดวก รวดเร็ว

ช่วยลดเวลาในการเดินทาง2ชั่วโมง เมื่อเปรียบกับการเดินทางด้วยรถยนต์โดยสารใช้เวลา17ชั่วโมง ส่งผลทำให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางทางอากาศภายในประเทศด้วยสายการบินเมียนมา แอร์ไลน์ (Myanmar Air Line) มากกว่าการเดินทางบกด้วยรถยนต์โดยสาร ทั้งนี้เที่ยวบินขาไปออกจากสนามบินนานาชาติย่างกุ้งไปยังสนามบินเมืองมะริด (ย่างกุ้ง-มะริด) ส่วนขากลับออกจากสนามบินเกาะสอง (เกาะสอง-มะริด-ย่างกุ้ง) เครื่องบินจะจอดรับ-ส่งผู้โดยสารระหว่างทางที่สนามบินเมืองมะริดก่อนบินต่อไปยังสนามบินปลายทางได้ ส่วนการเชื่อมโยงทางน้ำและเกาะ เป็นการเดินทางด้วยเรือโดยสารทางทะเล จากท่าเรือด่านชายแดนท่าเทียบเรือสะพานปลา จังหวัดระนอง ประเทศไทยกับท่าเรือด่านชายแดนเกาะสอง เมืองเกาะสองและเรือโดยสารบริษัทแกรนด์ อันดามัน จำกัด และเรือท้องถิ่น ใช้เวลาการเดินทางจากด่านชายแดนสะพานปลามายังด่านเกาะสอง ประมาณ 45 นาที สามารถเดินทางสะดวก รวดเร็วและปลอดภัย

สำหรับการเดินทางของประชาชนและนักท่องเที่ยวจากชายแดนประเทศไทยผ่านผ่อนปรนพิเศษ ด่านสิงขร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์กับด่านชายแดนมูตอง เมืองมะริดและด่านท่าเทียบเรือสะพานปลา จังหวัดระนองกับด่านท่าเรือเมืองเกาะสอง มณฑลตะนาวศรี สามารถดำเนินการได้ 2 วิธีการ ดังนี้

1) ทำบัตรผ่านแดน โดยขอทำบัตรผ่านแดนที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง บริเวณหน้าด่าน โดยการเดินทางข้ามแดนด้วยบัตรผ่านแดนของนักท่องเที่ยวชาวไทย สามารถพำนักอยู่ในบริเวณชายแดนที่กำหนดไม่เกิน5ไมล์ (ประมาณ8.05กิโลเมตร) จากตัวเมืองออกไป ระยะเวลาพำนักอยู่ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาได้7วัน ค่าธรรมเนียมการขอบัตรผ่านแดนชาวไทย30บาทต่อคนต่อครั้ง ส่วนชาวต่างชาติ ค่าธรรมเนียม 10 ดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 320 บาทต่อคนต่อครั้ง เวลาตั้งแต่ 07.00 – 16.00 น.

2) การขอวีซ่า(Visa)โดยขอวีซ่าจากสถานทูตสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สำนักงานกรุงเทพมหานครหรือเชียงใหม่ สามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ทั่วประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยต้องเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่รัฐบาลกำหนดเปิดให้เดินทางท่องเที่ยวได้เท่านั้น

สำหรับมะริด เป็นเมืองท่าเรือที่เก่าแก่ ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เป็นเกาะที่เกิดจากการตกตะกอนดินของปากแม่น้ำตะนาวศรี(ดูแผนภาพที่ 4.29)เป็นเมืองอุตสาหกรรมประมง อยู่ต่อเรือและการขนส่งเชื่อมเกาะต่างๆมากกว่า800เกาะในฝั่งทะเลอันดามันที่สำคัญของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยมะริดเดิมชาวอังกฤษเรียกว่า“เมอร์กูย” (Mergui) ส่วนชาวเมียนมา เรียกว่า “เมยิก” (Myeik) หรือ เป็ค ประชากรโดยส่วนใหญ่เป็นชาวมอญ เมียนมา กระเหรี่ยง จีนมาลายู ชาวเล (อาศัยตามเกาะต่างๆในทะเลอันดามัน) และชาวไทยพลัดถิ่น ที่เคยอพยพโยกย้ายถิ่นฐานไปมาของทั้งสองประเทศในอดีต โดยเมื่อครั้งที่อังกฤษได้ยึดครองสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาให้อยู่ภายใต้อาณานิคมของอังกฤษ เมืองมะริดถือเป็นท่าเรือที่สำคัญและวางผังเมืองก่อสร้างตึกสำนักงาน ร้านค้าในเมืองมะริดด้วยสถาปัตยกรรมแบบโคเนียลที่สวยงาม ถูกเก็บรักษาไว้เป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีชีวิตของชาวมะริดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน

แผนภาพที่ 4.29 บริเวณแม่น้ำตะนาวศรีไหลออกสู่ทะเล เมืองมะริด สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

นอกจากนี้จากการเดินทางสำรวจเส้นทางและแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงเมืองมะริดและเกาะสอง มณฑลตะนาวศรี ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของเมืองมะริด ดังนี้

1) วัดเต็ง ดอ จี (Thein Dow Gyi) เป็นวัดคู่บ้านคู่เมืองของมะริดสร้างขึ้นในราวปี พ.ศ. 2209 ในสมัยพระนารายณ์ กษัตริย์ของสยาม ด้วยรูปแบบสถาปัตยกรรมแบบผสมผสานระหว่างไทย(อยุธยา) มะริด มอญและเมียนมา ปัจจุบันหลงเหลือพระพุทธรูปศิลปะอยุธยาเพียงรูปเดียวในวัดแห่งนี้ ปัจจุบันวัดเต็ง ดอ จี เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของเมืองมะริด ที่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวเมียนมานิยมเดินทางมาสักการบูชาพระมหาธาตุ และชมทัศนียภาพเมืองเก่าแห่งนี้จากบริเวณรอบฐานเจดีย์ที่ตั้งอยู่บนเขากลางเมืองใกล้กับอ่าวมะริด มณฑลตะนาวศรี (ดูแผนภาพที่ 4.30) กิจกรรมโดยส่วนใหญ่เป็นลักษณะการเดินทางศึกษาประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมร่วมสมัยที่ยังคงหลงเหลืออยู่ในปัจจุบัน

แผนภาพที่ 4.30 วัด เต็ง ดอ จี วัดคู่บ้านคู่เมืองมะริด มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

2) ตลาดเซจี เป็นตลาดท้องถิ่นของเมืองมะริดที่ตั้งอยู่ใกล้กับวงเวียนหอนาฬิกา เมืองมะริด มีขนาดใหญ่ โครงสร้างของตลาดสร้างด้วยไม้ มุงหลังคาด้วยสังกะสี (ดูแผนภาพที่ 2.31) จัดแบ่งเป็นพื้นย่อยที่ใช้เช่าสำหรับจำหน่ายสินค้าทั้งเครื่องอุปโภค บริโภค ร้านขายและซ่อมโทรศัพท์มือถือ โดยเฉพาะอาหารทะเลแห้ง โดยที่มีชื่อเสียงของเมืองมะริดได้แก่ กุ้งแห้ง ปลาหมึก ปลากรอบต่างๆ เป็นต้น ส่วนร้านจำหน่ายเสื้อผ้าก็จะแยกเป็นส่วนๆในตลาด รวมทั้งยังมีสินค้าพื้นถิ่นต่างๆจำหน่ายอีกด้วย ตลาดเปิดตลอดทั้งวัน สามารถเดินทางเข้าถึงได้สะดวก บริเวณรอบตลาดเป็นที่ตั้งตึกแถวและบ้านโบราณสถาปัตยกรรมมะริดที่มีคุณค่าและสวยงาม ในอนาคตเหมาะสำหรับการปรับปรุงให้เป็นร้านค้าแพหรือร้านเครื่องดื่มที่สามารถนั่งพักผ่อนและชมวิถีชีวิตชุมชนตลาดแห่งนี้ได้เป็นอย่างดี

แผนภาพที่ 4.31 ตลาดเซจี ตลาดท้องถิ่นเมืองมะริด มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

3)ท่าเทียบเรืออ่าวมะริด ตั้งอยู่บริเวณปากอ่าวมะริด เป็นท่าเรือท้องถิ่นที่ใช้เป็นจุดขนส่งประชาชนและสินค้าจากเกาะต่างๆเข้ามายังเมืองมะริด ในช่วงตอนเช้าจนถึงเย็นจะคึกคักไปด้วยผู้คนชาวเลและชาวมะริด ที่เดินทางจับจ่ายสินค้าและจำหน่ายอาหารทะเลตลาดเมืองมะริด(ดูแผนภาพที่ 4.32) นักท่องเที่ยวนิยมใช้บริการเรือท้องถิ่นข้ามฝากไปยังเกาะที่อยู่บนเกาะปาเทท ใกล้ๆกับเมืองมะริดเพื่อชมทัศนียภาพและวิถีชีวิตชาวเกาะที่ตั้งไม่ไกลจากเมืองมากนัก บนเกาะเป็นที่ตั้งโรงงานปลาบ่น ฟาร์มปูน้ำมู่อู่อ่าวมะริด และพระนอนขนาดใหญ่สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2498 เพื่อให้ประชาชนชาวมะริดและหมู่เกาะต่างๆ ได้สักการบูชา เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมของชาวเมียนมาอีกด้วย

แผนภาพที่ 4.32 ท่าเทียบเรืออ่าวมะริด เมืองมะริด มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ส่วนเกาะสอง หรือชาวเมียนมาเรียกเกาตอง (Kaw Thaung) ตั้งอยู่ใต้สุดของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา อยู่ตรงข้ามกับจังหวัดระนอง ประเทศไทย พื้นที่แห่งนี้ไม่ได้เป็นเกาะหากแต่มีลักษณะเป็นแหลมมากกว่า แต่ที่เรียกกันทั่วไปก็เพราะตั้งอยู่ใกล้ๆเกาะ เกาตอง ซึ่งเรียกเป็นภาษาเมียนมา ก็เลยเพี้ยนเป็นทำให้ชาวไทยพลัดถิ่นเรียกว่าเกาะสองมาจนถึงปัจจุบัน เป็นเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวที่สำคัญของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เนื่องจากติดกับชายฝั่งทะเลอันดามัน จึงเป็นเมืองท่าเรือที่ค้าขายสินค้า อุตสาหกรรมการประมงและการท่องเที่ยวตามเกาะต่างๆของชายฝั่งทะเลอันดามันที่สวยงาม โดยแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของเมืองเกาะสอง มีดังนี้

1)พระบรมราชานุสาวรีย์บาเยนงหรือพระเจ้าบุเรงนอง ตั้งอยู่บนเนินเขาใกล้กับที่ตั้งท่าเทียบเรือเกาะสอง สามารถมองเห็นทิวทัศน์ของท่าเรือและชายฝั่งทะเลของจังหวัดระนองประเทศไทย อนุสาวรีย์แห่งนี้สร้างขึ้นเพื่อระลึกถึงกษัตริย์บุเรงนองแห่งอาณาจักรหงสาวดีผู้ยิ่งใหญ่ที่ไม่เคยมาเยือนถึงเกาะสองแห่งนี้ ชาวไทยและชาวเมียนมานิยมมาสักการะและขอพรให้ประสบผลสำเร็จในหน้าที่การงาน ครอบครัวมีความสุข ประกอบธุรกิจรุ่งเรือง เป็นต้น (ดูแผนภาพที่ 4.33)

2)ตลาดเกาะสอง ตั้งอยู่ติดกับท่าเทียบเรือเกาะสอง เป็นตลาดชุมชนขนาดใหญ่ที่จำหน่ายสินค้าหลากหลายประเภท ทั้งสินค้าอุปโภคและบริโภค โดยสินค้าเสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่มที่นำเข้ามาจากประเทศจีนและสินค้าประเภทอุปโภคที่นำเข้ามาจากชายแดนจังหวัดระนองของประเทศไทย รวมทั้งอาหารทะเลแห้งที่แปรรูปเรียบร้อยแล้วมีวางจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่นิยมเดินทางท่องเที่ยวข้ามแดนแบบไป-กลับเป็นจำนวนมาก เสน่ห์ของตลาดเกาะสองมุ่งนำเสนออาหารทะเลแห้งที่แปรรูปจากชุมชนชาวเกาะที่อยู่อาศัยเกาะต่างๆตามแนวชายฝั่งทะเลอันดามัน โดยตลาดเปิดให้บริการตลอดทั้งวัน

แผนภาพที่ 4.33 พระบรมราชานุสาวรีย์พระเจ้าบุเรงนองเมืองเกาะสอง มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐ
แห่งสหภาพเมียนมา

3) เกาะตะเตคุน(Thahtay Kyun Island)หรือแกรนด์ อันดามัน(Grand Andaman) เป็นที่ตั้งของคาสโน โรงแรม สีนค้ำปลอตกาซี ร้านอาหาร สปา ฟิตเนสและสนามกอล์ฟ บนเกาะที่นักธุรกิจชาวไทยได้สัมปทาจากรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ตั้งอยู่ห่างจากท่าเรือเกาะสองนั่งเรือข้ามเกาะประมาณ 20 นาที การเดินทางข้ามเกาะต้องทำหนังสือผ่านแดนกับสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองบนเกาะ โดยใช้หลักฐานบัตรประชาชนหรือพาสปอร์ต นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางไปเกาะตะเตคุนส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่นิยมมาแสวงโชค โดยพักค้างคืนและใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับกิจกรรมต่างๆที่โรงแรมแกรนด์ อันดามัน จัดบริการให้ สามารถพำนักร้อยได้นาน 7 วัน

4) ท่องเที่ยวหมู่เกาะเมอญในทะเลอันดามัน จากการศึกษาพบว่า กิจกรรมท่องเที่ยวหมู่เกาะในทะเลอันดามันของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ได้แก่ กิจกรรมท่องเที่ยวหมู่เกาะเมอญ 5 วัน 4 คืน เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวและพักค้างแรมบนเกาะที่รัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาอนุญาตให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวชาวเมียนมา เป็นผู้สัมปทานดำเนินการได้ โดยมี มัคคุเทศน์ท้องถิ่นและผู้ขับเรือท้องถิ่นร่วมเดินทางไปด้วย โดยค่าใช้จ่ายรวม 1,330 USD\$ (ประมาณ 55,000 บาท/คน/การท่องเที่ยว 1 ครั้ง) ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติประเทศที่ 3 หรือชาวยุโรป ที่ใช้บริการ โดยมีรายการท่องเที่ยวหมู่เกาะเมอญ ดังนี้ (ดูแผนภาพที่ 4.34)

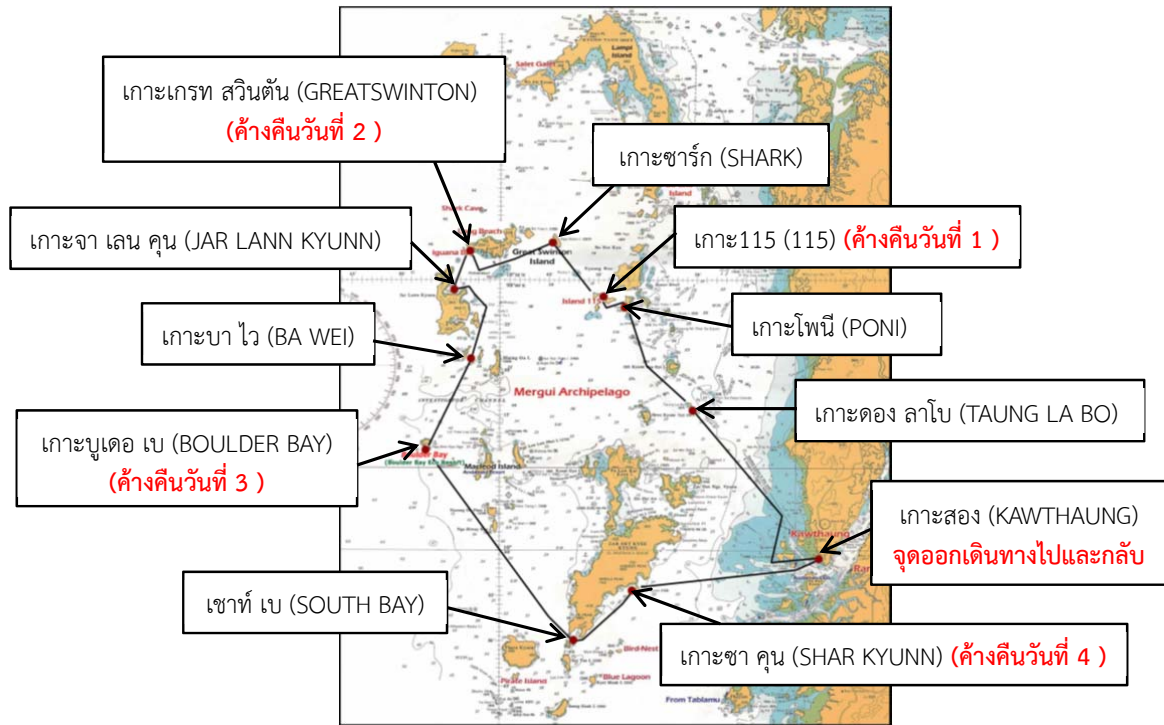
วันที่ 1 เกาะสอง (KAWTHAUNG)- เกาะดอง ลาโบ (TAUNG LA BO ISLAND) - เกาะโพนี (PONI ISLAND) - เกาะ 115 (ISLAND 115) ออกจากเกาะสองเวลา 10.00 น.หยุดท่องเที่ยวดำดูปะการังและว่ายน้ำที่เกาะดอง ลา โบและเกาะโพนี รวมทั้งพายเรือคายัค(Kayaking)และพักค้างคืนที่เกาะ 115เป็นเวลา 1 คืน

วันที่ 2 เกาะชาร์ก (SHARK ISLAND) –เกาะเกรท สวินตัน (GREAT SWINTON ISLAND) เดินทางจากเกาะ 115 ไปยังเกาะชาร์กเพื่อดำดูปะการังและว่ายน้ำ และเดินทางไปดำดูปะการังและว่ายน้ำที่เกาะเกรท สวินตัน และพักค้างคืนที่เกาะเกรท สวินตัน เป็นเวลา 1 คืน

วันที่ 3 เกาะจา เลน คูน (JAR LANN KYUNN) – เกาะบา ไว (BA WEI ISLAND) หมู่บ้านชาวมอแกน –บูเดอ เบ(BOULDER BAY) เดินทางจากเกาะเกรท สวินตันไปจา เลน คูน หยุดท่องเที่ยววิถีชีวิตชาวมอแกนเกาะบา ไว และดูปะการังและว่ายน้ำ หรือพายเรือคายัค และเดินป่าบนเกาะ พักค้างคืนที่บูเดอ เบ เป็นเวลา 1 คืน

วันที่ 4 เกาะบูเดอ เบ (BOULDER BAY) – เซาท์ เบ (SOUTH BAY)– เกาะชา คูน (SHAR KYUNN) เดินทางจากบูเดอ เบ ไปยังหมู่เกาะเซาท์ เบ เพื่อว่ายน้ำพักผ่อนรวมทั้งไปยัง ชา คูน เพื่อทำกิจกรรมว่ายน้ำ และพายเรือคายัค พักค้างคืนที่เกาะชา คูน เป็นเวลา 1 คืน

วันที่ 5 เกาะชา คูน (SHAR KYUNN) – เกาะสอง (KAWTHAUNG) เดินทางจากเกาะชา คูน และเดินทางมาถึงเกาะสองเวลา 12.00 น.

แผนภาพที่ 4.34 แสดงกิจกรรมการท่องเที่ยวหมู่เกาะเมอญู เกาะสอง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
ที่มา: Island Safari.(2560).5 day/4 nights Island Safari.สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2563
จาก <http://islandsafarimergui.com/package/islands-safari-5-days-4-nights/>.

อย่างไรก็ตามการเดินทางข้ามแดนของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาตินั้น สามารถเดินทางโดยทางบกเชื่อมระหว่างประเทศจากด่านสิงขร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยทำหนังสือข้ามแดน (Border Pass) หรือตรวจลงตราจากเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองของประเทศไทยเรียบร้อยแล้ว สามารถเดินทางด้วยรถตู้โดยสารจากบริเวณหน้าด่านสิงขรไปยังหน้าด่านชายแดนมูตอง เมืองมะริด (ใช้เวลาเดินทางประมาณ 10 นาที) ตรวจประทับตราจากเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จากนั้นนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางด้วยรถยนต์โดยสาร หรือรถเหมารับส่งจากด่านมูตองไปเมืองมะริดได้โดยสะดวก ใช้ระยะเวลาในการเดินทางเข้าเมืองมะริดประมาณ 3 ชั่วโมง ส่วนการเดินทางจากด่านท่าเทียบเรือสะพานปลา จังหวัดระนองกับด่านท่าเรือเกาะสอง ซึ่งหลังตรวจประทับตราจากเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองของประเทศไทยเรียบร้อยแล้ว สามารถเดินทางด้วยเรือโดยสารทางทะเล โดยใช้เวลาการเดินทางประมาณ 45 นาที ก็ถึงด่านท่าเทียบเรือเกาะสอง) ตรวจประทับตราจากเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองเรียบร้อยแล้วนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ตามสะดวก โดยมีระยะเวลาพำนักอยู่ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาได้ 7 วัน

จากการศึกษายังพบอีกว่า ทิศทางการพัฒนาพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย ได้กำหนดให้เป็นเมืองท่องเที่ยวพักผ่อนตากอากาศระดับโลก เป็นศูนย์กลางผลิตภัณฑ์ยางพาราและปาล์มน้ำมันของประเทศ เป็นเมืองเศรษฐกิจเชื่อมโยงการค้าและการลงทุนกับภูมิภาคอื่นของโลก โดยคณะรัฐมนตรีนอกสถานที่ (21 สิงหาคม 2561) เห็นชอบตามกรอบแนวคิดการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ (Southern Economic Corridor: SEC) อย่างยั่งยืน ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เสนอ โดยมุ่งเป้า 4 จังหวัดเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงคือ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช หรือที่เรียกว่า “ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ อย่างยั่งยืน”

ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องคือ จังหวัดระนอง เป็นที่ตั้งของท่าเรือพาณิชย์สู่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา อินเดีย ลังกาและบังกลาเทศ รวมถึงการเชื่อมโยงอ่าวเบงกอลภายใต้กรอบความร่วมมือทางวิชาการและเศรษฐกิจระหว่าง 7 ประเทศในอ่าวเบงกอล (Bangladesh - India - Sri Lanka - Thailand Economic Cooperation: BIMSTEC) ดังนั้นทิศทางการพัฒนาจึงต้องมุ่งให้เกิดประตูการค้าฝั่งตะวันตก (Western Gateway) ให้สามารถเชื่อมโยงโครงข่ายและใช้ประโยชน์จากที่ตั้งการเป็นประตูส่งออกสินค้าฝั่งตะวันตกเชื่อมโยงกับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกไปยังกลุ่มประเทศ 7 ประเทศในอ่าวเบงกอล ที่มีแนวโน้มการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะประเทศอินเดีย รวมทั้งการพัฒนาประตูการท่องเที่ยวอ่าวไทยและชายฝั่งอันดามัน (Royal Coast & Andaman Route) ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำแห่งใหม่กับแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเลียบชายฝั่งทะเลอ่าวไทยเชื่อมโยงฝั่งทะเลอันดามันและพัฒนาเป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวคุณภาพ โดยพื้นที่ **จังหวัดชุมพร – ระนองได้รับการกำหนดตำแหน่งให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวคุณภาพ** โดยใช้ศักยภาพของจังหวัดชุมพรที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและจุดดำน้ำระดับโลกและจังหวัดระนอง ที่มีแหล่งน้ำแร่และแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่สามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลของประเทศเพื่อนบ้าน เป็นแม่เหล็กในการดึงดูดนักท่องเที่ยว นอกจากนี้พื้นที่จังหวัดระนองยังเป็นฐานการแปรรูปอาหารทะเลต่อยอดจากเดิมในพื้นที่ สามารถพัฒนาและใช้ประโยชน์ท่าเรือจังหวัดระนอง ให้เป็นประตูส่งออกสินค้าฝั่งตะวันตกไปยังท่าเรือหลัก 7 ประเทศในอ่าวเบงกอลได้

เป้าหมายสำคัญในการศึกษาในครั้งนี้ มุ่งประเด็นการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชุมพร-ระนอง (Royal Coast & Andaman Route และ Western Gateway) เพื่อพัฒนาพื้นที่ชุมพรและระนองให้เป็นประตูการท่องเที่ยวเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ฝั่งอ่าวไทยและฝั่งทะเลอันดามันของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยมุ่งเน้นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ที่ให้ความสำคัญกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลของจังหวัดชุมพร โดยเฉพาะจุดดำน้ำตามเกาะต่างๆ ของจังหวัดชุมพรให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลอ่าวไทย (Royal Coast) และเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวจากจังหวัดชุมพรไปสู่แหล่งท่องเที่ยวน้ำพุร้อนและเกาะต่างๆ ของจังหวัดระนอง

ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า การท่องเที่ยวเรือสำราญมีการเจริญเติบโตสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตามทิศทางการเติบโตของการท่องเที่ยวของโลก โดยการท่องเที่ยวกลุ่มนี้จัดเป็นนักท่องเที่ยวตลาดรายได้สูง (High class, Hi-end Market) เพราะมีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวค่อนข้างสูง มีลักษณะเดินทางท่องเที่ยวเป็นกลุ่มพักผ่อนกับครอบครัว จึงเป็นโอกาสอย่างมากต่อกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยโดยเรือท่องเที่ยวทางทะเล (เรือยอร์ช) มีระยะเวลาพักผ่อนเฉลี่ยครั้งละ 60 วัน ซึ่งมีการใช้จ่ายใช้สอยและค่าใช้จ่ายต่างๆเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าคนละ 1 แสนบาท ทั้งค่าที่พักบนฝั่ง ค่าอาหาร บาร์ดี สปา ซัปปิ้ง และท่องเที่ยว (วริศ ยงสกุล กรรมการผู้จัดการ บริษัท โบ๊ทลาเกน ยอชต์ตั้ง, วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2562) ทั้งนี้

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 13 มกราคม พ.ศ.2558 โดยเห็นชอบให้มีการพัฒนาท่าเทียบเรือทั้งทางฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามัน เพื่อเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศด้านการพัฒนาและการเตรียมความพร้อมรองรับแผนงานและยุทธศาสตร์สามเหลี่ยมเศรษฐกิจที่พัฒนาไปสู่อาเซียน ซึ่งได้กำหนดให้จังหวัดภูเก็ตและพื้นที่ภาคใต้ฝั่งอันดามัน เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเลมุ่งให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเรือสำราญของโลก(Cruise & Yacht Destination) เพื่อให้เป็นจุดศูนย์กลางเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งประเด็นนี้จังหวัดระนองจัดเป็นประตูสู่อันดามันและเป็นจังหวัดในพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามันทางตอนเหนือที่เชื่อมต่ออยู่กับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีโครงสร้างพื้นฐานทั้งท่าเทียบเรือระหว่างประเทศ ท่าจอดเรือยอร์ชและท่าอากาศยานนานาชาติ ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้หากพิจารณาถึงแนวทางการเชื่อมโยงเส้นทางรถไฟระหว่างจังหวัดชุมพร-ระนอง ซึ่งจะสามารถเชื่อมโยงกับกรอบความร่วมมือการท่องเที่ยวอาเซียนในประเด็นกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวทางน้ำและทางทะเล รวมทั้งเกาะต่างๆของจังหวัดระนองและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ในอนาคต

แต่อย่างไรก็ตามการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงการท่องเที่ยวทางน้ำ ชายหาดและเกาะของเขตพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งตะวันตกของประเทศไทยกับเมืองมะริดและเกาะสอง มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จะประสบผลสำเร็จและเกิดผลประโยชน์กับพื้นที่ชุมชนของทั้งสองประเทศและเกิดความร่วมมือในการพัฒนาสู่ความยั่งยืนได้นั้น จะต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยความร่วมมือของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว โดยต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติเป็นหลัก ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนบุคคล ช้อนเร้น อำพราง ดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดรายได้หรือกำไรแต่ฝ่ายเดียว โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับทรัพยากรของทั้งสองประเทศ ซึ่งผลกระทบดังกล่าวที่สำคัญคือการเข้ามาของนักลงทุนข้ามชาติของชาวต่างชาติประเทศที่ 3 ที่มาพร้อมกับธุรกิจศูนย์เหรียญ ลงทุนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวภายในประเทศนั้นๆ เดินทางเข้ามาครอบครองและซื้อกิจการของคนในท้องถิ่นมาดำเนินธุรกิจให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างเป็นรูปธรรม แน่แน่นอนว่าในทางปฏิบัติในระยะสั้นย่อมที่จะเกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ดีให้กับพื้นที่ทั้งของประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา แต่ในทางตรงข้ามระยะยาวย่อมส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ประชาชนในท้องถิ่นสูญเสียที่ดินทำกินและไม่สามารถดำรงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมได้ ย่อมส่งผลกระทบต่อกลุ่มสลายของชุมชนจากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มุ่งสร้างเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียว ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวข้ามแดนเชื่อมโยงชายฝั่งตะวันตกของประเทศไทยกับเมืองมะริดและเกาะสอง มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ควรดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาชาติของทั้งสองประเทศให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนการป้องกันและรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดการใช้ประโยชน์ในเชิงพานิชย์อย่างยั่งยืนร่วมกันทั้งในปัจจุบันและอนาคต

4.3.4 ข้อเสนอแนวทางการร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน

การศึกษาในประเด็นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบและเสนอแนวทางการร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษายุทธศาสตร์อาเซียนของประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา แสดงเปรียบเทียบเสนอผลการศึกษาที่ได้ ดังแสดงในตารางที่ 4.3 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงข้อเสนอแนวทางการร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน

ยุทธศาสตร์อาเซียน (พ.ศ. 2559-2568) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว (Single Tourism Destination)			แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ประเทศไทย (พ.ศ.2560-2564)	แผนแม่บทการท่องเที่ยว สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (พ.ศ.2556-2563)	ข้อเสนอแนวทางการร่วมมือเชิงบูรณาการ	การบูรณาการหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์	กิจกรรมย่อย	การดำเนินงาน				
1.1 ยกระดับการทำตลาดและประชาสัมพันธ์	1.1.1 พัฒนาระบบการจัดเก็บสถิติการท่องเที่ยวของอาเซียน	1.จัดทำเอกสารสรุปเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว (Tourist Profiles) และกลุ่มตลาดที่เข้ามาเที่ยวในประเทศไทย เพื่อรวบรวมจัดทำสถิติของอาเซียน 2. พัฒนาปรับปรุงระบบการจัดเก็บสถิติการท่องเที่ยวของไทยให้สอดคล้องกับระบบการจัดเก็บสถิติการท่องเที่ยวของอาเซียน	การส่งเสริมความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการใช้เทคโนโลยีในการทำตลาด ด้วยการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคส่วนในการทำการตลาด ได้แก่ การร่วมมือกับชุมชน ในการสร้างสรรค์สินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว ให้สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน สอดคล้องแบรนด์จังหวัด การส่งเสริมการตลาด ร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน และการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการตลาดเช่น การสนับสนุนการพัฒนาและต่อยอดแอปพลิเคชันส่งเสริมการทำตลาด เพิ่มประสิทธิภาพหน่วยงานที่รับผิดชอบ การตลาดดิจิทัล ทั้งในด้านการดูแลบริหาร และวิเคราะห์สถิติ ข้อมูลออนไลน์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวไทย	- การสร้างแผนภาพเชิงกลยุทธ์ทางการตลาดที่นำเทคโนโลยีเข้ามาจัดจำแนกให้เห็นถึงสัดส่วนทางการตลาด ฤดูกาล การท่องเที่ยว ภูมิศาสตร์และการกระจายตัวทางการท่องเที่ยว ระยะเวลา การพำนักร และปริมาณนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ - การสร้างข้อมูลด้านการตลาดที่แม่นยำ สนับสนุนการตัดสินใจของคณะกรรมการและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเมียนมา จากการกำหนดคุณลักษณะอุปสงค์อุปทาน การวิเคราะห์ช่องว่างในระบบการท่องเที่ยว ด้วยการรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพของผู้มาเยือน วิเคราะห์ช่องว่างทางการตลาด และกำกับติดตามความพึงพอใจการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	ควรพัฒนาระบบการจัดเก็บสถิตินักท่องเที่ยวชาวไทย ชาวเมียนมา และนักท่องเที่ยวประเทศที่ 3 อย่างเป็นระบบและสนับสนุนการตัดสินใจยกระดับการทำตลาดและประชาสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ	หน่วยงานรับผิดชอบ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง: สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง หน่วยงานเสนอแนะเพิ่มเติม: สมาคมสมาคมพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยวส่วนภูมิภาคแห่งประเทศไทย (TFOPTA)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์อาเซียน (พ.ศ. 2559-2568) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมาย ปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว(Single Tourism Destination)			แผนพัฒนาการ ท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ประเทศไทย (พ.ศ.2560-2564)	แผนแม่บทการท่องเที่ยว สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา (พ.ศ.2556-2563)	ข้อเสนอแนวทางการ ร่วมมือเชิงบูรณาการ	การบูรณาการ หน้าที่และ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์	กิจกรรมย่อย	การดำเนินงาน				
1.1 ยกระดับ การทำตลาด และประชาสัมพันธ์	1.1.2 ขยายผล การดำเนินงาน ด้านการตลาด การท่องเที่ยว อาเซียน	1.สนับสนุนแคมเปญ การท่องเที่ยวใหญ่ ฉลองครบรอบ 50 ปี ของอาเซียน(ASEAN ๕0) 2. จัดทำแผนการ ดำเนินงานด้าน กิจกรรมด้าน การตลาดตามแผน ยุทธศาสตร์การตลาด การท่องเที่ยว อาเซียน พ.ศ. 2560-2563 ที่ ได้รับการเห็นชอบ	การส่งเสริมการตลาด เฉพาะกลุ่มเพื่อดึงดูด การเดินทางท่องเที่ยว และกระตุ้นการใช้จ่าย ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม ต่างๆ โดยการส่งเสริม การตลาดแบบเฉพาะ กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มตลาดระดับกลาง - บน (มีรายได้ส่วนบุคคล สูงกว่า 20,000 เหรียญ สหรัฐต่อปี) ในพื้นที่ ตลาดที่มีศักยภาพ และ การทำตลาดแบบ เฉพาะกลุ่มสำหรับ นักท่องเที่ยวกลุ่มความ สนใจพิเศษ เช่น กลุ่ม นักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิง สิ่งแวดล้อมและนิเวศ	- สนับสนุนการตลาด เฉพาะกลุ่ม โดยเฉพาะ การท่องเที่ยวที่มีความ รับผิดชอบต่อสังคม การสร้างวัฒนธรรม ระดับชาติต่อการ ท่องเที่ยวและผลกระทบ จากการท่องเที่ยวทั้ง ทางบวกและลบอันจะ ส่งผลต่อสังคมวัฒนธรรม โอกาสทางเศรษฐกิจและ การท่องเที่ยวกับการ ปกป้องมรดกของชาติ	จัดทำแคมเปญส่งเสริม การท่องเที่ยวกลุ่ม สนใจพิเศษในจุดหมาย ปลายทางใหม่ของไทย และสาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมา โดย ดึงดูดนักท่องเที่ยวชาว เมียนมาเข้าประเทศไทย ด้วยการท่องเที่ยวเชิง สุขภาพ (เขตรอยธรรม ล้านนาและชายฝั่งทะเล ตะวันตก) และเพิ่มพื้นที่ ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ผจญภัย ให้นักท่องเที่ยวชาวไทย เดินทางท่องเที่ยวกลุ่ม เมืองท่องเที่ยว อินเล กะลอ ปินตะยะ รัฐฉาน เมืองลอยก่อ รัฐคะยา และเมืองทวาย มะริด เกาะสองในมณฑล ตะนาวศรี รวมทั้งดึงดูด นักท่องเที่ยวประเทศที่ 3 ท่องเที่ยวในจุดหมาย ปลายทางข้างต้น โดย บูรณาการแผนงานเขต พัฒนาการท่องเที่ยว อารยธรรมล้านนากับ กลุ่มจังหวัดพื้นที่ เศรษฐกิจภาคเหนือ (Northern Economic Cluster: NEC) และเขต พัฒนาการท่องเที่ยว ชายฝั่งทะเลตะวันตกกับ พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจ ภาคใต้อย่างยั่งยืน (Southern Economic Corridor: SEC)	หน่วยงาน รับผิดชอบ: กระทรวงการ ท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่ง ประเทศไทย หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง: สำนักงานตรวจ คนเข้าเมือง หน่วยงาน เสนอแนะ เพิ่มเติม: สมาคมสมาพันธ์ ธุรกิจการ ท่องเที่ยวส่วน ภูมิภาคแห่ง ประเทศไทย (TFOPTA)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์อาเซียน (พ.ศ. 2559-2568) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมาย ปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว(Single Tourism Destination)			แผนพัฒนาการ ท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ประเทศไทย (พ.ศ.2560-2564)	แผนแม่บทการท่องเที่ยว สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา (พ.ศ.2556-2563)	ข้อเสนอแนวทางความ ร่วมมือเชิงบูรณาการ	การบูรณาการ หน้าที่และ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์	กิจกรรมย่อย	การดำเนินงาน				
1.2 การเพิ่ม ความ หลากหลาย ของสินค้าด้าน การท่องเที่ยว	1.2.1 ดำเนิน กิจกรรมด้าน การพัฒนา สินค้า การท่องเที่ยว และการตลาด ต่อเนื่องจาก แผนเดิมและ กำหนดสินค้า การท่องเที่ยว ใหม่	1.พัฒนาสินค้าด้าน การท่องเที่ยว ต่อเนื่องจากแผน เดิมของอาเซียน ใน พื้นที่8เขตพัฒนาการ ท่องเที่ยว และเขต จังหวัด 12เมือง ต้องห้ามพลาดและ PLUSเพื่อกำหนด พื้นที่ในการ ดำเนินงานโครงการ ประกอบด้วย การ ท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมและมรดก การท่องเที่ยวเชิง ธรรมชาติ การ ท่องเที่ยวโดยชุมชน และการท่องเที่ยว ทางน้ำและทะเล - โครงการท่องเที่ยว วิถีไทยและวิถีพุทธ (ปี 2560) - โครงการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิง ธรรมชาติ อุทยาน แห่งชาติ และมรดก โลก(ปี 2561) - โครงการส่งเสริม การท่องเที่ยวโดย ชุมชนในเขต พัฒนาการท่องเที่ยว (ปี 2562) - โครงการพัฒนาการ ท่องเที่ยวทางทะเล ชายฝั่งอันดามัน ระหว่างไทยและ สาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมา (ปี2563) - โครงการพัฒนาการ ท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง บริเวณสามเหลี่ยม ทองคำ (ปี 2563)	การพัฒนาคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการทุกรูป แบบอย่างมีมาตรฐาน โดยการส่งเสริมและ พัฒนาคุณภาพสินค้า และบริการด้านการ ท่องเที่ยวทั้งระบบ เสริมสร้าง พัฒนาและ ปรับปรุงมาตรฐานด้าน การท่องเที่ยวและ บริการให้ครอบคลุมทุก รูปแบบ และส่งเสริมขีด ความสามารถ แข่งขันด้านธุรกิจการ ถ่ายภาพยนตร์ ต่างประเทศในประเทศ ไทย รวมถึงการเพิ่มขีด ความสามารถในการ รองรับด้านการ ท่องเที่ยวเพื่อก้าวสู่การ เป็นผู้นำคุณภาพของ แหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการระดับโลก สากล	การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้น การออกแบบเชิง สร้างสรรค์ เพื่อให้ ผลิตภัณฑ์และจุดหมาย ปลายทางด้านการ ท่องเที่ยวมีความ หลากหลาย สร้างมูลค่า เพิ่มผ่านผลิตภัณฑ์พิเศษ ที่มุ่งสู่กลุ่มตลาดมูลค่าสูง รวมทั้งการเปิดพื้นที่ ท่องเที่ยวแห่งใหม่ เช่น พื้นที่มีความหลากหลาย ทางชาติพันธุ์ ในรัฐชิน หมูเกาะ Myeik ที่ยังมี ความบริสุทธิ์ ภูเขาหิมะ เมือง Putao อีกทั้ง ยกระดับเมืองหลวง เนปีดอร์ให้เป็นศูนย์กลาง อุตสาหกรรมMICE	เนื่องจากที่ผ่านมา การ วิจัยตลาดเพื่อเป็น แนวทางในการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ การออกแบบ บรรจุภัณฑ์ การกำหนด ราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการทำ ตลาดร่วมในประเด็น การท่องเที่ยวอาเซียน (รวมถึงไทยกับ สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา)ยังไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงจำเป็นต้อง ดำเนินการวิจัยในมิติ ด้านการพัฒนาสินค้า ตลอดจน กำหนด ตำแหน่งทางการตลาด ที่เหมาะสมและแนว ทางการสร้างแบรนด์ ตลาดให้เป็นจุดหมาย ปลายทางเดียวกันใน อาเซียน (รวมถึงไทย กับสหภาพเมียนมา)	หน่วยงาน รับผิดชอบ: กรมการท่องเที่ยว (กองพัฒนา แหล่ง ท่องเที่ยว) สำนักงานการ ท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัด หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง: กรมศิลปากร กรม อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์ พืช สำนักงาน นโยบาย และแผน ทรัพยากร ธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม สำนักงานพระ พุทธ ศาสนาแห่งชาติ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน เสนอแนะ เพิ่มเติม: สมาคมสมาพันธ์ ธุรกิจการ ท่องเที่ยวส่วน ภูมิภาคแห่ง ประเทศไทย (TFOPTA)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์อาเซียน (พ.ศ. 2559-2568) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมาย ปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว(Single Tourism Destination)			แผนพัฒนาการ ท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ประเทศไทย (พ.ศ.2560-2564)	แผนแม่บทการ ท่องเที่ยวสาธารณรัฐ แห่งสหภาพเมียนมา (พ.ศ.2556-2563)	ข้อเสนอแนวทางความ ร่วมมือเชิงบูรณาการ	การบูรณาการ หน้าที่และ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์	กิจกรรมย่อย	การดำเนินงาน				
1.2 การเพิ่ม ความ หลากหลาย ของสินค้าด้าน การท่องเที่ยว	1.2.1 ดำเนิน กิจกรรมด้าน การพัฒนา สินค้า ด้านการ ท่องเที่ยว และการตลาด ต่อเนื่องจาก แผนเดิมและ กำหนดสินค้า ด้านการ ท่องเที่ยวใหม่	2. พัฒนาสินค้าด้าน การท่องเที่ยวใหม่ สำหรับกลุ่ม นักท่องเที่ยวที่มี ความสนใจเฉพาะ (กลุ่มที่สนใจด้าน สุขภาพ การผจญภัย กลุ่มผู้สูงอายุ และ กลุ่มผู้แสวงหา ประสบการณ์ การท่องเที่ยวที่ สร้างสรรค์และ แตกต่าง) - โครงการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตร และแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (ปี 2564) - โครงการส่งเสริม กิจกรรมท่องเที่ยว สีเขียว (ปี 2565) - โครงการส่งเสริม กิจกรรมท่องเที่ยว ที่สอดคล้องกับ สภาพแวดล้อมและมี ความปลอดภัยต่อ นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะสำหรับ กลุ่มผู้สูงอายุ (ปี 2566)	การพัฒนาคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการทุก รูปแบบอย่างมี มาตรฐาน โดยการ ส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพสินค้า และ บริการด้านการ ท่องเที่ยวทั้งระบบ เสริมสร้าง พัฒนาและ ปรับปรุงมาตรฐาน ด้านการท่องเที่ยวและ บริการครอบคลุมทุก รูปแบบและส่งเสริมขีด ความสามารถในการ แข่งขันด้านธุรกิจการ ถ่ายภาพยนตร์ ต่างประเทศใน ประเทศไทย รวมถึง การเพิ่มขีดความ สามารถในการรองรับ ด้านการท่องเที่ยวเพื่อ ก้าวสู่การเป็นผู้นำ คุณภาพของแหล่ง ท่องเที่ยว สินค้า และ บริการระดับโลกสากล	การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การท่องเที่ยวที่เน้น การออกแบบเชิง สร้างสรรค์ เพื่อให้ ผลิตภัณฑ์และจุดหมาย ปลายทางด้านการ ท่องเที่ยวมีความ หลากหลาย สร้าง มูลค่าเพิ่ม ผ่าน ผลิตภัณฑ์พิเศษที่มีมูลค่าสูง รวมทั้งการเปิดพื้นที่ ท่องเที่ยวแห่งใหม่ เช่น พื้นที่ความหลากหลาย ทางชาติพันธุ์ในรัฐชิน หะมุเกะ Myeik ที่ยังมี ความบริสุทธิ์ ภูเขาหิมะ เมือง Putaoรวมทั้ง ยกระดับเมืองหลวงเน ปีดอร์เป็นศูนย์กลาง อุตสาหกรรม MICE	โครงการตามแผนการ ดำเนินการที่ผ่านมา มีลักษณะโครงการเฉพาะกิจ ที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่า สามารถผลักดันให้บรรลุ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ การท่องเที่ยวอาเซียน (ATSP) จึงควรส่งเสริม การมีส่วนร่วมของ ภาคเอกชนและผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียเพื่อนำมาใช้ใน กระบวนการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ และความ เชื่อมโยงกันของประเทศ สมาชิกและประเทศที่มี ชายแดนติดต่อกัน (ดัง กรณีประเทศไทยกับ สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา) เพื่อขยาย ขอบเขตโครงการและ ความร่วมมือในการ พัฒนาสินค้า บรรจุภัณฑ์ การกำหนดราคา การ ส่งเสริมการขายการจัด จำหน่าย ตลอดจนการ ประสานงาน ควบคุมดูแล และประเมินผลอย่าง ต่อเนื่อง โดยเฉพาะการ ขยายแผนงานของเขต พัฒนาการท่องเที่ยวอารย ธรรมล้านนา กับกลุ่ม จังหวัดพื้นที่เศรษฐกิจ ภาคเหนือ (Northern Economic Cluster : NEC) และเขตพัฒนาการ ท่องเที่ยวชายฝั่งทะเล ตะวันตก กับพื้นที่ระเบียง เศรษฐกิจภาคใต้อย่าง ยั่งยืน (Southern Economic Corridor: SEC) เชื่อมโยงกับ สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา	หน่วยงาน รับผิดชอบ: กรมการท่องเที่ยว (กองพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยว) สำนักงานการ ท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัด หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง: กรม ส่งเสริม การเกษตร กรม อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์ พืช สำนักงานนโยบาย และแผน ทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน เสนอแนะ เพิ่มเติม: องค์การบริหาร การพัฒนาพื้นที่ พิเศษฯ (อพท.) สมาคมสมาพันธ์ ธุรกิจการ ท่องเที่ยวส่วน ภูมิภาคแห่ง ประเทศไทย (TFOPTA)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์อาเซียน (พ.ศ. 2559-2568) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมาย ปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว(Single Tourism Destination)			แผนพัฒนาการ ท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ประเทศไทย (พ.ศ.2560-2564)	แผนแม่บทการ ท่องเที่ยวสาธารณรัฐ แห่งสหภาพเมียนมา (พ.ศ.2556-2563)	ข้อเสนอแนวทางการ ร่วมมือเชิงบูรณาการ	การบูรณาการ หน้าที่และ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์	กิจกรรมย่อย	การดำเนินงาน				
1.2 การเพิ่ม ความ หลากหลาย ของสินค้าด้าน การท่องเที่ยว	1.2.2สนับสนุน การพัฒนา แหล่ง ท่องเที่ยวเชื่อม โยงภายในกลุ่ม อนุภูมิภาคเพื่อ ไปสู่ ผลประโยชน์ โดยรวมของ ภูมิภาค	1.พัฒนาเส้นทาง การท่องเที่ยว เชื่อมโยงระหว่าง ไทย-กัมพูชา- เวียดนาม- สาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมา ตามเส้นทางเลียบ ชายฝั่งด้านใต้ (Southern Coastal Corridor) - โครงการพัฒนา และส่งเสริมการ ยกระดับมาตรฐาน แหล่งท่องเที่ยวที่มี ศักยภาพ (ปี 2561) - โครงการนำร่อง ด้านการพัฒนาสื่อ ความหมายในแหล่ง ท่องเที่ยวในจังหวัด จันทบุรี ตราด และ กาญจนบุรี เพื่อ รองรับนักท่องเที่ยว ต่างประเทศ(ปี2561) - โครงการนำร่อง ด้านการท่องเที่ยว โดยชุมชนจังหวัด จันทบุรี ตราด และ กาญจนบุรี (ปี 2562) - โครงการส่งเสริม กิจกรรมการ ท่องเที่ยวเพื่อรองรับ การท่องเที่ยว เชื่อมโยง (ปี 2563)	การพัฒนาคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการทุก รูปแบบอย่างมี มาตรฐาน โดยการ ส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพสินค้าและ บริการด้านการ ท่องเที่ยวทั้งระบบ เสริมสร้าง พัฒนาและ ปรับปรุงมาตรฐาน ด้านการท่องเที่ยวและ บริการให้ครอบคลุม ส่งเสริมขีด ความสามารถในการ แข่งขันด้านธุรกิจการ ถ่ายภาพยนตร์ ต่างประเทศใน ประเทศไทย รวมถึง การเพิ่มขีด ความสามารถในการ รองรับการท่องเที่ยว เพื่อก้าวสู่การเป็นผู้นำ คุณภาพของแหล่ง ท่องเที่ยว สินค้า และ บริการระดับโลกสากล	การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การท่องเที่ยวที่เน้นการ ออกแบบเชิง สร้างสรรค์ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์และ จุดหมายปลายทางด้าน การท่องเที่ยวมีความ หลากหลาย สร้าง มูลค่าเพิ่มผ่าน ผลิตภัณฑ์พิเศษที่มุ่งสู่ กลุ่มตลาดมูลค่าสูง รวมทั้งการเปิดพื้นที่ ท่องเที่ยวแห่งใหม่ เช่น พื้นที่ความหลากหลาย ทางชาติพันธุ์ในรัฐชิน หู่เกะ Myeik ที่ยังมี ความบริสุทธิ์ ภูเขาหิมะ เมือง Putao ตลอดจน ยกระดับเมืองหลวงเน ปิดอร์ให้เป็นศูนย์กลาง อุตสาหกรรม MICE เป็นต้น	พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และเส้นทางท่องเที่ยว เชื่อมโยงระหว่างไทยกับ สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา 1)พัฒนาท่าอากาศยาน นานาชาติแม่ฟ้าหลวง แหล่งท่องเที่ยวจังหวัด เชียงรายเชื่อมโยงเส้นทาง ท่องเที่ยวทางอากาศกับท่า อากาศยานเฮโฮ รัฐฉานใต้ (เฮโฮ อินเล ทองจี กะลอ ปินตะยะ) 2)พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก ข้อตกลงเส้นทางท่องเที่ยว ทางบกจังหวัดแม่ฮ่องสอน กับเมืองลอยก่อรัฐคะยา รวมทั้งจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์กับเมือง มะริด มณฑลตะนาวศรี (ควรพิจารณาเส้นทาง วงรอบจากจังหวัด กาญจนบุรี เมืองทวาย เมืองมะริด และ ประจวบคีรีขันธ์) 3)พัฒนาท่าเทียบเรือและ เส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำ จังหวัดระนองเชื่อมโยงกับ เมืองเกาะสองและหมู่เกาะ มะริดในมณฑลตะนาวศรี 4)การศึกษาความเป็นไปได้ การเชื่อมโยงเส้นทางรถไฟ ที่มีศักยภาพ (เส้นทาง ประวัติศาสตร์มรดกโลก อยุธยา-สองแคว-เชียงใหม่- หงสาวดี-ศรีสะเกษ)	หน่วยงาน รับผิดชอบ: กรมการท่องเที่ยว (กองพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยว) สำนักงานการ ท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัด หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง: สำนักงานนโยบาย และแผน ทรัพยากร ธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม จังหวัด สำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัด องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น หน่วยงานเอกชน

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์อาเซียน (พ.ศ. 2559-2568) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมาย ปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว(Single Tourism Destination)			แผนพัฒนาการ ท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ประเทศไทย (พ.ศ.2560-2564)	แผนแม่บทการ ท่องเที่ยวสาธารณรัฐ แห่งสหภาพเมียนมา (พ.ศ.2556-2563)	ข้อเสนอแนวทางการ ร่วมมือเชิงบูรณาการ	การบูรณาการ หน้าที่และ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์	กิจกรรมย่อย	การดำเนินงาน				
1.3 กระตุ้น การลงทุนใน ภาคการ ท่องเที่ยว	1.3.1 จัดทำ โปรแกรม การสนับสนุน การลงทุนด้าน การท่องเที่ยว ซึ่ง กำหนด เส้นทางสำหรับ กระตุ้นการ ลงทุนในด้าน โครงสร้าง พื้นฐาน และสินค้า ทางการ ท่องเที่ยว	1.จัดเตรียมเอกสาร เกี่ยวกับการกระตุ้น การลงทุนของไทยใน ภาคการท่องเที่ยว เพื่อประกอบการ จัดทำรายละเอียด เกี่ยวกับการลงทุน ด้านการท่องเที่ยว ของอาเซียน 2.เข้าร่วมงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ ลงทุนด้านการ ท่องเที่ยวเพื่อ เผยแพร่แนวทางการ ลงทุนด้านการ ท่องเที่ยวของ อาเซียน 3. ศึกษาความพร้อม ของไทยด้านนโยบาย การลงทุนและกฎ หมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นฐานการ หารือกับประเทศ สมาชิกต่อการปรับ นโยบายและ กฎหมายด้านการ ลงทุนของอาเซียนให้ สอดคล้องกัน	การสนับสนุนการ ลงทุนจากภาคเอกชน และการจัดทำศูนย์ ข้อมูลสารสนเทศเพื่อ การท่องเที่ยว อาทิ ส่งเสริมความร่วมมือ ระหว่างภาครัฐ และ เอกชนในการลงทุน ต่างๆ และการจัดตั้ง หน่วยบริหารและ วิเคราะห์ข้อมูลด้าน การท่องเที่ยวสำหรับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ จัดทำ Tourism Intelligence Center และสนับสนุนการ แบ่งปันข้อมูลกลางให้ ทุกภาคส่วนที่ เกี่ยวข้องให้สอดคล้อง กับความต้องการของ ผู้ใช้งาน	(กำลังขยายการลงทุน เตรียมเสนอต่อรัฐบาล เพื่อเพิ่มสิทธิถือครอง ที่ดินเป็น 50 ปี ต่ออายุ ได้ 2 ครั้ง รวมเป็น 70 ปี และมีการเปิดให้บริษัท นำเที่ยวต่างชาติเข้ามา ลงทุนกำหนดรูปแบบ ลงทุนในลักษณะกิจการ ร่วมทุน(joint venture) สัดส่วนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 35 และจะมีการเสนอ ให้ต่างชาติเข้ามาลงทุน ในธุรกิจโรงแรมกลุ่ม โรงแรมระดับ 4-5 ดาว เปิดให้ต่างชาติลงทุนได้ ทั้งหมดและกลุ่มโรงแรม ระดับ 3 ดาว ให้ลงทุน แบบ joint venture)	ควรปรับแก้การลงทุนใน ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับ คาสิโน และสวนสนุก ไปสู่ “การลงทุนอย่างมีความ รับผิดชอบต่อ” มีโปรแกรม สนับสนุนการลงทุนที่สร้าง อรรถประโยชน์ ที่จะ ตอบสนองสู่ความยั่งยืน รวมทั้งให้ความสำคัญกับ รากฐานวัฒนธรรมไทยกับ สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมามีความใกล้ชิดกัน อย่างมาก โดยเฉพาะอย่าง ยิ่งต่อประเด็นประชาชน ชาวเมียนมามีความเชื่อมั่น ในสินค้าและบริการที่เป็น “Thailand Brand”	หน่วยงาน รับผิดชอบ: กระทรวงการ ท่องเที่ยวและ กีฬา หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง: สำนักงาน คณะกรรมการ ส่งเสริมการลงทุน (BOI) หน่วยงาน เสนอแนะ เพิ่มเติม: สภาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวแห่ง ประเทศไทย หอการค้าไทย และสมาคม สมาพันธ์ธุรกิจ การท่องเที่ยวส่วน ภูมิภาคแห่ง ประเทศไทย (TFOPTA)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์อาเซียน (พ.ศ. 2559-2568) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมาย ปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว(Single Tourism Destination)			แผนพัฒนาการ ท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ประเทศไทย (พ.ศ.2560-2564)	แผนแม่บทการ ท่องเที่ยวสาธารณรัฐ แห่งสหภาพเมียนมา (พ.ศ.2556-2563)	ข้อเสนอแนวทางการ ร่วมมือเชิงบูรณาการ	การบูรณาการ หน้าที่และ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์	กิจกรรมย่อย	การดำเนินงาน				
1.4 พัฒนา ศักยภาพ ชีต ความสามารถ ของทรัพยากร บุคคล	1.4.1ดำเนินการ ตามข้อตกลง ร่วมด้าน บุคลากรวิชาชีพ ท่องเที่ยวของ อาเซียน(MRA on Tourism Professional: MRA-TP)	1.สนับสนุนการ ดำเนินงานของ สำนักงานเลขาธิการ ระดับภูมิภาคในการ ดำเนินงานตาม ข้อตกลงร่วมด้าน บุคลากรวิชาชีพ ท่องเที่ยวของ อาเซียน (MRA on Tourism Professional: MRA-TP)	การพัฒนาศักยภาพ บุคลากรด้านการ ท่องเที่ยวทั้งระบบให้ มีขีดความสามารถใน การแข่งขัน สอดคล้องกับ มาตรฐานสากลและ เพียงพอต่อความ ต้องการของตลาด โดยการส่งเสริมความ ร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชนและชุมชนใน การพัฒนาและ ปรับปรุงหลักสูตรที่ เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาบุคลากรการ ท่องเที่ยวที่สอดคล้อง ความต้องการของ ตลาดแรงงาน สร้าง แรงจูงใจ ผู้ประกอบการ อุตสาหกรรมด้านการ ท่องเที่ยว สนับสนุน บุคลากรให้มี สมรรถนะขั้นพื้นฐาน ตามตำแหน่งงาน และ ได้รับการฝึกอบรมที่ได้ มาตรฐานสากล	ออกแบบการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์และ ยกระดับขีดความ สามารถเชิงกลยุทธ์ ด้วยการประเมินทักษะ และความต้องการใน การพัฒนาจากภาคส่วน ต่างๆ ที่หลากหลายทั้ง เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ประกอบการเอกชน NGOsด้านสังคม กลุ่ม วิสาหกิจและโดยเฉพาะ ชุมชนท้องถิ่น ตลอดจน กลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่ ต้องการเข้าถึงความรู้ -จัดทำโปรแกรมและ แผนปฏิบัติการเพื่อนำ กลยุทธ์การพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ แห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ -พัฒนานโยบายและ กรอบการทำงาน ร่วมกันของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียที่หลากหลาย เพื่อปรับปรุงคุณภาพ การให้บริการ	การพัฒนาความร่วมมือ ของภาครัฐและเอกชนใน การพัฒนาหลักสูตรเพื่อ พัฒนาทักษะ และ ยกระดับฝีมือด้านการ ท่องเที่ยวและบริการ ระหว่างประเทศไทยและ สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมาร่วมกัน โดย พิจารณาจากความ สอดคล้องในมิติความ ต้องการบุคลากรที่มี ศักยภาพในตลาดการ ท่องเที่ยวและบริการของ สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา ภายใต้กรอบ ความร่วมมือของอาเซียน	หน่วยงาน รับผิดชอบ: กระทรวงการ ท่องเที่ยวและกีฬา กรมการท่องเที่ยว (กองพัฒนา มาตรฐาน บุคลากรด้านการ ท่องเที่ยว) หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง: กระทรวงแรงงาน
		2.ดำเนินงานตาม ข้อตกลงร่วมด้าน บุคลากรวิชาชีพ ท่องเที่ยวของ อาเซียน (MRA on Tourism Professional: MRA-TP) ที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน จำนวน32 ตำแหน่งงาน	กำหนดข้อตกลงร่วม ด้านบุคลากรวิชาชีพ ท่องเที่ยวระหว่าง ประเทศไทยและ สาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมา เพื่อ เพิ่มศักยภาพการ รองรับการขยายตัว ภาคธุรกิจการ ท่องเที่ยวและบริการ ระหว่างประเทศ อาเซียน	ส่งเสริมและสนับสนุน บุคลากรวิชาชีพ ท่องเที่ยวระหว่าง ประเทศไทยและ สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา เพื่อเพิ่ม ศักยภาพการรองรับการ ขยายตัวภาคธุรกิจการ ท่องเที่ยวและบริการ ระหว่างประเทศไทย และสาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมา	การสร้างความร่วมมือ ด้านพัฒนาศักยภาพ ชีต ความสามารถของ ทรัพยากรบุคคลด้าน วิชาชีพท่องเที่ยวระหว่าง ประเทศไทยและ สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา เนื่องจาก ประเทศไทยมีศักยภาพ ประสบการณ์ด้านการ พัฒนาศักยภาพบุคลากร เพื่อรองรับการท่องเที่ยว ระหว่างประเทศใน อาเซียนได้	หน่วยงาน รับผิดชอบ: กระทรวงการ ท่องเที่ยวและกีฬา กรมการท่องเที่ยว (กองพัฒนา มาตรฐาน บุคลากรด้านการ ท่องเที่ยว) หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง: กระทรวงแรงงาน

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์อาเซียน (พ.ศ. 2559-2568) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมาย ปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว(Single Tourism Destination)			แผนพัฒนาการ ท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ประเทศไทย (พ.ศ.2560-2564)	แผนแม่บทการท่องเที่ยว สาธารณสุขแห่งสหภาพ เมียนมา (พ.ศ.2556-2563)	ข้อเสนอแนวทางการ ร่วมมือเชิงบูรณาการ	การบูรณาการ หน้าที่และ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์	กิจกรรมย่อย	การดำเนินงาน				
1.4 พัฒนา ศักยภาพ ชีต ความสามารถ ของทรัพยากร บุคคล	1.4.1 ดำเนินการตาม ข้อตกลงร่วม ด้านบุคลากร วิชาชีพ ท่องเที่ยวของ อาเซียน (MRA on Tourism Professional: MRA-TP)	3.เตรียมข้อมูล สำหรับการพัฒนา บุคลากรวิชาชีพ ท่องเที่ยวของ อาเซียนในสาขา MICE รวมถึงวิธีการ เครื่องมือ ที่ใช้ในการฝึกอบรม (Training Tool Box) 4.ดำเนินงานตามข้อ ตกลงร่วมด้าน บุคลากรวิชาชีพ ท่องเที่ยวของ อาเซียน ในสาขา MICE	การพัฒนาบุคลากร วิชาชีพท่องเที่ยวของ อาเซียนในสาขาMICE ร่วมกันระหว่าง ประเทศไทยและ สาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมา เพื่อ เพิ่มศักยภาพการ รองรับการขยายตัว ภาคธุรกิจการ ท่องเที่ยวMICE ระหว่างประเทศใน อาเซียน	สนับสนุนบุคลากรวิชาชีพ ท่องเที่ยวของอาเซียนใน สาขาMICE ร่วมกันระหว่าง ประเทศไทยและ สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา เพื่อเพิ่มศักยภาพ การรองรับการขยายตัว ภาคธุรกิจการท่องเที่ยว MICEระหว่างประเทศใน อาเซียน	การสนับสนุนการพัฒนา บุคลากรวิชาชีพ ท่องเที่ยวของอาเซียน ในสาขาMICE ร่วมกัน ระหว่างประเทศไทย และสาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมา เพื่อ เพิ่มศักยภาพการรองรับ การขยายตัวภาคธุรกิจ การท่องเที่ยวMICE ระหว่างประเทศใน อาเซียน	หน่วยงาน รับผิดชอบ: กระทรวงการ ท่องเที่ยวและกีฬา กรมการท่องเที่ยว (กองพัฒนา มาตรฐาน บุคลากรด้านการ ท่องเที่ยว) หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง: สำนักงานส่งเสริม การจัดการประชุม และนิทรรศการ (TCBE)
	1.4.2 จัดทำ แผนการพัฒนา บุคลากรด้าน การท่องเที่ยว อาเซียน	1.เตรียมข้อมูลด้าน การพัฒนาบุคลากร ด้านการท่องเที่ยว ของไทยเพื่อประกอบ การจัดทำแผนการ พัฒนาบุคลากรด้าน การท่องเที่ยว อาเซียน 2.ดำเนินงานตาม แผนการพัฒนา บุคลากรด้านการ ท่องเที่ยวที่อาเซียน กำหนด	การพัฒนาศักยภาพ บุคลากรวิชาชีพ ท่องเที่ยวของอาเซียน ร่วมกันระหว่าง ประเทศไทยและ สาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมาเพื่อ เพิ่มศักยภาพการ รองรับการขยายตัว ภาคธุรกิจการ ท่องเที่ยวระหว่าง ประเทศในอาเซียน	สนับสนุนการพัฒนา ศักยภาพบุคลากรวิชาชีพ ท่องเที่ยวของอาเซียน ร่วมกันระหว่างประเทศ ไทยและสาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมาเพื่อเพิ่ม ศักยภาพการรองรับการ ขยายตัวภาคธุรกิจการ ท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ในอาเซียน	การกำหนดแผนพัฒนา ศักยภาพบุคลากร วิชาชีพท่องเที่ยวของ อาเซียน ร่วมกันระหว่าง ประเทศไทยและ สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา เพื่อเพิ่ม ศักยภาพการรองรับการ ขยายตัวภาคธุรกิจการ ท่องเที่ยวระหว่าง ประเทศในอาเซียน รองรับการขยายตัวด้าน การท่องเที่ยวระหว่าง ประเทศในอาเซียนใน อนาคต	หน่วยงาน รับผิดชอบ: กรมการท่องเที่ยว (กองพัฒนา มาตรฐาน บุคลากรด้านการ ท่องเที่ยว) หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง: หน่วยงานเอกชน

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์อาเซียน (พ.ศ. 2559-2568) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมาย ปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว(Single Tourism Destination)			แผนพัฒนาการ ท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ประเทศไทย (พ.ศ.2560-2564)	แผนแม่บทการท่องเที่ยว สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา (พ.ศ.2556-2563)	ข้อเสนอแนวทาง ความร่วมมือเชิง บูรณาการ	การบูรณาการ หน้าที่และ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์	กิจกรรมย่อย	การดำเนินงาน				
1.5ดำเนินการ ตามมาตรฐาน การท่องเที่ยว ของอาเซียนและ พัฒนามาตรฐาน การท่องเที่ยว ของอาเซียน สำหรับสิ่ง อำนวยความสะดวก การบริการและ แหล่งท่องเที่ยว	1.5.1ส่งเสริม การรับรอง มาตรฐาน การท่องเที่ยว อาเซียนภายใต้ กรอบนโยบาย และกฎหมาย ของประเทศ สมาชิก	1.เผยแพร่ สร้างความ ตระหนัก รับรู้ต่อ มาตรฐานการ ท่องเที่ยวอาเซียนที่มี อยู่ปัจจุบันให้กับภาค ส่วนที่เกี่ยวข้องใน ประเทศไทย 2.ดำเนินการรับรอง มาตรฐานการ ท่องเที่ยวของอาเซียน ที่มีอยู่ในปัจจุบัน - ASEAN Green Hotel Standard - ASEAN CBT Standard - ASEAN Clean Tourist City Standard - ASAN Homestay Standard - ASEAN Public Toilet Standard - ASEAN Spa Standard 3. ดำเนินการรับรอง มาตรฐานสถานที่จัด งานไมซ์ (MICE)ของ อาเซียน	การปรับปรุงกฎหมาย ข้อบังคับและมาตรฐาน ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยว และการ บังคับใช้กฎหมายอย่าง จริงจัง โดยการทบทวน แก้ไขกฎหมายและกฎ ระเบียบที่เป็นอุปสรรค ต่อการพัฒนาการ ท่องเที่ยวให้สอดคล้อง กับสถานการณ์ปัจจุบัน ส่งเสริมความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงาน ภาครัฐในการบังคับใช้ กฎหมายอย่างจริงจัง กำหนดบทบาทและ ความรับผิดชอบของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างชัดเจน ส่งเสริม การปฏิบัติตามกฎหมาย และข้อระเบียบด้านการ ท่องเที่ยวต่างๆ ประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างความเข้าใจ ในระเบียบและกฎหมาย ด้านการท่องเที่ยว	มาตรการเสริมสร้าง สภาพแวดล้อมทาง กฎหมายและกฎ ระเบียบสำหรับการ ท่องเที่ยวจะเน้นการสร้าง สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเติบโตและการลงทุน ด้านการท่องเที่ยวอย่าง รับผิดชอบ โดยสร้างระบบ การรวบรวมและจัดการ ค่าธรรมเนียมผู้ใช้บริการ และภาษีนักท่องเที่ยว เร่ง การขยายตัวของกิจการ งานในท้องถิ่น ปรับปรุง ขั้นตอนการออกใบอนุญาต สำหรับไกด์นำเที่ยวที่พัก ร้านอาหารและอื่นๆที่ เกี่ยวข้อง มุ่งให้มี ผู้ประกอบการที่ดีให้เพิ่ม มากขึ้น รวมไปถึงการ ตรวจสอบกฎหมายการ ท่องเที่ยวเพื่อแก้ไขข้อ กังวลทางกฎหมายและ ข้อบังคับ	การพัฒนาความ ร่วมมือเพื่อกำหนด มาตรฐานการ ท่องเที่ยวปรับปรุง กฎหมายข้อบังคับ และมาตรฐานต่างๆที่ เกี่ยวข้องกับการ ท่องเที่ยวระหว่าง ประเทศไทยกับ สาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมา ภายใต้กรอบความ ร่วมมืออาเซียน	หน่วยงาน รับผิดชอบ: กรมการท่องเที่ยว (กองพัฒนา บริการท่องเที่ยว) หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง: หน่วยงานเอกชน
	1.5.2 กำหนด และดำเนินการ พัฒนา มาตรฐาน การท่องเที่ยว ของอาเซียนใน สาขาใหม่	1.จัดเตรียมข้อมูลใน ส่วนของประเทศไทย เพื่อหารือกับประเทศ สมาชิกถึงการกำหนด มาตรฐานการ ท่องเที่ยวของอาเซียน ในสาขาใหม่ที่มีความ จำเป็น (เชิงสุขภาพ คนพิการและผู้สูงอายุ) 2.ดำเนินการรับรอง มาตรฐานการ ท่องเที่ยวอาเซียน ในสาขาใหม่ที่อาเซียน กำหนด	การกำหนดมาตรฐาน การท่องเที่ยวของ อาเซียนและพัฒนา มาตรฐานการท่องเที่ยว ของอาเซียนร่วมกัน ระหว่างประเทศไทย และสาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมาภายใต้ กรอบความร่วมมือ อาเซียนที่มุ่งเน้น มาตรฐานการบริการที่ ใกล้เคียงกัน	สนับสนุนการกำหนด มาตรฐานการท่องเที่ยว ของอาเซียนและพัฒนา มาตรฐานการท่องเที่ยว ของอาเซียนร่วมกัน ระหว่างประเทศไทยและ สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมาร่วมกัน เพื่อ ยกระดับมาตรฐานการ ให้บริการของ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวใน สหภาพเมียนมาและได้รับ รองมาตรฐานการ ท่องเที่ยวอาเซียนใน อนาคต	การพัฒนาความ ร่วมมือด้านการ ท่องเที่ยวของ อาเซียนร่วมกัน ระหว่างประเทศไทย และสาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมา ภายใต้กรอบความ ร่วมมืออาเซียนที่ มุ่งเน้นมาตรฐานการ บริการที่ใกล้เคียงกัน และได้รับการ มาตรฐานการ ท่องเที่ยวอาเซียนใน อนาคต	หน่วยงาน รับผิดชอบ: กรมการท่องเที่ยว (กองพัฒนา บริการท่องเที่ยว) หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง: สภาอุตสาหกรรม ท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์อาเซียน (พ.ศ. 2559-2568) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมาย ปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว(Single Tourism Destination)			แผนพัฒนาการ ท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ประเทศไทย (พ.ศ.2560-2564)	แผนแม่บทการท่องเที่ยว สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา (พ.ศ.2556-2563)	ข้อเสนอแนวทาง ความร่วมมือเชิง บูรณาการ	การบูรณาการ หน้าที่และ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์	กิจกรรมย่อย	การดำเนินงาน				
1.5 ดำเนินการ ตามมาตรฐาน การท่องเที่ยว ของอาเซียน และ พัฒนา มาตรฐาน การท่องเที่ยว ของอาเซียน สำหรับสิ่ง อำนวยความสะดวก การบริการและ แหล่งท่องเที่ยว	1.5.3 พัฒนา แนวปฏิบัติ ในการคุ้มครอง นักท่องเที่ยว ของอาเซียน (ASEAN Tourist Protection Guidelines)	1.จัดทำรายงานสรุป สถานการณ์ด้าน ความปลอดภัยใน การท่องเที่ยวของ ไทยและศึกษาแนว ปฏิบัติการคุ้มครอง นักท่องเที่ยวของไทย 2.เผยแพร่และสร้าง ความรู้ความเข้าใจ ต่อแนวปฏิบัติในการ คุ้มครองนักท่องเที่ยว ของอาเซียนสำหรับ ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	กำหนดแนวทาง ปฏิบัติการคุ้มครอง นักท่องเที่ยวของอาเซียน ร่วมกันระหว่างประเทศ ไทยและสาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมาภายใต้ กรอบความร่วมมือ อาเซียนที่มุ่งเน้น มาตรฐานการรักษาความ ปลอดภัย และการ คุ้มครองนักท่องเที่ยวที่ เดินทางเข้ามาในประเทศ อาเซียน	สนับสนุนแนวทาง ปฏิบัติการคุ้มครอง นักท่องเที่ยวของอาเซียน ร่วมกันระหว่างประเทศ ไทยและสาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมาภายใต้ กรอบความร่วมมืออาเซียน ร่วมกัน	การกำหนดแนวทาง ปฏิบัติการคุ้มครอง นักท่องเที่ยวของ อาเซียนร่วมกัน ระหว่างประเทศไทย และสาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมา มุ่งเน้นมาตรฐานการ รักษาความปลอดภัย และการคุ้มครอง นักท่องเที่ยวที่เดิน ทางเข้ามาในประเทศ อาเซียน	หน่วยงาน รับผิดชอบ: กระทรวงการ ท่องเที่ยวและกีฬา กรมการท่องเที่ยว (กองทะเบียนธุรกิจ นำเที่ยวและ มัคคุเทศก์) กอง บังคับการตำรวจ ท่องเที่ยว หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง: มูลนิธิคุ้มครอง ผู้บริโภค หน่วยงาน อื่นรับผิดชอบ ด้านความปลอดภัย
1.6 เชื่อมโยง แหล่งท่องเที่ยว และพัฒนา โครงสร้าง พื้นฐานใน แหล่งท่องเที่ยว	1.6.1 สนับสนุน การดำเนินงาน ตามนโยบาย ตลาดการบิน ร่วมอาเซียน (ASEAN Single Aviation Market – ASAM) เพื่อ ยกระดับการ เชื่อมโยงทาง อากาศของ ภูมิภาค	1. จัดเตรียมข้อมูล ความก้าวหน้าในการ ดำเนินงานตาม นโยบายตลาดการ บินร่วมอาเซียนใน ส่วนของประเทศไทย เพื่อหารือกับประเทศ สมาชิก 2.ผลักดันและเสนอ ผลจากการจัดทำ บทความ (Position Paper) ต่อกระทรวง คมนาคม และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การพัฒนาระบบ โลจิสติกส์ด้านการ ท่องเที่ยว โดยการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่ง ในการเดินทางเข้าสู่ ประเทศทั้งทางบก ทาง น้ำ และทางอากาศ ได้แก่ การพัฒนาเส้นทาง คมนาคมทางบกเพื่อ เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ยกระดับระบบขนส่ง สาธารณะ เพื่ออำนวยความสะดวกในการ เดินทางระหว่างสถานที่ ท่องเที่ยวพัฒนาเส้นทาง คมนาคมทางน้ำที่ สามารถเชื่อมโยงกับ รูปแบบการเดินทางอื่นๆ พัฒนาศักยภาพของ สนามบินในการรองรับ นักท่องเที่ยว เพิ่มเส้นทาง และจำนวนเที่ยวบิน ระหว่างประเทศและ ภายในประเทศที่ เชื่อมโยงระหว่างเมือง ท่องเที่ยวหลักและเมือง ท่องเที่ยวรอง	- ส่งเสริมการขายตัวที่ สมบูรณ์ของอุตสาหกรรม การบินและการท่องเที่ยว มุ่งเปิดเส้นทางการบินสู่ แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ พร้อมกับการเพิ่มจำนวนที่ พักและขีดความสามารถ รองรับการเดินทางเที่ยว รวมทั้งจำนวนที่นั่งโดยสาร สำหรับการเดินทางภายใน ประเทศ ตลอดจนเพิ่มสาย การบินระหว่างประเทศ เชื่อมต่อท่าอากาศยาน นานาชาติเนปิดอร์และ มัณฑะเลย์ เพื่อส่งเสริมให้ ผู้ประกอบการท่องเที่ยว พัฒนาแผนการท่องเที่ยวที่ มีจุดหมายปลายทางเหล่านี้ - ช่วยลดอุปสรรคการเข้า มาของผู้มาเยือนและการ เดินทางภายในประเทศ มุ่ง ส่งเสริมเงื่อนไขที่ปลอดภัย สำหรับการเดินทาง ท่องเที่ยวต่อเนื่อง ในรัฐ และภูมิภาคที่ยังข้อจำกัด ในปัจจุบัน	พัฒนาท่าอากาศยาน แม่ฟ้าหลวงแหล่ง ท่องเที่ยวของจังหวัด เชียงรายเชื่อมโยง เส้นทางท่องเที่ยว ทางอากาศกับท่า อากาศยานเอไอเอ รัฐ ฉานใต้ (เอไอ อินเล ตองจี กะล่อ และ ปินตะยะ)	หน่วยงาน รับผิดชอบ: สำนักงาน ปลัดกระทรวง การท่องเที่ยวและ กีฬากรมการ ท่องเที่ยว (กองพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยว) หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง: กระทรวงคมนาคม

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์อาเซียน (พ.ศ. 2559-2568) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมาย ปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว(Single Tourism Destination)			แผนพัฒนาการ ท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ประเทศไทย (พ.ศ.2560-2564)	แผนแม่บทการ ท่องเที่ยวสาธารณรัฐ แห่งสหภาพเมียนมา (พ.ศ.2556-2563)	ข้อเสนอแนวทาง ความร่วมมือเชิง บูรณาการ	การบูรณาการหน้าที่ และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์	กิจกรรมย่อย	การดำเนินงาน				
1.6 เชื่อมโยง แหล่งท่องเที่ยว และพัฒนา โครงสร้าง พื้นฐานใน แหล่งท่องเที่ยว	1.6.2 ส่งเสริม การพัฒนาการ ท่องเที่ยวทางน้ำ และทางทะเล รวมถึงโครงสร้าง พื้นฐาน	1.จัดเตรียมข้อมูล ความต้องการของ ไทยในด้านการ พัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานเพื่อรองรับ การท่องเที่ยวทางน้ำ และทะเลของ อาเซียนหรือกลุ่มอนุ ภูมิภาคเพื่อหารือกับ ประเทศสมาชิก 2.ผลักดันและเสนอ ผลจากการจัดทำ บทความ(Position Paper) ประเด็น ปัญหา แนวทางการ พัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานต่อกระทรวง คมนาคม และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	กำหนดแผนการเชื่อมโยง แหล่งท่องเที่ยวและ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ในแหล่งท่องเที่ยว ระหว่างประเทศไทยและ สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมาทางน้ำและทาง ทะเล เพื่อเชื่อมโยงกับ เส้นทางประเทศเพื่อน บ้านในอาเซียน	ส่งเสริมการเชื่อมโยง แหล่งท่องเที่ยวและ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ในแหล่งท่องเที่ยว ระหว่างประเทศไทย และสาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมาทางน้ำ และทางทะเลเพื่อ เชื่อมโยงกับเส้นทาง ประเทศเพื่อนบ้านใน อาเซียน	พัฒนาท่าเทียบเรือ และเส้นทาง ท่องเที่ยวทางน้ำ จังหวัดระนอง เชื่อมโยงกับเมือง เกาะสองและหมู่ เกาะมะริดใน มณฑลตะนาวศรี	<u>หน่วยงานรับผิดชอบ:</u> กรมการท่องเที่ยว (กองพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยว)สำนักงาน การท่องเที่ยวและ กีฬาจังหวัด <u>หน่วยงานที่</u> <u>เกี่ยวข้อง:</u> กระทรวงคมนาคม
	1.6.3 สนับสนุน การดำเนินงาน ตามความตกลง ว่าด้วยการยอม รับใบอนุญาตขับ ขีรยนต์ใน ประเทศที่ออก โดยประเทศ อาเซียน เพื่อ กระตุ้นการ เชื่อมโยงการ ท่องเที่ยวทางบก ภายในภูมิภาค	1.จัดเตรียมข้อมูล ความก้าวหน้าในการ ดำเนินงานตามความ ตกลงว่าด้วยการยอม รับใบอนุญาตขับขี รยนต์ในประเทศที่ ออกโดยประเทศ อาเซียนในส่วนของ ไทย เพื่อหารือกับ ประเทศสมาชิก 2. สนับสนุนการ ท่องเที่ยวโดยการ คมนาคมทางบก ระหว่างประเทศใน อาเซียน	การกำหนดแนวทาง ปฏิบัติเพื่อออกใบอนุญาต ขับขีรยนต์ระหว่าง ประเทศ ที่ออกโดย ประเทศอาเซียน เพื่อ สนับสนุนการท่องเที่ยว ข้ามพรมแดนระหว่าง ประเทศไทยและ สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา โดยการเชื่อม เส้นทางบกระหว่าง ประเทศและประเทศ เพื่อนบ้านในอาเซียน	ส่งเสริมพัฒนาและ กำหนดแนวทางปฏิบัติ เพื่อออกใบอนุญาตขับขี รยนต์ระหว่าง ระหว่าง ประเทศไทย และ สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา โดยการเชื่อม เส้นทางบกระหว่าง ประเทศและประเทศ เพื่อนบ้านในอาเซียน	การพัฒนาความ ร่วมมือเพื่อกำหนด แนวทางปฏิบัติเพื่อ ออกใบอนุญาตขับขี รยนต์ระหว่าง ประเทศที่ออกโดย ประเทศอาเซียน เพื่อสนับสนุนการ ท่องเที่ยวข้าม พรมแดนระหว่าง ประเทศไทยและ สาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมา โดยการเชื่อม เส้นทางบกระหว่าง ประเทศและเพื่อน บ้านในอาเซียน	<u>หน่วยงานรับผิดชอบ:</u> กระทรวงการ ท่องเที่ยวและกีฬา กรมการท่องเที่ยว (กองพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยว) <u>หน่วยงานที่</u> <u>เกี่ยวข้อง:</u> กระทรวงคมนาคม องค์การปกครองส่วน ท้องถิ่นภาคเอกชน

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์อาเซียน (พ.ศ. 2559-2568) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมาย ปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว(Single Tourism Destination)			แผนพัฒนาการ ท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ประเทศไทย (พ.ศ.2560-2564)	แผนแม่บทการท่องเที่ยว สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา (พ.ศ.2556-2563)	ข้อเสนอแนวทางการ ร่วมมือเชิงบูรณาการ	การบูรณาการ หน้าที่และ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์	กิจกรรมย่อย	การดำเนินงาน				
1.6 เชื่อมโยง แหล่งท่องเที่ยว และพัฒนา โครงสร้าง พื้นฐานใน แหล่งท่องเที่ยว	1.6.4 สนับสนุน การเชื่อมโยง การคมนาคม ทางบกตามแนว เส้นทาง การท่องเที่ยวหลัก	1. จัดทำบทความใน การพัฒนาและ ปรับปรุงการเชื่อม โยงการเดินทางตาม แนวเส้นทาง ท่องเที่ยวหลักของ อาเซียนเพื่อหารือกับ ประเทศสมาชิก 2. ผลักดันแนวทาง การพัฒนาการ คมนาคมทางบกใน พื้นที่เส้นทาง ท่องเที่ยวที่จำเป็น	การกำหนดแผนการ เชื่อมโยง แหล่ง ท่องเที่ยวและพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานใน แหล่งท่องเที่ยว ระหว่างประเทศไทย และสาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมา การ เชื่อมเส้นทางบก ระหว่างประเทศและ ประเทศเพื่อนบ้านใน อาเซียน	ส่งเสริมพัฒนา ปรับปรุง การเชื่อมโยงการเดินทาง เส้นทางระหว่าง ประเทศ เชื่อมโยงกับ เส้นทางประเทศเพื่อน บ้านในอาเซียน	พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิ่ง อำนวยความสะดวก ข้อตกลงในเส้นทาง ท่องเที่ยวทางบกจังหวัด แม่ฮ่องสอนกับเมืองลอยก่อ รัฐคะยาและจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์กับเมือง มะริด มณฑลตะนาวศรี (ควรพิจารณาเส้นทาง วงรอบจากจังหวัด กาญจนบุรี เมืองทวาย เมืองมะริด และจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์)	หน่วยงาน รับผิดชอบ: กระทรวงการ ท่องเที่ยวและกีฬา กรมการท่องเที่ยว (กองพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยว) หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง: กระทรวง คมนาคม
1.7 ยกระดับ การอำนวยความสะดวกใน การเดินทาง ภายในภูมิภาค	1.7.1 จัดทำ แนวทางการ ดำเนินงาน เพื่ออำนวยความสะดวก การ เดินทางภายใน ภูมิภาค(ภายใต้ Article 2 ของ ความตกลงด้าน การท่องเที่ยว อาเซียน 2002)	1. จัดเตรียมข้อมูล สถานการณ์ปัจจุบัน ของไทยในการ อำนวยความสะดวก การเดินทางภายใน ภูมิภาค 2. ผลักดันแนวทางการ ดำเนินงานเพื่อ อำนวยความสะดวก การเดินทางภายใน ภูมิภาค	การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการ ท่องเที่ยว โดยปรับปรุง ระบบการตรวจคนเข้า เมือง ปรับปรุงและ อำนวยความสะดวกใน การเดินทางผ่านแดน ปรับปรุงป้ายบอกทาง และป้ายสัญลักษณ์เป็น มาตรฐานเดียวกัน จัดทำ แผนที่ท่องเที่ยวให้ ครอบคลุมทุกแหล่ง เพิ่ม จุดบริการ Free - WiFi ในแหล่งท่องเที่ยว จัดทำ ระบบบัตรโดยสารเดียว ใช้ได้กับทุกช่องทางการ เดินทาง พัฒนาสิ่ง อำนวยความสะดวกเพื่อ รองรับการท่องเที่ยวที่ ปราศจากอุปสรรค สำหรับคนทั้งมวล (Tourism for All) ได้แก่ ห้องน้ำคนพิการ ทางลาด ราวจับ เป็นต้น และพัฒนาแอปพลิเคชัน ที่อำนวยความสะดวกให้ นักท่องเที่ยว	- การผนวกการท่องเที่ยว เข้าเป็นองค์ประกอบที่ สำคัญของกลยุทธ์การ ขนส่งแห่งชาติ ปรับปรุง ความพร้อมใช้งานและ คุณภาพของการขนส่งแต่ละ ประเภทในประเทศและจัด ลำดับความสำคัญการ ยกระดับโครงสร้างพื้นฐาน การขนส่งที่เชื่อมโยงแหล่ง ท่องเที่ยวหลักสาธารณรัฐ แห่งสหภาพเมียนมา ปรับปรุงการออกใบอนุญาต ของบริการรถแท็กซี่แบบ มิเตอร์และให้บริการขนส่ง การท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ ของท้องถิ่น ตลอดจน บริการขนส่งที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม - ปรับปรุงโครงสร้าง พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการ ท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริม ความสมดุลและการ เจริญเติบโตรวม ศึกษา ความเป็นไปได้สำหรับ ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน สนับสนุนการมีส่วนร่วมของ คนในท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวเป็นอันดับ แรก รวมทั้งเชื่อมโยง โครงข่ายถนนกับเมืองหลัก เพิ่มสาธารณูปโภคทั้งแหล่ง น้ำ ไฟฟ้า สนับสนุนการ ลงทุนทางการท่องเที่ยว	การปรับปรุงการขอ อนุญาตเข้าเมืองเพื่อ อำนวยความสะดวกให้ กับประชาชนและ นักท่องเที่ยวของประเทศ ไทยและสาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมา ให้ สามารถเพิ่มช่องทางการ เดินทางเข้า-ออก ระหว่าง ประเทศได้โดยสะดวก รวมทั้งพิจารณาเพิ่ม ระยะเวลาพำนักในด่าน ชายแดนให้สามารถ เชื่อมโยงกับเมือง ท่องเที่ยวหลักระหว่าง ประเทศได้โดยสะดวก	หน่วยงาน รับผิดชอบ: กระทรวงการ ท่องเที่ยวและกีฬา กรมการท่องเที่ยว (กองพัฒนา บริการ ท่องเที่ยว) หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง: สำนักงานตรวจ คนเข้าเมือง กระทรวงการ ต่างประเทศ

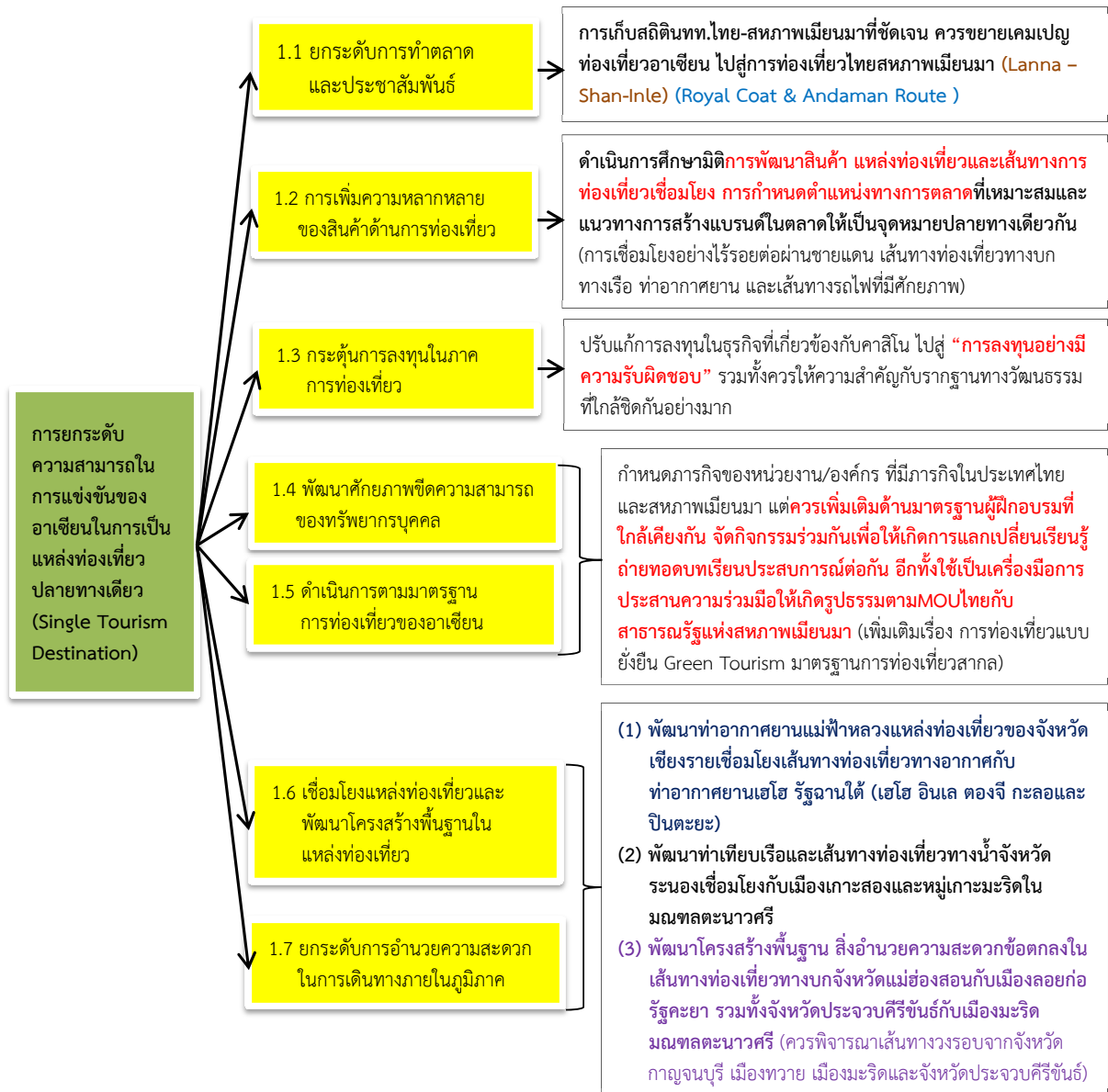
ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์อาเซียน (พ.ศ. 2559-2568) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว(Single Tourism Destination)			แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ประเทศไทย (พ.ศ.2560-2564)	แผนแม่บทการท่องเที่ยว สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (พ.ศ.2556-2563)	ข้อเสนอแนวทางความร่วมมือเชิงบูรณาการ	การบูรณาการหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์	กิจกรรมย่อย	การดำเนินงาน				
2.1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนภาครัฐและภาคเอกชนในห่วงโซ่คุณค่าการท่องเที่ยว	2.1.1 พัฒนายุทธศาสตร์และดำเนินงานยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคเอกชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว	1.จัดเตรียมข้อมูลและกรณีตัวอย่างของ ประเทศไทยในการกระตุ้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคเอกชนในห่วงโซ่คุณค่าการท่องเที่ยว	ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว และได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว โดยการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเปิดโอกาสประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสินค้าและบริการบนพื้นฐานของมรดกและวัฒนธรรมท้องถิ่น จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมทักษะธุรกิจพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการประกอบธุรกิจใหม่ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพิ่มช่องทางการลงทุนและพัฒนาธุรกิจด้านการท่องเที่ยวให้แก่ภาคเอกชน ภายใต้หลักการสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม Thailand 4.0	-การเสริมสร้างความสามารถของเศรษฐกิจท้องถิ่นให้บูรณาการเข้ากับห่วงโซ่การท่องเที่ยว ทั้งในด้านงานศิลปะ หัตถกรรม การเกษตร ผู้ให้บริการรถรับส่ง รวมทั้งภาคส่วนด้านกิจการขนาดเล็กที่เกี่ยวข้องในระบบอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	ควรพัฒนาต้นแบบการจัดการท่องเที่ยวข้ามแดนโดยชุมชนพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประเทศไทยกับเมืองลพบุรีรัฐยะลา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	หน่วยงานรับผิดชอบ: กรมการท่องเที่ยว (กองพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง: หน่วยงานรับผิดชอบ การพัฒนาชุมชนและ SMEs
	2.2.ประสานงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนเรื่องการอนุรักษ์และการบริหารแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม	1.จัดเตรียมข้อมูลการประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อมรดกโลกของประเทศไทยเพื่อหารือกับประเทศสมาชิก 2.ผลักดันแนวทางการอนุรักษ์และการบริหารแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกของอาเซียน	การเสริมสร้างภาพลักษณ์คุณภาพและความปลอดภัยให้กับประเทศไทย โดยการพัฒนาภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นด้านคุณภาพ มุ่งเน้นการสื่อสารคุณค่าและภาพลักษณ์ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม (Preferred Destination) ที่มีคุณภาพสูงต่อนักท่องเที่ยว การทำการตลาดเป้าหมายและสร้างการรับรู้ แก่นักท่องเที่ยวผ่านช่องทางต่างๆ ด้านมาตรการรักษาความปลอดภัยและมาตรการป้องกันของประเทศไทย ข้อควรปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย และสิ่งที่ควรกระทำในกรณีฉุกเฉิน เพื่อช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวปลอดภัย รวมถึงการส่งเสริมการบังคับใช้ และให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องแก่นักท่องเที่ยวและสาธารณชน	- การยกระดับการรับรู้ด้านการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ โดยสร้างความตระหนักในระดับชาติเกี่ยวกับปัญหาการท่องเที่ยว ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวได้มุ่งไปยังความเป็นเลิศและการปฏิบัติที่ดีที่สุด ด้านคุณภาพการบริการและการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อ (ภายใต้คำสำคัญของวิสัยทัศน์ส่วนหนึ่งที่ระบุว่า “เรายินดีต้อนรับอย่างอบอุ่นต่อผู้ที่ชื่นชมและซาบซึ้งไปกับมรดกทางวิถีชีวิตของเรา และผู้ที่เดินทางด้วยความเคารพ”	การสร้างความร่วมมือด้านการจัดทำแผนพัฒนามาตรการรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว การอนุรักษ์และการจัดการมรดกทรัพยากรประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา รวมทั้งการสนับสนุนและจัดหาแนวทางการอนุรักษ์และการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมร่วมกัน	1)หน่วยงานรับผิดชอบ: กรมการท่องเที่ยว (กองพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว) 2)หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง: กรมศิลปากร กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

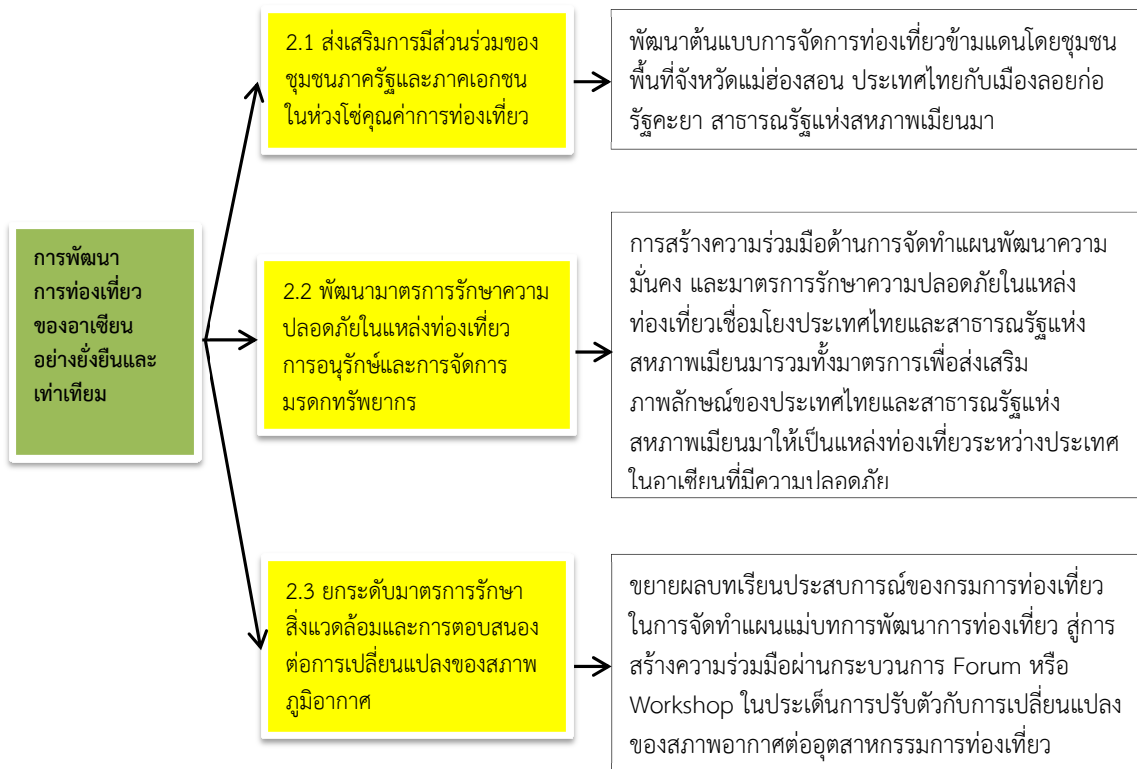
ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์อาเซียน (พ.ศ. 2559-2568) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับการแข่งขันของ อาเซียนให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียวกันด้านการ ท่องเที่ยว(Single Tourism Destination)			แผนพัฒนาการ ท่องเที่ยว แห่งชาติ ฉบับ ที่ 2 ประเทศไทย (พ.ศ.2560- 2564)	แผนแม่บทการท่องเที่ยวสาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมา (พ.ศ.2556-2563)	ข้อเสนอแนวทาง ความร่วมมือเชิง บูรณาการ	การบูรณาการ หน้าที่และ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์	กิจกรรมย่อย	การดำเนินงาน				
2.3 ยกระดับ มาตรฐานการรักษาส สิ่งแวดล้อมและ การตอบสนองต่อการ เปลี่ยนแปลง ของสภาพ ภูมิอากาศ	2.3.1 ประสาน งานร่วมกับ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง สิ่งแวดล้อมและ การตอบสนอง ต่อการเปลี่ยนแปลง ของสภาพ ภูมิอากาศ	1. จัดเตรียมข้อมูล ของประเทศไทย เกี่ยวกับการรักษาส สิ่งแวดล้อมและ การป้องกันการ เปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ เพื่อหารือกับ ประเทศสมาชิก	กรมการท่องเที่ยว ร่วมกับ GIZ จัดทำ แผนแม่บทการ ปรับตัวกับการ เปลี่ยนแปลง สภาพอากาศต่อ อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวขึ้น	- พัฒนารอบการปรับตัวและกลยุทธ์ด้านการ ท่องเที่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ โดยมุ่งสร้างสถานที่ท่องเที่ยวที่ลดการปล่อยก๊าซ คาร์บอนไดออกไซด์และลดภัยคุกคามจากการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อทรัพยากรการ ท่องเที่ยว (เช่น พื้นที่ชายฝั่งทะเล อุทยานแห่งชาติและ การเกษตร) พิจารณาทางเลือกสำหรับการลด ผลกระทบด้านลบผ่านการปรับและลดผลกระทบที่ เป็นนโยบาย เครื่องมือและกลไกต่างๆ เช่นการจัดการ คาร์บอน ขณะที่แผนพัฒนาการท่องเที่ยวได้ กำหนดให้พิจารณาถึงประเด็นสำคัญต่างๆ ได้แก่ (1) ความเปราะบางด้านการท่องเที่ยวที่อาจได้รับ ผลกระทบทางกายภาพและเศรษฐกิจจากการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (2)เพิ่มความยืดหยุ่น และความสามารถในการปรับตัวอุตสาหกรรมเพื่อเพิ่ม ความมั่นใจสำหรับการลงทุนในอนาคต (3) มุ่งเน้น การเติบโตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและเตรียมพร้อม สำหรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ลดการปล่อย คาร์บอน (4)แจ้งผู้เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมการ ท่องเที่ยวเกี่ยวกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพอากาศ โดยใช้การเผยแพร่และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และสม่ำเสมอ และ(5)ส่งเสริมเทคโนโลยีและ สถาปัตยกรรมที่เป็นมิตรกับสภาพภูมิอากาศผ่าน สิ่งจูงใจทางการเงินและอื่นๆ อีกทั้งยังมุ่งไปยังการใช้ กลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อพัฒนา รูปแบบการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำที่สนับสนุนความ หลากหลายทางชีวภาพในเครือข่ายพื้นที่พื้นที่อนุรักษ์ (protected areas) ของสาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา	ควรขยายผลบทเรียน ประสบการณ์ของ กรมการท่องเที่ยวใน การจัดทำแผนแม่บท สู่การสร้างความร่วม มือผ่านกระบวนการ Forum ,Workshop ในประเด็นการ ปรับตัวกับการ เปลี่ยนแปลงของ สภาพอากาศต่อ อุตสาหกรรมการ ท่องเที่ยว	หน่วยงาน รับผิดชอบ: กรมการ ท่องเที่ยว (กองพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว) หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง: กรมอุทยาน แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
	2.3.2 จัดทำคู่มือ แนวทางรักษาส สิ่งแวดล้อมและ การแก้ปัญหา การเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ การปรับตัว และ การตอบสนอง ต่อการ เปลี่ยนแปลง	1. จัดเตรียมข้อมูล ประเทศไทย เกี่ยวกับแนว ทางการรักษาส สิ่งแวดล้อมและ การลดปัญหาการ เปลี่ยนแปลงของ สภาพภูมิอากาศ หารือกับประเทศ สมาชิก 2. เผยแพร่คู่มือ แนวทางการรักษาส สิ่งแวดล้อมและ การลดปัญหาการ เปลี่ยนแปลงของ สภาพภูมิอากาศ ของอาเซียน	(กรมการ ท่องเที่ยวร่วมกับ GIZ จัดทำแผน แม่บทการปรับตัว กับการ เปลี่ยนแปลงของ สภาพอากาศต่อ อุตสาหกรรมการ ท่องเที่ยวขึ้น)	- พัฒนารอบการปรับตัวและกลยุทธ์ด้านการ ท่องเที่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ ฯ	ควรขยายผลแผน แม่บทการปรับตัวกับ การเปลี่ยนแปลงของ สภาพอากาศต่อ อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวของ กรมการท่องเที่ยว ของประเทศไทยสู่ สาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมา หรืออาเซียน	หน่วยงาน รับผิดชอบ: กรมการ ท่องเที่ยว (กองพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว) หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง: กรมอุทยาน แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาข้อเสนอแนวทางการร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน (ดูตารางที่ 4.4 และแผนภาพที่ 4.20, 4.26 ,4.27, 4.35 และ4.36) ตลอดจนกรอบความร่วมมือต่างๆที่ได้ศึกษาของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยสรุปได้2แนวทางสำคัญ ได้แก่1)การยกระดับความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวปลายทางเดียว(Single Tourism Destination)และ 2)การพัฒนาการท่องเที่ยวของอาเซียนอย่างยั่งยืนและเท่าเทียม ระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน

แผนภาพที่ 4.35 แสดงข้อเสนอแนวทางการร่วมมือด้านการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวปลายทางเดียว (Single Tourism Destination) ระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน

แผนภาพที่ 4.36 แสดงข้อเสนอแนวทางความร่วมมือด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวของอาเซียนอย่างยั่งยืนและเท่าเทียมระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน

จากผลการศึกษาสรุปข้อเสนอแนวทางความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียนที่สำคัญ ได้ 2 แนวทาง ได้แก่

1. การยกระดับความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวปลายทางเดี่ยว (Single Tourism Destination) โดยดำเนินการ 1) ยกระดับการทำตลาดและประชาสัมพันธ์ การเก็บสถิตินักท่องเที่ยวไทย-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและนักท่องเที่ยวต่างชาติประเทศที่ 3 อย่างชัดเจน ควรขยายเคมเปญท่องเที่ยวอาเซียน ไปสู่การท่องเที่ยวไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (Lanna –Shan-Inle) (Royal Coat & Andaman Route) 2) การเพิ่มความหลากหลายของสินค้าด้านการท่องเที่ยว โดยดำเนินการศึกษามิติการพัฒนาสินค้า แหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยง การกำหนดตำแหน่งการตลาดที่เหมาะสม และแนวทางการสร้างแบรนด์ตลาดให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียวกัน (การเชื่อมโยงอย่างไร้รอยต่อผ่านชายแดน เส้นทางท่องเที่ยวทางบก ทางเรือ ท่าอากาศยาน และเส้นทางรถไฟที่มีศักยภาพ) 3) กระตุ้นการลงทุนในภาคการท่องเที่ยว ปรับแก้การลงทุนในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับคาสิโน ไปสู่ “การลงทุนอย่างมีความรับผิดชอบ” รวมทั้งควรให้ความสำคัญกับรากฐานทางวัฒนธรรมที่ใกล้ชิดกันอย่างมาก 4) พัฒนาศักยภาพขีดความสามารถของทรัพยากรบุคคลและ 5) ดำเนินการตามมาตรฐานการท่องเที่ยวของอาเซียน ควรกำหนดภารกิจของหน่วยงานหรือองค์กรที่มีการกิจในประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา แต่ควรเพิ่มเติมด้านมาตรฐานผู้ฝึกอบรมที่ใกล้เคียงกัน รวมทั้งจัดกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดบทเรียนประสบการณ์ต่อกัน อีกทั้งใช้

เป็นเครื่องมือการประสานความร่วมมือให้เกิดรูปธรรม ตามMOU ไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (เพิ่มเติมเรื่อง การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน Green Tourism มาตรฐานการท่องเที่ยวสากล) 6)เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยวและ7)ยกระดับการอำนวยความสะดวกในการเดินทางภายในภูมิภาค โดยดำเนินการ (1)พัฒนาท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวงแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวทางอากาศกับท่าอากาศยานเฮโฮ รัฐฉานใต้ (เฮโฮ อินเล ตองจี กะลอ และปินตะยะ) (2)พัฒนาท่าเทียบเรือและเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำจังหวัดระนองเชื่อมโยงกับเมืองเกาะสองและหมู่เกาะมะริดในมณฑลตะนาวศรี และ(3)พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกข้อตกลงในเส้นทางท่องเที่ยวทางบกจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับเมืองลอยก่อรัฐคะยา รวมทั้งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์กับเมืองมะริด มณฑลตะนาวศรี (ควรพิจารณาเส้นทางวงรอบจากจังหวัดกาญจนบุรี เมืองทวาย เมืองมะริด และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์)

2.การพัฒนาการท่องเที่ยวของอาเซียนอย่างยั่งยืนและเท่าเทียม ระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน โดยดำเนินการ 1)ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนภาครัฐและภาคเอกชนในห่วงโซ่คุณค่าการท่องเที่ยว โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนภาครัฐ และภาคเอกชนในห่วงโซ่คุณค่าการท่องเที่ยว พัฒนาต้นแบบการจัดการท่องเที่ยวข้ามแดน โดยชุมชนพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประเทศไทยกับเมืองลอยก่อรัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา 2)พัฒนามาตรการรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว การอนุรักษ์ และการจัดการมรดกทรัพยากร ด้วยการสร้างความร่วมมือด้านการจัดทำแผนพัฒนาความมั่นคงและมาตรการรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา รวมทั้งมาตรการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวระหว่างประเทศในอาเซียนที่มีความปลอดภัย และ3)ยกระดับมาตรการรักษาสิ่งแวดล้อมและการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ดำเนินการขยายผลบทเรียนประสบการณ์ของกรมการท่องเที่ยวในการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยว สู่การสร้างความร่วมมือผ่านกระบวนการ Forumหรือ Workshop ในประเด็นการปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การดำเนินการโครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวและโอกาสความร่วมมือทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และพื้นที่เชื่อมโยง 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยงและ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เพื่อให้เป็น “จุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพร่วมกัน” มุ่งนำเสนอความหลากหลายผ่านประสบการณ์อาเซียนสู่การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบและยั่งยืน มีความครอบคลุมในทุกมิติอย่างมีสมดุล เพื่อนำไปสู่การกินดีอยู่ดีและความเป็นอยู่ที่ดีทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนอาเซียน การศึกษานี้จึงเป็นการค้นหาแนวทางการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านซึ่งประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา นับได้ว่ามีความสัมพันธ์อันดีต่อกันในฐานะมิตรประเทศระดับตติยภพมาโดยตลอด มีกรอบความร่วมมือเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่าง 2 ประเทศ มีกลไกทวิภาคี ตลอดจนมีความร่วมมือภายใต้กรอบอนุภูมิภาคและภูมิภาคร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดยมีข้อค้นพบสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ผลการวิจัยที่ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวและโอกาสความร่วมมือทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง

1) สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

สถานการณ์การท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีแนวโน้มเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงบริบทการพัฒนาประเทศ ภายใต้แผนพัฒนาสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาอย่างยั่งยืน (Myanmar Development Sustainable Plan: MSDP 2018–2030) นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองสงบสุขและเป็นประชาธิปไตย โดยรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาให้ความสำคัญกับนโยบายทางเศรษฐกิจที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ขับเคลื่อนการพัฒนาที่ต่อเนื่อง สร้างความปรองดองในชาติควบคู่การสร้างสมดุลระหว่างการใช้จ่ายอย่างยั่งยืนจากทรัพยากรธรรมชาติของแต่ละรัฐและมณฑลต่างๆภายในประเทศ และการกระจายแลกเปลี่ยนระหว่างกัน อีกทั้งมีเป้าหมายสำคัญคือ การสร้างตำแหน่งงานให้กับประชาชน การสร้างโอกาสด้านการค้า และการลงทุนให้กับผู้ประกอบการเอกชนทั้งภายในประเทศและดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ โดยมีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ

ในขณะที่บริบทด้านการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีจุดแข็งสำคัญจากการมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย แหล่งโบราณคดี ศาสนสถานที่ยิ่งใหญ่ มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในระดับโลก แต่ยังมีข้อจำกัดสำคัญจากการได้รับการประเมินว่ามีการเติบโตทางเศรษฐกิจต่ำที่สุด และช้ากว่าประเทศอื่นๆในอาเซียน กระนั้นก็ตามจากผล

การศึกษาในครั้งนี้พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนม่ายังคงพึ่งตนเองได้จากรูปแบบการเกษตรเพื่อยังชีพและการมีทรัพยากรธรรมชาติทั้งป่าไม้ แหล่งน้ำที่สมบูรณ์ โดยมีแม่น้ำสำคัญคือ อีระวดีและสาละวิน นำไปสู่ความท้าทายสำคัญต่อการใช้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาอย่างยั่งยืนสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (2018–2030) โดยเฉพาะการสร้างงาน กระจายรายได้บนฐานทรัพยากรทั้งธรรมชาติ แหล่งโบราณคดีและตัวตนทางชาติพันธุ์ที่โดดเด่น ซึ่งกระจายตัวอยู่ในกลุ่มเมืองที่แตกต่างกันตามขนาดเศรษฐกิจ ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกรองรับการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก คือ

(1)กลุ่มเมืองชั้นใน เป็นกลุ่มเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวที่สำคัญของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาที่ตั้งอยู่บริเวณชั้นในของประเทศ ได้แก่ ย่างกุ้ง หงสาวดี สิริเยม พุกาม มัณฑะเลย์ ตองจีและย่องเซเว่(ทะเลสาบอินเล) เป็นกลุ่มเมืองที่ได้รับการพัฒนาตามการเติบโตทางเศรษฐกิจ และพร้อมรองรับทางการท่องเที่ยวแทบทุกด้านในองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว แต่ยังคงขาดรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่เปิดโอกาสให้สัมผัสกับประสบการณ์ใหม่ในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การสร้างประสบการณ์การผลิตเครื่องเงิน การตีทองคำ การทอผ้า และอาหารท้องถิ่นในเมืองท่องเที่ยวอื่นๆ เป็นต้น

(2)กลุ่มเมืองชั้นนอก เป็นกลุ่มเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาที่ตั้งอยู่ชั้นนอกของประเทศ ได้แก่ เชียงตุง ปูเตา อาระกัน มะริด มะละหม่ง(พระธาตุอินทร์แขวนหรือใจก์ทีโย) เป็นกลุ่มเมืองที่มีความโดดเด่นด้านจุดดึงดูดใจเป็นที่รู้จักในระดับสากล แต่ในด้านองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวยังมีข้อจำกัด โดยเฉพาะการเดินทางเข้าถึง ที่พัก และร้านอาหารยังไม่เพียงพอ ขาดกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่น นอกเหนือจากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น แต่มีข้อค้นพบสถานการณ์ที่น่าสนใจต่อการเพิ่มบทบาทให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเข้มข้นในการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังกรณีรัฐคะยา ที่ได้พัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับประชาชนใน 3 ชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวบนฐานอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ และนำวิถีชีวิตชุมชนจัดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่นการทอผ้า อาหารการกินของชาวกะเหรี่ยงคอยาว เป็นต้น

(3)กลุ่มเมืองชายแดนกับประเทศไทย เป็นกลุ่มเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาที่ตั้งอยู่ติดชายแดนของประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งชายแดนที่ติดกับประเทศไทย ได้แก่ เมืองท่าขี้เหล็กตรงข้ามอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เมืองเมียวดีตรงข้ามอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เมืองพญาต่องซู ตรงข้ามด่านเจดีย์สามองค์ จังหวัดกาญจนบุรี เกาะสองตรงข้ามท่าเรือ จังหวัดระนอง ด่านมูต่องตรงข้ามด่านสิงขร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มเมืองเหล่านี้มีพัฒนาการมาจากการเป็นตลาดการค้าชายแดน รองรับการค้าขายสินค้าอุปโภคบริโภคของประชาชนที่มีถิ่นฐานอยู่ตามแนวชายแดน ต่อมาได้มีการยกระดับให้เป็นจุดผ่านแดนถาวรซึ่งมุ่งอำนวยความสะดวกให้ประชาชนเดินทางเข้าออก และขนส่งสินค้าไปยังเมืองชั้นในได้มากขึ้น แต่ยังมีข้อจำกัดด้านการท่องเที่ยวที่ยังขาดจุดดึงดูดใจ กิจกรรมการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเสริมทางการท่องเที่ยว

สำหรับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวหลักของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาที่สำคัญ 5 ประเภท ได้แก่ 1)การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 2)การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 3)การท่องเที่ยวผจญภัยและสัมผัสประสบการณ์ 4)การท่องเที่ยวทางเรือและการล่องเรือสำราญและ 5)การจัดประชุมและนิทรรศการ(MICE) ประกอบกับมีการส่งเสริมให้เกิดการขายการลงทุนด้านโรงแรมและบริการอย่างกว้างขวาง ทั้งในรัฐฉานกับรัฐกะฉิ่นทางตอนเหนือ เพิ่มที่พักโรงแรมระดับหรูในมัณฑะเลย์กับย่างกุ้ง ซึ่งเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจการค้าของประเทศ รวมทั้งรีสอร์ทบริเวณหมู่เกาะมะริด เขตตะนาวศรี

กรณีการลงทุนอนุญาตให้บริษัทนำเที่ยวต่างชาติเข้ามาลงทุน โดยกำหนดรูปแบบลงทุนในลักษณะกิจการร่วมทุน (Joint venture) กรณีโรงแรมที่น่าสนใจคือ 1) กลุ่มโรงแรมระดับ 4-5 ดาว เปิดให้ต่างชาติลงทุนได้ทั้งหมด 2) กลุ่มโรงแรมระดับ 3 ดาว ให้ลงทุนแบบร่วมทุนกับต่างชาติ (Joint Venture) และ 3) กลุ่มโรงแรมระดับ 1-2 ดาว สงวนสิทธิ์ให้เฉพาะชาวเมียนมา เพื่อปกป้องภาคธุรกิจท้องถิ่น

2) โอกาสความร่วมมือการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

สหภาพเมียนมา

การศึกษาในครั้งนี้พบว่า ศักยภาพของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทิศทางการพัฒนาประเทศ และปัจจัยสนับสนุน ส่งผลให้เกิดโอกาสการเชื่อมโยงความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาที่สำคัญ 2 กลุ่มเขตพื้นที่ (Cluster) คือเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา (จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง และพะเยา) เชื่อมโยงกับกลุ่มเมืองเศรษฐกิจท่องเที่ยวรัฐฉาน กับเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก (จังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพรและระนอง) ที่เชื่อมโยงกับกลุ่มเมืองท่องเที่ยวหมู่เกาะมะริด มณฑลตะนาวศรี ซึ่งมีปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องดังนี้

(1) เงื่อนไขปัจจัยด้านการเชื่อมโยงเป็นฐานการผลิตเดียวกัน ระหว่างเป็นฐานการผลิตการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม สุขภาพ สัมผัสประสบการณ์ร่วมกันของเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนากับเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของรัฐฉาน กับ การเชื่อมโยงอ่าวไทยและ อันดามัน ให้เป็นฐานการผลิตการท่องเที่ยวทางทะเล เรือสำราญ ชายหาด หมู่เกาะร่วมกันกับเขตพื้นที่พัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลตะวันตกกับมณฑลตะนาวศรี

(2) เงื่อนไขปัจจัยด้านอุปสงค์หรือการดำเนินการด้านการตลาดร่วมกันระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จากฐานทุนนักท่องเที่ยวชาวเมียนมาที่นิยมเดินทางเข้าประเทศไทยปีละประมาณ 400,000 คน เพื่อเที่ยวชมศาสนสถาน พระบรมมหาราชวัง ชื้อสินค้าและบริการและดูแลสุขภาพ ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมเดินทางเข้ามาสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ปีละประมาณ 300,000 คน เพื่อเข้าเที่ยวชม 5 โบราณสถานศักดิ์สิทธิ์ที่มีชื่อเสียงระดับโลก รวมทั้งประเด็นที่น่าสนใจเป็นอย่างมากต่อการร่วมมือการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวประเทศที่ 3 ที่เดินทางเข้าประเทศไทยไปสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาคือ นักท่องเที่ยวชาวอเมริกา ฝรั่งเศส อังกฤษ และเยอรมัน ให้มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

(3) เงื่อนไขปัจจัยด้านบริบทกลยุทธ์การแข่งขันซึ่งมีกรอบความร่วมมือการท่องเที่ยวอาเซียน มุ่งให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียวกันแต่ยังขาดการเชื่อมโยงแบบไร้รอยต่อ ประเด็นการเชื่อมโยงความร่วมมือในมิติต้นน้ำ: มีปัจจัยเอื้อในการเชื่อมแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนากับรัฐฉานและชายฝั่งทะเลตะวันตก (อ่าวไทย) กับมณฑลตะนาวศรี (อันดามัน) มิติกลางน้ำ: ต้องเร่งสร้างผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวและการเพิ่มศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวตามกรอบความร่วมมือท่องเที่ยวอาเซียน และมิติปลายน้ำ: มีปัจจัยเอื้อทั้งการเป็นตลาดเดียวกันและการวางตำแหน่งตลาดเฉพาะกลุ่มของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ภายใต้ความร่วมมือเป็นจุดหมายปลายทางร่วมกัน

(4) เงื่อนไขปัจจัยสนับสนุนที่เกี่ยวข้องเนื่อง มาจากโอกาสการเติบโตของอุตสาหกรรมการจัดประชุมและนิทรรศการหรือไมซ์ (MICE) การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวผ่านท่าอากาศยานนานาชาติ (ควรเพิ่มท่าอากาศยานเฮโฮ รัฐฉานกับสนามบินนานาชาติแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย) รวมทั้งการใช้โอกาสจากเขตเศรษฐกิจพิเศษและการเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาค GMS, BIMSTEC และ AEC เพื่อมุ่งขยายฐานเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังมีกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศของรัฐบาลที่มุ่งการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจภาคเหนือ (Northern Economic Cluster : NEC) ในเขต Creative Lanna Cluster (เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน

และลำปาง) ที่สามารถเชื่อมโยงกับเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวในรัฐฉานได้ รวมทั้งพื้นที่พื้นที่ระเปียงเศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืน (Southern Economic Corridor: SEC) เชื่อมโยงฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามันตามแนวประจวบคีรีขันธ์-ชุมพร-ระนองกับมณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาได้

3) แนวทางความร่วมมือทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ตามกรอบแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน

จากการศึกษาพบว่า แนวทางความร่วมมือทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ตามกรอบแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียนที่สำคัญประกอบด้วย

(1) การยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว โดยดำเนินการตามกลยุทธ์ที่กำหนดดังนี้

กลยุทธ์ข้อ 1.1 ยกระดับการทำตลาดและประชาสัมพันธ์ ได้แก่

- การพัฒนาระบบการจัดเก็บสถิตินักท่องเที่ยวชาวไทย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และนักท่องเที่ยวประเทศที่ 3 อย่างเป็นระบบ สนับสนุนการตลาดและประชาสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ

- การทำแคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยวกลุ่มสนใจพิเศษในจุดหมายปลายทางใหม่ของไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวเมียนมาเข้าประเทศไทยด้วยการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ(เขตรอยธรรมล้านนาและชายฝั่งทะเลตะวันตก)เพิ่มพื้นที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ผนวกภัยให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางท่องเที่ยวในกลุ่มเมืองท่องเที่ยวอินเล กะลอ ปินตะยะฯในรัฐฉาน เมืองลอยก่อ รัฐคะยาและเมืองทวาย เมืองมะริด เกาะสองมณฑลตะนาวศรี รวมทั้งการดึงดูดนักท่องเที่ยวประเทศที่ 3 ท่องเที่ยวในจุดหมายปลายทางข้างต้น โดยบูรณาการแผนงานของเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนากับกลุ่มจังหวัดพื้นที่เศรษฐกิจภาคเหนือ(Northern Economic Cluster : NEC)และเขตพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลตะวันตก กับพื้นที่ระเปียงเศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืน(Southern Economic Corridor: SEC)

กลยุทธ์ข้อ 1.2 การเพิ่มความหลากหลายของสินค้าด้านการท่องเที่ยว ได้แก่

- การศึกษามิติด้านการพัฒนาสินค้า ตลอดจน กำหนดตำแหน่งทางการตลาดที่เหมาะสมและแนวทางการสร้างแบรนด์ในตลาดให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเดียวกันในอาเซียน (รวมถึงไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา)

- การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อนำมาใช้ในกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และความเชื่อมโยงกันของประเทศสมาชิกและประเทศที่มีชายแดนติดต่อกัน (ตั้งกรณีประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) เพื่อขยายขอบเขตโครงการและความร่วมมือในการพัฒนาสินค้า บรรจุภัณฑ์ การกำหนดราคา การส่งเสริมการขาย การจัดจำหน่าย ตลอดจน การประสานงาน การควบคุมดูแลและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการขยายแผนงานของเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนากับกลุ่มจังหวัดพื้นที่เศรษฐกิจภาคเหนือ (Northern Economic Cluster : NEC) และเขตพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลตะวันตก กับพื้นที่ระเปียงเศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืน(Southern Economic Corridor: SEC) เชื่อมโยงกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

- การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยดำเนินการดังนี้

(1) พัฒนาท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวงแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย เชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวทางอากาศกับท่าอากาศยานเฮโฮ รัฐฉานใต้(เฮโฮ อินเล ตองจี กะลอ ปินตะยะ)

(2)พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก บนเส้นทางท่องเที่ยวทางบกระหว่างประเทศจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับเมืองลอยก่อรัฐคะยา รวมทั้งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์กับเมืองมะริด มณฑลตะนาวศรี(ควรพิจารณาเส้นทางวงรอบจากจังหวัดกาญจนบุรี เมืองทวาย เมืองมะริด และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์)

(3)พัฒนาท่าเทียบเรือและเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำจังหวัดระนองเชื่อมโยงกับเมืองเกาะสองและหมู่เกาะมะริดในมณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

(4)การศึกษาความเป็นไปได้ในการเชื่อมโยงเส้นทางรถไฟที่มีศักยภาพ (เส้นทางประวัติศาสตร์มรดกโลกอยุธยา-สองแคว-เชียงใหม่-หงสาวดี-ศรีเกษตร เป็นต้น)

กลยุทธ์ข้อ 1.3 กระตุ้นการลงทุนในภาคการท่องเที่ยว ได้แก่

- การปรับแก้การลงทุนธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับคาสิโนและสวนสนุกไปสู่“การลงทุนอย่างมีความรับผิดชอบ” มีการสนับสนุนการลงทุนที่สร้างอรรถประโยชน์ที่จะตอบสนองสู่ความยั่งยืน รวมทั้งควรให้ความสำคัญกับรากฐานทางวัฒนธรรมไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีความใกล้ชิดกันอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อประเด็นประชาชนชาวเมียนมา มีความเชื่อมั่นในสินค้าและบริการที่เป็น “Thailand Brand” ในปัจจุบัน

กลยุทธ์ข้อ 1.6 เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่

- การพัฒนาท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวงแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย เชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวทางอากาศกับท่าอากาศยานเฮโฮ รัฐฉานใต้(เฮโฮ อินเล ตองจี กะลอ ปินตะยะ)

- การพัฒนาท่าเทียบเรือและเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำจังหวัดระนองเชื่อมโยงกับเมืองเกาะสองและหมู่เกาะมะริดในมณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก ตามข้อตกลงในเส้นทางท่องเที่ยวทางบกระหว่างประเทศจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับเมืองลอยก่อรัฐคะยา รวมทั้งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์กับเมืองมะริด มณฑลตะนาวศรี (ควรพิจารณาเส้นทางวงรอบจากจังหวัดกาญจนบุรี เมืองทวาย เมืองมะริด และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์)

(2)การพัฒนาการท่องเที่ยวของอาเซียนอย่างยั่งยืนและเท่าเทียม โดยดำเนินการตามกลยุทธ์ที่กำหนดดังนี้

กลยุทธ์ข้อ 2.1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนภาครัฐและภาคเอกชนในห่วงโซ่คุณค่าการท่องเที่ยว ได้แก่

- การพัฒนาต้นแบบการจัดการท่องเที่ยวข้ามแดนโดยชุมชนพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประเทศไทยกับเมืองลอยก่อรัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

กลยุทธ์ข้อ 2.3 ยกกระดับมาตรการรักษาสิ่งแวดล้อมและการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ได้แก่

- การขยายผลบทเรียนประสบการณ์ของกรมการท่องเที่ยวในการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยว สู่การสร้างร่วมมือผ่านกระบวนการ ForumหรือWorkshop ในประเด็นการปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

- การขยายผลแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยว การปรับตัวการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวของกรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยสู่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาหรืออาเซียน

5.1.2 ผลการวิจัยที่ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการท่องเที่ยวที่คณะวิจัยมีโอกาสดำเนินการและหารือเกี่ยวกับประเด็นสถานการณ์การท่องเที่ยวและการพัฒนาความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาสรุปได้ว่า ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐระดับสูง ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีความเห็นต่อการสร้างความร่วมมือทางการท่องเที่ยวระหว่างไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา รวมถึงประเด็นนักลงทุนให้ความสนใจเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สิ่งที่ต้องตระหนักและให้ความสำคัญไม่ได้มีอยู่เพียงแค่การเคารพและปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมายของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเท่านั้น แต่ต้องให้ความสำคัญต่อทิศทางการพัฒนาประเทศและการพัฒนาการท่องเที่ยวที่จะต้องมีลักษณะเป็นการสร้าง “อรรถประโยชน์ที่จะตอบสนองสู่ความยั่งยืน” เป็น “การลงทุนอย่างมีความรับผิดชอบ” มุ่งสู่การสร้างงาน กระจายรายได้สู่ชุมชน หมู่บ้านอย่างเป็นธรรม รูปแบบการลงทุนที่น่าสนใจคือกิจการสนับสนุนให้เกิด “การท่องเที่ยวโดยชุมชน” ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ที่ไม่ก่อให้เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวที่ขัดต่อหลักการสำคัญของการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็น “ทัวร์ศูนย์เหรียญ” การค้าประเวณี และการค้ายาเสพติด รวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวใดๆ ก็ตามที่ส่งผลกระทบต่อสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม หรือไม่ได้ส่งผลดีต่อประชาชนในชุมชนหมู่บ้านต่างๆ ในขณะที่ความเห็นจากผู้ประกอบการภาคเอกชนของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาส่วนใหญ่ มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันคือ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมามีทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก แต่ขาดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประเทศไทยมีบทเรียนประสบการณ์ในการบริหารจัดการท่องเที่ยวมาเป็นเวลายาวนาน ภาคเอกชนของประเทศไทย มีทักษะความเชี่ยวชาญสูง โดยเฉพาะภาคการบริการ และการประกอบการธุรกิจเกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การสร้างความร่วมมือกันการถ่ายทอดทักษะ ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องนี้ให้ผู้ประกอบการของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จะเป็นประโยชน์ต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและประเทศไทยในอนาคต ดังกรณีการถ่ายทอดชุดประสบการณ์การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่รัฐเคยา เป็นต้น

อย่างไรก็ตามประเด็นที่นับได้ว่าเป็นความท้าทายที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือการสร้างการรับรู้และความสัมพันธ์ที่มีรากฐานทางวัฒนธรรมใกล้ชิดกันระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ทั้งทางด้านคติชน ความคิดความเชื่อ ประวัติศาสตร์ อาหารการกิน และอื่นๆ มีเพียงภาษาที่ใช้สื่อสารกันเท่านั้นที่แตกต่างกันและยังเป็นอุปสรรคสำหรับการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างมิตรประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนชาวเมียนมา มีความเชื่อมั่นต่อคุณภาพของสินค้าและบริการจากประเทศไทย ในขณะที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาที่ผ่านมายังคงเป็นการเดินทางท่องเที่ยวกระจุกตัวอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก โดยแหล่งท่องเที่ยวของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาที่นักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมเดินทางท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังอยู่ในกลุ่มเมืองชั้นใน 3 เมืองหลัก คือ ย่างกุ้ง พุกาม มัณฑะเลย์ ในขณะที่ชาวเมียนมานิยมเดินทางท่องเที่ยวมายังประเทศไทยเพียงในกรุงเทพมหานคร ปริมณฑล พัทยา หาดใหญ่ เชียงใหม่ เท่านั้น ดังนั้นการขยายขอบเขตพื้นที่ท่องเที่ยวและความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมจึงมีความจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนาไปพร้อมกันด้วย

5.1.3 ผลการวิจัยที่ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

จากการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา พบว่า บทสรุปข้อเสนอแนะทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียนที่สำคัญ แบ่งได้ 3 แนวทาง คือ

1) การสร้างรูปธรรมการยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว กลยุทธ์ข้อ 1.6 กล่าวถึงแนวทางปฏิบัติเอาไว้อย่างชัดเจนคือ “การส่งเสริมและขยายขอบเขตความเชื่อมโยง และโครงสร้างพื้นฐานในจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยว โดยการยกระดับความเชื่อมโยงการคมนาคมทางอากาศ ด้วยการส่งเสริมตลาดการบินร่วมอาเซียน (ASAM)” โดยการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวผ่านท่าอากาศยานนานาชาติแม่ฟ้าหลวง(เชียงราย)กับท่าอากาศยานเฮโฮ ใกล้เมืองตองจี รัฐฉานใต้ (อยู่ระหว่างการยกระดับเป็นท่าอากาศยานนานาชาติ) ซึ่งแนวทางดังกล่าวเป็นการผสมผสานการผลิตของเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา ที่มีความโดดเด่นด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม สุขภาพ และสัมผัสประสบการณ์การเข้าด้วยกัน รวมไปถึงการตอบสนองต่อความต้องการรับบริการทางการแพทย์และสุขภาพของประชาชนชาวเมียนมา ให้สามารถเดินทางเข้ามาใช้บริการได้สถานพยาบาลทั้งภาครัฐและเอกชนในพื้นที่จังหวัดเชียงรายและเชียงใหม่ได้

2) การเตรียมความพร้อมก่อนนโยบายการเปิดด่านชายแดนถาวรห้วยต้นนุ่นจังหวัดแม่ฮ่องสอน ควรเร่งดำเนินการพัฒนาการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประเทศไทย กับเมืองลอยก่อ รัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ให้เป็นพื้นที่พรมแดนทางธรรมชาติที่เป็นจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกันระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับรัฐคะยา โดยมีกรอบความร่วมมือในการยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว ทั้งข้อ 1.6 คือ การส่งเสริมและขยายขอบเขตความเชื่อมโยงและโครงสร้างพื้นฐานในจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยว สนับสนุนการเชื่อมโยงการคมนาคมทางบกตามแนวเส้นทางท่องเที่ยวหลัก รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานตามความตกลงว่าด้วยการยอมรับใบอนุญาตขับซีรยนต์ในประเทศที่ออกโดยประเทศอาเซียน เพื่อกระตุ้นการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวทางบกภายในภูมิภาค นอกจากนี้ยังมีข้อ 1.7 ที่จะต้องยกระดับการอำนวยความสะดวกในการเดินทางภายในภูมิภาคร่วมกัน

3) การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวทางทะเล ชายหาดและเกาะ สนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลอันดามัน (Royal Coast & Andaman Route) ตามกรอบทิศทางการพัฒนาพื้นที่ภาคใต้ โดยพื้นที่จังหวัดชุมพร ระนองได้รับการกำหนดตำแหน่งให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวคุณภาพ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับจังหวัดระนองและพื้นที่ภาคใต้ฝั่งอันดามันให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเล มุ่งให้เป็นจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยวเรือสำราญระดับโลก “Cruise & Yacht Destination” เชื่อมต่อทะเลอันดามันของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ซึ่งในประเด็นนี้จังหวัดระนองจัดเป็นพื้นที่ประตูสู่อันดามันและมีโครงสร้างพื้นฐานทั้งท่าเทียบเรือระหว่างประเทศ ท่าจอดเรือยอร์ชและท่าอากาศยานนานาชาติที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นได้เป็นอย่างดี รวมทั้งพิจารณาศึกษาแนวทางการเชื่อมโยงเส้นทาง รถไฟระหว่างชุมพร-ระนอง ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับกรอบความร่วมมือการท่องเที่ยวอาเซียนในประเด็นกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวทางน้ำและทางทะเล รวมทั้งเกาะต่างๆ ของจังหวัดระนองและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ได้อยู่ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียนพ.ศ. 2559-2568 มีสาระสำคัญ การมุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียนที่จะสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจเพื่อสร้างความเติบโตอย่างมีส่วนร่วม เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและอาศัยองค์ความรู้การพัฒนามากขึ้น ด้วยการกำหนดวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวอาเซียนในระยะเวลา 10 ปีจนถึงปีพ.ศ. 2568 คือ **“ภายในปี พ.ศ. 2568 ภูมิภาคอาเซียนจะเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ให้ประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์และมีความหลากหลาย ภายใต้การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความยั่งยืน ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและมีความสมดุล และสามารถส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจของประชาชนชาวอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ”** มีประเด็นสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการประกอบด้วย การทำการตลาดภูมิภาคอาเซียนเป็นตลาดเดียว (Single Market) การสร้างมาตรฐานด้านการท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Tourism Standards) การใช้ข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัติของบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวแห่งอาเซียน (MRA-TP) การประยุกต์ใช้วิธีการและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการพัฒนาจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว สินค้าและการตลาด การบูรณาการความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในระดับอนุภูมิภาคต่างๆ ภายในอาเซียน ได้แก่ กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) โครงการเขตพัฒนาเศรษฐกิจอาเซียนด้านตะวันออก บรูไนดารุสซาลาม-สาธารณรัฐอินโดนีเซีย-สหพันธรัฐมาเลเซีย-สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (BIMP-EAGA) ความร่วมมือเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย สาธารณรัฐอินโดนีเซีย- สหพันธรัฐมาเลเซีย – ราชอาณาจักรไทย (IMT-GT) เป็นต้น นอกจากนี้การดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ และเพื่อการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวอาเซียนจะต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่มีอำนาจหน้าที่ในด้านการคมนาคมและความเชื่อมโยง (Connectivity) การลงทุน ความปลอดภัย และการรักษาความปลอดภัย และการอนุรักษ์มรดกทางธรรมชาติ และวัฒนธรรมด้วย โดยมีรัฐมนตรีท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Tourism Ministers) เป็นผู้กำหนดกรอบนโยบายและทิศทางการพัฒนาส่วนองค์กรการท่องเที่ยวแห่งชาติอาเซียน (ASEAN NTOs) เป็นหน่วยงานปฏิบัติการในการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน โดยมีคณะกรรมการดำเนินการรวมมี 4 ชุด ได้แก่ 1) คณะกรรมการด้านการส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Tourism Competitiveness Committee) 2) คณะกรรมการด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอาเซียน (ASEAN Sustainable and Inclusive Tourism Development Committee) 3) คณะกรรมการด้านการติดตามประเมินผลทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Tourism Resourcing and Monitoring and Evaluation Committee) 4) คณะกรรมการติดตามตรวจสอบบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Tourism Professional Monitoring Committee) (กองการต่างประเทศ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558: บทสรุปสำหรับผู้บริหาร)

1.การเป็นจุดหมายปลายทางร่วมกัน ซึ่งประเด็นนี้มีการซ้อนทับกันทั้งในระดับของประเทศสมาชิกอาเซียน รวมถึงในระดับอนุภูมิภาค ซึ่ง **กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) เป็นกลุ่มที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวสูงที่สุด** จากกลุ่มอนุภูมิภาคในอาเซียนทั้ง 3 กลุ่ม (ประกอบด้วยกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) และกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคเขตพัฒนาเศรษฐกิจอาเซียนด้านตะวันออก บรูไนดารุสซาลาม-สาธารณรัฐอินโดนีเซีย-สหพันธรัฐมาเลเซีย-สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (BIMP-EAGA) และกรอบความร่วมมือกลุ่มความร่วมมือเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย สาธารณรัฐอินโดนีเซีย – สหพันธรัฐมาเลเซีย – ราชอาณาจักรไทย หรือ IMT-GT) โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 45.90 ของจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามายังอาเซียนทั้งหมด สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวแก่ภูมิภาคได้มากถึง

39.70 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 12.10 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของทุกประเทศในอนุภูมิภาครวมกัน(หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 35 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของการท่องเที่ยวอาเซียน)และก่อให้เกิดการจ้างงานโดยตรงถึง 3.31 ล้านคน (กองการต่างประเทศ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, อ้างแล้ว: 4)ด้วยเหตุนี้จากข้อค้นพบการวิจัยในครั้งนี้ ต่อโอกาสในการเชื่อมโยงความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาโดยมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก การพัฒนาผลิตภัณฑ์และเส้นทางท่องเที่ยว โดยเฉพาะใน 2 กลุ่มเขตพื้นที่ (Cluster ที่เชื่อมโยงกันของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา คือเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา (จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปางและพะเยา) เชื่อมโยงกับกลุ่มเมืองเศรษฐกิจท่องเที่ยวรัฐฉาน กับเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก (จังหวัดจังหวัด เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพรและระนอง) ที่เชื่อมโยงกับกลุ่มเมืองท่องเที่ยวหมู่เกาะมะริด มณฑลตะนาวศรีจึงควรได้รับการพิจารณาอย่างเร่งด่วนเพื่อร่วมกันใช้แนวโน้มการเติบโตทางการท่องเที่ยวในกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง (GMS) ให้เป็นปัจจัยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของทั้งสองประเทศ ทั้งในมิติความสามารถการแข่งขันของแต่ละประเทศ และการสร้างการเติบโตร่วมทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกันร่วมกันดึงดูดนักท่องเที่ยวจากประเทศที่ 3 ให้ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวได้อย่างหลากหลายภายใต้การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมยั่งยืน

จากประเด็นดังกล่าว สิ่งที่ต้องพิจารณาเพิ่มเติมคือ การประสานความร่วมมือเชื่อมโยงการท่องเที่ยวซึ่งที่ผ่านมาเป็นการเชื่อมผ่านท่าอากาศยานนานาชาติ จากท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ เชียงใหม่ของประเทศไทยกับ ท่าอากาศยานย่างกุ้ง และมัณฑะเลย์ ของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเป็นหลัก ในขณะที่การเชื่อมต่อตามแนวชายแดนยังคงมีข้อจำกัดอยู่มาก ทั้งนี้จากข้อค้นพบของการวิจัยมุ่งเป้าเพื่อตอบสนองความต้องการประเทศด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวภายใต้แผนงานวิจัยเรื่องการพัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดนไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาของธงชัย ภูวนาถวิจิตรและสุชาครีย์ ศรีรัตน(2561)ได้แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยวชายแดนของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดนไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือยังขาดสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวโดยเฉพาะบริเวณด่านชายแดนเชื่อมโยงของพื้นที่ตอนใน ปัญหาอุปสรรคจากเส้นทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวชายแดน สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวชายแดน การบริการที่พักในแหล่งท่องเที่ยวชายแดน กิจกรรมการท่องเที่ยวชายแดนและการบริหารจัดการเสริมในแหล่งท่องเที่ยวชายแดน เพื่อบรรลุผลตามเป้าประสงค์ในการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวจากบริเวณชายแดนไปยังแหล่งท่องเที่ยวสำคัญด้วยแนวคิด“การเชื่อมโยงอย่างไร้รอยต่อ” จำเป็นต้องใช้ “กลไกการขับเคลื่อนการเปิดด่านชายแดนไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา” ด้วยการบูรณาการ 3 กลไกสำคัญ ดังนี้

1) **กลไกระดับชาติ** เป็นการบูรณาการกลไกระดับชาติจากภาคเอกชน และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในระดับชาติ โดยฝ่ายภาคเอกชนประกอบไปด้วย สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ร่วมกันจัดตั้งคณะอนุกรรมการการค้าชายแดนและเขตเศรษฐกิจไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาในภาคเอกชน ส่วนราชการ ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ร่วมกันส่งมอบภารกิจหลักต้นร่วมกับกลไกระดับจังหวัด เพื่อให้เกิดการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม

2)กลไกระดับจังหวัด โดยคณะกรรมการการค้าชายแดนและเขตเศรษฐกิจไทย-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ร่วมทำงานผลักดันการทำงานร่วมกับสภาอุตสาหกรรมจังหวัด หอการค้าจังหวัด สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัด เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผู้ประกอบการท้องถิ่น และผู้ประกอบการขนาดกลางและเล็ก (SMEs) ร่วมกับส่วนราชการระดับจังหวัด ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด สภาความมั่นคง การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด ความมั่นคงตามแนวชายแดน ร่วมกันผลักดันเป็นคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ(กรอ.) ส่งเรื่องเป็นวาระการประชุมเพื่อขับเคลื่อนการเปิดด่านตามลำดับ

3)กลไกระดับด้านชายแดน ที่มีคณะทำงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องชายแดน ทำงานประสานกับคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ(กรอ.) คณะกรรมการเขตพัฒนาการท่องเที่ยว ประสานกับคณะกรรมการเขตพัฒนาการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด (ทกจ.) องค์การพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน(อพท.) ร่วมทำงานเป็นคณะทำงาน ร่วมกันผลักดันการเปิดด่านและทบทวนการเปิดด่านถาวรเพิ่มขึ้น โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกและสร้างเครือข่ายด้านการค้าและการลงทุนชายแดนร่วม โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือผลักดันความร่วมมือระหว่างชายแดนร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

โดยต้องกำหนดแผนการพัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดนไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เพื่อความยั่งยืนในอนาคตแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

1)แผนระยะสั้น(1-2ปี) เพื่อดำเนินการประเด็น (1)การพัฒนาความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชื่อมโยงชายแดนไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา(2)การพัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยวพื้นที่เชื่อมโยงด่านถาวรแม่สาย เชียงราย-มณฑลเย่ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และ (3)การยกระดับด่านผ่อนปรนห้วยต้นนุ่น อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นด่านถาวรเพื่อรองรับการขยายตัวด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวของชายแดนไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

2)แผนระยะปานกลาง(3-5 ปี) เพื่อดำเนินการประเด็น (1)การพัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยวพื้นที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหมู่เกาะมะริด เกาะสอง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา กับจังหวัดระนอง ประเทศไทย

3)แผนระยะยาว (6-10ปี) เพื่อดำเนินการประเด็น (1)การยกระดับความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวข้ามแดนของประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยงอย่างยั่งยืน และ(2)การพัฒนาและการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวประเทศไทยกับสหภาพเมียนมาและพื้นที่เชื่อมโยงอย่างยั่งยืน

จากข้อเสนอผลการศึกษาข้างต้นสอดคล้องกับหลักการสำคัญของแนวคิด “การท่องเที่ยวข้ามพรมแดน (Cross-border Tourism)” ที่เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เกิดจากความร่วมมือข้ามพรมแดนบนพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวในภูมิภาค ด้วยการบูรณาการความร่วมมือของกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครองและทรัพยากรร่วมกัน โดยใช้ทุนทางทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนาระหว่างรัฐที่มีพรมแดนติดกัน เกิดการเรียนรู้วิถีชีวิต สังคมและวัฒนธรรมระหว่างชนชาติต่างๆในจุดหมายปลายทางของแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงชายแดนของประเทศเพื่อนบ้านหรือภูมิภาคต่างๆของโลก โดยมุ่งเน้นการสร้างประสบการณ์จากกิจกรรมการท่องเที่ยว เกิดการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ทางสังคมและวัฒนธรรมซึ่งกันและกันระหว่างผู้มาเยือนและเจ้าบ้านในท้องถิ่นของอีกพรมแดนหนึ่ง รองรับกิจกรรมระดับและการเปลี่ยนแปลงด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและใช้ทรัพยากรร่วมกัน ซึ่งเป็นความท้าทายในการข้ามพรมแดนภูมิภาค

ท่องเที่ยว (Lagiewski Rick and Reveles Damon, 2004) ผ่านความร่วมมือทั้งภาครัฐ เอกชนและประชาชนในท้องถิ่น ด้วยการประสานโครงสร้างด้านการขนส่ง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สังคม และวัฒนธรรมเชื่อมโยงของประชาชนในท้องถิ่นระหว่างประเทศ บนพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวที่มีพรมแดนติดกันและสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างผลิตภัณฑ์ข้ามชาติ รูปแบบการท่องเที่ยว การเคลื่อนย้ายและการขนส่งข้ามพื้นที่ชายแดน โดยใช้การท่องเที่ยวสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยว จุดหมายปลายทาง พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว กิจกรรม การตลาด และการบริการด้านการท่องเที่ยว ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยว และสร้างเอกลักษณ์ของภูมิภาคร่วมกันได้ (Vedeb Ksenija, 2010) โดยฐานคิดสำคัญของการประสานงาน และการดำเนินการสนับสนุนการท่องเที่ยวข้ามพรมแดน เป็นโอกาสสำคัญต่อการพัฒนาความร่วมมือซึ่งกันและกันในพื้นที่ชายแดนไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาจากเงื่อนไขหรือความจำเป็นต่อความสำเร็จของการท่องเที่ยวข้ามพรมแดนเพียงด้านเดียว หากแต่ความสำเร็จของการเปิดพรมแดนระหว่างประเทศช่วยสนับสนุนการค้า การลงทุน การเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนการขนส่งสินค้าและบริการระหว่างประเทศ ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนผลักดันต่อการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจที่มีมูลค่าการลงทุนสูง โดยประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชายแดนจะได้รับผลประโยชน์มากขึ้นจากการพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ด้วยการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญต่างๆ สนับสนุนให้เกิดการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวและการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชื่อมโยงซึ่งกันและกันทั้งภูมิภาค

อีกทั้งยังเป็นไปตามแนวทางในการปฏิรูปเขตพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนที่สภาปฏิรูปแห่งชาติ (2558) ได้นำเสนอไว้ดังนี้

1) รูปแบบของเขตเศรษฐกิจพิเศษตามชายแดนที่เหมาะสมกับประเทศไทยในอนาคต คือ รูปแบบเศรษฐกิจพิเศษข้ามพรมแดน (Cross Border Special Economic Zone) ที่เน้นการลดขั้นตอนกระบวนการที่เกี่ยวข้องให้เหลือเพียงจุดเดียว เพื่อเชื่อมพื้นที่รายรอบชายแดนของสองประเทศให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเพียงเขตเดียวภายใต้การบริหารจัดการแบบหุ้นส่วนของทั้งสองประเทศ ซึ่งประชาชนท้องถิ่นในแต่ละประเทศต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยมีการจ้างผู้บริหารมืออาชีพมาบริหารจัดการ ทั้งนี้การบริหารจัดการในบางจุดอาจมีความแตกต่างกันตามบริบทพื้นที่ได้ ซึ่งก่อนตัดสินใจดำเนินการในรูปแบบใดควรมีการศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินการเพื่อวิเคราะห์ผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการดำเนินการ โดยพิจารณาจากการกำหนดเขตเศรษฐกิจพิเศษประเทศไทย ได้แก่ 1) เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา (LANNA) เชื่อมโยงอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ไทย สปป.ลาว สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และจีน (ห้าเหลี่ยม) 2) เขตพัฒนาการท่องเที่ยวมรดกโลกด้านวัฒนธรรม (World Heritage) เชื่อมโยงกับอย่างกุ้งของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ซึ่งเป็นเมืองมรดกโลก และ 3) เขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก (Royal Coast) เชื่อมโยงกับเมืองชายฝั่ง มะริด ทวาย ตะนาวศรี ของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาได้ โดยทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งสองประเทศ ร่วมกันกำหนดแผน และนโยบายร่วมกัน ในการดำเนินงานเขตเศรษฐกิจพิเศษตามชายแดนเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรและขับเคลื่อนร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

2) การปรับใช้มาตรการอาเซียนในเขตเศรษฐกิจพิเศษนี้ โดยลดขั้นตอนศุลกากรตามข้อตกลง ASEAN Single Window ที่ทำให้พิธีการทางศุลกากรมีเพียงจุดเดียว ซึ่งต้องนำระบบของทั้งสองประเทศมาบริหารจัดการเป็นระบบเดียวภายใต้การมีส่วนร่วมของทั้งสองประเทศ แนวคิดสำคัญในระบบนี้คือ ต้องอำนวยความสะดวกให้กับสินค้าผ่านแดนภายใต้ข้อตกลงที่ให้นำนารถยนต์จากประเทศหนึ่ง

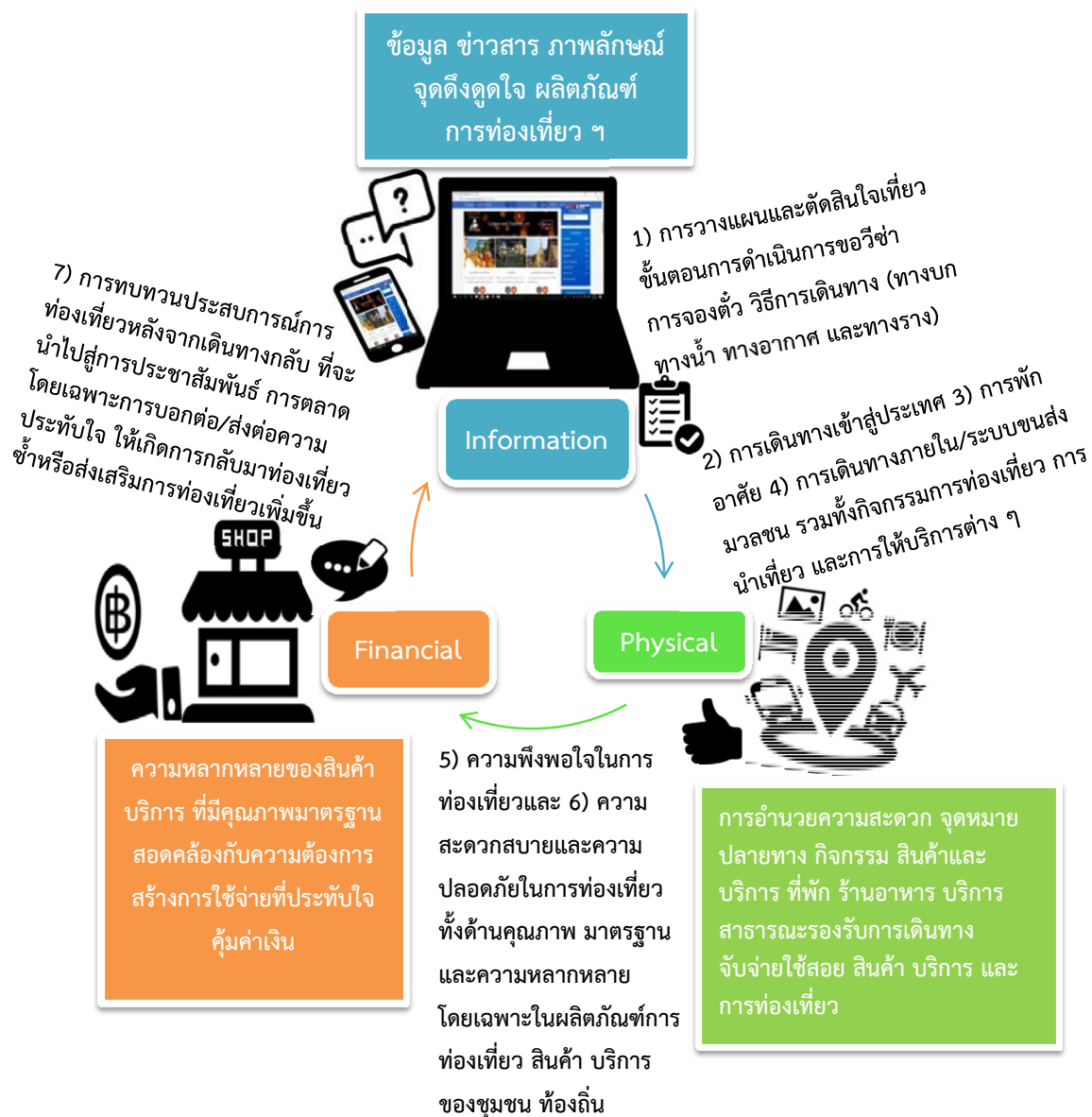
เข้าไปประเทศหนึ่งได้และต้องรวมถึงมาตรการการได้รับสิทธิพิเศษจากการลงทุนทั้งการให้สิทธิแก่นักลงทุนจากต่างประเทศ และการเจรจาให้สิทธิพิเศษแก่นักลงทุนชาวไทยในต่างประเทศด้วย นอกจากนี้ยังต้องมีการพิจารณาถึงมาตรการด้านภาษี มาตรการด้านการค้าบริการ มาตรการด้านแรงงาน ระบบเงินตรา ผู้ประกอบการในเขต เป็นต้น

3)การทำให้แนวคิดการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพื้นที่ร่วมชายแดนเป็นโครงการของASEAN เพื่อให้การประสานความร่วมมือ การเจรจา หรือการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานเป็นมากกว่าการเจรจาแบบทวิภาคีที่อาจจะมีปัญหาในบางพื้นที่ หากการดำเนินงานเป็นโครงการของอาเซียนจะทำให้มีความเป็นไปได้และมีโอกาสประสบความสำเร็จมากกว่า

2.การดำเนินการด้านการตลาดร่วมกัน ทั้งนี้มาจากความท้าทายจากภาพรวมของคำว่า “อาเซียน” ยังไม่เป็นที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยว ที่ยังคุ้นเคยกับชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละประเทศในอาเซียนมากกว่า ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดตำแหน่งทางการตลาดที่เหมาะสม มีแนวทางการสร้างแบรนด์ตลาดให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียวกัน ตลาดอาเซียนควรนำเสนอภาคการท่องเที่ยวของตนในแบบรวมกลุ่มคือ เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเดียว โดยสามารถนำเสนอสินค้าจุดหมายปลายทาง เส้นทางและแนวพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงแนวคิด (Thematic) เป็นตลาดย่อยลงไป เช่น การท่องเที่ยวแม่น้ำโขงและเส้นทางการล่องเรือ เส้นทางท่องเที่ยวพักผ่อนแบบรีสอร์ท(Resort Corridors) นำเสนอแนวพื้นที่ผจญภัย(Adventure Circuits) หรือการท่องเที่ยวแสวงบุญ (Pilgrimage Circuits) เป็นความท้าทายในบริบทนี้ ไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงแนวคิดในการกำหนดตำแหน่งทางการตลาดหรือแบรนด์ของอาเซียน ซึ่งได้พัฒนามาเป็นอย่างดีอยู่แล้ว แต่จะเป็นการปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานมาให้ความสำคัญกับการสร้างแรงผลักดันที่จำเป็นในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวผ่านการใช้กลยุทธ์ในการกำหนดตำแหน่งทางการตลาดและการสร้างแบรนด์อาเซียน และนำมาบูรณาการเข้ากับจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว เส้นทาง และแนวพื้นที่ที่มีอยู่แล้วในภูมิภาคหรืออนุภูมิภาค (กองการต่างประเทศ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา,อ้างแล้ว: 9)

อย่างไรก็ตามข้อเสนอจากการวิจัยในครั้งนี้เกี่ยวข้องกับประเด็น การพัฒนาระบบการจัดเก็บสถิตินักท่องเที่ยวชาวไทย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและนักท่องเที่ยวประเทศที่ 3 อย่างเป็นระบบ และสนับสนุนการตัดสินใจระดับการทำตลาดและประชาสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การจัดทำแคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยวกลุ่มสนใจพิเศษในจุดหมายปลายทางใหม่ของไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวเมียนมาให้เดินทางเข้าประเทศไทยด้วยการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ(เขตอารยธรรมล้านนาและชายฝั่งทะเลตะวันตก) เพิ่มพื้นที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ผจญภัยให้นักท่องเที่ยวชาวไทยที่นิยมเดินทางท่องเที่ยวในกลุ่มเมืองท่องเที่ยวอินเล กะลอ ปินตะยะ ในรัฐฉาน เมืองลอยก่อรัฐคะยาและเมืองทวายมะริด เกาะสองมณฑลตะนาวศรี รวมทั้งการดึงดูดนักท่องเที่ยวประเทศที่ 3 ท่องเที่ยวในจุดหมายปลายทางข้างต้นโดยบูรณาการแผนงานของเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา กับกลุ่มจังหวัดพื้นที่เศรษฐกิจภาคเหนือ (Northern Economic Cluster : NEC) และเขตพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลตะวันตก กับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืน(Southern Economic Corridor: SEC)ต่อกรณีการกำหนดตำแหน่งทางการตลาด การสร้างแบรนด์ของการท่องเที่ยว ยังจำเป็นต้องนำกรอบกระบวนการตามวงจรการท่องเที่ยว 7 ขั้นตอนเข้ากับ3 เสาหลักโลจิสติกส์ทางการท่องเที่ยวเข้ามาใช้ร่วมด้วย เริ่มตั้งแต่การค้นหาข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวการสอบถาม ตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งต่างๆประกอบการวางแผนและตัดสินใจการท่องเที่ยว การวางแผนการเดินทาง การเลือกที่พัก การเลือกผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว สินค้าบริการ ตลอดจนกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวก

ความปลอดภัย ความเชื่อมั่นในมาตรฐานสินค้า บริการ เป็นส่วนสำคัญในการสร้างความพึงพอใจ การจับจ่ายใช้สอยที่จะสร้างความคุ้มค่าเงิน ความประทับใจที่จะส่งต่อประสบการณ์ การกลับมาซ้ำและการส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดกลุ่มลูกค้ารายใหม่ อันจะนำไปสู่การมีคลังข้อมูลและภาพลักษณ์ที่ดีทางการท่องเที่ยวต่อไปตามลำดับ ดังนี้ (ปรับปรุงจาก มิ่งสรรพ ขาวสะอาด และคณะ, 2551 และแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 – 2564)

แผนภาพที่ 5.1 แสดงวงจรกระบวนการ 7 ขั้นกับ 3 เสาหลักโลจิสติกส์ทางการท่องเที่ยว

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจพื้นที่ร่วมชายแดน ที่มุ่งประเด็นการพัฒนาเศรษฐกิจพื้นที่ร่วมชายแดนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจและสังคมโลก และเป็นประตูเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยกำหนดพื้นที่ให้สิทธิพิเศษ ได้แก่ การยกเว้นภาษี การให้สิทธิสูงสุดในการลงทุนภายใต้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment: BOI)

การให้สิทธิแรงงานต่างด้าวข้ามมาทำงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษ การยกเว้นภาษีการนำเข้าวัตถุดิบและเครื่องจักร โดยเฉพาะการขยายแผนงานเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา กับกลุ่มจังหวัดพื้นที่เศรษฐกิจภาคเหนือ (Northern Economic Cluster : NEC) และเขตพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลตะวันตกกับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืน (Southern Economic Corridor: SEC) เชื่อมโยงกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยแนวทางการปฏิรูปพื้นที่ร่วมชายแดนด้านเศรษฐกิจนี้ มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปทั้งสี่ 4 ประเด็นสำคัญ (สภาพัฒนาการปฏิรูปแห่งชาติ, 2558) คือ ประการที่หนึ่ง การลดพิธีการนำเข้า ส่งออกตามแนวชายแดนให้ทำเพียงครั้งเดียว เนื่องจากที่ผ่านมาการตรวจสอบข้อมูลของสินค้าที่นำเข้าและส่งออกมีปัญหาล่าช้า ส่งผลทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเสียเวลาและเป็นอุปสรรคที่สำคัญของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการค้าชายแดน กฎหมายของแต่ละประเทศมีข้อกำหนดและระเบียบข้อบังคับที่แตกต่างกัน ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องยึดมั่นตามแนวทางที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ด้วยเหตุนี้ภายใต้การปฏิรูปจึงควรให้ทั้งสองประเทศร่วมกันตรวจตราเอกสารการผ่านแดนในจุดเดียว เพื่อลดระยะเวลาและค่าใช้จ่าย รวมถึงการทำงานของเจ้าหน้าที่ประจำชายแดนด้วย ประการที่สอง ลดพิธีการตรวจคนเข้าเมืองตามแนวชายแดน แม้ว่าปัจจุบันการเดินทางเข้าเมืองของประเทศไทยมีความสะดวกเพิ่มขึ้นภายใต้การผ่อนผัน เช่น การใช้บัตรผ่านแดน (Boarding Pass) แต่ยังคงต้องผ่านพิธีการตรวจคนเข้าเมืองทั้ง 2 ประเทศ ด้วยเหตุนี้ภายใต้การปฏิรูปจึงควรมีการลดระยะเวลาการตรวจเอกสาร โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยภายใต้การยอมรับของทั้งสองประเทศ ประการที่สาม การดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจพื้นที่ร่วม (Joint Economic Development Area: JEDA) ตามแนวชายแดน โดยเน้นให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินธุรกิจตามเขตชายแดนร่วมกัน การปฏิรูปจัดให้มีเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษตามแนวเขตชายแดนตามด้านต่างๆ โดยพัฒนาเป็นพื้นที่เดียว มีระบบเดียวเพื่อการบริหารจัดการอย่างเบ็ดเสร็จ ภายใต้การเป็นหุ้นส่วนร่วมกันระหว่างสองประเทศ ซึ่งมีการจ้างผู้บริหารมืออาชีพเป็นผู้ดำเนินการบริหารพื้นที่พิเศษนี้ โดยให้มีการตรวจตราเข้าออกเพียงครั้งเดียว ซึ่งเป้าหมายระยะยาวในการดำเนินการปฏิรูปเพื่อเชื่อมต่อพรมแดนของประเทศแบบไร้รอยตะเข็บ และ ประการที่สี่ การทำวิสัยทัศน์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนระยะยาวร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน แม้ว่าปัจจุบันในเขตพื้นที่ชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยสภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้พัฒนาแผนระยะยาว 5 ปีแล้ว ทำให้พื้นที่ชายแดนมีโครงสร้างพื้นฐานและงบประมาณในการดำเนินงานรองรับแผนนี้ และสามารถสนับสนุนประเทศเพื่อนบ้านให้มีความพร้อมในการพัฒนามากขึ้น อย่างไรก็ตามการพัฒนาพื้นที่ชายแดนไม่สามารถดำเนินการได้เพียงฝ่ายเดียว การพัฒนาต้องเป็นไปอย่างสอดคล้องกับบริบทการพัฒนาเหมือนกันทั้งสองประเทศ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาวิสัยทัศน์ระยะยาวร่วมกันตามจุดชายแดนเพื่อสร้างความร่วมมือ ร่วมใจและความเข้าใจถึงขั้นตอนในการดำเนินงานร่วมกัน

แต่อย่างไรก็ตามการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพื้นที่ร่วมชายแดนประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาในปัจจุบัน มีความสัมพันธ์กับปัญหาความมั่นคงชายแดนเชื่อมโยงมิติด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม วัฒนธรรม ความมั่นคงของมนุษย์และสิทธิมนุษยชนที่มีผลต่อการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนของประเทศไทย ประกอบด้วย 5 ปัญหาที่สำคัญ (ธนะศักดิ์ ปฏิมาประกร, 2557) ได้แก่ 1) การสู้รบตามแนวชายแดนและความไม่ชัดเจนจากเส้นเขตแดน จากสภาพปัญหาความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดนไม่ว่าจะเป็นทางบกและทางทะเล รวมถึงปัญหาในการแย่งชิงทรัพยากร มีโอกาสที่จะเกิดข้อพิพาทและนำไปสู่การใช้กำลังทหารในการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีแนวโน้มจะมีปัญหาตามแนวชายแดนประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จากปัญหาชนกลุ่มน้อย ยาเสพติดและผู้หนีภัยจากการสู้รบ 2) การลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย จากสภาพปัญหาความไม่ชัดเจนของ

เส้นเขตแดนและปัจจัยภายในของประเทศเพื่อนบ้าน ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เช่น ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวโรฮิงญาจากรัฐอาระกันหรือรัฐยะไข่ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา หรือกรณีแรงงานจากชนกลุ่มน้อย รวมถึงแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาอย่างผิดกฎหมายจากประเทศเพื่อนบ้าน ล้วนเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทยในเรื่องต่างๆ เช่น โรคระบาด อาชญากรรม รวมถึงปัญหาเด็กเกิดใหม่ นอกจากนี้ปัญหาที่ตามมาคือ กระบวนการในการกำหนดสถานะบุคคลของกลุ่มต่างๆ ที่ลักลอบเข้าเมือง ไม่สามารถกระทำได้อย่างชัดเจนและอาจเกิดปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน 3) ยาเสพติดเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงและความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้นทั้งขบวนการผลิตและการลำเลียงเข้าสู่ประเทศไทย นอกจากนี้ปัญหายาเสพติดยังมีการกระทำกันเป็นขบวนการและเป็นเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกประเทศในลักษณะเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายอย่างกว้างขวาง พบผู้กระทำผิดโดยเฉพาะผู้เสพยาและผู้ค้ามีแนวโน้มเป็นเยาวชนมากยิ่งขึ้น 4) การค้าอาวุธสงคราม การค้าอาวุธสงครามเป็นปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งในการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดน แม้ว่าการค้าอาวุธสงครามกับชนกลุ่มน้อยในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาจะลดลงแต่ปัญหาการค้า อาวุธสงครามให้กับกลุ่มค้ายาเสพติดกลับมีแนวโน้มสูงขึ้นและ 5) ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขขนาดใหญ่ เป็นปัญหาส่งผลกระทบต่อข้ามเส้นเขตแดนระหว่างประเทศ ที่สำคัญส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการรักษาระบบนิเวศ โดยเฉพาะพื้นที่แหล่งต้นน้ำสำคัญ ซึ่งหลายพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าเขาตามแนวชายแดน นอกจากนี้ยังพบว่า มีการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าซึ่งผลสืบเนื่องมาจากความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ส่งผลกระทบต่อปัญหาสาธารณสุขขนาดใหญ่ เช่น อุทกภัย ภัยแล้ง ภัยหนาว และวาทภัยขนาดใหญ่ ซึ่งมีแนวโน้มความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นความสำคัญการบริหารงานความมั่นคงตามแนวชายแดนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญซึ่งหน่วยงานด้านความมั่นคงต้องปรับสภาพให้พร้อมต่อการเผชิญปัญหาภัยคุกคามต่อความมั่นคงดังกล่าว สถานการณ์ความมั่นคงเชิงพื้นที่บริเวณแนวชายแดนภาคเหนือ มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศรอบบ้านเป็นแนวยาว เป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาในหลายประการ ได้แก่ ยาเสพติด การหลบหนีเข้าเมือง แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย การลักลอบค้าสิ่งผิดกฎหมาย การค้าอาวุธ สงคราม การลักลอบส่งออร์แกนที่ถูกรังโรค การขยายตัวพื้นที่ชุมชนชายแดน โรคติดต่อชายแดนระหว่างประเทศที่ยังไม่สามารถควบคุมได้รวมถึงปัญหาการเข้าถึงบริการของภาครัฐในด้านการศึกษา การสาธารณสุขและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะเส้นทางคมนาคมระหว่างประเทศเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของบริบทพื้นที่ชายแดนในอนาคต

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการดำเนินโครงการวิจัย

จากผลการดำเนินงานโครงการวิจัยในครั้งนี้พบประเด็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญดังนี้

1) การเพิ่มบทบาทขององค์กรภาคเอกชนคือ สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และสมาคมสมาพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยวส่วนภูมิภาคแห่งประเทศไทย (TFOPTA) เข้าร่วมพัฒนาระบบการจัดเก็บสถิตินักท่องเที่ยวชาวไทย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและนักท่องเที่ยวประเทศที่ 3 อย่างเป็นระบบและสนับสนุนการตัดสินใจ ยกระดับการทำตลาดและประชาสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเป็นหน่วยงานสนับสนุน

2) การจัดทำแคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เพื่อดึงดูดใจกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจพิเศษในจุดหมายปลายทางใหม่ของไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพ

เมียนมา สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวเมียนมาเข้ามาท่องเที่ยวระหว่างประเทศเพื่อนบ้านเพิ่มขึ้นโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือการสร้างความร่วมมือด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวและการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (เขตรอยธรรมล้านนา และชายฝั่งทะเลตะวันตก) และเพิ่มพื้นที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ผนวกภัยให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางท่องเที่ยวในกลุ่มเมืองท่องเที่ยวอินเล กะลอ ปินตะยะฯ ในรัฐฉาน เมืองลอยก่อรัฐคะยา และเมืองทวายมะริด เกาะสองในมณฑลตะนาวศรี รวมทั้งการดึงดูดนักท่องเที่ยวประเทศที่ 3 ท่องเที่ยวในจุดหมายปลายทางข้างต้นโดยบูรณาการแผนงานของเขตพัฒนาการท่องเที่ยว อารยธรรมล้านนา กับกลุ่มจังหวัดพื้นที่เศรษฐกิจภาคเหนือ (Northern Economic Cluster : NEC) และเขตพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลตะวันตก กับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืน (Southern Economic Corridor: SEC) โดยเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาคภาครัฐคือ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เป็นหน่วยงานสนับสนุน มีองค์กรภาคเอกชนเป็นหน่วยงานร่วมดำเนินการคือ สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสมาคมสมาพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยวส่วนภูมิภาคแห่งประเทศไทย (TFOPTA)

3) การผลักดันให้บรรลุเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน (ATSP) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำมาใช้ในกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และความเชื่อมโยงกันของประเทศสมาชิกและประเทศที่มีชายแดนติดต่อเชื่อมโยงประเทศไทยกับสหภาพเมียนมา เพื่อขยายขอบเขตโครงการและความร่วมมือในการพัฒนาสินค้า บรรจุภัณฑ์ การกำหนดราคา การส่งเสริมการขายการจัดจำหน่าย ตลอดจนการประสานงาน การควบคุมดูแลและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการขยายแผนงานของเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา กับกลุ่มจังหวัดพื้นที่เศรษฐกิจภาคเหนือ (Northern Economic Cluster : NEC) และเขตพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลตะวันตก กับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืน (Southern Economic Corridor: SEC) เชื่อมโยงกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยมีหน่วยงานภาครัฐทั้งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (กรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด) กระทรวงการต่างประเทศ ผู้ว่าราชการจังหวัดและคณะกรรมการเขตพัฒนาการท่องเที่ยว ภาคเอกชนคือ สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และสมาคมสมาพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยวส่วนภูมิภาคแห่งประเทศไทย (TFOPTA) และองค์การมหาชน คือ องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) และสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (สสปน.)

4) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาให้เป็นรูปธรรม เพื่อบรรลุเป้าหมายตามกรอบความร่วมมือภายใต้ยุทธศาสตร์อาเซียน 4 ประเด็นสำคัญ ดังนี้

(1) การพัฒนาท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวงแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวทางอากาศกับท่าอากาศยานเฮโฮ รัฐฉานใต้ (เฮโฮ อินเล ตองจี กะลอ ปินตะยะ)

(2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก บนเส้นทางท่องเที่ยวทางบก ระหว่างประเทศจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับเมืองลอยก่อรัฐคะยา รวมทั้งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์กับเมืองมะริด มณฑลตะนาวศรี (ควรพิจารณาเส้นทางวงรอบจากจังหวัดกาญจนบุรี เมืองทวาย เมืองมะริด และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์)

(3) การพัฒนาท่าเทียบเรือและเส้นทางท่องเที่ยวทางทะเล จังหวัดระนองเชื่อมโยงกับเมืองเกาะสองและหมู่เกาะมะริดในมณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

(4)การศึกษาความเป็นไปได้ในการเชื่อมโยงเส้นทางรถไฟที่มีศักยภาพ(เส้นทางประวัติศาสตร์มรดกโลกอยุธยา-สองแคว-เชียงใหม่-หงสาวดี-ศรีเกษตร เป็นต้น)

5.3.2 ข้อเสนอแนะจากคณะวิจัย

นอกจากนี้คณะวิจัยยังมีข้อค้นพบและข้อเสนอแนะปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน ดังนี้

1)การพัฒนาความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ชายแดนของภาคที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวข้ามแดนระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชายแดนไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ควรได้มีการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมเชิงพื้นที่ที่ดีระหว่างกัน เนื่องจากเป็นผู้ทราบปัญหาและแนวทางการแก้ไขเป็นอย่างดี นอกจากนี้จะช่วยยกระดับความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยใช้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือร่วมกันแล้ว ยังสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนในพื้นที่ได้มีความมั่นใจต่อการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวระหว่างประเทศร่วมกัน ลดความขัดแย้งในพื้นที่ สามารถบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนผ่านความเห็นชอบและการตัดสินใจร่วมกันในระดับท้องถิ่น จังหวัดหรือรัฐและภูมิภาค เพื่อสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือระหว่างกัน โดยใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างตระหนักถึงคุณค่า เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมความเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่ดีร่วมกัน โดยจัดประชุมแบบกลุ่มย่อย (Forum) หรือเวทีผู้ประกอบในพื้นที่มากขึ้น เพื่อนำไปสู่เป้าหมายกรอบความร่วมมือภายใต้ยุทธศาสตร์ระดับพื้นที่และเป้าหมายการเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเดียวกันในอาเซียนได้

2)การกำหนดแผนมาตรการป้องกันโรคระบาดใหม่ระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เพื่อกำหนดแนวทางป้องกันการแพร่ระบาดและเฝ้าระวังร่วมกันของทั้งสองประเทศที่มีชายแดนติดกัน ดังจะเห็นได้จากวิกฤติการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด19 ของโลกในปัจจุบัน ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและนักท่องเที่ยวของทั้งสองประเทศและทั่วโลก โดยต้องหันมาสร้างมาตรการการป้องกันและการลดการระบาดของโรคระบาดที่เกิดขึ้นทั้งปัจจุบันและในอนาคต อีกทั้งยังสร้างมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของนักลงทุนและนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศร่วมกันโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติในภูมิภาคบนฐานทรัพยากรชุมชนร่วมกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ยั่งยืนในอนาคต

5.3.3 ข้อเสนอแนะต่อการขยายผลต่อยอดการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาสู่อนาคต

การขยายผลต่อยอดการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาสู่อนาคตที่สำคัญจากผลการวิจัย ได้แก่

1)การพัฒนาความร่วมมือระดับท้องถิ่นและภูมิภาค โดยเฉพาะภาคเหนือของประเทศไทยกับเขตรัฐฉาน สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาด้านการผลักดันสนามบินนานาชาติเฮโฮ เมืองตองจี เขตรัฐฉาน สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมากับท่าอากาศยานนานาชาติแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย โดยเฉพาะการประชุมร่วมมุขมนตรีของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมากับผู้ว่าราชการจังหวัดชายแดนหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย เพื่อขับเคลื่อนการเชื่อมโยงกับกลุ่มเมืองชั้นใน ซึ่งตั้งอยู่

บริเวณชั้นในของประเทศ ได้แก่ ย่างกุ้ง หงสาวดี สีเรียม พุกาม มัณฑะเลย์ ตองจี และย่องเซเว่(ทะเลสาบอินเล) เป็นกลุ่มเมืองที่ได้รับการพัฒนาตามการเติบโตทางเศรษฐกิจและพร้อมรองรับทางการท่องเที่ยวทุกด้านในองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว แต่ยังมีข้อจำกัดด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้สัมผัสกับประสบการณ์ใหม่ในแหล่งท่องเที่ยวและกลุ่มเมืองชั้นนอก ซึ่งตั้งอยู่ชั้นนอกของประเทศ ได้แก่ เชียงตุง ปูเตา อาระกัน มะริด มะละแหม่ง (พระธาตุนิรุตเทส) เป็นกลุ่มเมืองที่แหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดใจเป็นที่รู้จักในระดับสากล แต่มีข้อจำกัดด้านความพร้อมขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการเดินทางเข้าถึง ที่พักและร้านอาหารยังไม่เพียงพอ ขาดกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่น นอกเหนือจากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้พื้นที่กลุ่มเมืองชั้นในยังสามารถเชื่อมโยงเส้นทางระหว่างประเทศสู่แคว้นอัสสัม ประเทศอินเดีย รวมทั้งกลุ่มเมืองชั้นนอกที่เชื่อมเส้นทางการบินภายในประเทศและเชื่อมเมืองมูเซ สาธารณรัฐประชาชนจีนได้

2)การพัฒนาความร่วมมือระดับจังหวัดหรือรัฐ ภูมิภาคและระดับชาติของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประเทศไทยกับรัฐคะยา ภูมิภาคเนปิตอร์ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก และความปลอดภัย เพื่อรองรับการยกระดับการเปิดด่านถาวรและการพัฒนาเส้นทางเศรษฐกิจและท่องเที่ยวซึ่งเป็นทางทางบกระหว่างประเทศ จังหวัดแม่ฮ่องสอนกับเมืองลอยก่อรัฐคะยา เชื่อมโยงกับกลุ่มเมืองชายแดนกับประเทศไทย ซึ่งตั้งอยู่ติดชายแดนประเทศไทย ได้แก่ เมืองท่าชีเหล็กตรงกันข้ามอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย, เมืองเมียวดี ตรงกันข้ามอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, เมืองพญาต๋องซู ตรงกันข้ามด่านเจดีย์สามองค์ จังหวัดกาญจนบุรี, เกาะสอง ตรงกันข้ามท่าเรือ จังหวัดระนอง และด่านมูตองตรงกันข้ามด่านสิงขร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มเมืองทั้งหมดนี้มีพัฒนาการมาจากตลาดการค้าชายแดน รองรับการจัดจำหน่ายซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคของประชาชนที่มีถิ่นฐานอยู่ตามแนวชายแดนและขนส่งสินค้าไปยังเมืองชั้นในแต่มีข้อจำกัดด้านการท่องเที่ยวที่ขาดจุดดึงดูดใจ กิจกรรมการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเสริมทางการท่องเที่ยว

3)การพัฒนาความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวทางทะเล จังหวัดระนองเชื่อมโยงกับเมืองเกาะสองและหมู่เกาะมะริดในมณฑลตะนาวศรี เพื่อสนับสนุนทิศทางการพัฒนาที่มุ่งให้เกิดประตูการค้าฝั่งตะวันตก (Western Gateway) สามารถเชื่อมโยงโครงข่ายและใช้ประโยชน์การเป็นประตูส่งออกสินค้าฝั่งตะวันตกเชื่อมโยงกับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกไปยังกลุ่ม 7 ประเทศ ในอ่าวเบงกอล (Bangladesh- India-Sri Lanka -Thailand Economic Cooperation: BIMSTEC) ที่มีแนวโน้มการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะประเทศอินเดีย รวมทั้งการพัฒนาประตูการท่องเที่ยวอ่าวไทยและชายฝั่งอันดามัน (Royal Coast & Andaman Route) ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำแห่งใหม่กับแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเลียบชายฝั่งทะเลอ่าวไทยเชื่อมโยงฝั่งทะเลอันดามันและพัฒนาเป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวคุณภาพ

แต่อย่างไรก็ตามการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียนจะประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืนได้นั้น การบูรณาการความร่วมมือของรัฐบาล ภาคเอกชน ภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้องตลอดจนภาคประชาชนของทั้งสองประเทศต้องสร้างความร่วมมือร่วมกันให้เกิดอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เป็นไปตามแนวคิดการท่องเที่ยวข้ามพรมแดนซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เกิดจากความร่วมมือข้ามพรมแดน บนพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวและกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง และทรัพยากรร่วมกัน โดยมุ่งสร้างคุณภาพชีวิต รักษาไว้ซึ่งมรดกทางธรรมชาติและสังคมและวัฒนธรรมร่วมกัน บนฐานของแผนพัฒนาของทั้งประเทศอย่างยั่งยืนในอนาคต

บรรณานุกรม

- กรมอาเซียน,กระทรวงการต่างประเทศ.(2559).ข่าวและบทความที่น่าสนใจ: คณะรัฐมนตรี(19 ม.ค.59) มีมติเห็นชอบในหลักการแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวอาเซียน พ.ศ. 2559-2568. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 61 จาก<http://www.mfa.go.th/asean/th/news/5702/63890->
- กรมการค้าต่างประเทศ.(2556.มกราคม).จุดผ่านแดนบริเวณชายแดนไทย-เมียนมาร์ สืบค้นเมื่อ 6 กุมภาพันธ์ 2558.จาก http://bts.dft.go.th/btsc/files/Border_crossing.
- กรมโยธาธิการและผังเมือง (2558). การวางผังเฉพาะพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ. เอกสารการบรรยายโดย พิชัย อุทัยเชษฐ.กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย 14 ตุลาคม พ.ศ. 2558.
- การวางผังเฉพาะพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ. เอกสารการบรรยาย พิชัย อุทัยเชษฐ.กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย 14 ตุลาคม พ.ศ. 2558.
- เก็ดถวา บุญปรากฏ เจตน์สุภะสิทธิ์ สังข์พันธ์ เบญจพร ดีขุนทด และนันทรัฐ สุริโย (2557). “ดอกไม้แห่งรุ่งอรุณ”: พื้นที่ท่องเที่ยวของแรงงานข้ามชาติและความสัมพันธ์กับเศรษฐกิจชายแดน ไทย-พม่า. วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ 31 (3) เดือนกันยายน – ธันวาคม., 39-62.
- ข่าว.News.(2560.มกราคม).ไทย-เมียนมา เซ็นMOUร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว.สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 61 จาก<https://www.pptvhd36.com/news/>.
- โพสทูเดย์ ข่าวประชาคมอาเซียน.(2559).พม่าโหมการท่องเที่ยวเป้า6 ล้านคนในปี 59.สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2561จาก <http://www.posttoday.com/aec/447933>.
- ธนะศักดิ์ ปฏิมาประกร. (2557). การบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนของกองทัพไทยภายใต้กระบวนการทัศน์ความมั่นคงใหม่ ในบริบทประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน. (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต).มหาวิทยาลัยบูรพา, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์.
- ธงชัย ภูวนาถวิจิตร (2558).การบริหารจัดการแรงงานย้ายถิ่นเพื่อรองรับการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียน กรณีศึกษาแรงงานไทใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. รายงานการวิจัย.เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธงชัย ภูวนาถวิจิตร และสุชากรีย์ ศรีรัตน์.(2562).การพัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดนไทยกับสหภาพเมียนมา.เครือข่ายองค์กรบริหารงานวิจัยแห่งชาติ.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สกว.
- ไชยวัฒน์ คำชู, ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร.(2555).ประชาคมอาเซียนกับการปกครองส่วนท้องถิ่น.กรุงเทพ: สถาบันพระปกเกล้า.
- دنۇفل ڭساناك ۛلكمى (2558).การท่องเที่ยว : เมืองทวาย มณฑลตะนาวศรีสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา. วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน, 3 – 14.
- ด้านศุลกากรแม่สอด สำนักงานศุลกากรภาคที่ 3 กรมศุลกากร.(2558.สิงหาคม).“สถิติการค้าชายแดน” สืบค้นเมื่อวันที่4 พฤศจิกายน 2561จาก<http://www.danmaesot.com/im-ex.html>.
- ราณี อธิชัยกุล(2557).การท่องเที่ยวลุ่มแม่น้ำอิระวดี หน่วยที่ 13 ชุดวิชาความรู้พื้นฐานของมณฑลเทศาภิบาลและการท่องเที่ยวอาเซียน สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ปิยะพร ศรีสมุทร (2558).แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชายแดนแม่สาย- ทำขึ้นหลัก อำเภอมแม่สาย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ).คณะกรรมการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ผุสดี พลสารัมย์ (2555). การค้าระหว่างประเทศทางบกด้านตะวันตกของไทยกับเมียนมา.รายงานวิจัย ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ: สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา.
- ศูนย์ข้อมูลธุรกิจไทยในเมียนมาร์.(2557).ความสัมพันธ์ไทยกับเมียนมา.สืบค้นเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2561 จาก<http://www.thaibizmyanmar.com/th/thai-myanmar/>.
- สิริรัฐ สุกันธา (2559). การบริหารจัดการการค้าชายแดนในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน , 221-244.
- สภาพัฒน์แห่งชาติ.(2558).วาระปฏิรูปพิเศษ 10 :แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจพื้นที่ร่วมชายแดน.สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.กรุงเทพฯ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ.(2559). แผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง (พ.ศ. 2559-2564).สืบค้นเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2563 จาก <http://www.nsc.go.th/Download1/> แผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง.pdf.
- สยามรัฐออนไลน์.(2561).อาเซียนเดินทางพัฒนาการท่องเที่ยวยั่งยืนรองรับปฏิญญาร่วมกันใน ASEAN Tourism Forum 2018.สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 61 จาก <https://www.siamrath.co.th/n/30091>.
- ASEAN Tourism Forum 2015.(2558). ASEAN Tourism Forum 2015: The Eighteenth Meeting of The ASEAN.สืบค้นเมื่อวันที่4 พฤศจิกายน 2560 จาก <https://www.google.com/search?q=>
- Island Safari.(2560).5 day/4 nights Island Safari.สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2563 จาก <http://islandsafarimergui.com/package/islands-safari-5-days-4-nights/>.
- Ministry of Hotels and Tourism.(2011-2015).Myanmar Tourism Statistics 2015.สืบค้นเมื่อวันที่ 18 เมษายน.2560 จาก <http://www.myanmar-tourism.org/>.
- Ministry of Hotels and Tourism.(2019) สืบค้นเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2562 จาก <http://tourism.gov.mm/th/international-cooperation/bilateral-tourism-agreements>.
- Lagiewski,R.,&Reveles,D.(2004). Challenges in cross-bordertourism regions, scholarworks.rit.edu.
- Vedeb Ksenija.(2010).Cross-border regions as potential tourist destinations along the Slovene Croatian frontier, Tourism and hospitality management.16(2).
- Uasean มหานครอาเซียน.(2559).พม่ามาแรง จับาอุตสาหกรรมโรงแรมและการการท่องเที่ยว.สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2561 จาก<https://www.uasean.com/kerobow01>.

ภาคผนวก ก.

รายการตัวแทนผู้ให้สัมภาษณ์ และร่วมกระบวนการ

รายการตัวแทนผู้ให้สัมภาษณ์ และร่วมกระบวนการ

รายการตัวแทนผู้ให้สัมภาษณ์ และร่วมกระบวนการจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในประเทศไทย

- 1) กระทรวงการต่างประเทศ
- 2) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
- 3) กระทรวงมหาดไทย
- 4) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- 5) กระทรวงพาณิชย์
- 6) กระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
- 7) สภาความมั่นคงแห่งชาติ
- 8) สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 8) สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด
- 9) สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง
- 10) ท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง
- 11) สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- 12) สภาอุตสาหกรรมจังหวัด
- 13) สมาคมท่องเที่ยวจังหวัด
- 14) กลุ่มภาคเอกชนที่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยวและบริการ
- 15) กลุ่มผู้ประกอบการท้องถิ่น
- 16) ประชาชนในท้องถิ่น

รายการตัวแทนผู้ให้สัมภาษณ์ และร่วมกระบวนการจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในสาธารณรัฐ
แห่งสหภาพเมียนมา

- 1) กระทรวงการต่างประเทศ
- 2) กระทรวงการท่องเที่ยวและโรงแรม
- 3) กรมชายแดน
- 4) กองเมือง และรัฐ
- 5) สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง
- 6) สภาอุตสาหกรรมเมือง
- 7) หอการค้าเมือง
- 8) ท่าอากาศยานเฮโฮ
- 10) กลุ่มผู้ประกอบการขนส่งชายแดน
- 11) กลุ่มภาคเอกชนที่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยวและบริการ
- 12) กลุ่มผู้ประกอบการท้องถิ่น
- 13) ประชาชนในท้องถิ่น

ภาคผนวก ข.

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจ

**แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทย
กับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์อาเซียน**

โครงการวิจัยเรื่อง: การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน

คำชี้แจง: แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียนในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัยของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม(สกว.) ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อศึกษาดังกล่าว คณะวิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาในการให้ข้อมูลจากท่านเป็นอย่างดีขอขอบพระคุณที่กรุณาสละเวลาในการให้สัมภาษณ์และรายละเอียดอย่างตั้งใจจริง

แบบสัมภาษณ์ : ผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยว

☐ ผู้บริหารภาครัฐ	☐ ผู้บริหารภาคเอกชน	☐ ผู้ประกอบการท่องเที่ยว
☐ กรุงเทพฯ	ประเทศไทย-	
☐ ย่างกุ้ง-	สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	
☐ มัณฑะเลย์-	สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	

โครงสร้างของแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น-4 ส่วน รวม 6 หน้า คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อแนวทางความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะต่อการบูรณาการความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและเชื่อมโยง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

สำหรับผู้วิจัย

☐ ☐ ☐

1. ตำแหน่ง	☐ ผู้บริหาร	☐ รองผู้บริหาร	☐ อื่นๆระบุ.....	☐ 1
2. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง		☐ 2
3. อายุ	☐ ต่ำกว่า 30 ปี	☐ 31 – 40 ปี		☐ 3
	☐ 41 – 50 ปี	☐ 51 – 60 ปี		
	☐ 60 ปีขึ้นไป			
4. การศึกษา	☐ ปริญญาตรี	☐ ปริญญาโท		☐ 4
	☐ ปริญญาเอก	☐ สูงกว่าปริญญาเอก/อื่น.....		

5. อาชีพปัจจุบันของท่านนอกเหนือจากงานประจำ □ 5
- ☐ ที่ปรึกษารับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ☐ ค้าขาย
☐ เกษตรกรรม ☐ ธุรกิจส่วนตัว
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
6. ระยะเวลาในการบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวชายแดน.....ปี □ 6

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ถือประโยชน์ร่วมทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐ
แห่งสหภาพเมียนมา

- [illegible]

4) ความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์อาเซียนในอนาคต

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวข้ามพรมแดน (Cross-border Tourism) ในประเด็นต่อไปนี้อย่างไร

1) ต้นน้ำ (ชุมชนและทรัพยากรการท่องเที่ยว)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2) กลางน้ำ (องค์กร หน่วยงาน ผู้ประกอบการ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3) ปลายน้ำ (การตลาด นโยบาย)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ท่านมีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (ความร่วมมือในภูมิภาค และเขตเศรษฐกิจพิเศษ)ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาในประเด็นต่อไปนี้อย่างไร

1)ความร่วมมือส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2) ร่วมกันพัฒนาทรัพยากร ผลักดันการท่องเที่ยวทางทะเล (Maritime tourism)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3) การต่อยอดนโยบายการเชื่อมโยงอาเซียน (ASEAN Connect)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อแนวทางความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
ภายใต้ยุทธศาสตร์

1. ท่านมีความคิดเห็นต่อแนวทางความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน ในประเด็นต่อไปนี้อย่างไร

1) การยกระดับการแข่งขันของอาเซียนให้เป็นจุดหมายปลายทางเดียวกันด้านการท่องเที่ยว (Single Tourism Destination) และการสร้างการเติบโตทางด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวร่วมกัน

.....

.....

.....

.....

2)การส่งเสริมการท่องเที่ยวอาเซียนที่ยั่งยืนและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม

-3) การบูรณาการความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกันในระดับอนุภูมิภาคต่างๆ ภายในอาเซียน

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะต่อการบูรณาการความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

1. ท่านมีข้อเสนอแนะต่อการบูรณาการความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านในประเด็นต่อไปนี้อย่างไร
 - 1)กรอบความร่วมมือ GMS

2)เขตเศรษฐกิจพิเศษ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3)เขตพัฒนาการท่องเที่ยวและเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

วัน/ เดือน / ปี ที่สัมภาษณ์.....

แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐานพื้นที่เชื่อมโยงเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของประเทศไทย กับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

โครงการวิจัยเรื่อง: การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาภายใต้ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน

คำชี้แจง: แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐานและองค์ประกอบการท่องเที่ยวพื้นที่เชื่อมโยงเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเดินทางสำรวจ และรวบรวมข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัยของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม(สกว.) ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อศึกษาดังกล่าว คณะวิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาในการให้ข้อมูลจากท่านเป็นอย่างดีขอขอบพระคุณที่กรุณาสละเวลาในการให้สัมภาษณ์และรายละเอียดอย่างตั้งใจจริง

แบบสำรวจเส้นทาง

- ☐ ย่างกุ้ง-เนปีดอร์-พุกาม-กะลอ-อินเล-ตองจี-เฮโฮ-มณฑลพะเย่ (สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา)
- ☐ ย่างกุ้ง-เนปีดอร์-ปินเล้า-ปินตะยะ-ลอยก่อ-แมแซะ(รัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) ห้วยตันนุ่น (แม่ฮ่องสอน ประเทศไทย)
- ☐ ย่างกุ้ง-เนปีดอร์-พุกาม-กะลอ-อินเล-เฮโฮ-มณฑลพะเย่ (สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา)
- ☐ ย่างกุ้ง-มะริด-มูต่อง-เกาะสอง-เกาะตะเตคุน (Thahtay Kyun)หรือแกรนด์ อันดามัน(มณฑลตะนาวศรี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา)

โครงสร้างของแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น -3 ส่วน รวม 14 หน้า คือ

- ส่วนที่ 1** ข้อมูลพื้นฐานการท่องเที่ยว และสถานการณ์ของพื้นที่เชื่อมโยงเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
- ส่วนที่ 2** องค์ประกอบการท่องเที่ยวของพื้นที่เชื่อมโยงเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
- ส่วนที่ 3** ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทางการท่องเที่ยวพื้นที่เชื่อมโยงเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานและสถานการณ์ของพื้นที่เชื่อมโยงเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของเมือง

☐ ย่างกุ้ง	☐ ลอยก่อ
☐ พุกาม	☐ ตองจี
☐ มณฑลพะเย่	☐ เฮโฮ
☐ เนปีดอร์	☐ มะริด
☐ คะยาร์	☐ เกาะสอง
☐ ห้วยตันนุ่น แม่ฮ่องสอน	☐ เกาะตะเตคุน
☐ อินเล	☐ มูต่อง-

1. ลักษณะภูมิประเทศ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ที่ตั้งและอาณาเขต

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ประชากรและการตั้งถิ่นฐานระหว่างชายแดน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมชายแดน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. ลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. ลักษณะโครงสร้างพื้นฐานระหว่างเมืองเชื่อมโยง

1. เส้นทางคมนาคมระหว่างประเทศ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. น้ำประปา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. โทรศัพท์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. แรงงาน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. อื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 สถานการณ์ปัจจุบันของการพัฒนาการท่องเที่ยวบนเส้นทางเชื่อมโยงประเทศไทยกับ
สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

1. สถานการณ์ปัจจุบัน

1) นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวบนเส้นทาง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2) ประมาณการนักท่องเที่ยวบนเส้นทาง
ชาวเมียนมา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชาวต่างประเทศ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. การเติบโตของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวบนเส้นทาง

1) ธุรกิจที่พัก

(1) โรงแรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(2) เกสเฮาท์

(3) รีสอร์ท

(4) อื่นๆ

2) ธุรกิจนำเที่ยว (บริษัททัวร์)

(1) บริษัทท่องเที่ยว

(2) อื่นๆ

3) ธุรกิจขนส่ง**(1) รถโดยสารประจำทาง**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(2) รถไฟ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(3) สายการบิน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(4) อื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4) ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม**(1) ร้านอาหาร**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(2) ร้านเครื่องดื่ม (ร้านเปียร์ เหล้า และเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(3) ร้านกาแฟ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(4) ร้านอาหารริมทาง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(5) อื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5) ธุรกิจสถานบันเทิง

(1) ผับ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(2) คาราโอเกะ

(3) อื่นๆ

6)ธุรกิจสปา และนวด

(1) สปา

(2) อาบ อบ นวด

(3) อื่นๆ

7) ธุรกิจคาสโน

(1) คาสโน

(2) บ่อนพนัน

(3) อื่นๆ

8) ธุรกิจอื่นๆ

1.3 แนวโน้มการลงทุนด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวบนเส้นทางเชื่อมโยงประเทศไทยกับสหภาพเมียนมา

1) การลงทุนด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจากภาครัฐเส้นทาง

(1) ถนน

(2) สนามบิน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(3) ทางรถไฟ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(4) ทางทะเล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(5) อื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2) การลงทุนด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจากภาคเอกชนเส้นทาง

(1) ถนน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(2) สนามบิน

(3) ทางรถไฟ

(4) ทางทะเล

(5) อื่นๆ

2) การลงทุนด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจากต่างประเทศเส้นทาง

(1) ถนน

(2) สนามบิน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(3) ทางรถไฟ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(4) ทางทะเล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(5) อื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 องค์ประกอบการท่องเที่ยวของพื้นที่เชื่อมโยงเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวไทยกับ
สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ทรัพยากรการท่องเที่ยว

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวของพื้นที่เชื่อมโยงเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวไทยกับ
สหภาพเมียนมา

1.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.3 ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณี

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.4 ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทมนุษย์สร้างขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวชายแดน

2. องค์ประกอบการท่องเที่ยวพื้นที่เชื่อมโยงเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวไทยกับสาธารณรัฐ
แห่งสหภาพเมียนมา

1. ที่พัก (Accommodation)

2. เส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)

3. สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction)

4. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)

5. กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity)

6. การบริการจัดการเสริมในแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary service)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทางการท่องเที่ยวพื้นที่เชื่อมโยงเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

1. ปัญหา/อุปสรรค การพัฒนาทางการท่องเที่ยวพื้นที่เชื่อมโยงเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

2. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทางการท่องเที่ยวพื้นที่เชื่อมโยงเมืองเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

วัน/ เดือน / ปี ที่สำรวจ.....